

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Trendrapport HO 2024

Dit rapport is een uitgave van:

[Informatieproducten](#)

Dienst Uitvoering Onderwijs

September 2024 | Publicatie-nr: 15000-001

Auteursrechten voorbehouden

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze uitgave berusten bij Dienst Uitvoering Onderwijs of diens licentiegevers. Behoudens de uitzonderingen van de Auteurswet mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Dienst Uitvoering Onderwijs. Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Dienst Uitvoering Onderwijs is niet aansprakelijk voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden in de door haar verstrekte gegevens, al dan niet afkomstig van derden.

Copyright © 2024, Dienst Uitvoering Onderwijs, Nederland, in opdracht van Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Gebruikerstoelichting

1 Onderwijsdeelname bachelors

1.1 Instroom

- 1.1.1 Instroom in initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs [TR009] 10
- 1.1.2 Instroom in voltijd bacheloropleidingen naar soort ho en selectievorm [TR011] 11

1.2 Doorstroom

- 1.2.1 Directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol- gediplomeerden naar het hoger onderwijs [TR002] 12
- 1.2.2 Aandeel directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol- gediplomeerden naar het hoger onderwijs [TR003] 13
- 1.2.3 Aandeel gediplomeerden vwo die direct zijn doorgestroomd naar het hbo of wo [TR004] 13
- 1.2.4 Bestemming van gediplomeerden die het ho niet direct instromen [TR007] 14
- 1.2.5 Doorstroom van vmbo-gediplomeerden naar het mbo [TR001m] 15
- 1.2.6 Directe doorstroom vanuit vmbo naar opleidingsniveau ouders [TR005m] 16
- 1.2.7 Directe doorstroom vanuit het vmbo uitgesplitst naar huishoudinkomen [TR008m] 16

1.3 Studiesucces na één jaar

- 1.3.1 Rendementscijfers voor het jaar na instroom in voltijd bacheloropleidingen [TR050] 18
- 1.3.2 Aandeel ho uitvallers: afstroom naar vo of mbo een jaar na ho instroom [TR051] 19

1.4 Uitval en switch na één jaar

- 1.4.1 Oorsprong ho uitval/switch: aandeel uitgesplitst naar vooropleiding voor ho [TR052] 21
- 1.4.2 Uitval en switch in hbo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR053] 22
- 1.4.3 Uitval en switch in wo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR054] 23
- 1.4.4 Diplomasucces in het hbo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR071] 24
- 1.4.5 Diplomasucces in het wo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR072] 25
- 1.4.6 Belangrijkste redenen van studieuitval en switch [TR123] 26
- 1.4.7 Percentage eerstejaars dat uitvalt/switch na het eerste jaar onderverdeeld naar wel/geen tussenjaar [TR124] 27

1.5 Studiekeuze en tevredenheid

- 1.5.1 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het vo [TR103a] 29
- 1.5.2 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het mbo [TR103b] 30
- 1.5.3 Tevredenheid over voorbereiding op beroepsloopbaan [TR117] 31

2 Onderwijsdeelname masters

2.1 Instroom	
2.1.1 Instroom in masteropleidingen in wo en hbo [TR024]	34
2.1.2 Instroom in meerjarige masters [TR036]	34
2.1.3 Ontwikkeling studentaantallen in hbo-masters naar onderdeel [TR037b]	35
2.2 Doorstroom	
2.2.1 Aandeel bachelor-master doorstromers dat binnen hetzelfde onderdeel blijft [TR032]	36
2.2.2 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een meerjarige master volgt [TR034]	37
2.2.3 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een research master volgt [TR035]	37
2.2.4 Aandeel wo bachelorgediplomeerden dat doorstroomt naar dezelfde of een andere instelling [TR038]	38
3 Internationalisering	
3.1 Instroom en doorstroom	
3.1.1 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen voor hbo en wo [TR017]	41
3.1.2 Aandeel internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen van totale instroom in hbo en wo [TR018]	41
3.1.3 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen in hbo en wo uitgesplitst naar (EER-)herkomst [TR019]	42
3.1.4 Aandeel internationale instromers in wo en hbo masteropleidingen [TR026]	42
3.1.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar indicatie internationale student [TR031]	43
3.2 Studiesucces, uitval en switch	
3.2.1 Studiesucces na 1 jaar: internationale versus niet-internationale studenten in hbo en wo [TR041a]	44
3.2.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar: internationale studenten versus niet-internationaal in hbo en wo [TR041b]	45
3.2.3 Uitval en switch na 1 jaar wo bachelor, internationale studenten versus Nederlandse voormalig vwo'ers [TR070]	46
3.3 Studiekeuze	
3.3.1 Percentage van alle voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118a]	47
3.3.2 Duur van studiegerelateerde buitenlandervaring naar type en soort ho [TR118b]	48
3.3.3 Percentage van de Nederlandse voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118c]	48
3.3.4 Duur van de buitenlandervaring van de Nederlandse voltijd studenten [TR118d]	49
3.3.5 Het hebben gevolgd van hoger onderwijs in het buitenland naar studiefase naar jaar (gewogen) [TR120]	49
3.3.6 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Nederlandstalige (selectie)opleidingen [TR104a]	50
3.3.7 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Engelstalige (selectie)opleidingen [TR104b]	50
4 Tekortsectoren: Lerarenopleidingen, bètatechniek en zorgopleidingen	
4.1 Instroom en doorstroom	
4.1.1 Instroom in voltijd bacheloropleidingen bètatechniek naar soort ho [TR020]	53
4.1.2 Aandeel bètatechniek bachelor doorstromers dat een bètatechniek master volgt [TR033]	53

4.1.3	Instroom in lerarenopleidingen naar bevoegdheid en vooropleiding [TR021]	54
4.1.4	Instroom in eerstegraads lerarenopleidingen [TR028]	55
4.1.5	Ontwikkeling deelname educatieve en overige masters in het hbo [TR037a]	55
4.1.6	Directe en indirecte doorstroom vanuit de vooropleiding naar zorgopleidingen [TR131]	56
4.2	Studiesucces	
4.2.1	Studiesucces binnen de voltijd lerarenopleidingen [TR042]	58
4.3	Uitval en switch	
4.3.1	Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en bètatechniek classificatie [TR069a]	60
4.3.2	Bestemming in het ho van uitvallers/switchers uit bètatechniek opleidingen naar soort ho [TR069b]	61
5	Toegankelijkheid en kansengelijkheid	
5.1	Bachelorinstroom naar achtergrondkenmerken	
5.1.1	Instroom in initiële opleidingen, naar type en soort hoger onderwijs en opleidingsvorm [TR010]	64
5.1.2	Instroom in voltijd initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs en vooropleiding [TR013]	65
5.1.3	Instroom uit Caribische delen van het Koninkrijk [TR023]	66
5.1.4	Instroom naar vooropleiding en opleidingsniveau ouders [TR015a]	67
5.1.5	Instroom naar vooropleiding en huishoudinkomen [TR015b]	68
5.1.6	Instroom naar vooropleiding en migratieachtergrond [TR015c]	69
5.1.7	Instroom naar migratieachtergrond, opleidingsniveau van ouders, soort ho en huishoudinkomen [TR016]	70
5.1.8	Instroom naar inkomensniveau en opleidingsniveau ouders [TR014]	71
5.2	Masterinstroom naar achtergrondkenmerken	
5.2.1	Aandeel master instroom met niet-westerse migratieachtergrond [TR027]	72
5.2.2	Wo en hbo master instroom uitgesplitst naar vooropleiding vóór ho [TR025]	73
5.3	Selectieve opleidingen naar achtergrondkenmerken	
5.3.1	Instroom in selectieve voltijd bacheloropleidingen naar geslacht, migratieachtergrond en soort ho [TR012]	75
5.3.2	Instroom van studenten uit Caribische delen van het Koninkrijk in zorgopleidingen met numerus fixus [TR125]	76
5.3.3	Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar geslacht [TR101a]	77
5.3.4	Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR101b]	77
5.3.5	Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar inkomen ouders [TR101c]	78
5.3.6	Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders [TR101d]	78
5.3.7	Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar geslacht [TR102a]	79
5.3.8	Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar migratieachtergrond [TR102b]	79
5.3.9	Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar inkomensniveau ouders [TR102c]	80

5.3.10 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar opleidingsniveau ouders [TR102d]	80
5.4 Doorstroom naar achtergrondkenmerken	
5.4.1 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar migratieachtergrond [TR006]	81
5.4.2 Directe doorstroom vanuit vooropleiding naar opleidingsniveau ouders [TR005]	82
5.4.3 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar huishoudinkomen [TR008]	83
5.4.4 Directe en indirecte bachelor-master doorstroom [TR029]	84
5.4.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR030]	85
5.5 Studiesucces naar achtergrondkenmerken	
5.5.1 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond [TR043a]	86
5.5.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond en vooropleiding [TR043b]	87
5.5.3 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar geslacht [TR044a]	88
5.5.4 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar migratieachtergrond [TR045]	88
5.5.5 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar opleidingsniveau ouders [TR047]	89
5.5.6 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar geslacht [TR046]	89
5.5.7 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar huishoudinkomen [TR048]	90
5.5.8 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar bij Caribische studenten [TR049]	91
5.6 Uitval en switch naar achtergrondkenmerken	
5.6.1 Uitval en switch na 1 jaar naar vooropleiding en migratieachtergrond [TR060]	93
5.6.2 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho, opleidingsniveau ouders en vooropleiding [TR062]	94
5.6.3 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en huishoudinkomen [TR063]	95
5.6.4 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en Caribische of Europees Nederlandse vooropleiding [TR066]	96
5.6.5 Uitval en switch in instroom + 1 jaar bij Caribische studenten [TR067]	97
5.7 Studeren met een functiebeperking	
5.7.1 Ervaren financiële moeilijkheden van studenten met een functiebeperking [TR110]	99
5.7.2 Aandeel studenten met functiebeperking en daarvan ervaren belemmering naar vooropleiding en soort en type ho [TR121]	100
5.7.3 Percentage studenten dat uitvalt naar functiebeperking [TR122]	101

6 Studiefinanciering

6.1 Gebruik

6.1.1 Gebruik basisbeurs naar soort hoger onderwijs [TR128]	104
6.1.2 Gebruik basisbeurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR128m]	105
6.1.3 Gebruik aanvullende beurs naar soort hoger onderwijs [TR129]	106
6.1.4 Gebruik aanvullende beurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR129m]	107

6.1.5	Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort ho [TR075]	108
6.1.6	Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau mbo [TR075m]	108
6.1.7	Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort en verblijfsjaar ho [TR076]	109
6.1.8	Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau en verblijfsjaar mbo [TR076m]	110
6.1.9	Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs [TR079a]	111
6.1.10	Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs [TR079b]	111
6.1.11	Gemiddelde lening in het middelbaar beroepsonderwijs [TR079m]	112
6.1.12	Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TR080a]	113
6.1.13	Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TR080b]	114
6.1.14	Gemiddelde lening in het mbo naar niveau en verblijfsjaar [TR080m]	115
6.1.15	Bijverdiensten uit werk per maand naar leenstatus en opleidingsniveau ouders [TR107a]	116
6.2	Studieschuld	
6.2.1	Verdeling studieschuld per startcohort [TR130]	118
6.2.2	Verdeling studieschuld per startcohort in het middelbaar beroepsonderwijs niveau 3 en 4 [TR130m]	119
	Appendix: definities en tabellen	120

Managementsamenvatting

Data-gedreven beleid wordt optimaal ondersteund door complete, toegankelijke, aantrekkelijke informatieproducten. Grafieken kunnen trends en opvallende veranderingen over de jaren heen inzichtelijk maken, terwijl tabellen details verschaffen wanneer nodig. Duidelijke data ondersteunen de evaluatie van voorgaande beleidsmaatregelen en de ontwikkeling van nieuw beleid.

Het Trendrapport hoger onderwijs (HO) 2024 is de eerste openbare versie van een nieuw beleidsinformatieproduct, samengesteld door afdeling Informatieproducten (IP) van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) in opdracht van directie hoger onderwijs & studiefinanciering (HO&S) van het ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). In 2022 en 2023 is er geëxperimenteerd met proefversies van dit trendrapport, toen alleen bedoeld voor de beleidsdirectie. Als we hieronder of in het rapport verwijzen naar oudere edities of eerdere jaren, is dat dus alleen relevant voor die doelgroep.

Dit rapport bestaat uit zes inhoudelijke hoofdstukken. Ieder hoofdstuk presenteert een serie indicatoren in een bepaald thema. Hoofdstuk 1 beschrijft wie de bachelor opleidingen instromen, kijkt naar hun rendement en naar studiekeuze en -tevredenheid. Hoofdstuk 2 verkent cijfers over instroom in en doorstroom naar master opleidingen. In hoofdstuk 3 zoomen we in op de internationale studenten en op de buitenlandervaring van studenten die in Nederland studeren. Hoofdstuk 4 gaat over de lerarenopleidingen en tekortsector bètatechniek. In hoofdstuk 5 zien we wat zaken als vooropleiding en herkomst van de studenten en vooropleiding en inkomen van de ouders van de studenten betekenen voor de toegang tot het hoger onderwijs en het succes daarbinnen. Dat beschouwen we ook voor studenten met een functiebeperking. Hoofdstuk 6, tenslotte, beschouwt hoeveel studenten gebruik maken van studiefinanciering en welke schulden daarmee worden opgebouwd.

Een rapport met 112 indicatoren bevat voor elk wat wils. Het is ondoenlijk om dat in een korte samenvatting allemaal recht te doen. Om die reden pikken we er hier een aantal zaken uit, omdat ze opvallen en/of nieuw zijn of juist volop in de belangstelling staan.

De **internationale studenten** is zo'n groep die met bijzondere belangstelling wordt gevolgd. Zowel in absolute aantallen (indicator 3.1.1) als in aandeel (indicator 3.1.2) is de instroom van internationale studenten in de voltijd bachelor opleidingen in de afgelopen jaren verder toegenomen, waarbij de grootste groei afkomstig is uit niet-West-Europese EER landen (indicator 3.1.3). Zij studeren vaker dan niet-internationale studenten af binnen de nominale studieduur plus één jaar (indicator 3.2.2), switchen relatief veel minder vaak van studie, maar vallen relatief wel vaker uit (indicator 3.2.3). De invloed van de taal van de opleiding bij de keuze voor die opleiding lijkt bij Nederlandstalige opleidingen iets toe te nemen (indicator 3.3.6) en bij Engelstalige opleidingen juist iets af te nemen (indicator 3.3.7).

Binnen de **tekortsectoren** zien we dat de instroom in de **lerarenopleidingen** nog geen verlichting gaan bieden voor het lerarentekort in de nabije toekomst. We zien met name een afname van de instroom in de opleidingen voor leraren voor het voortgezet onderwijs (indicator 4.1.3), met bijzondere aandacht voor de eerstegraads lerarenopleidingen (indicator 4.1.4) en (indicator 4.1.5). In (indicator 4.2.1) zien we dat het aandeel van die instromers dat binnen nominaal plus één jaar het diploma haalt redelijk stabiel is, al is dat voor sommige stromen stabiel laag. Instroom in de **bètatechniek** lijkt gestabiliseerd (indicator 4.1.1), waarvan er in het hbo relatief iets minder doorstromen naar een bètatechniek masteropleiding (indicator 4.1.2). Het bètaverlies, uitval of switch naar een non- bèta opleiding, is in het hbo duidelijk groter dan in het wo (indicator 4.3.2). De in studiejaar 2020/2021 ingezette daling in doorstroom van zowel mbo, havo als vwo naar de zorgopleidingen lijkt helaas door te zetten (indicator 4.1.6).

In het hoofdstuk over **studiefinanciering** zien we dat de meeste ho studenten de weg naar de basisbeurs weer hebben gevonden (indicator 6.1.1), waar dat in het mbo iets afneemt (indicator 6.1.2). We zien ook een afname in het gebruik van de rentedragende leningen (indicator 6.1.5 en indicator 6.1.6) met name in de vroege verblijfsjaren (indicator 6.1.7 en indicator 6.1.8). Het gemiddeld geleende bedrag per maand stijgt alleen nog in het hbo, niet meer in wo en mbo (indicator undefined en indicator 6.1.11). Voor een verdeling van de actuele schuld van de studenten verwijzen we graag naar (indicator 6.2.1 en indicator 6.2.2).

Overige zaken die opvallen zijn onder meer de toename in het aandeel studenten dat in het wo een numerus fixus opleiding volgt (indicator 1.1.2), dat het switchen van studie vaker leidt tot het niet halen van een diploma, met name in het hbo (indicator 1.4.4 en indicator 1.4.5) en dat het nemen van een tussenjaar geen invloed lijkt te hebben op hoe vaak iemand switcht of uitvalt (indicator 1.4.6). Vooropleiding en opleidingsniveau van de ouders (indicator 5.6.2) en of de student de vooropleiding in Caribisch of Europees Nederland heeft gehad (indicator 5.6.4), lijken sterk van invloed op de mate waarin studenten uitvallen en/of switchen.

Gebruikerstoelichting

- Dit verslag is interactief en voornamelijk ontworpen als naslagwerk. Aan de basis van iedere indicator ligt een tabel, met cijfers gebaseerd op bepaalde definitieën, en gevisualiseerd in een of meer grafieken. De geschreven toelichting geeft relevante achtergrondinformatie, duiding, of wijst de gebruiker op opvallende observaties. De cijfers komen voort uit analyses van DUO IP, geprogrammeerd en gedocumenteerd in R.
- In de HTML versie van dit verslag zijn in eerste instantie alleen de titel, grafiek, en toelichting te zien. De definitie en tabel zijn ‘uitklapbaar’ door te klikken op ‘toon definitie’ of ‘toon tabel’. In de PDF versie van dit verslag zijn de definitieën en tabellen eveneens uit de hoofdtekst gehaald en verzameld in een appendix. Daar fungeren ‘toon definitie’ en ‘toon tabel’ als hyperlinks, en is bij iedere indicator in de appendix een link terug naar de juiste locatie in de hoofdtekst geplaatst.
- Waar beschikbaar beslaan grafieken en tabellen een periode van 11 studiejaar: van het meest recente beschikbare studiejaar terug tot dat jaar minus 10. Hiervoor is gekozen om de grafieken leesbaar te houden en de tabellen op de pagina te blijven laten passen. Om die zelfde reden is er soms voor gekozen om maar een deel van het bereik op één van de assen van de grafiek te laten zien.
- Een aantal indicatoren in dit rapport splitst uit naar migratieachtergrond. In deze editie van het Trendrapport HO maken we nog gebruik van het onderscheid tussen westerse- en niet-westerse migratieachtergrond, volgens oude CBS definitie. De [Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid adviseerde de regering in 2021](#) om afscheid te nemen van de indeling “westerse migratieachtergrond” en “niet-westerse migratieachtergrond”, omdat deze termen weinig informatief en onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd zijn en bovendien kunnen leiden tot stereotyperingen. Daarom faseert CBS dit onderscheid inmiddels uit. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als de vervangende herkomstindeling klaar is, wordt deze in het Trendrapport HO toegepast.
- Terwijl de hoofdstukindeling afwijkt van de eerdere edities, is wel vastgehouden aan de nummering van de indicatoren: zo kan men toch gemakkelijk zoeken naar dezelfde indicatoren. Daarbij is het nuttig om te weten dat de tweecijferige TR-nummers zijn voorzien van een extra voorlooptekst. Wat vorig jaar bijvoorbeeld TR02 was, is nu TR002.
- In vergelijking met het Trendrapport HO 2023, zijn in deze versie van 2024 vijftien nieuwe indicatoren opgenomen. Ook toekomstige iteraties (2025 en verder) zullen verder uitgebreid worden met o.a. meer indicatoren op het gebied van studiefinanciering.

1 Onderwijsdeelname bachelors

Ieder jaar slagen een ruime honderdvijftigduizend scholieren voor hun middelbare schooldiploma (of mbo-4-bol opleiding), waarmee ze voor het eerst toegang krijgen tot de bachelorfase in het hoger beroepsonderwijs (hbo) of het wetenschappelijk onderwijs (wo). Voor de onderwijsinstellingen, de Tweede Kamer, beleidsmakers en beleidsuitvoerders is het cruciaal om een beeld van hen te krijgen. Wie zijn deze studenten? Waar komen ze vandaan? Hoe doen ze het in het hoger onderwijs?

Dit hoofdstuk brengt in beeld wie het hoger onderwijs instromen en hoe het hen vergaat in de hbo en wo bacheloropleidingen en hbo associate degree opleidingen in het hbo. We stellen eerst vast hoe groot de instroom is (sectie 1.1) en waar die vandaan komt (sectie 1.2). Dan maken we de stand op na 1 jaar (sectie 1.3) en zoomen we in op studenten die uitvallen of switchen (sectie 1.4). Tenslotte gaan we nader in op het moment van het kiezen van en inschrijven voor de studie en de tevredenheid over de keuze (sectie 1.5).

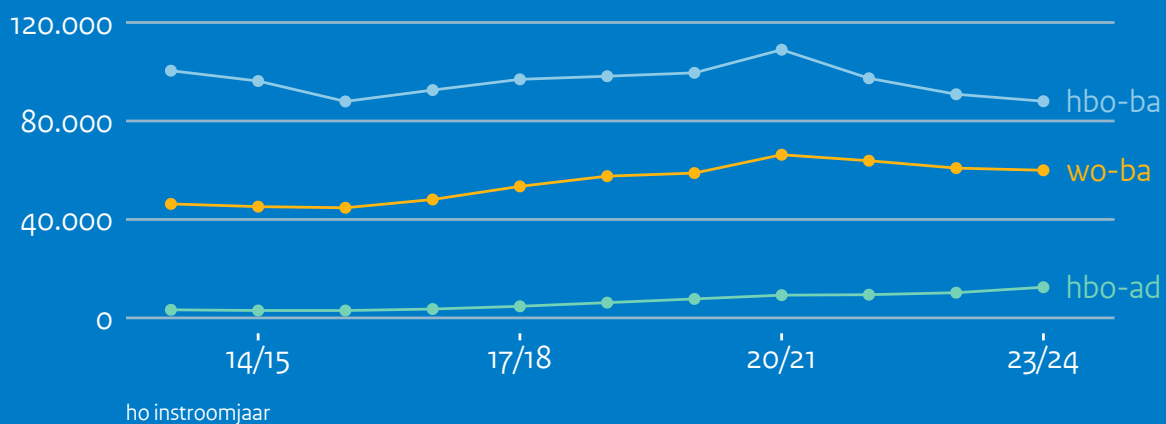
1.1 Instroom

Hoe groot is de groep die jaarlijks instroomt in het hoger onderwijs? We beschouwen dat voor de initiële opleidingen in het hbo en het wo (indicator 1.1.1). Dat is dus de instroom in de hbo en wo bachelor opleidingen en in de hbo associate degree opleidingen. Vervolgens kijken we specifiek naar welk deel daarvan kiest voor een opleiding met enige vorm van selectie (indicator 1.1.2). Denk aan numerus fixus, kleinschalig intensief of ‘nadere aanvullende eisen’. Voor details over de instroom van internationale studenten verwijzen we u graag naar sectie 3.1. In sectie 4.1 zullen we nader kijken naar instroom in de tekortsectoren lerarenopleidingen en bètatechniek, terwijl we instroom verder zullen uitsplitsen naar achtergrondkenmerken in sectie 5.1.

1.1.1 Instroom in initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs [TR009]

Deze indicator laat het absolute aantal studenten zien dat instroomt in de hbo associate degree opleidingen en in de hbo en wo bachelor opleidingen. In het meest recente jaar zijn er afgerond zo'n 12.500 studenten ingestroomd in een hbo associate degree, 88.000 in een hbo bachelor en 60.000 in een wo bachelor.

In de jaren vóór de COVID-19 pandemie zien we een stijgende lijn. Zowel in de hbo- als de wo bachelor zien we een piek in instroom in 2020/2021, die waarschijnlijk gerelateerd is aan de genomen maatregelen in verband met de COVID-19 pandemie rondom het havo- en vwo-eindexamen. In de jaren daarna zien we voor de bachelors een daling. De instroom in de associate degrees blijft gestaag toenemen.

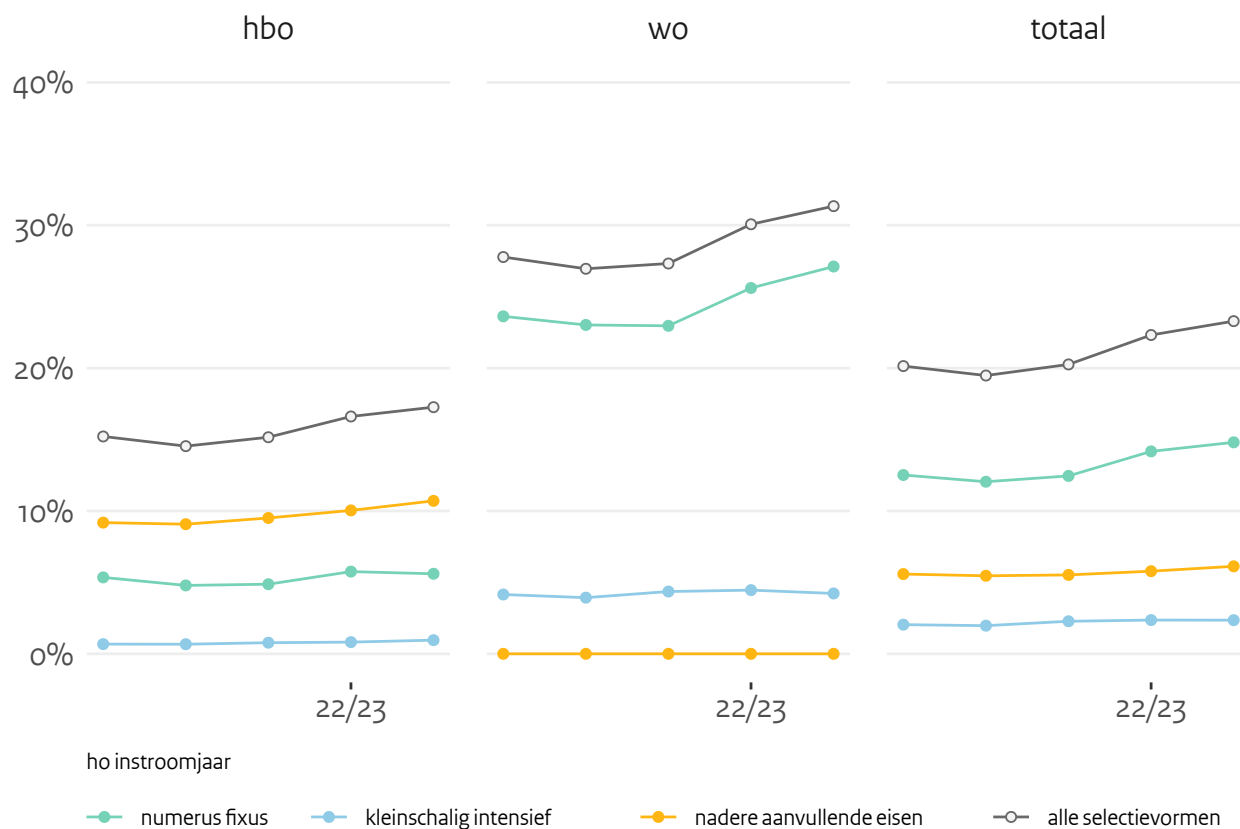
Naar definitie en tabel

1.1.2

Instroom in voltijd bacheloropleidingen naar soort ho en selectievorm [TR011]

Bij deze indicator zijn op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo en hbo en wo samen) subpopulaties gemaakt van de instroom in voltijd bacheloropleidingen. Binnen de subpopulaties is gekeken wat het aandeel is dat in een bepaalde selectievorm instroomt. Voor de afgelopen 6 jaar zijn gegevens over de vorm van selectie beschikbaar, waarin de numerus fixus wordt onderscheiden van kleinschalig intensief en van nadere aanvullende eisen, hier afgezet tegen de combinatie van alle soorten selectie (alle selectievormen).

Alle percentages zijn ten opzichte van de totale instroom in voltijd bacheloropleidingen. Veranderingen sinds 2019/2020 komen met name door wijzigingen van het aandeel instroom in fixusopleidingen. Zowel het wo als het hbo kenden een lichte stijging in de instroom in fixusopleidingen in 2022/2023. Over het algemeen wordt er in het wo aanzienlijk vaker ingestroomd in een opleiding met een numerus fixus, terwijl in het hbo bij 10% van de voltijd bachelorinstroom sprake is van nadere aanvullende eisen, hetgeen in het wo helemaal niet voorkomt.

[Naar definitie en tabel](#)

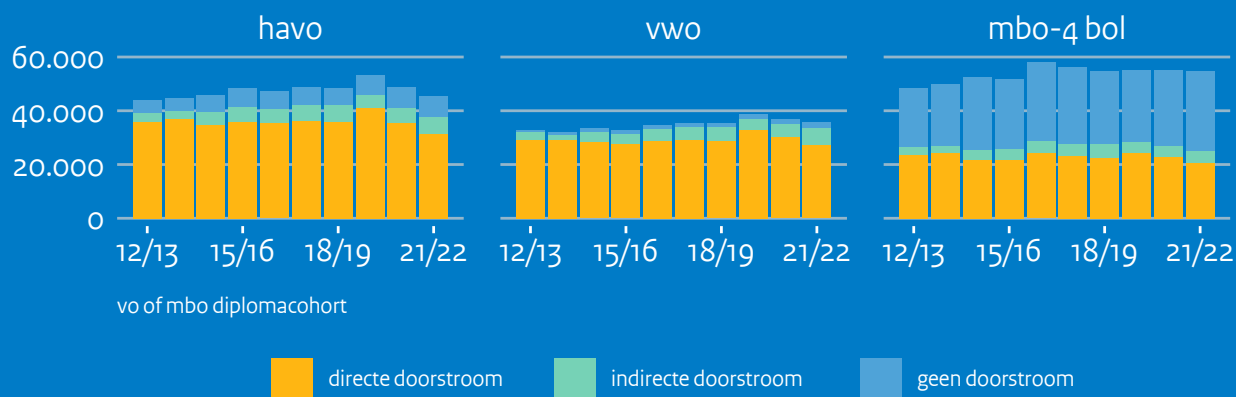
1.2 Doorstroom

Dit cluster indicatoren begint met cohorten gediplomeerden vanuit de vooropleidingen havo, vwo, en mbo-4 bol onderwijs, om voor die groepen leerlingen in beeld te brengen hoe het over de jaren heen gesteld is met de doorstroom naar het hoger onderwijs (indicator 1.2.1). In indicator 1.2.2 wordt het aandeel daarvan dat direct na hun vo-diploma doorstroomt vergeleken met het aandeel dat indirect doorstroomt. In indicator 1.2.3 zien we welk deel van de vwo-gediplomeerden direct doorstromen naar het hbo en het wo. In sectie 5.4 splitsen we doorstroom verder uit naar achtergrondkenmerken. Net als in het hoger onderwijs is er voor een deel van de mbo studenten studiefinanciering beschikbaar. Om die reden wordt hier een klein uitstapje gemaakt naar de (directe) doorstroom van vmbo-gediplomeerden naar het mbo, zodat een vergelijking kan worden gemaakt met gelijksoortige aantallen/aandelen in het ho. Deze sectie eindigt dus met indicatoren die de directe doorstroom van het vmbo naar het mbo beschrijven (indicator 1.2.5), ook naar opleidingsniveau van de ouders (indicator 1.2.6) en huishoudinkomen (indicator 1.2.7).

1.2.1 Directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol-gediplomeerden naar het hoger onderwijs [TR002]

Bij deze indicator wordt apart voor de afgelopen tien diplomacohorten uit het havo, vwo, of mbo-4 bol de directe en indirecte doorstroom naar het hoger onderwijs getoond. Het restant van de gediplomeerden, dat niet binnen twee jaar doorstroomt naar het hoger onderwijs, is weergegeven als 'geen doorstroom'.

Op de verticale as staan aantallen studenten. Op de horizontale as staat het jaar van de diplomacohort.

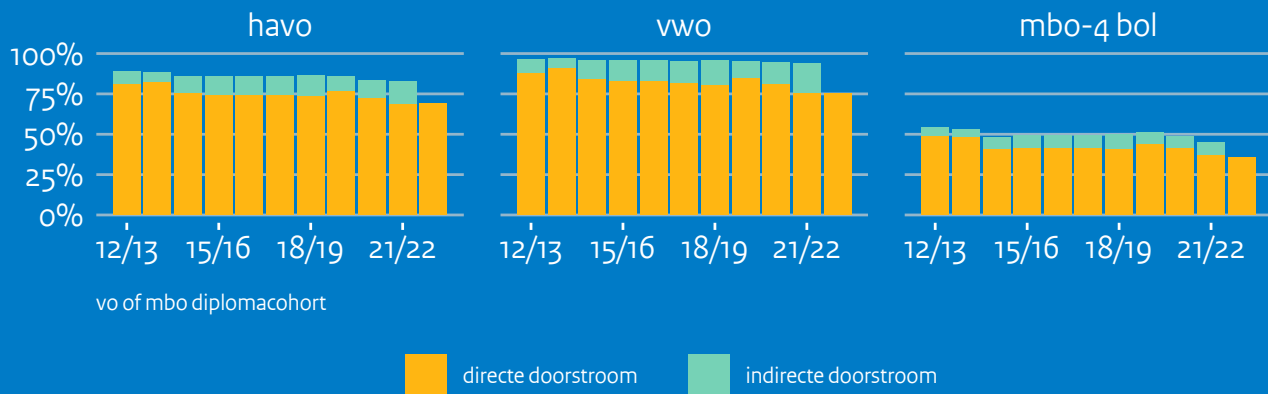

Naar definitie en tabel

1.2.2 Aandeel directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol-gediplomeerden naar het hoger onderwijs [TR003]

In deze figuur zien we per diplomacohort voor het havo, vwo en mbo-4-bol het aandeel dat direct en indirect het hoger onderwijs instroomt. De vergelijking tussen de vooropleidingen laat zien dat mbo'ers minder vaak doorstromen naar het ho.

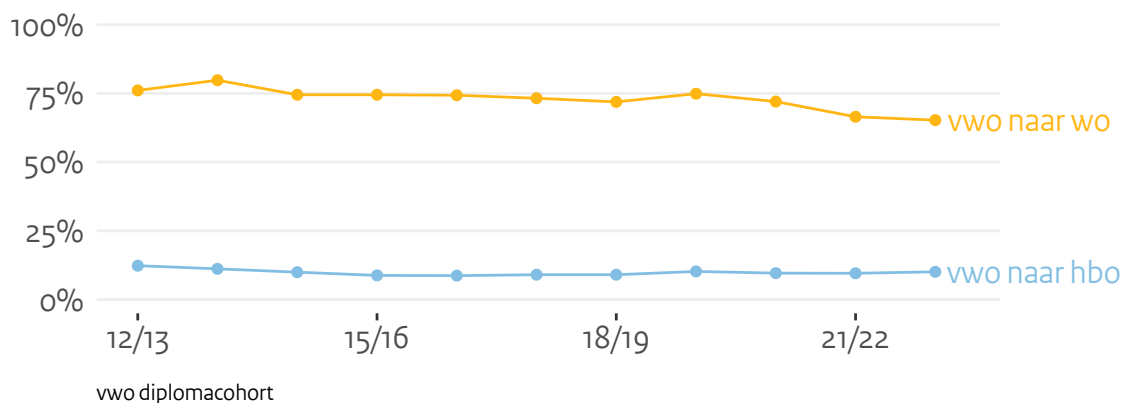
Daarnaast kunnen in bepaalde cohorten de effecten van de maatregelen als reactie op de COVID-19 pandemie een rol kunnen hebben gespeeld in de directe en indirecte doorstroom naar het ho.

Naar definitie en tabel

1.2.3 Aandeel gediplomeerden vwo die direct zijn doorgestroomd naar het hbo of wo [TR004]

In deze grafiek wordt ingezoomd op de populatie van vwo-gediplomeerden met de vraag hoeveel procent hiervan jaarlijks na hun diploma direct doorstromen naar het wo en hoeveel procent naar het hbo. De aandelen tellen niet op tot 100%, omdat het nog altijd gaat om aandelen ten opzichte van het totale vwo-diplomacohort per jaar en indirecte doorstroom en niet-doorstroom hier niet worden getoond. De grafiek toont een over de jaren consistente voorkeur van vwo'ers voor het wetenschappelijk onderwijs. Daarnaast valt op dat het percentage dat direct het wo instroomt de afgelopen vier opeenvolgende diplomacohorten (2019-2022) steeds verder afneemt. In het meest recente jaar stroomt 65,3 % direct door naar het wo en 10,1 % naar het hbo.

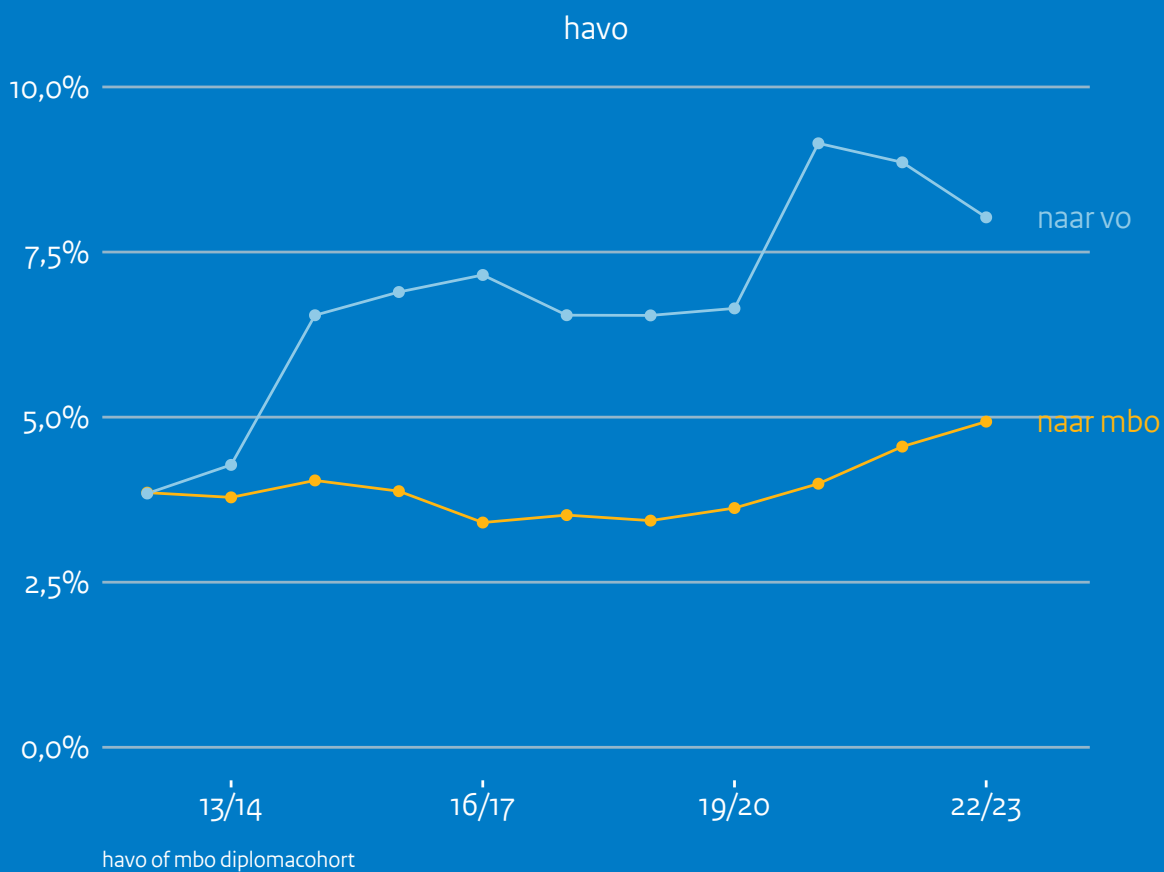
Naar definitie en tabel

1.2.4 Bestemming van gediplomeerden die het ho niet direct instromen [TR007]

Voorgaande indicatoren waren voornamelijk gericht op vo- en mbo-gediplomeerden die direct het ho instromen. Hoe vergaat het de populatie van gediplomeerden die niet direct het jaar na het diplomajaar doorstromen naar het ho? In deze grafieken zien we hoeveel procent van deze leerlingen terug te vinden zijn in ofwel het voortgezet onderwijs (vo) ofwel het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), in het jaar na het behalen van hun diploma.

We zien dat ongeveer 3,5 - 5% van de havo- en mbo-4 bol-gediplomeerden hun onderwijsloopbaan vervolgen in het mbo. Vwo-gediplomeerden zijn vrijwel nooit terug te vinden in het vo of mbo na het afronden van hun middelbare school. Deze tonen we daarom niet in de figuur. Mbo-afstudeerders gaan vrijwel nooit terug naar het vo. De 3 recentste havo-diplomacohorten (beginnend met diplomajaar 2020) kozen er relatief vaker voor om hun onderwijsloopbaan binnen het vo te vervolgen (stapelen) dan de eerdere havo-diplomacohorten, hoewel dat aandeel weer langzaam af lijkt te nemen. Ook gaan gediplomeerde havisten vaker naar het mbo: in het meest recente jaar beslaan zij 5% van de diplomacohort.

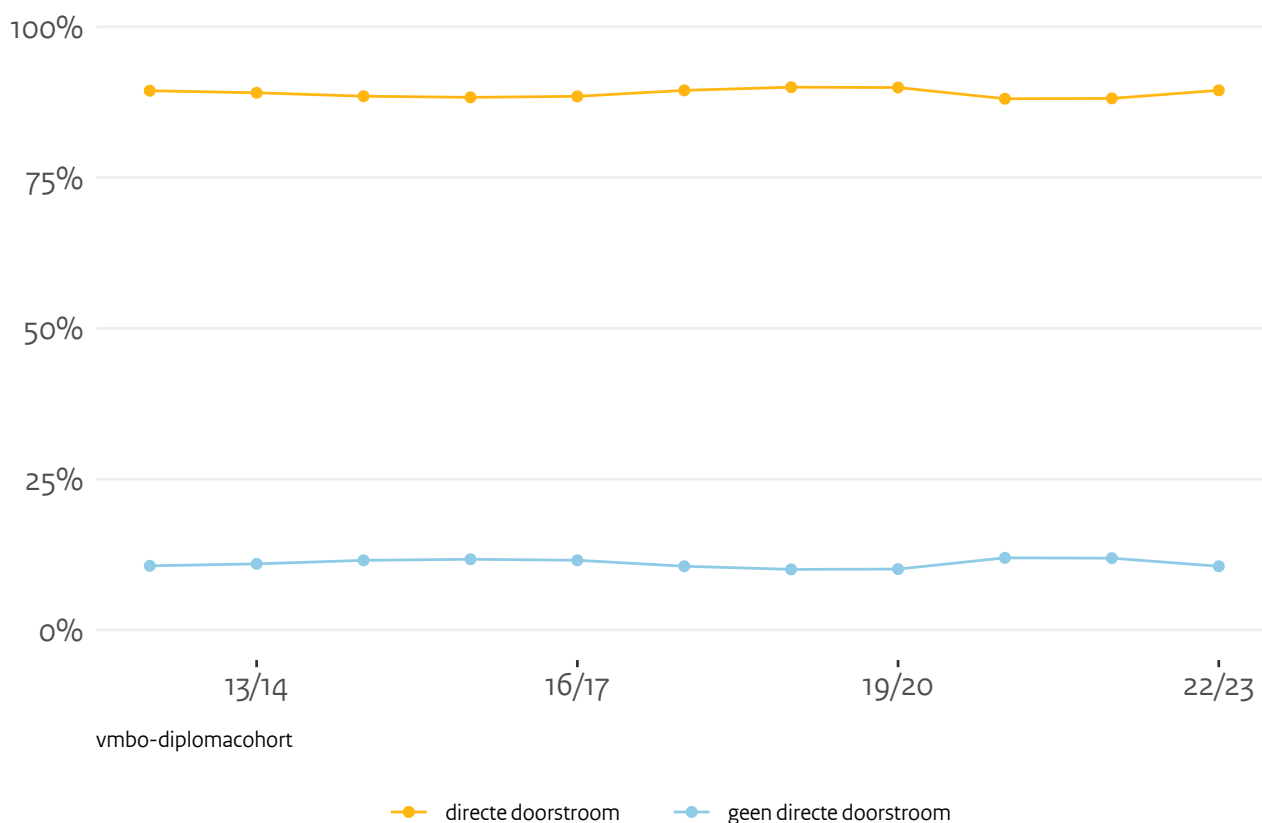
Naar definitie en tabel

1.2.5 Doorstroom van vmbo-gediplomeerden naar het mbo [TR001M]

Deze indicator toont de ontwikkeling van de doorstroom vanuit het vmbo naar het mbo voor opeenvolgende vmbo-diplomacohoren (ongeacht vmbo-leerweg). Sommige mbo-instromers beginnen niet meteen na hun diplomajaar met een mbo opleiding, maar nemen eerst een ‘tussenjaar’. Onderstaande grafiek beschrijft de relatieve omvang van deze groep (“indirecte doorstromers”) onder alle mbo-instromers met een vmbo-vooropleiding, en die van studenten die meteen na de vooropleiding het mbo instromen (“directe doorstromers”).

De vergelijking tussen de twee lijnen laat zien dat het aandeel vmbo-gediplomeerden dat direct doorstroomt naar het mbo zeer consistent is over de jaren heen (88%-90%, zie tabel voor exacte aantallen en percentages).

Vanaf 2020 is het aantal gediplomeerde vmbo’ers gedaald, dit is wellicht te relateren aan de examenmaatregelen in het vmbo en de beperkte beschikbaarheid van stages tijdens de COVID-19 pandemie. De daling zette zich in 2022 voort: het aantal directe doorstromers naar het mbo was 71.460, het laagste in de afgelopen tien jaar.

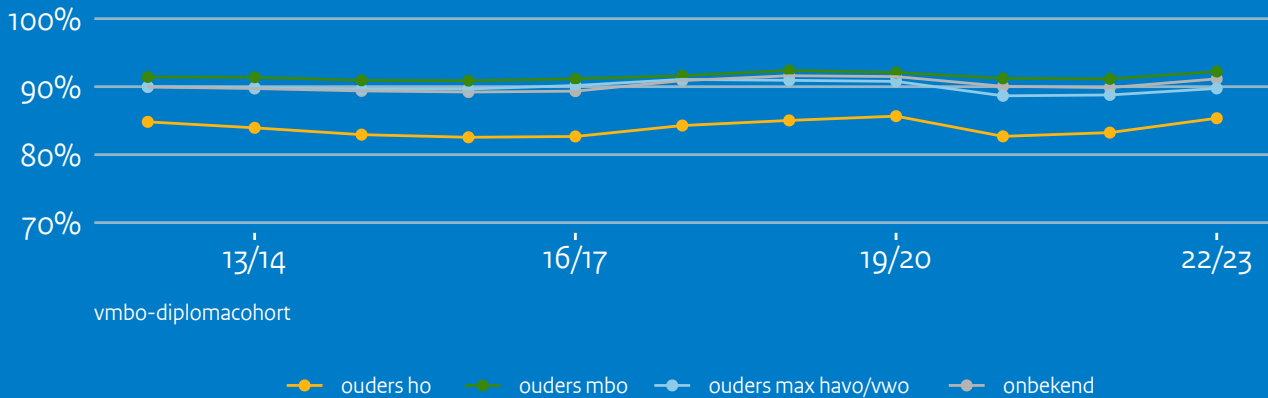

[Naar definitie en tabel](#)

1.2.6 Directe doorstroom vanuit vmbo naar opleidingsniveau ouders [TR005m]

In het kader van kansengelijkheid is het opleidingsniveau van de ouders van studenten een relevant achtergrondkenmerk. Hier worden subpopulaties gemaakt van vmbo-geplumeerden op basis van het opleidingsniveau van de ouders. De geplumeerden waarvan we het opleidingsniveau van de ouders niet hebben kunnen achterhalen zitten in categorie 'onbekend'. We kijken binnen deze subpopulaties van vmbo-geplumeerden of zij direct na het behalen van hun diploma zijn ingestroomd in het mbo.

Er is weinig verschil in het percentage van directe doorstroom vanuit vmbo naar mbo naar opleidingsniveau ouders behalve voor studenten met ho-opgeleide ouders. Ze stromen 5 tot 6 procentpunten minder vaak direct door dan de andere drie groepen. Wellicht overwegen studenten met deze ho-opgeleide ouders andere opties voor het doorstuderen.

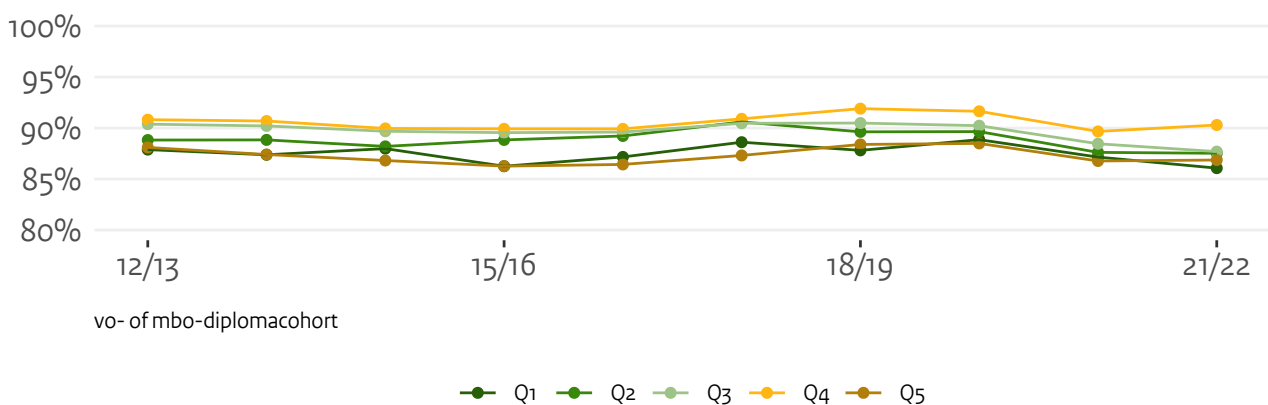

Naar definitie en tabel

1.2.7 Directe doorstroom vanuit het vmbo uitgesplitst naar huishoudinkomen [TR008m]

Deze indicator gaat over de directe instroom vanuit vmbo naar het mbo. Van de vmbo geplumeerden zijn subgroepen gemaakt, op basis van het huishoudinkomen in kwintielen. Voor elke subgroep is het aandeel bepaald dat direct doorstroomt.

De directe doorstroom is hoog, het patroon naar huishoudinkomen wijkt alleen af voor het hoogste inkomenskwintiel (Q5). Het doorstroompercentage is hier juist iets lager dan voor de andere kwintielen. Dit figuur is vergelijkbaar met indicator 5.4.3.

Naar definitie en tabel

1.3 Studiesucces na één jaar

In deze sectie wordt gekeken naar het studiesucces van de studenten. We bekijken voor groepen studenten die in het zelfde jaar zijn begonnen, de zogenaamde instroomcohorten, hoeveel studenten één jaar na instroom nog ingeschreven staan voor dezelfde opleiding of voor hetzelfde niveau als waar de student mee begon (indicator 1.3.1). Een klein deel van de studenten verruilt het ho toch weer voor het vo of mbo. De omvang van die groep is bepaald in indicator 1.3.2.

Studiesucces van de internationale studenten vindt u in sectie 3.2, studiesucces van studenten in de tekortsectoren in sectie 4.2. In sectie 5.5 splitsen we studiesucces verder uit naar achtergrondkenmerken.

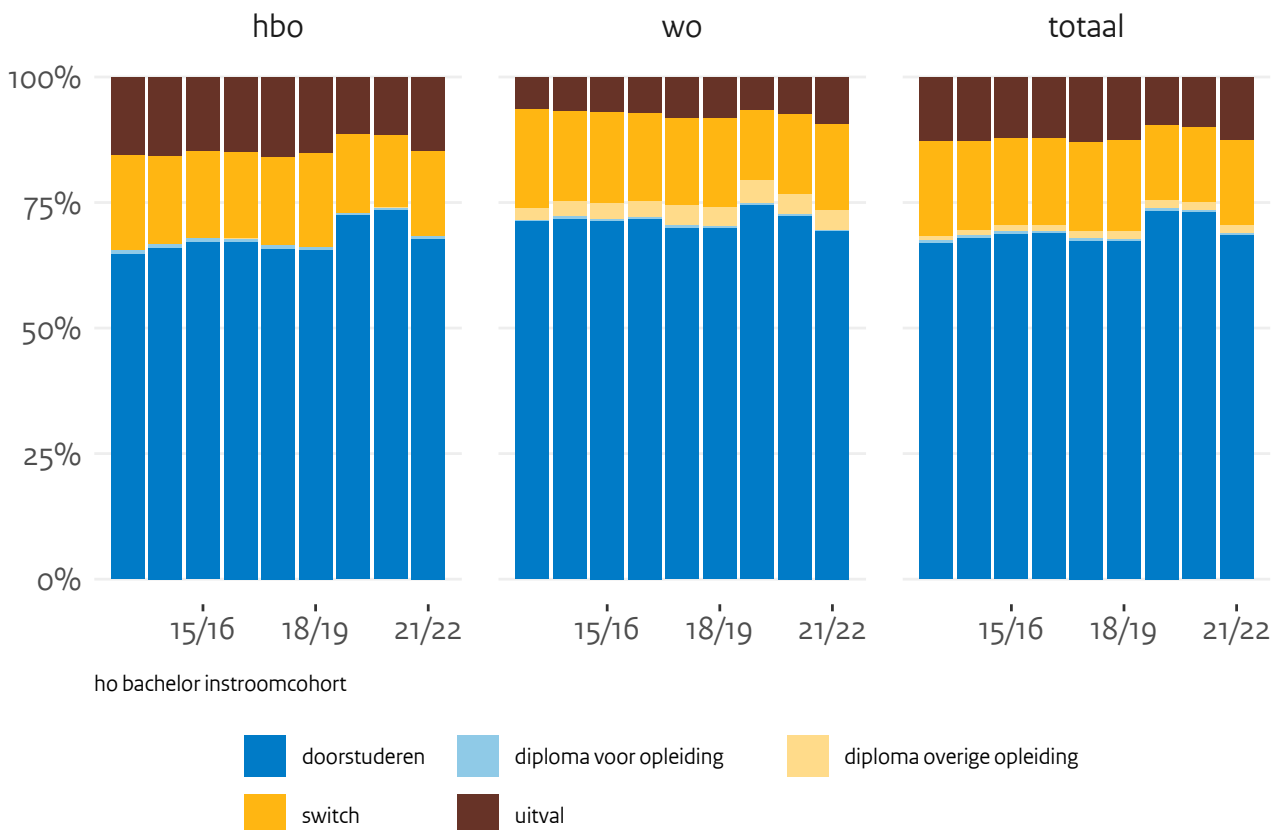
1.3.1

Rendementscijfers voor het jaar na instroom in voltijd bacheloropleidingen [TR050]

Hieronder zijn rendementscijfers weergegeven voor de populatie eerstejaars voltijd bachelorstudenten, apart voor hbo, wo, en in totaal (geheel hoger onderwijs). Er wordt *binnen deze populatie* gekeken naar het aandeel dat een jaar na instroom een diploma heeft behaald, doorstudeert, switcht en uitvalt. Op de horizontale as van ieder diagram staat het studiejaar waar er voor de eerste keer sprake is van een inschrijving in een voltijd bacheloropleiding in een bepaald soort hoger onderwijs (hbo of wo). De resultaten tonen de status van instromers na 1 jaar: staan ze nog ingeschreven in dezelfde opleiding (doorstuderen), hebben ze zich in plaats van die opleiding ingeschreven in een andere opleiding (switch), of staan ze niet langer ingeschreven in het hoger onderwijs (uitval)? Als ze niet langer ingeschreven stonden, haalden ze dan binnen instroomjaar + 1 een ho diploma voor dezelfde of voor een andere opleiding? Alle instromers zijn verdeeld over die rendementscategorieën, wat leidt tot een cumulatief percentage diagram.

De vergelijking tussen hbo en wo onthult voornamelijk verschillen in uitval, die structureel hoger is in hbo dan in wo. Wat opvalt is dat de eerste twee instroomcohorten die tijdens de corona pandemie instroomden (instroomcohort 2019/2020 en instroomcohort 2020/2021) in zowel hbo als wo vaker doorstudeerden dan voorgaande instroomcohorten en het navolgende instroomcohort.

Let op: met eventuele vergelijkingen met deze indicator is het jaarbereik met overige indicatoren niet gelijk. Rendementsindicatoren beslaan meestal een jaar minder, omdat nog niet alle gegevens bekend zijn of berekend kunnen worden.

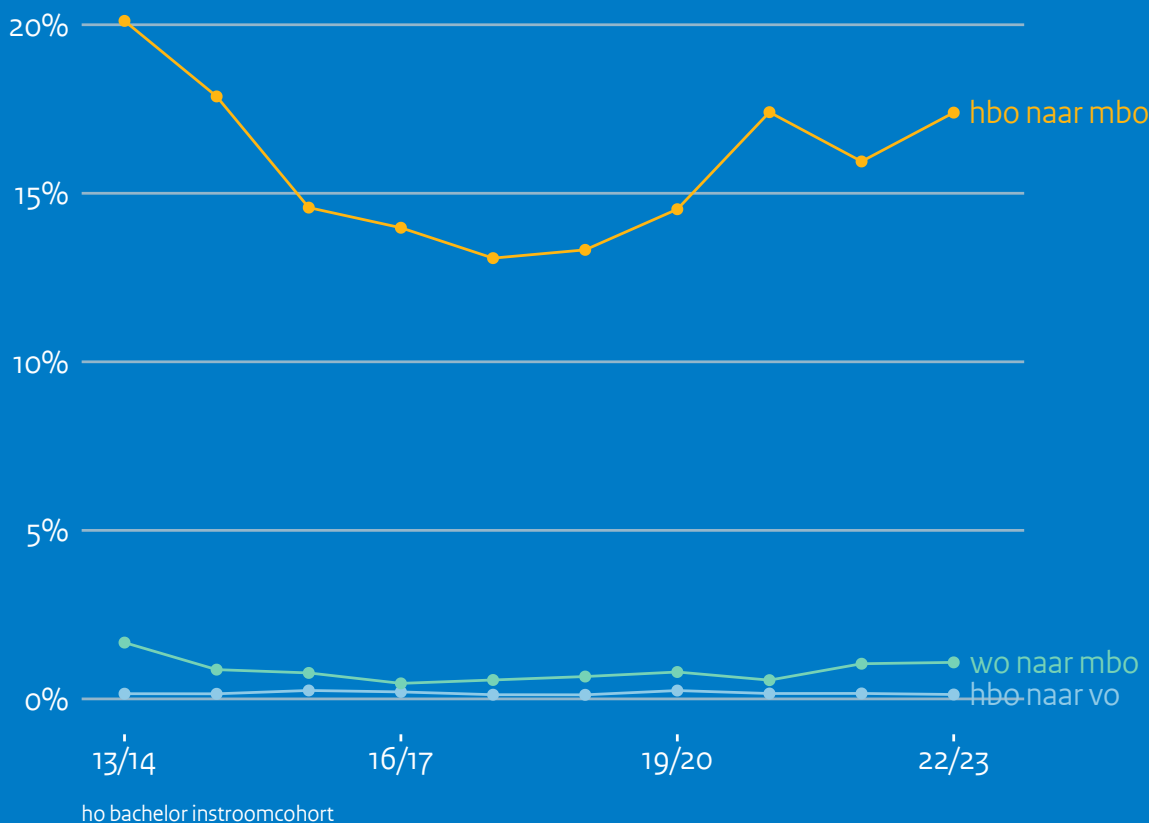

[Naar definitie en tabel](#)

1.3.2 Aandeel ho uitvallers: afstroom naar vo of mbo een jaar na ho instroom [TR051]

In deze indicator wordt gekeken naar de studenten die een jaar na instroom uitvallen in het hoger onderwijs. Uitval wil zeggen dat een student niet meer staat ingeschreven in het hoger onderwijs en daarnaast twee jaar na instroom geen ho diploma heeft behaald. Hier kijken we of we ze elders in het onderwijs kunnen terugvinden. Van de uitgevallen studenten zijn er subpopulaties gemaakt op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) waarin ze ingeschreven stonden. We bekijken *binnen die subpopulaties* welk aandeel een jaar later ingeschreven was in het vo of het mbo.

De resultaten laten zien dat deze uitgevallen eerstejaars maar heel zelden terug te vinden zijn in het vo en ook zelden vanuit een wo opleiding naar het mbo vertrekken. Eigenlijk is alleen de stroom van uitvallende hbo eerstejaars naar mbo opleidingen noemenswaardig. Het overgrote deel van de uitvallers zien we nergens in het bekostigd onderwijs terug in het jaar na instroom.

Naar definitie en tabel

1.4 Uitval en switch na één jaar

In deze sectie nemen we de studenten onder de loep die hun studie niet voortzetten in het tweede jaar. We onderscheiden dan *uitval*, waarbij de student in het geheel verdwijnt uit het hoger onderwijs en *switch*, waarbij de student wisselt van opleiding binnen het hoger onderwijs. Er wordt ingezoomd op de achtergrond van uitvallers, bijvoorbeeld wat hun vooropleiding was (indicator 1.4.1) of in welke sector zij studeren (indicator 1.4.2 en indicator 1.4.3). Voor de studenten die van studie wisselen binnen het ho, kijken we hoe ze het daarna doen in vergelijking met hun doorstuderende collega studenten (indicator 1.4.4 en indicator 1.4.5). Aan de uitvallers en switchers is in de Startmonitorenquête gevraagd waarom ze hun oorspronkelijke studie hebben afgebroken (indicator 1.4.6). Als laatste kijken we of er een verschil is in uitval en switch tussen studenten die een tussenjaar hebben genomen en zij die dat niet hebben gedaan (indicator 1.4.7).

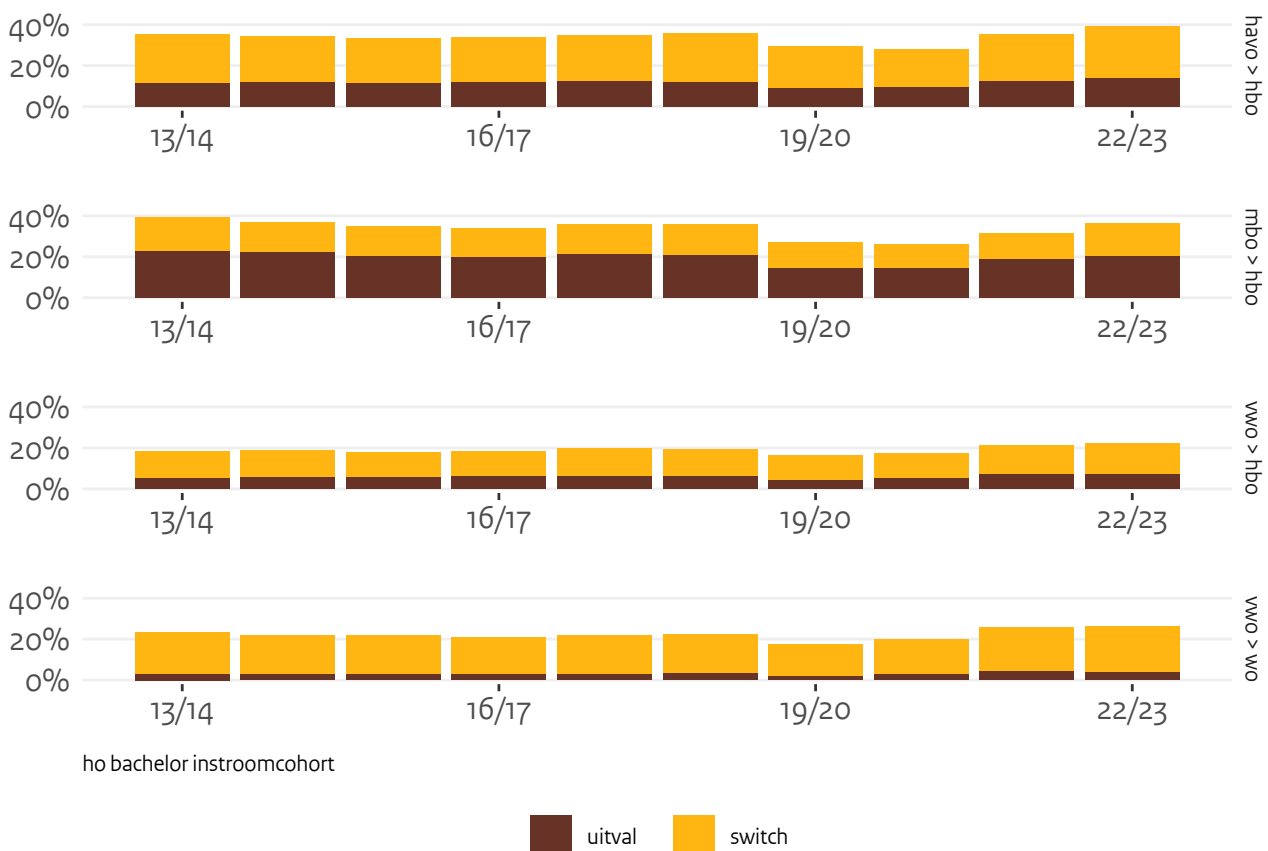
Uitval en switch van de internationale studenten vindt u in sectie 3.2, die van studenten in de tekortsectoren in sectie 4.3. In sectie 5.5 splitsen we uitval en switch verder uit naar achtergrondkenmerken.

1.4.1

Oorsprong ho uitval/switch: aandeel uitgesplitst naar vooropleiding voor ho [TR052]

Maakt de vooropleiding verschil voor de kans op doorstuderen na het eerste jaar in hoger onderwijs? Indicator 1.3.2 liet zien waar uitvallers heen gingen, deze grafiek laat zien waar uitvallers en switchers vandaan kwamen. Het gaat hier dus om een andere groep: de subpopulaties zijn bepaald op basis van instromers in voltijd bachelor opleidingen in het hoger onderwijs per soort ho (hbo/wo) en de vooropleiding vóór het hoger onderwijs. Alleen studenten met als hoogste vooropleiding voor ho een havo, vwo, of mbo opleiding zijn meegenomen. Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken wat het aandeel uitval/switch één jaar na instroom is. Steeds is in bruin het aandeel uitval te zien en in geel het aandeel switch. De cumulatieve staaf toont het totale aandeel van de instromers die na hun eerste jaar niet door studeren of uitstromen met een diploma. Percentages zijn apart opgenomen in de tabel. De bovenste drie grafieken tonen deze switch/uitval na 1 jaar voor havisten (bovenste), mbo'ers (tweede), en vwo'ers (derde) die instromen in het hbo. De onderstaande grafiek toont vwo'ers die het wo in gaan.

Het valt op dat vwo'ers minder uitval en switch laten zien dan voormalig mbo'ers en havisten. We zien dat de uitval/switch het laagst was bij onderwijsdeelnemers die tijdens de COVID-19 pandemie instroomden (instroomcohorten 2019/2020, 2020/2021 en 2021/2022). Dit geldt voor alle subpopulaties naar vooropleiding, maar inmiddels neemt de uitval en switch weer toe tot het niveau van vóór de pandemie of zelfs daarboven. Verder valt op dat voormalig mbo'ers vaker uitvallen terwijl voormalig havisten juist vaker switchen.

[Naar definitie en tabel](#)

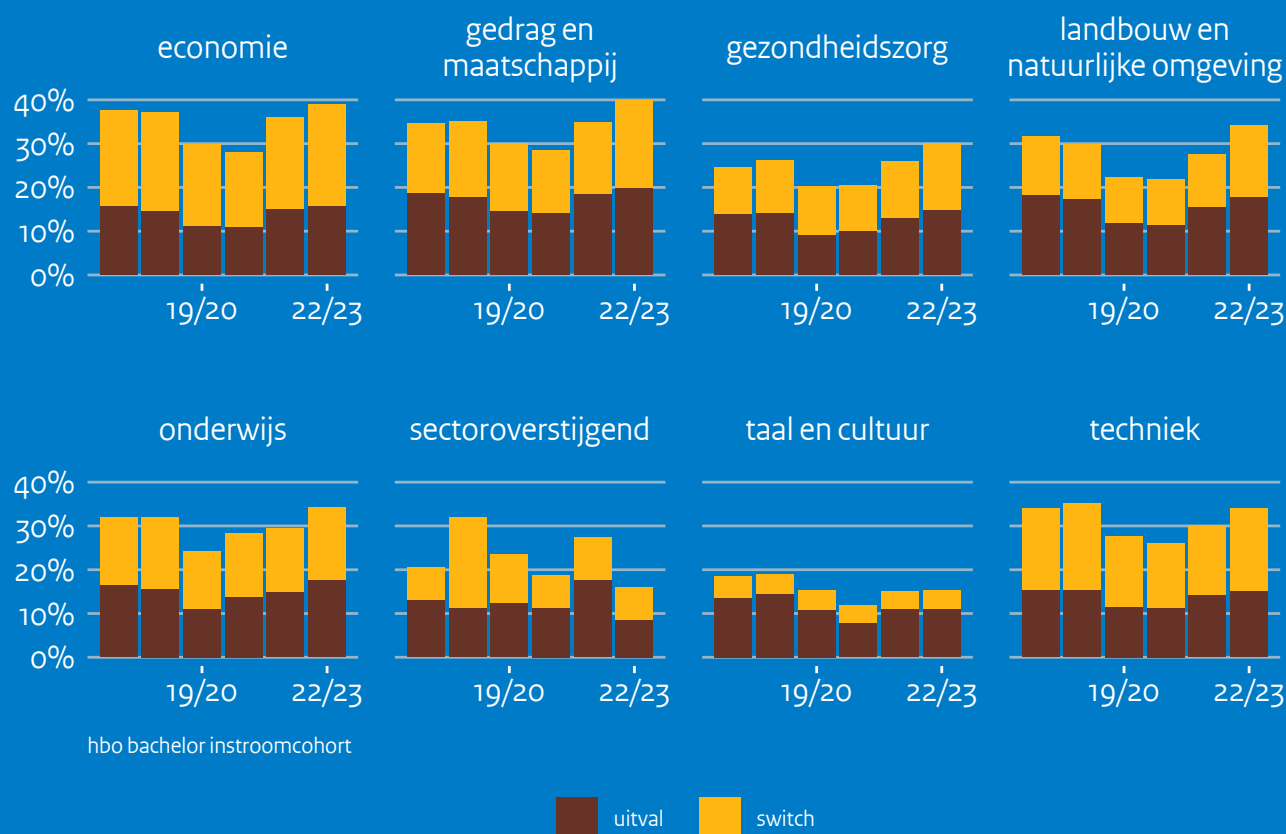

1.4.2 Uitval en switch in hbo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR053]

In deze indicator wordt specifiek gekeken naar instromers in de voltijd bachelor opleidingen in het hbo. Subpopulaties zijn bepaald op basis van het onderdeel (voorheen CROHO-sector), waar de instroom-opleidingen onder worden geschaard. We kijken *binnen de subpopulaties* hoeveel procent in het jaar na instroom is uitgevallen of geswitcht. Dat geeft een beeld van gelijkenissen of verschillen in de rendementscijfers tussen sectoren. De staafdiagrammen moeten op dezelfde manier worden gelezen als voorgaande, alleen is het jaarbereik beperkt om de grafiek leesbaar te houden.

Tussen sectoren zijn op het oog weinig opvallende verschillen, met uitzondering van de relatief lage switch in taal en cultuur opleidingen en eventueel relatief hoge switch in economie, techniek en onderwijs opleidingen.

Verder is voor bijna alle onderdelen een duidelijke toename te zien in zowel uitval als switch in de meest recente instroomjaren (2020/2021 tot 2022/2023).

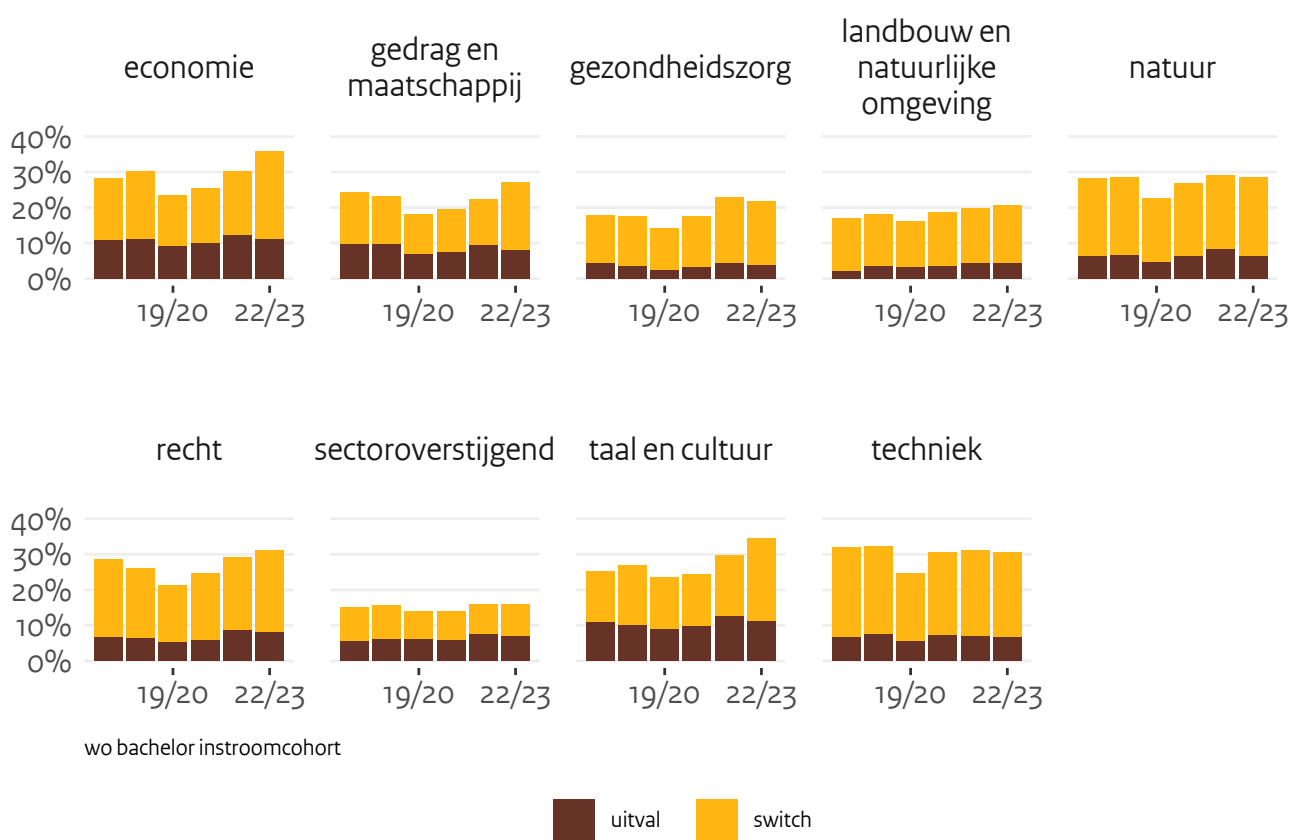

Naar definitie en tabel

1.4.3 Uitval en switch in wo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR054]

In deze indicator wordt specifiek gekeken naar instromers in voltijd bachelor opleidingen in het wo. Subpopulaties zijn bepaald op basis van het onderdeel (voorheen CROHO-sector), waar de instroomopleidingen onder worden geschaard. We kijken *binnen de subpopulaties* hoeveel procent uitvalt/switcht één jaar na instroom. Verder is het een vergelijkbare weergave met indicator 1.4.2.

Het algemene beeld is in lijn met voorgaande indicatoren, dat in het wo aanzienlijk vaker sprake is van switch dan van uitval. Daarbij valt op te merken dat de switch in de sectoren techniek en natuur opvallend hoger zijn dan in de andere sectoren. In de twee meeste recente jaren is switch opvallend hoog in onderdelen economie, gedrag en maatschappij, gezondheidszorg, recht en in taal en cultuur.

[Naar definitie en tabel](#)

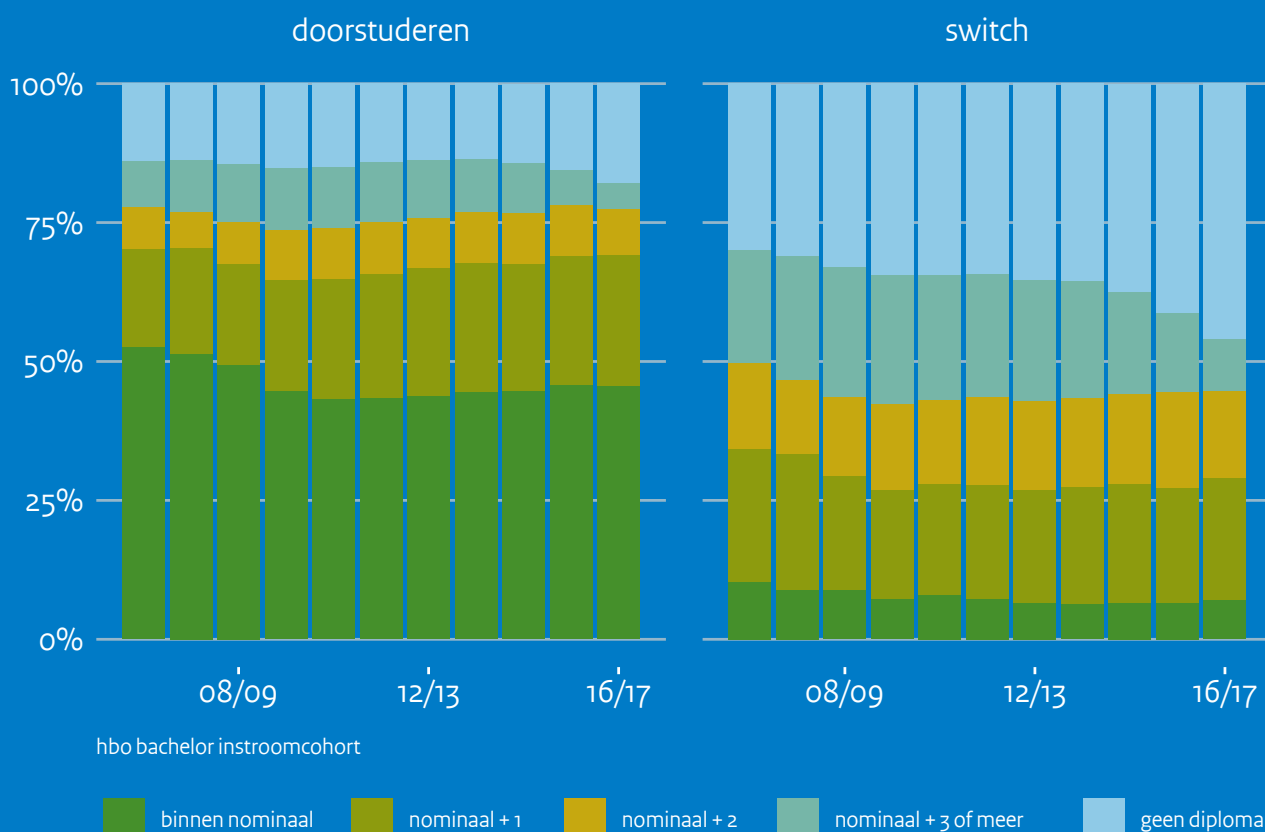
1.4.4 Diplomasucces in het hbo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR071]

Deze grafiek kijkt wederom specifiek naar instromers in voltijd bacheloropleidingen in het hbo, maar de subpopulatie betreft nu enkel de instromers die een jaar na instroom gingen doorstuderen (herinschrijvers) of hebben geswitcht. Vervolgens is *binnen de subpopulatie* bekeken wat het aandeel is dat een diploma behaalt en binnen welke tijdsduur: binnen nominaal, nominaal+1, nominaal+2, nominaal+3 of geen diploma. Het percentage hbo studenten dat überhaupt een diploma in het ho behaalt, is hoger onder studenten die zich in het tweede studiejaar heringeschreven hebben voor dezelfde opleiding (mogelijk ook op een andere instelling), dan onder studenten die in het tweede studiejaar geswitcht zijn. Een switch verkleint de kans dat een onderwijsdeelnemer binnen de nominale studieduur een diploma behaalt.

Deze vertraging vertaalt zich in diploma's die behaald worden in nominaal + 2 en nominaal + 3 of meer jaren, berekend vanaf het instroom in de eerste hbo bacheloropleiding.

Desalniettemin is het percentage dat een diploma behaalt bij de switchers een stuk lager dan bij de doorstudeerders.

De meest recente jaren, na 2017, zijn niet weergegeven omdat we voor die jaren nog niet weten of de studenten die toen zijn begonnen, het diploma binnen de nominale tijdsduur +1, +2, of +3 hebben behaald of zullen behalen.

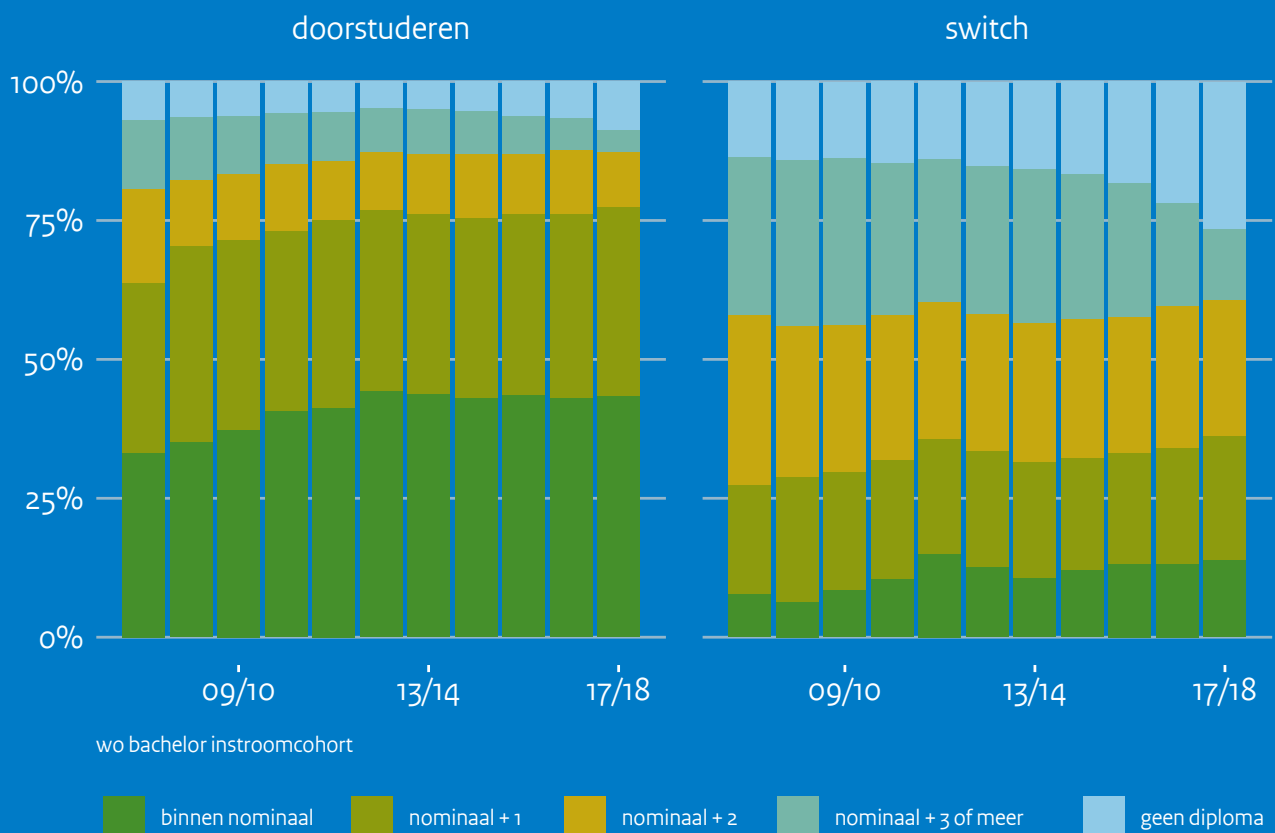

Naar definitie en tabel

1.4.5 Diplomasucces in het wo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR072]

Deze indicator kijkt specifiek naar instromers in voltijd bachelor opleidingen in het wo, maar de subpopulatie betreft nu enkel de instromers die een jaar na instroom gingen doorstuderen (herinschrijvers) of zijn geswitcht. Vervolgens is *binnen de subpopulatie* bekeken wat het aandeel is dat een diploma behaalt en binnen welke tijdsduur: binnen nominaal, nominaal+1, nominaal+2, nominaal+3 of geen diploma. In het wo ligt het percentage dat het diploma uiteindelijk behaalt bij herinschrijvers rond de 95%. Daarnaast zien we dat dit percentage bij de groep switchers lager is. Van de switchende studenten die het diploma behalen, doet meer dan de helft dit niet binnen de nominale tijdsduur + 1 jaar, berekend vanaf de instroom in de eerste wo bachelor opleiding.

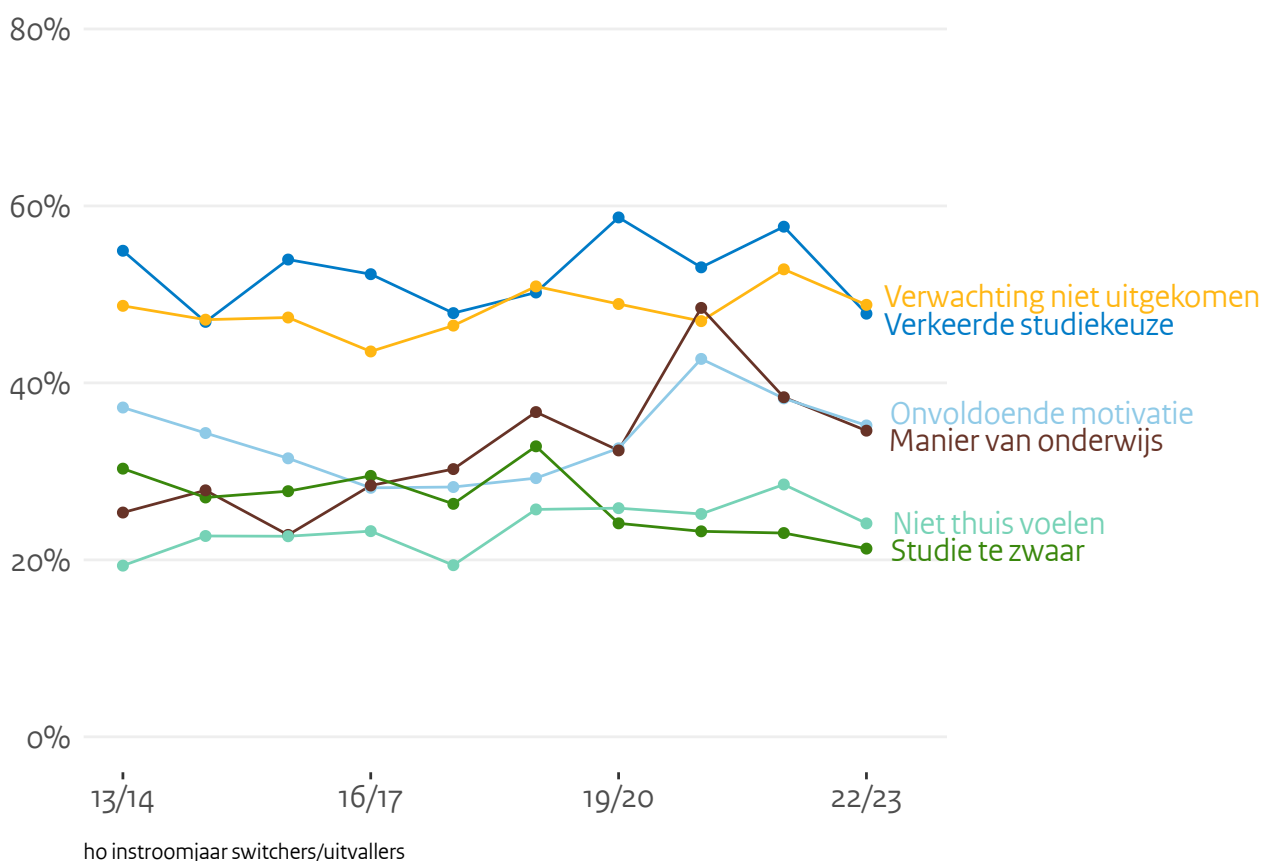
De meest recente jaren, na 2017, zijn niet weergegeven omdat we voor die jaren nog niet weten of de studenten die toen zijn begonnen, het diploma binnen de nominale tijdsduur +1, +2, of +3 hebben behaald of zullen behalen.

Naar definitie en tabel

1.4.6 Belangrijkste redenen van studieuitval en switch [TR123]

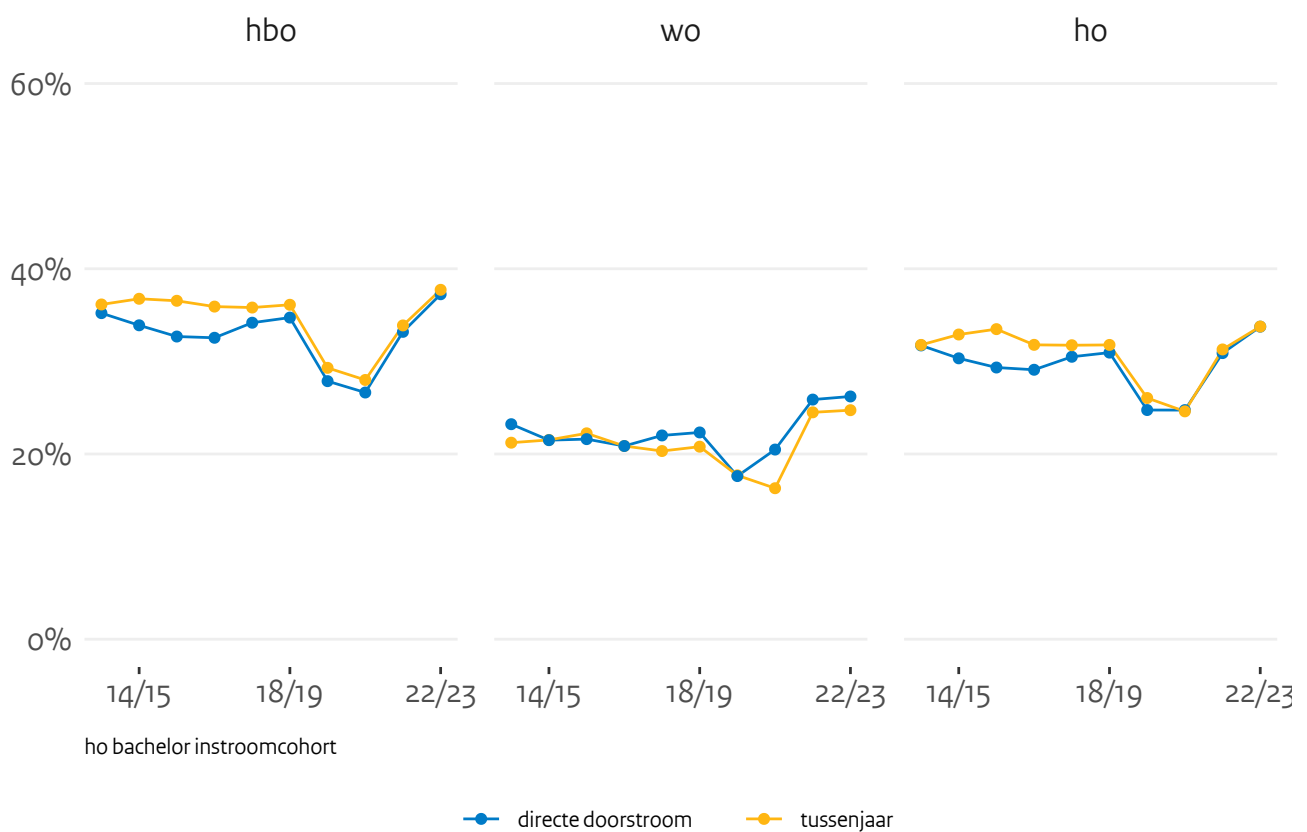
In deze figuur worden - op basis van antwoorden op de enquête van de startmonitor - de belangrijkste redenen voor uitval/switch over de jaren heen in kaart gebracht onder eerstejaars studenten die hebben aangegeven zich niet opnieuw hebben ingeschreven voor de opleiding van instroom. Hoe hoger het percentage, hoe belangrijker de reden. We zien dat 'verkeerde studiekeuze' doorgaans de voornaamste reden voor studieuitval en switch is geweest. De tweede belangrijkste reden voor uitval/switch is dat de verwachting niet is uitgekomen. Een opvallende piek is waar te nemen bij de reden 'manier van onderwijs' bij uitvallers/switchers die in 2020/2021 zijn ingestroomd.

[Naar definitie en tabel](#)

1.4.7 Percentage eerstejaars dat uitvalt/switch na het eerste jaar onderverdeeld naar wel/geen tussenjaar [TR124]

Voor deze indicator zijn subpopulaties gemaakt op basis instromers in bachelor voltijd opleidingen per soort hoger onderwijs (hbo/wo) en op basis van directe / indirecte doorstroom vanuit de vooropleiding. Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken hoeveel procent daarvan een jaar na instroom is uitgevallen of geswitcht. In het hbo lag het aandeel uitval/switch hoger bij studenten die één tussenjaar hebben gehad, dan bij directe doorstromers, maar dat verschil is in de laatste jaren nagenoeg verdwenen. In het wo is er over het algemeen weinig verschil waar te nemen tussen de groepen. In instroomjaar 2020/2021 was uitval/switch 4,2 procentpunt hoger bij de groep die direct is doorgestroomd in vergelijking met de studenten die één tussenjaar namen. Dit verschil is in de twee meest recente instroomjaren nog maar 1,5 procentpunt.

[Naar definitie en tabel](#)

1.5 Studiekeuze en tevredenheid

Het al dan niet succesvol doorlopen van een studie in het hoger onderwijs is afhankelijk van meerdere factoren. Eén van de belangrijkste factoren die meespeelt is de studiekeuze. Naast de motivatie achter de studiekeuze, is ook de juiste hulp en voorlichting bij het uitzoeken van de studie een belangrijk onderdeel van het proces om ervoor te zorgen dat de student uiteindelijk een studie doet die goed aansluit bij de verwachting. Om hier inzicht in te krijgen, voert ResearchNed al jarenlang de Startmonitor en de Studentenmonitor uit: twee onderzoeken in opdracht van het ministerie van OCW, waarvoor jaarlijks grootschalige enquêtes worden afgenomen onder (startende) studenten. In deze sectie staat een aantal indicatoren dat is gebaseerd op de data uit die monitors.

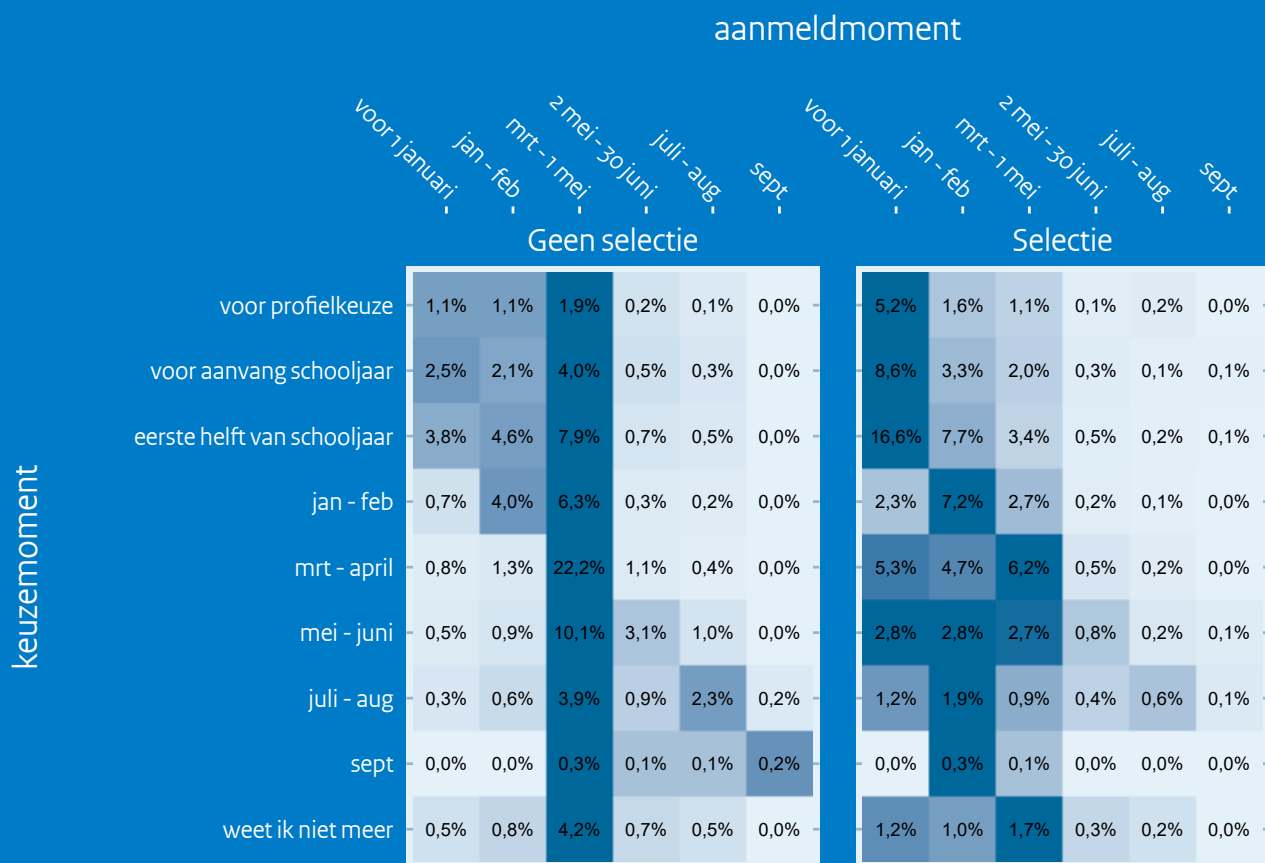
Hieronder laten we zien wat de relatie is tussen het moment waarop een student besluit een studie te gaan doen en het moment dat de student zich daarvoor inschrijft. Daarbij kijken we ook of dat ervan afhangt of het om een studie met selectie gaat of niet (indicator 1.5.1 en indicator 1.5.2). Deze informatie is afkomstig uit de Startmonitorenquête. Uit de Studentenmonitorenquête rapporteren we hoe tevreden studenten waren met de gevolgde opleiding als voorbereiding op hun verdere loopbaan (indicator 1.5.3).

1.5.1 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het vo [TR103a]

In deze figuur zien we het verband tussen het moment waarop instromers vanuit het voortgezet onderwijs de keuze voor hun studie bepalen (verticale as) en het moment waarop ze zich aanmelden voor die studie (horizontale as). Het linker blok beschrijft aanmeldingen voor studies zonder selectie, het rechter blok voor studies met selectie. Dat zijn niet alleen fixusopleidingen, maar ook andere selectieve opleidingen, zoals bijvoorbeeld University Colleges.

De getallen beschrijven het aandeel onderwijsdeelnemers in de desbetreffende combinatie keuzemoment-inschrijfmoment onder alle onderwijsdeelnemers in de categorieën 'geen selectie' en 'selectie'. Voor elk keuzemoment is (binnen geen selectie of selectie) met een kleurschaal aangegeven hoe voor dát keuzemoment de relatieve verdeling is over de aanmeldmomenten (kleurschaal van 0-1). Een donkere kleur geeft dus aan dat een relatief grote groep zich heeft aangemeld voor die specifieke combinatie van keuze- en aanmeldmoment.

Studenten die niet voor een selectieopleiding kiezen, melden zich veel vaker pas vlak voor 1 mei aan, ook als zij al eerder hebben gekozen. Bij studies met selectie zien we dat een veel groter deel al vroeg de keuze maakt. Daarnaast is te zien dat deze groep zich vroeg aanmeldt, wat verklaard wordt door de uiterste aanmelddatum van selectieve opleidingen.

Naar definitie en tabel

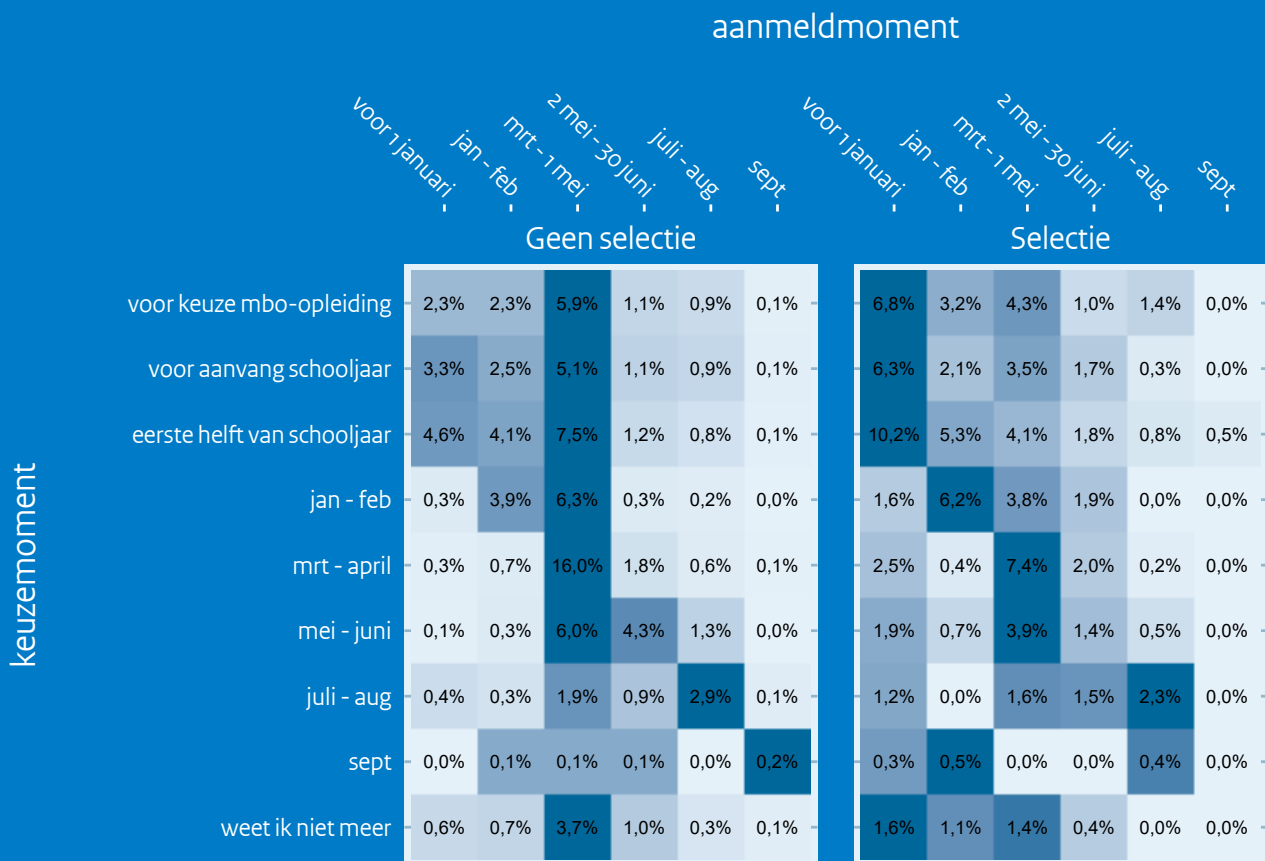

1.5.2 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het mbo [TR103b]

In deze figuur zien we het verband tussen het moment waarop instromers vanuit het mbo de keuze voor hun studie bepalen (verticale as) en het moment waarop ze zich aanmelden voor die studie (horizontale as). Het linker blok beschrijft aanmeldingen voor studies zonder selectie, het rechter blok voor studies met selectie. Dat zijn niet alleen fixusopleidingen, maar ook andere selectieve opleidingen, zoals bijvoorbeeld University Colleges.

De getallen in de vakjes zijn percentages; binnen elk van de twee blokken telt dit op tot 100%. Voor elk keuzemoment is (binnen Geen selectie of Selectie) met een kleurschaal aangegeven hoe voor dát keuzemoment de relatieve verdeling is over de aanmeldmomenten (kleurschaal van 0-1). Een donkere kleur geeft dus aan dat een relatief grote groep zich heeft aangemeld voor die specifieke combinatie van keuze- en aanmeldmoment.

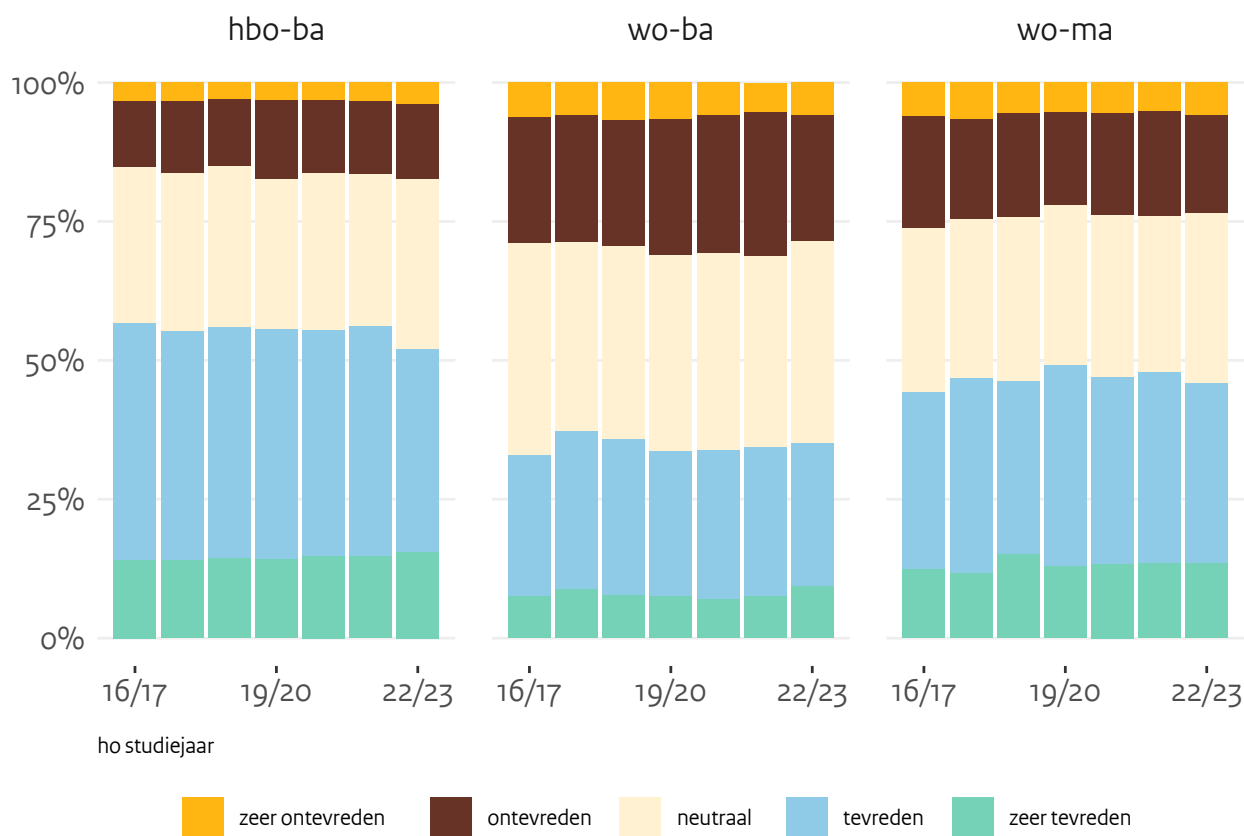
Studenten die niet voor een selectieopleiding kiezen, melden zich veel vaker pas vlak voor 1 mei aan, ook als zij al eerder hebben gekozen. Alleen in de periode na de aanmelddeadline zien we dat keuzemoment en aanmeldmoment weer gelijk lopen. Bij studies met selectie zien we dat een veel groter deel al vroeg de keuze maakt en zich aanmeldt zodra zij de keuze hebben gemaakt. Het feit dat studenten die kiezen voor een selectieve opleiding zich in de regel vroeg aanmelden heeft ook te maken met de uiterste aanmelddatum van selectieve opleidingen.

Naar definitie en tabel

1.5.3 Tevredenheid over voorbereiding op beroepsloopbaan [TR117]

In deze grafiek is per soort en type opleiding in het hoger onderwijsstelsel weergegeven hoe tevreden studenten zijn over de door hen gekozen opleiding als voorbereiding op hun beroepsloopbaan. In deze gestapelde staafdiagrammen tellen de verschillende antwoordmogelijkheden steeds op tot 100%. Hbo bachelor studenten zijn hier duidelijk vaker tevreden over dan wo bachelors, al valt de afname van tevreden hbo bachelor studenten in het laatste jaar op. Wo masterstudenten vallen qua tevredenheid tussen hbo bachelor en wo bachelor in.

[Naar definitie en tabel](#)

2 Onderwijsdeelname masters

Nederland kent sinds 2002 de bachelor-master structuur en daarmee is het relevant om instroom en doorstroom van masteropleidingen apart te monitoren. In sectie 2.1 wordt aandacht gegeven aan de instroom in masteropleidingen. In het tweede deel (sectie 2.2) is per studiejaar een bachelordiplomacohort bepaald. Vervolgens werd gekeken of die bachelorgediplomeerden zich direct, of na een tussenjaar, inschreven voor een masteropleiding. Zo werd bachelor-master doorstroom geteld en vervolgens uitgesplitst naar verschillende achtergrondkenmerken.

In andere hoofdstukken gaan we nog in op specifieke aspecten van instroom en doortroom van masteropleidingen. In sectie 4.1 besteden we speciale aandacht aan de educatieve masters, die opleiden tot eerstegraads bevoegdheid, in sectie 5.2 splitsen we de instroom in de masteropleidingen uit naar vooropleiding en migratieachtergrond en in sectie 5.4 wordt de bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar migratieachtergrond.

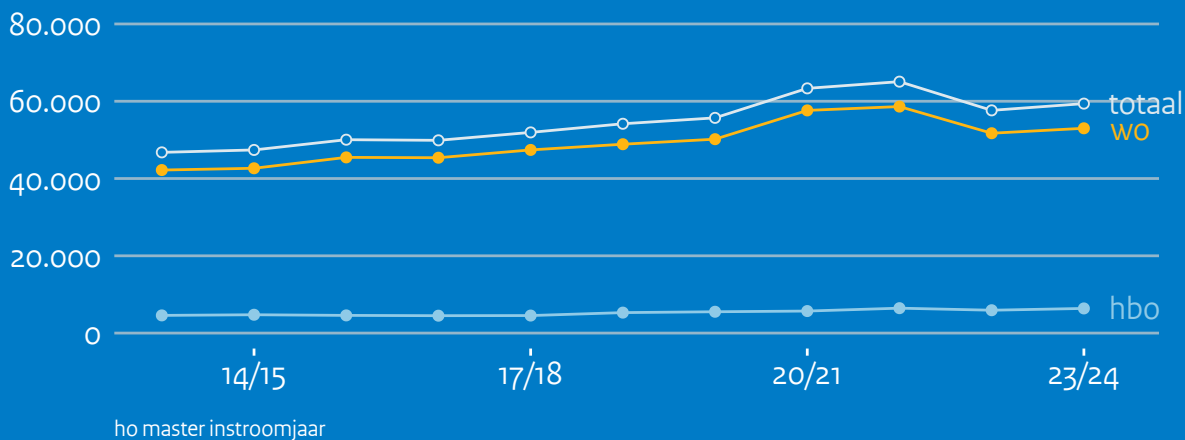
2.1 Instroom

In dit cluster indicatoren wordt de totale instroom in masteropleidingen bekeken. Daarbij worden bovendien de aantallen instromers in wo en hbo masters apart en in totaal weergegeven (indicator 2.1.1). Daarna ligt de focus op de meerjarige masters (indicator 2.1.2). De laatste indicator in deze sectie (indicator 2.1.3) laat de ontwikkeling van het totaal aantal hbo-masters studenten per sector zien.

In sectie 5.2 splitsen we de masterinstroom verder uit naar achtergrondkenmerken.

2.1.1 Instroom in masteropleidingen in wo en hbo [TR024]

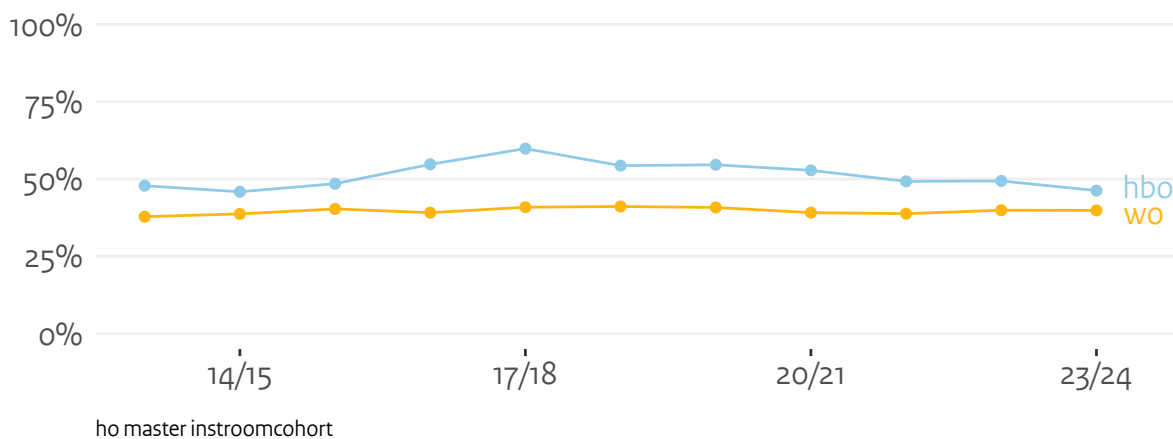
In deze grafiek wordt de instroom in masteropleidingen weergegeven voor wo, hbo en het gehele hoger onderwijs (totaal). De instroom in masteropleidingen is weer terug in dezelfde licht stijgende trend die we, vooral in wo-masteropleidingen, zagen tussen 2013 en 2019. De hogere instroom in 2020 en 2021 is hoogstwaarschijnlijk een gevolg van de coronapandemie.

[Naar definitie en tabel](#)

2.1.2 Instroom in meerjarige masters [TR036]

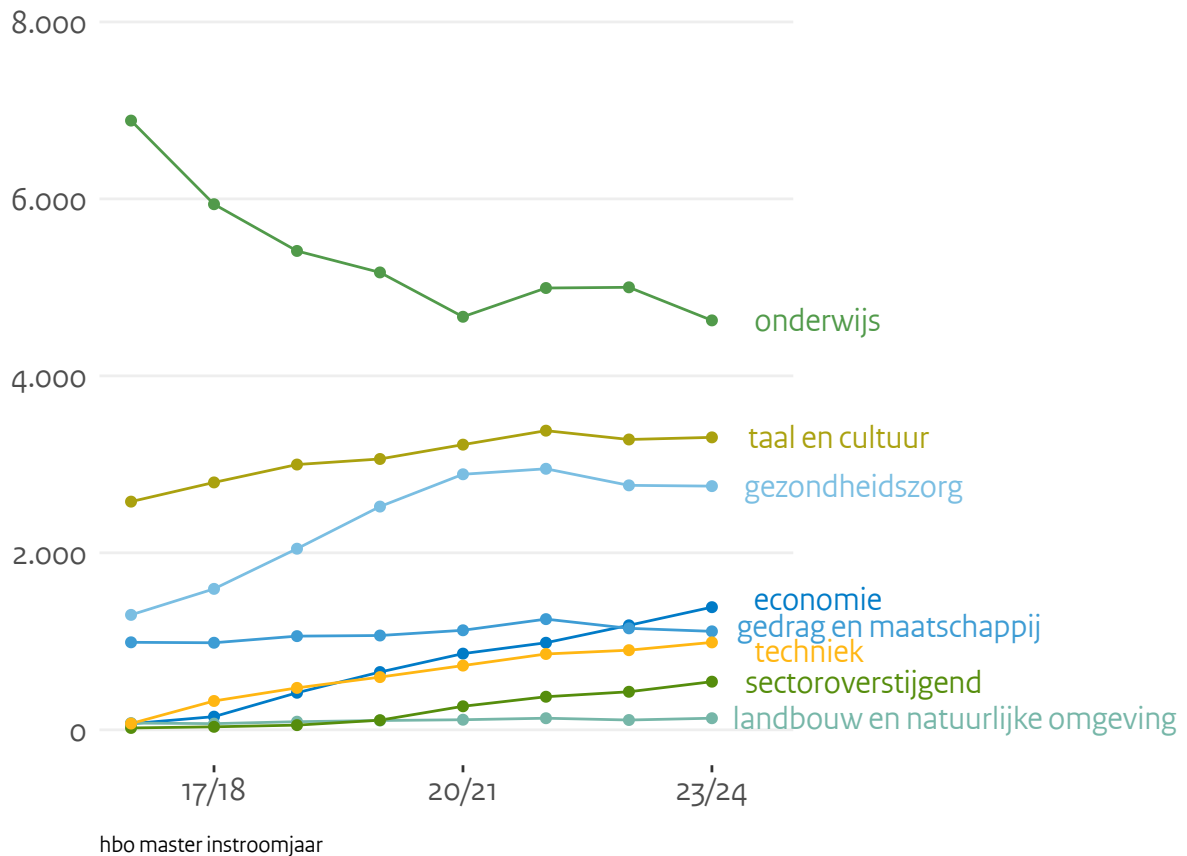
Deze indicator gaat over de populatie instromers in de masteropleidingen. Subpopulaties zijn gemaakt op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo). Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken hoeveel procent heeft gekozen voor een meerjarige master. We bekijken dus welk aandeel van de gehele masterinstroom staat ingeschreven voor een meerjarige master. In het hbo zien we dat het aandeel studenten dat een meerjarige master volgt al een aantal jaar aan het dalen is, terwijl de aanwas in het wo stabiel is over de jaren heen. Daarnaast valt op dat onder de hbo master studenten een grotere groep een meerjarige master doet, vergeleken met studenten in het wo.

[Naar definitie en tabel](#)

2.1.3 Ontwikkeling studentaantallen in hbo-masters naar onderdeel [TR037b]

Deze indicator kijkt niet alleen maar naar de instroom / eerstejaars, maar naar de hele hbo-masterpopulatie. Na een jarenlange daling was er vanaf 2020/2021 een toename te zien in hbo-masteropleidingen in het onderdeel onderwijs, maar daar zien we in het meest recente jaar de grootste daling. Ook gezondheidszorg, en gedrag en maatschappij laten een daling zien. Het onderdeel economie stijgt door naar het op drie na grootste onderdeel in de hbo master opleidingen.

[Naar definitie en tabel](#)

2.2 Doorstroom

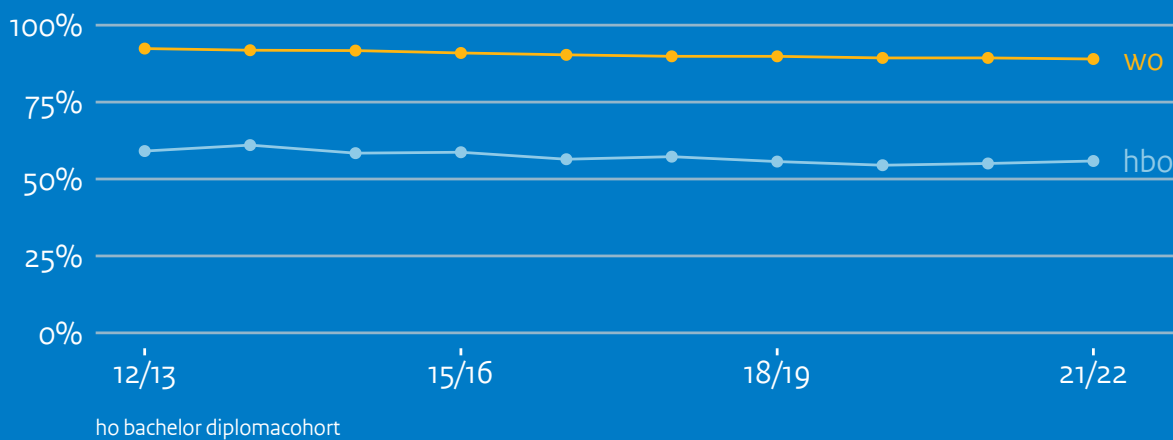
De kernvraag in deze sectie is hoe het is gesteld met de doorstroom van bachelor naar masteropleidingen. Doen studenten hun master in hetzelfde onderdeel (voorheen CROHO onderdeel, ook wel sector genoemd) als hun bachelor (indicator 2.2.1)? Welk aandeel bachelor-master doorstromers doet een meerjarige master (indicator 2.2.2) of een research master (indicator 2.2.3)? En hoe honkvast zijn de studenten die een master gaan doen: doen ze die aan dezelfde instelling of aan een andere instelling (indicator 2.2.4)?

In sectie 5.4 splitsen we de bachelor-master doorstroom verder uit naar achtergrondkenmerken.

2.2.1 Aandeel bachelor-master doorstromers dat binnen hetzelfde onderdeel blijft [TR032]

In deze indicator bestaat de populatie uit bachelor gediplomeerden die direct en indirect doorstromen naar een master. Subpopulaties zijn bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo). Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* bekeken wat het aandeel is dat doorstroomt binnen hetzelfde onderdeel (voorheen CROHO-onderdeel).

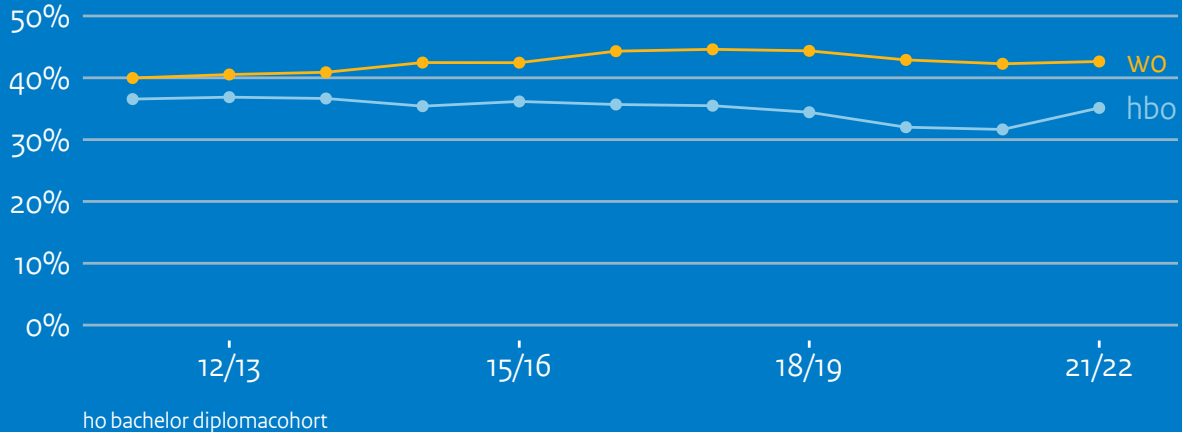
In zowel het hbo als het wo is de doorstroom naar een masteropleiding binnen hetzelfde onderdeel als de bachelor opleiding redelijk constant over de tijd. In het wo ligt dit percentage een stuk hoger dan in het hbo.

Naar definitie en tabel

2.2.2 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een meerjarige master volgt [TR034]

Bij deze indicator betreft de populatie wederom bachelorgediplomeerden die direct en indirect doorstromen naar een master. Subpopulaties zijn bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo). Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken wat het aandeel is dat voor een meerjarige master kiest. Opvallend is dat wo bachelorgediplomeerden over de gehele linie vaker kiezen voor meerjarige masters dan hbo bachelorgediplomeerden.

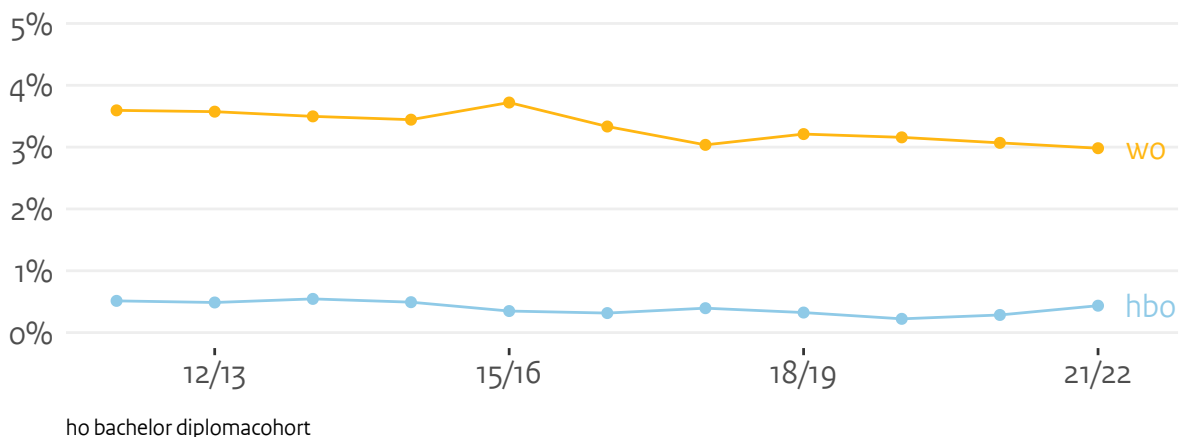
Naar definitie en tabel

2.2.3 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een research master volgt [TR035]

Ook bij deze indicator gaat het om de populatie bachelorgediplomeerden dat direct en indirect doorstroomt naar een master. De subpopulaties zijn bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo). Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken wat het aandeel is dat is geselecteerd voor een research master binnen 2 jaar na het behalen van het hbo of wo bachelordiploma. Research masters zijn tweejarige masteropleidingen met een extra nadruk op de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden.

De grafiek toont een stabiel relatief aantal bachelor-gediplomeerden dat doorstroomt naar een research master. Dit aandeel ligt tussen de 3-4% over de jaren heen.

De uitvouwtable toont zowel absolute aantallen als percentages.

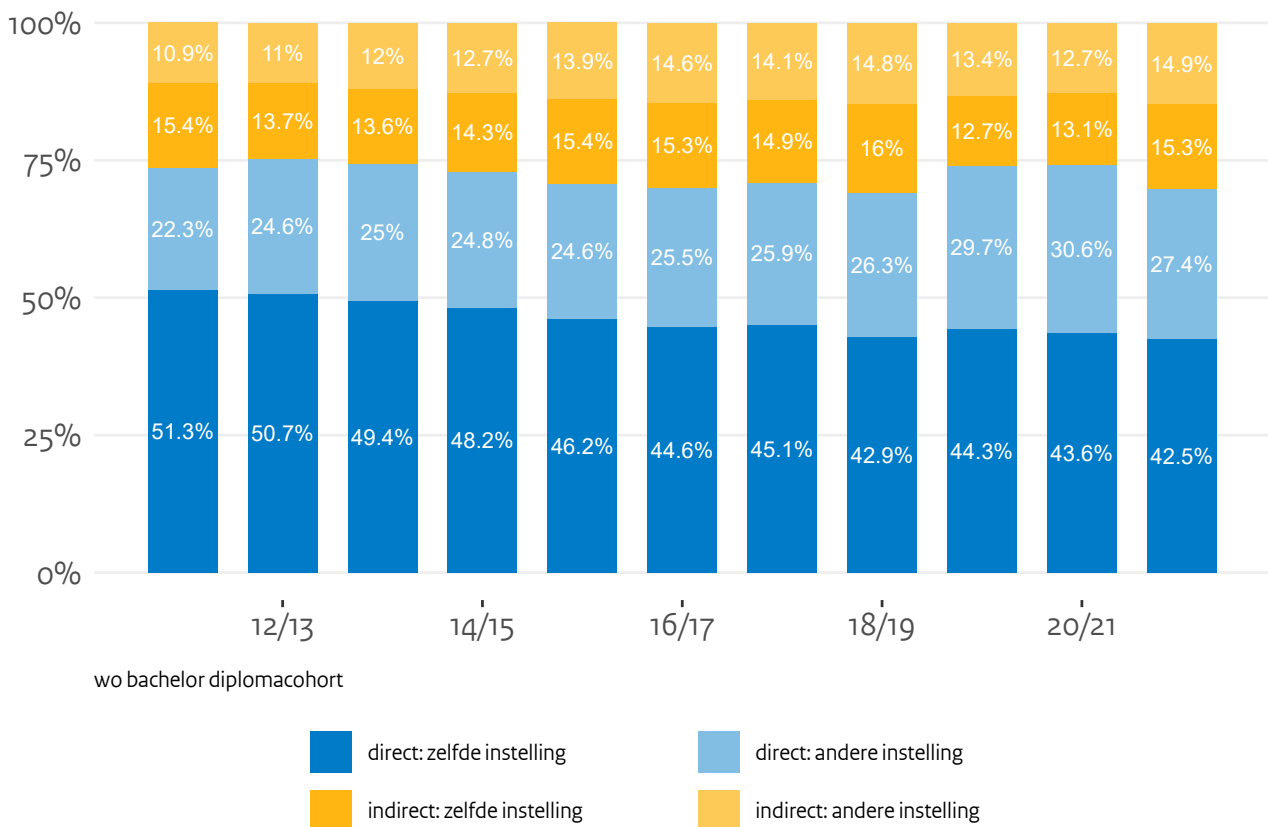
Naar definitie en tabel

2.2.4 Aandeel wo bachelorgediplomeerden dat doorstroomt naar dezelfde of een andere instelling [TR038]

In deze indicator bekijken we de populatie wo bachelorgediplomeerden dat doorstroomt naar een master. Binnen de gehele doorstroompopulatie is gekeken wat het aandeel is dat direct of indirect doorstroomt en of zij een master volgen aan dezelfde instelling als waar de bachelor is gevolgd of aan een andere instelling.

In de figuur is te zien dat veruit de meeste bachelorgediplomeerden direct doorstromen naar de master. Daarnaast zien we dat studenten vooral kiezen voor masters aan dezelfde instelling.

[Naar definitie en tabel](#)

3 Internationalisering

De internationalisering van het hoger onderwijs ligt onder een vergrootglas. In mei 2024 is het wetsvoorstel voor de Wet Internationalisering in Balans ingediend voor behandeling in de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel bevat maatregelen die erop gericht zijn de instroom van internationale studenten in het hoger onderwijs beter te kunnen beheersen (meer gerichte numerus fixus, niet-EER-fixus, noodfixus) en de doelmatigheid van het onderwijsaanbod van anderstalig hoger onderwijs te vergroten (invoering doelmatigheidstoets anderstalig onderwijs). Daarnaast is een doelstelling de positie van het Nederlands als taal in het hoger onderwijs te behouden en te versterken (versterking taalbeleid en uitbreiding zorgplicht).

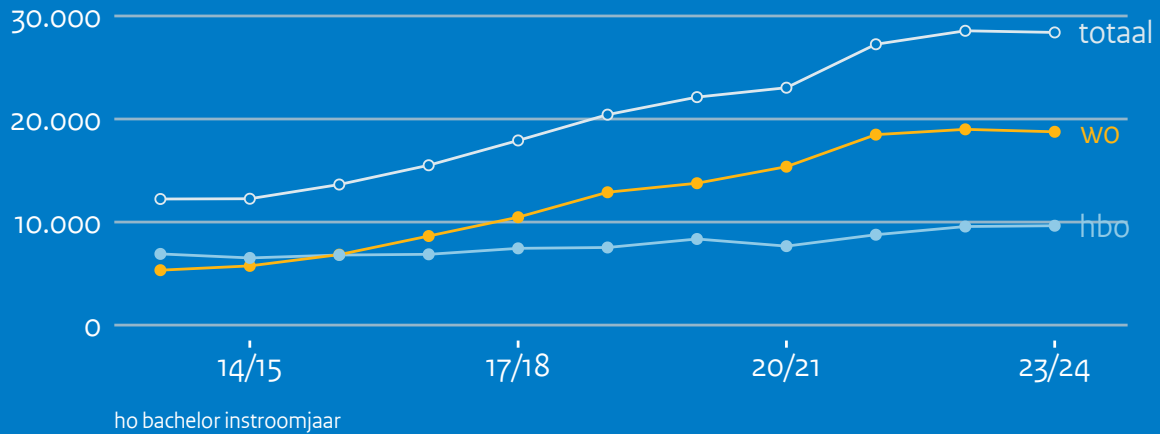
Voor de cijfers over de internationale studenten kijken we in dit hoofdstuk naar de ontwikkeling van de instroom en doorstroom van internationale studenten in het hoger onderwijs (sectie 3.1), naar hun studiesucces / rendement en zien we of uitval en switch van internationale studenten afwijkt van studenten met een Nederlandse vooropleiding (sectie 3.2). In de slotsectie gaan we met gegevens uit de Studentenmonitorenquête dieper in op de buitenlandervaringen van de Nederlandse studenten en de invloed van de voertaal van de opleiding bij de keuze voor die opleiding (sectie 3.3).

3.1 Instroom en doorstroom

Hoe groot is de instroom van internationale studenten en hoe veranderde dat in de tijd? Blijven ze na hun bachelor nog in Nederland om een master te doen? We kijken hieronder achtereenvolgens naar de absolute aantallen (indicator 3.1.1) en het aandeel van de internationale studenten ten opzichte van de totale instroom in de bacheloropleidingen (indicator 3.1.2). En waar komen die internationale studenten dan vandaan (indicator 3.1.3)? Of dezelfde ontwikkelingen ook gelden voor de masteropleidingen zien we in indicator 3.1.4, waarbij we specifiek nog inzoomen op de internationale studenten die een bachelor hebben afgerond en doorstromen naar een masteropleiding (indicator 3.1.5).

3.1.1 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen voor hbo en wo [TR017]

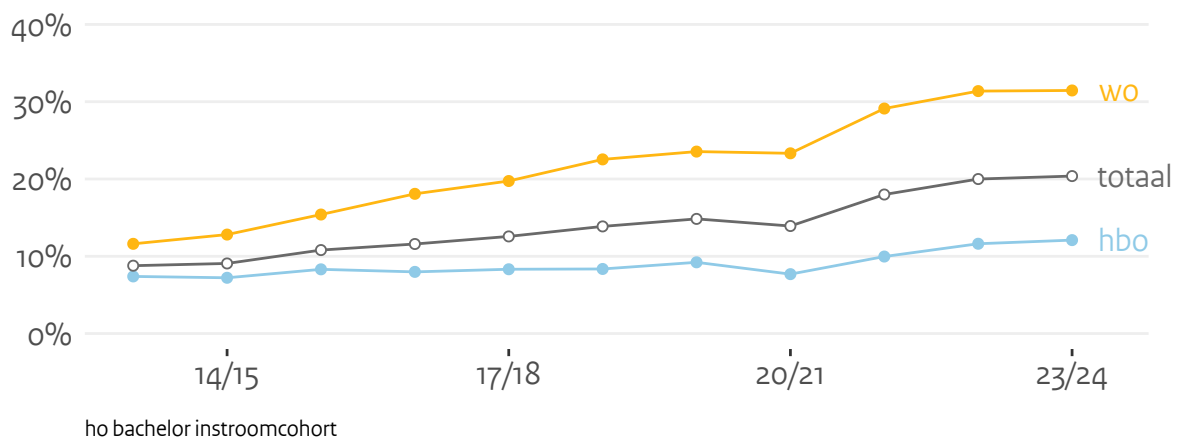
Deze grafiek toont de absolute aantallen internationale instromers in voltijd bachelor opleidingen in het wo, het hbo, en in het gehele ho. De internationale instroom in het hoger onderwijs is over de jaren heen sterk gestegen, waarbij deze in 2022/2023 meer dan twee keer zo hoog is als in 2015/2016. Die sterk stijgende trend was vooral zichtbaar in het wo, maar lijkt nu afgevlakt. Ook in het hbo stijgt het aantal internationale instromers, alhoewel deze stijging meer geleidelijk verloopt dan in het wo.

Naar definitie en tabel

3.1.2 Aandeel internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen van totale instroom in hbo en wo [TR018]

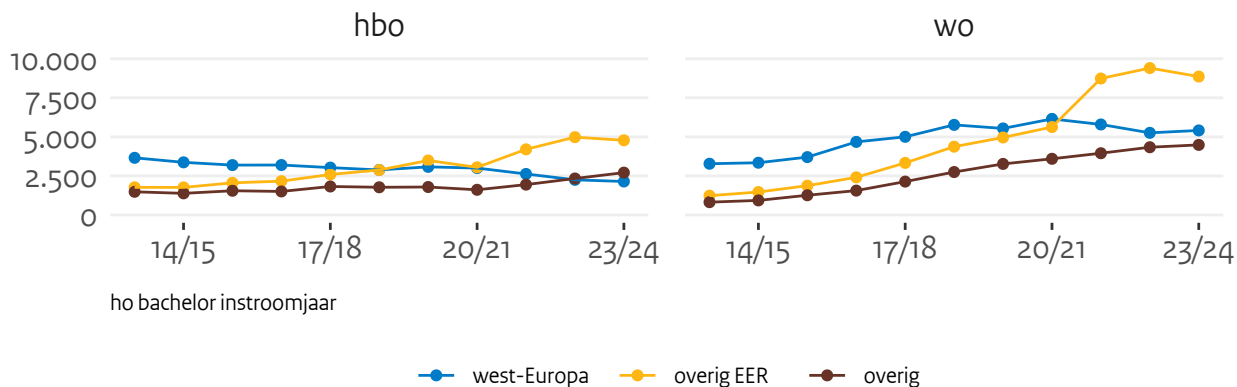
Wanneer er wordt gekeken naar het aandeel internationale instromers ten opzichte van de totale instroom in voltijd bacheloropleidingen, apart voor het hbo en het wo, zien we dat niet alleen in absolute termen, maar ook in relatieve termen de internationale instroom stijgt. Het aandeel internationale studenten is over de jaren heen vooral in het wo flink gestegen. Opvallend is de relatieve dip in 2020 voor beide soorten hoger onderwijs, en de terugkeer naar de stijgende trend vanaf 2021. In het studiejaar 2023/2024 is de stijgende trend gedempt: er is nog groei, maar die is minder dan een procentpunt.

Naar definitie en tabel

3.1.3 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen in hbo en wo uitgesplitst naar (EER-)herkomst [TR019]

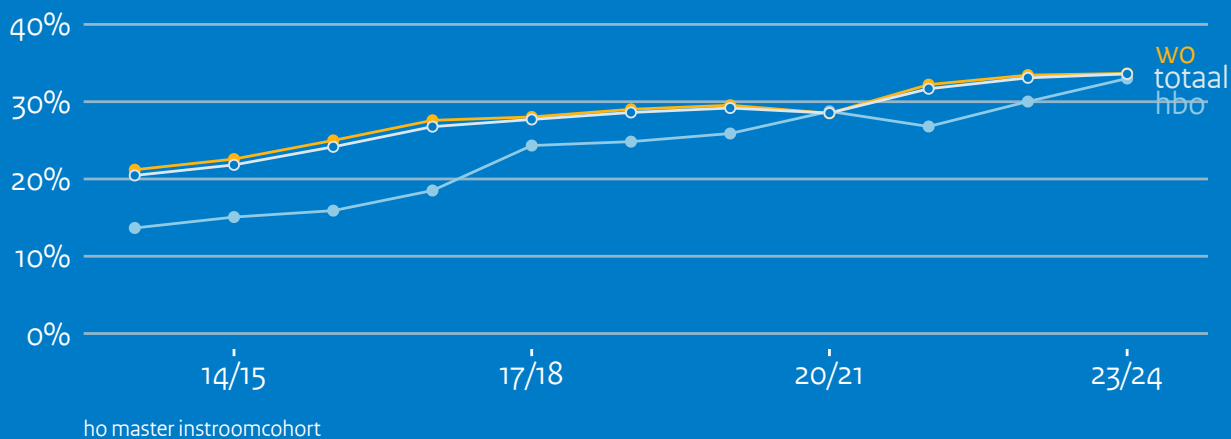
In deze grafieken wordt de internationale instroom per soort hoger onderwijs uitgesplitst naar herkomst (West-Europa, overig EER en overig). In het hbo neemt het aantal internationale instromers met West-Europese nationaliteit af, terwijl het aantal instromers in de categorie overig EER stijgt. In het wo stijgt de categorie overig EER ook het meest, gevolgd door de categorie overig en neemt de West-Europese groep in de laatste drie jaar juist iets af ten opzichte van het niveau daarvoor.

[Naar definitie en tabel](#)

3.1.4 Aandeel internationale instromers in wo en hbo masteropleidingen [TR026]

Van de totale instroom in masteropleidingen, weergegeven in indicator 2.1.1 is een groeiend aandeel internationale student. Het aandeel master instromers met indicatie internationaal (zie definitie) is hier apart voor hbo en wo weergegeven, maar ook voor het hbo en wo samen (totaal). Zowel in het hbo als in het wo stijgt het aandeel internationale studenten consistent over de jaren, met een dipje rond de COVID-19 pandemie. Het aandeel is in het laatste jaar weer nagenoeg even groot in wo als in hbo: rond de 33% in de masteropleidingen is internationaal.

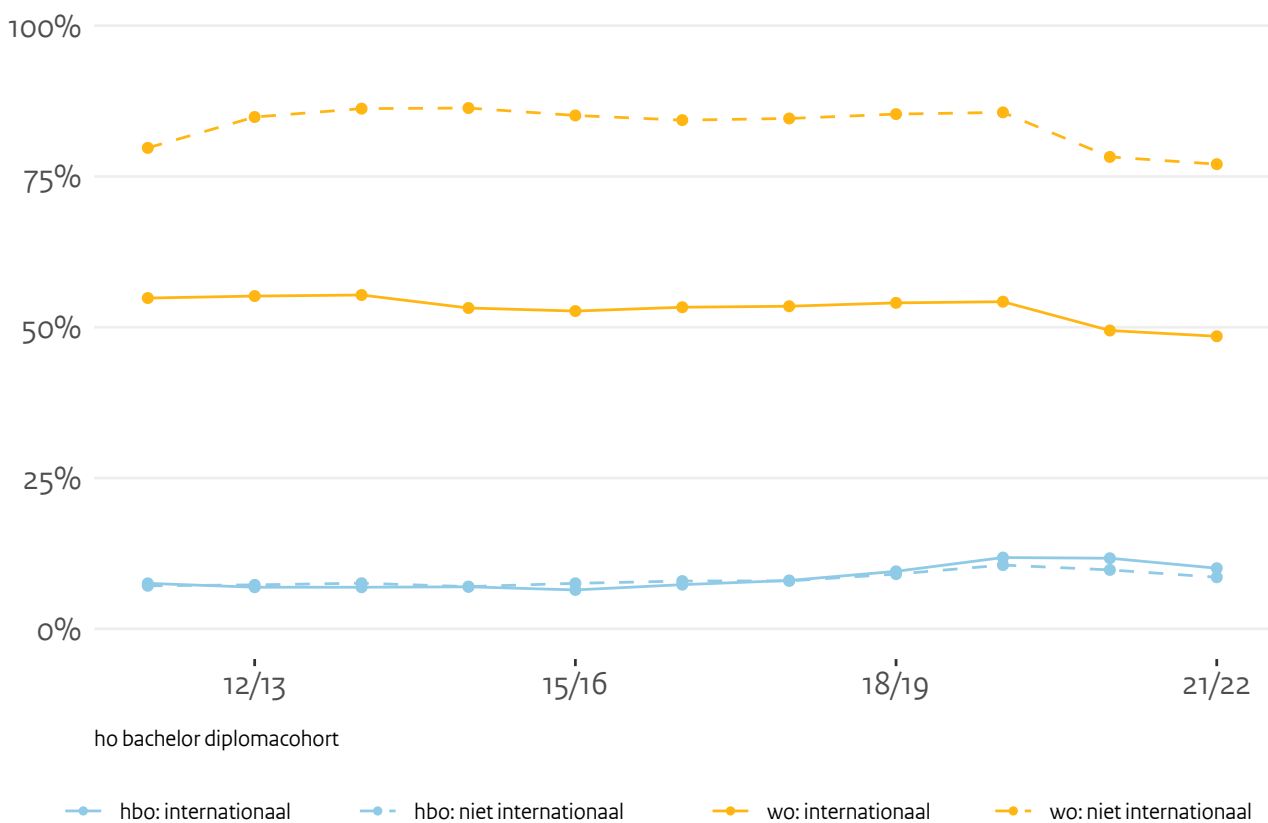

[Naar definitie en tabel](#)

3.1.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar indicatie internationale student [TR031]

In deze indicator wordt gekeken naar de populatie bachelorgediplomeerden en zijn de subpopulaties bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) en indicatie internationaal (internationaal/niet-internationaal). Vervolgens is gekeken hoeveel procent *binnen de subpopulaties* binnen 2 jaar na het behalen van de Nederlandse bachelordiploma doorstroomt naar een master in Nederland. De kleuren onderscheiden de verschillende soorten ho (hbo en wo) en de lijntypes onderscheiden internationale en Nederlandse studenten.

We zien een consistent verschil in de wo bachelor-master doorstroom, waarbij internationale studenten met een Nederlands bachelordiploma er minder vaak voor kiezen om binnen twee jaar door te stromen naar een masteropleiding in Nederland. Daarnaast zien we voor zowel internationale als Nederlandse wo bachelorgediplomeerden een daling in doorstroom van bachelor naar master. In het hbo is nauwelijks verschil tussen de internationale studenten en niet internationale studenten.

[Naar definitie en tabel](#)

3.2 Studiesucces, uitval en switch

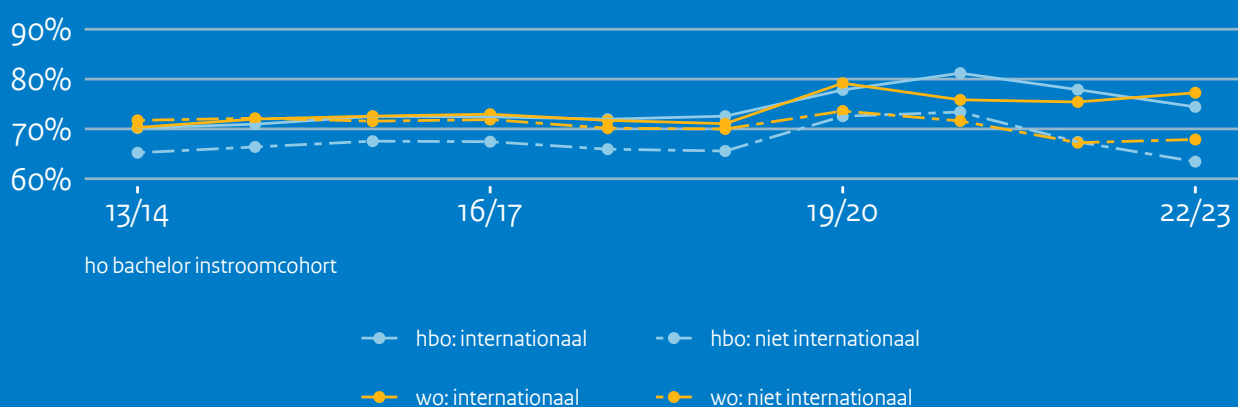
Deze sectie geeft inzicht in verschillen tussen het studiesucces van internationale studenten en niet-internationale studenten. Hoe groot is de groep die na het eerste studiejaar doorstudeert in dezelfde opleiding (indicator 3.2.1)? Van de groep die niet in dezelfde opleiding doorstudeert, kijken we wie er een andere studie is gaan doen binnen het hoger onderwijs (switch) en wie we niet meer terugzien in het hoger onderwijs (uitval, indicator 3.2.3). En welk aandeel van de (internationale) studenten behaalt hun diploma binnen de nominale studieduur plus 1 jaar (indicator 3.2.2).

3.2.1 Studiesucces na 1 jaar: internationale versus niet-internationale studenten in hbo en wo [TR041a]

Deze indicator betreft de populatie van instromers in de voltijd bachelors in het hoger onderwijs. Subpopulaties zijn bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) en indicatie internationaal (internationaal/niet-internationaal). Binnen de subpopulaties is het aandeel berekend dat één jaar na instroom de opleiding nog volgt of de opleiding heeft behaald. Over het algemeen zien we dat een hoger percentage van de internationale studenten zich herinschrijft voor dezelfde opleiding of een diploma behaalt, vergeleken met de niet-internationale studenten.

Voor de instroomcohorten 2019/2020 en 2020/2021 zien we voor alle categorieën een piek in het percentage herinschrijvers, waarna bij instroomcohort 2021/2022 het percentage weer terug aan het bewegen is naar het percentage van de instroomcohorten vóór 19/20. De uitstel van het bindend studieadvies in verband met eventuele studievertraging door het coronavirus kan daarbij een rol hebben gespeeld: studenten met studievertraging door corona-maatregelen kregen de kans het bindend studieadvies te behalen in hun tweede studiejaar.

Na deze 'coronaschok' zien we een opvallend verschil tussen internationale en niet-internationale studenten: het studiesucces ligt binnen de groep internationale studenten hoger dan voor corona, terwijl het percentage studiesucces binnen de groep niet-internationale studenten de afgelopen twee instroomcohorten onder het niveau van voor corona is gezakt.

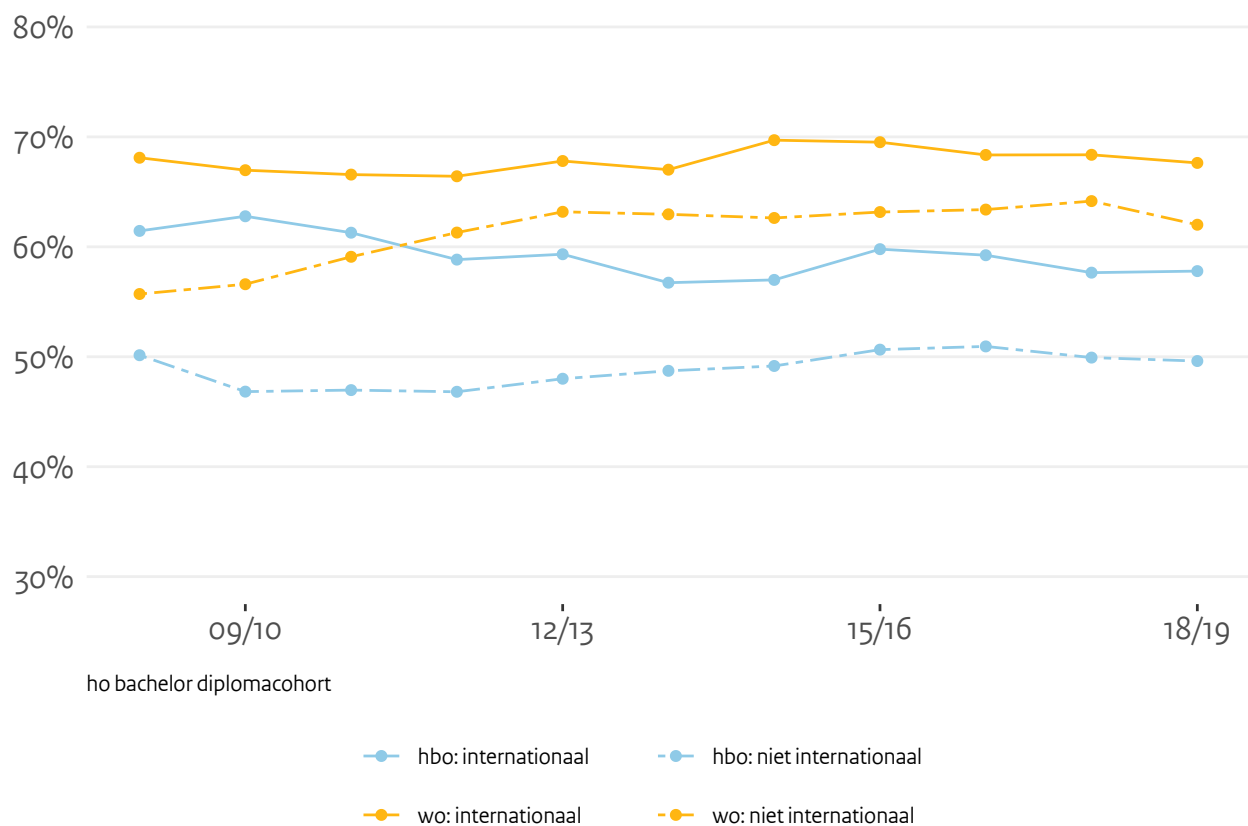

Naar definitie en tabel

3.2.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar: internationale studenten versus niet-internationaal in hbo en wo [TRo41b]

Deze indicator betreft de populatie van instromers in de voltijd bachelors in het hoger onderwijs. Subpopulaties zijn bepaald op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) en indicatie internationaal (internationaal/niet-internationaal). Er is *binnen de subpopulaties* gekeken hoeveel procent een diploma behaalt, op hetzelfde niveau of een op hoger niveau dan de opleiding van instroom, binnen de nominale studieduur + 1 jaar, .

De afgelopen jaren is het studiesucces van zowel internationale studenten als van niet-internationale studenten behoorlijk stabiel gebleven. Het algemene beeld is dat internationale studenten vaker binnen nominaal + 1 jaar afstuderen, dan niet-internationale studenten. Dit zien we in zowel het hbo als in het wo. Daarnaast valt op dat het studiesucces in het wo hoger is dan in het hbo.

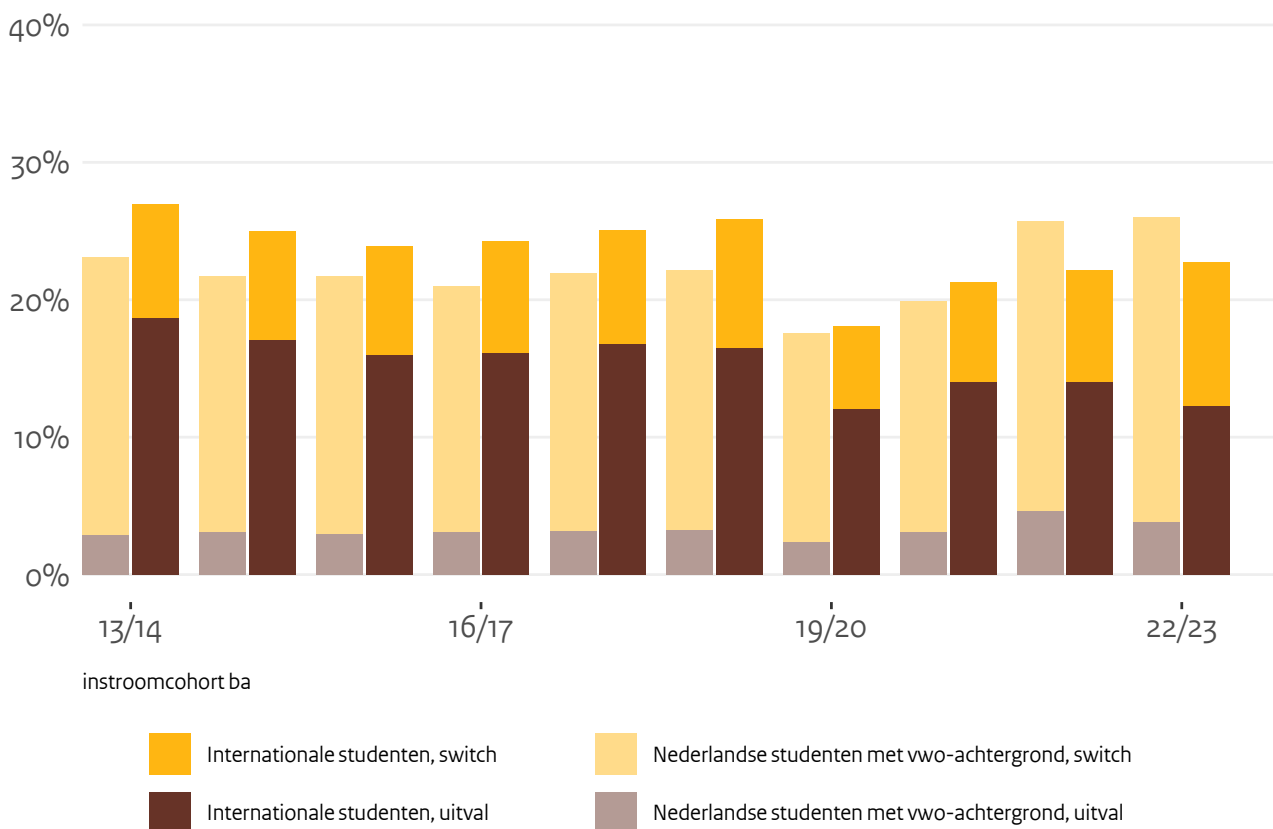
[Naar definitie en tabel](#)

3.2.3 Uitval en switch na 1 jaar wo bachelor, internationale studenten versus Nederlandse voormalig vwo'ers [TR070]

Hier zijn uitval en switch weergegeven voor internationale studenten in wo bacheloropleidingen, in vergelijking met de meest soortgelijke groep Nederlandse studenten – namelijk de groep met een vwo vooropleiding, die een wo bacheloropleiding volgen.

De vergelijking tussen Nederlandse en internationale studenten laat zien dat er, met uitzondering van de laatste twee instroomcohorten uit deze reeks, meer gecombineerd uitval/switch is onder internationale studenten. Daarbij valt op te merken dat Nederlandse studenten meer switchen dan uitvallen, terwijl internationale studenten vaker uitvallen dan switchen.

[Naar definitie en tabel](#)

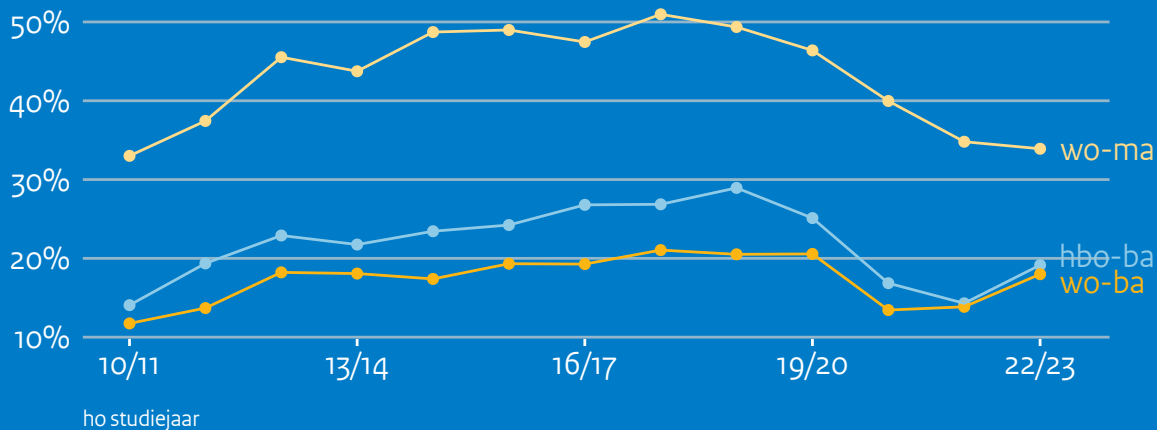
3.3 Studiekeuze

De internationalisering van het onderwijs werkt twee kanten op. Er is niet alleen de groep die met een buitenlandse vooropleiding in Nederland komt studeren, een aanzienlijke groep van de studenten aan de Nederlandse hogescholen en universiteiten kiest ervoor om tijdens hun studie ervaring op te doen aan een buitenlandse onderwijsinstelling. Gegevens daarover vinden we niet terug in het Register Onderwijsdeelnemers, dus voor inzichten hierover zijn we afhankelijk van de jaarlijkse enquête Studentenmonitor, die door ResearchNed in opdracht van het ministerie van OCW wordt afgenomen. We kijken naar aandeel en duur van de buitenlandervaring van zowel alle studenten (indicator 3.3.1 en indicator 3.3.2), als alleen van de Nederlandse studenten (indicator 3.3.3 en indicator 3.3.4). Ook is uitgevraagd of die buitenlandervaring is opgedaan tijdens de bachelorfase en/of de masterfase (indicator 3.3.5).

Tenslotte is in deze sectie gekeken naar de rol van de taal van de opleiding bij de studiekeuze. Hoe groot was de rol voor Nederlandstalige opleidingen (indicator 3.3.6) en hoe groot was die bij Engelstalige opleidingen (indicator 3.3.7)?

3.3.1 Percentage van alle voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118a]

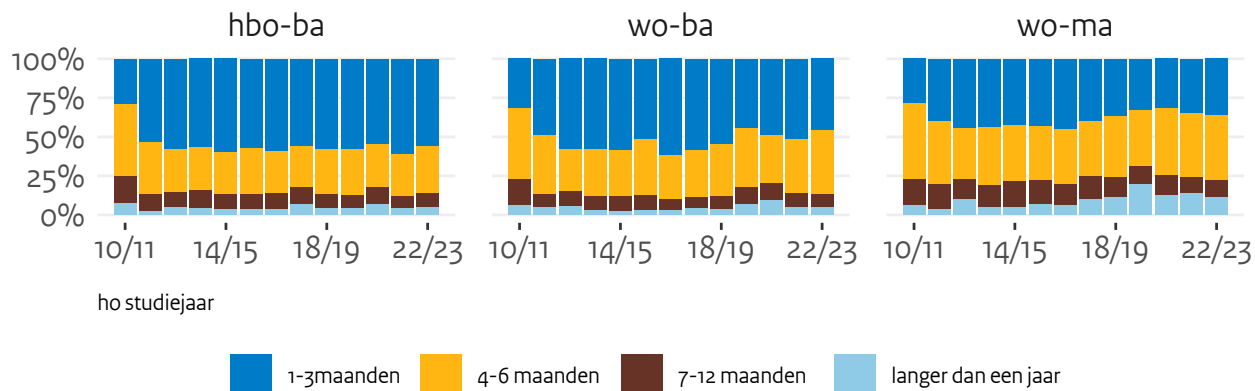
Dit figuur geeft het aandeel weer van studenten dat ergens in hun studieloopbaan een studiegerelateerde ervaring heeft opgedaan in het buitenland, naar soort en type ho. Het verloop is voor alle groepen dezelfde: groei tot aan 2018/2019 en een afname in de jaren daarna. Het laatste studiejaar toont weer een toename voor de bachelors. Onder hen beschikken hbo'ers vaker over minimaal één buitenlandervaring dan wo'ers. Van de ondervraagde wo-master studenten heeft twee vijfde deel inmiddels een studiegerelateerde buitenland ervaring.

Naar definitie en tabel

3.3.2 Duur van studiegerelateerde buitenlandervaring naar type en soort ho [TR118b]

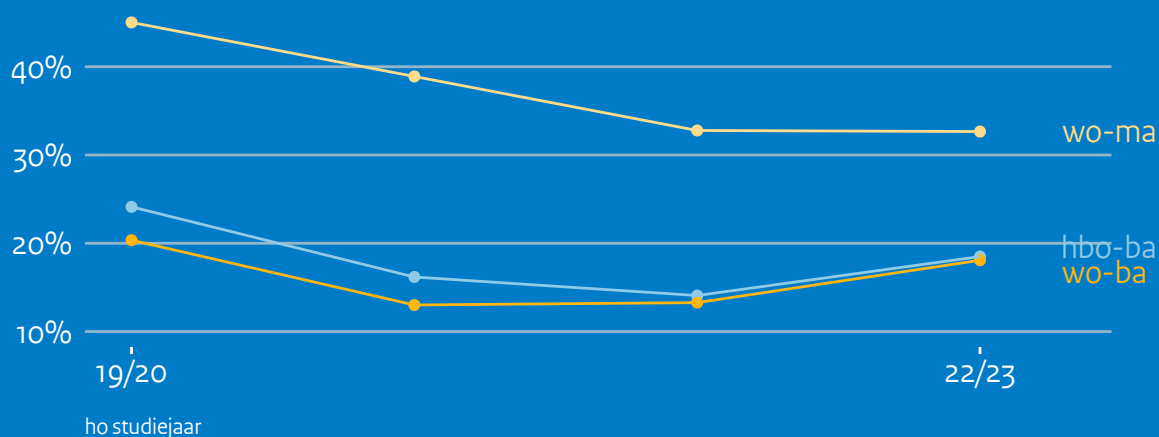
Deze grafiek toont dat ruim de helft van de bachelor studenten die naar het buitenland gaat voor hun studie, relatief kort gaat: voor 1-3 maanden. Van de bachelor studenten die langer gaan, gaat het merendeel 4-6 maanden, al wordt in het wo de groep die langer dan een jaar gaat, langzaam groter. Wo master studenten hebben een gemiddeld langere buitenlandervaring, met ongeveer een kwart dat langer dan een half jaar is weg geweest en een groeiende groep die langer dan een jaar in het buitenland heeft gestudeerd.

Naar definitie en tabel

3.3.3 Percentage van de Nederlandse voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118c]

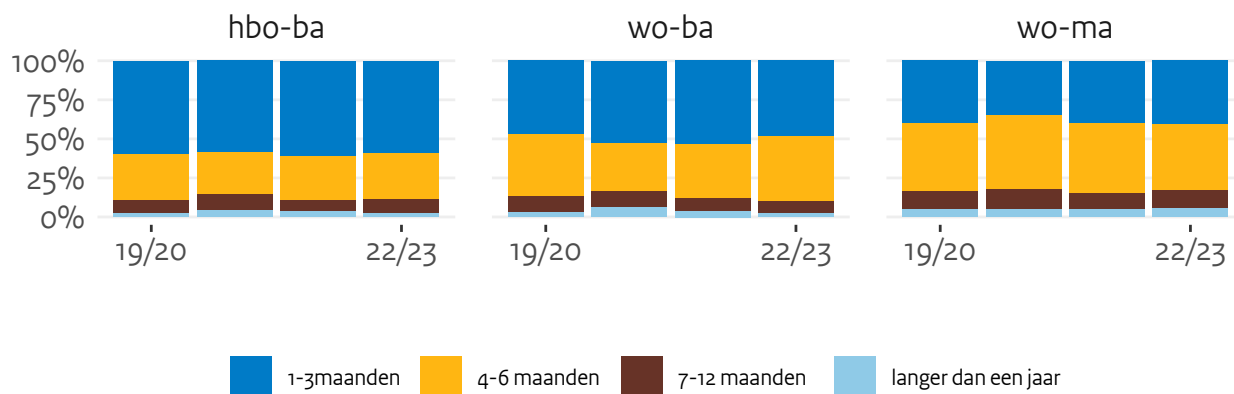
Dit figuur geeft het aandeel weer van de Nederlandse studenten dat ergens in hun studieloopbaan een studiegerelateerde ervaring heeft opgedaan in het buitenland, naar soort en type ho. Het is dus een verbijzondering van de groep uit indicator 3.3.1. De reeks gegevens is beperkt, omdat het onderscheid tussen Nederlandse en internationale studenten in de Studentenmonitor pas sinds 2019 wordt uitgevraagd. De percentages zijn heel vergelijkbaar met die in de meer algemene indicator, wat niet verwonderlijk is omdat de Nederlandse studenten de grootste groep vormen van de populatie daar.

Naar definitie en tabel

3.3.4 Duur van de buitenlandervaring van de Nederlandse voltijd studenten [TR118d]

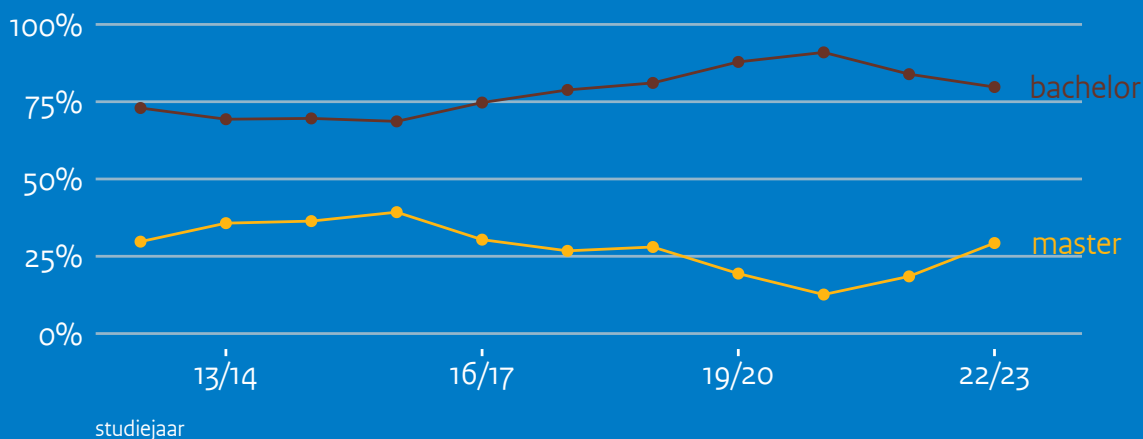
Dit figuur geeft het aandeel weer van de Nederlandse studenten naar soort en type ho, dat ergens in hun studieloopbaan een studiegerelateerde ervaring heeft opgedaan in het buitenland. Het is dus een verbijzondering van de groep uit indicator 3.3.2. De reeks gegevens is beperkt, omdat het onderscheid tussen Nederlandse en internationale studenten in de Studentenmonitor pas sinds 2019 wordt uitgevraagd. De percentages zijn heel vergelijkbaar met die in de meer algemene indicator, wat niet verwonderlijk is omdat de Nederlandse studenten de grootste groep vormen van de populatie daar.

[Naar definitie en tabel](#)

3.3.5 Het hebben gevolgd van hoger onderwijs in het buitenland naar studiefase naar jaar (gewogen) [TR120]

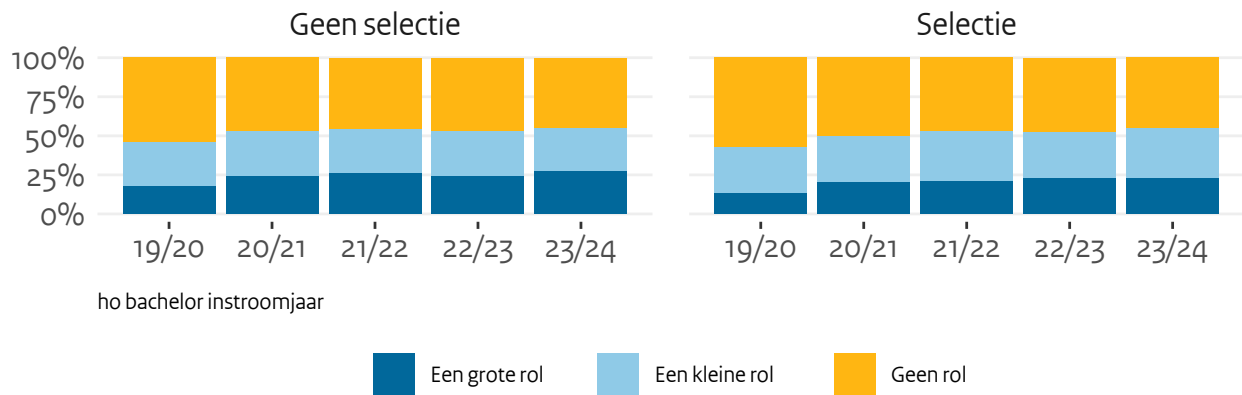
In deze grafiek tonen we de fase van de opleiding van de buitenlandervaring. Specifiek kijken we naar voltijd master studenten. De meesten daarvan hebben die buitenlandervaring opgedaan tijdens hun bachelorfase. Dat percentage neemt tussen 2016 en 2020 steeds verder toe, ten koste van de buitenlandervaring tijdens de masterfase. Sindsdien neemt het aandeel buitenlandervaring tijdens de masterfase weer toe. Tijdens associate degree-, schakelprogramma/premaster- en universitaire lerarenopleidingsfasen (te zien in de tabel) wordt niet of nauwelijks in het buitenland gestudeerd.

[Naar definitie en tabel](#)

3.3.6 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Nederlandstalige (selectie)opleidingen [TR104a]

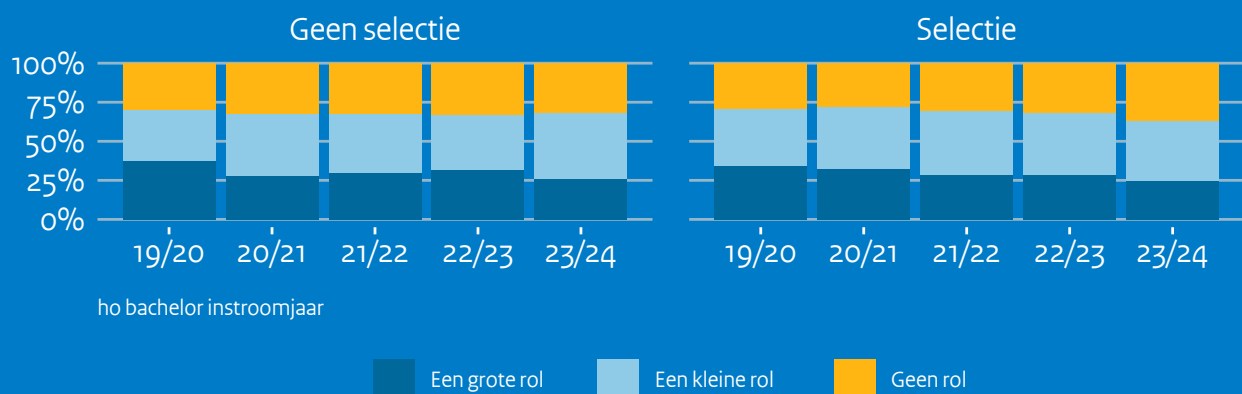
Deze grafiek laat voor alle Nederlandstalige opleidingen zien in welke mate het feit dat de gekozen opleiding in het Nederlands wordt gegeven, op een positieve of negatieve wijze heeft bijgedragen aan de keuze voor de opleiding. Die rol is kleiner voor selectie-opleidingen dan voor opleidingen waar geen selectie plaatsvindt, maar lijkt voor allebei de groepen opleidingen toe te nemen met de tijd.

[Naar definitie en tabel](#)

3.3.7 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Engelstalige (selectie)opleidingen [TR104b]

Deze grafiek laat voor alle Engelstalige opleidingen zien in welke mate het feit dat de gekozen opleiding in het Engels wordt gegeven, op een positieve of negatieve wijze heeft bijgedragen aan de keuze voor de opleiding. Met de tijd wordt 'Geen rol' bij selectie-opleidingen vaker als antwoord gegeven, terwijl 'Een kleine rol' bij opleidingen waar geen selectie plaatsvindt, toeneemt. De rol van de Engelse taal wordt steeds onbelangrijker bij beide typen opleidingen.

[Naar definitie en tabel](#)

4 Tekortsectoren: Lerarenopleidingen, bètatechniek en zorgopleidingen

Dit hoofdstuk is gewijd aan sectoren met een (groot) tekort aan menskracht op de arbeidsmarkt: het Onderwijs, de Bètatechniek en de Gezondheidszorg. De indicatoren in dit hoofdstuk vormen een aanvulling op de [Beleidsindicatoren Hoger Onderwijs](#) en vallen daarmee onder het thema Gezonde Arbeidsmarkt. Om een gezonde arbeidsmarkt te stimuleren heeft het ministerie van OCW ingezet op een aantal maatregelen die investeren in hbo-opleidingen die opleiden voor zogeheten tekortsectoren.

Voor inzicht in een gezonde arbeidsmarkt in het onderwijs richten we de aandacht op de lerarenopleidingen voor primair en voortgezet onderwijs. Voor aantallen en aandelen studenten bètatechniek volgen we de definitie voor bètatechniek afkomstig van het [Platform Talent voor Technologie](#). Het gaat dan om de wo opleidingen Natuur, hbo en wo opleidingen Techniek en een aantal opleidingen in andere hbo en wo sectoren met een bètagehalte van meer dan vijftig procent. De lerarenopleiding bèta tellen we niet mee bij bètatechniek, maar bij de lerarenopleidingen. Tenslotte zien we hoe de het staat met de doorstroom vanuit de vooropleidingen naar zorgopleidingen.

In lijn met de volgorde van indicatoren in eerdere hoofdstukken kijken we voor deze tekortsectoren eerst naar de instroom in bètatechniekopleidingen, lerarenopleidingen en zorgopleidingen en naar de doorstroom in de bètatechniekopleidingen en zorgopleidingen (sectie 4.1), dan naar studiesucces van de lerarenopleidingen (sectie 4.2) en tenslotte naar uitval en switch in de bètatechniekopleidingen (sectie 4.3).

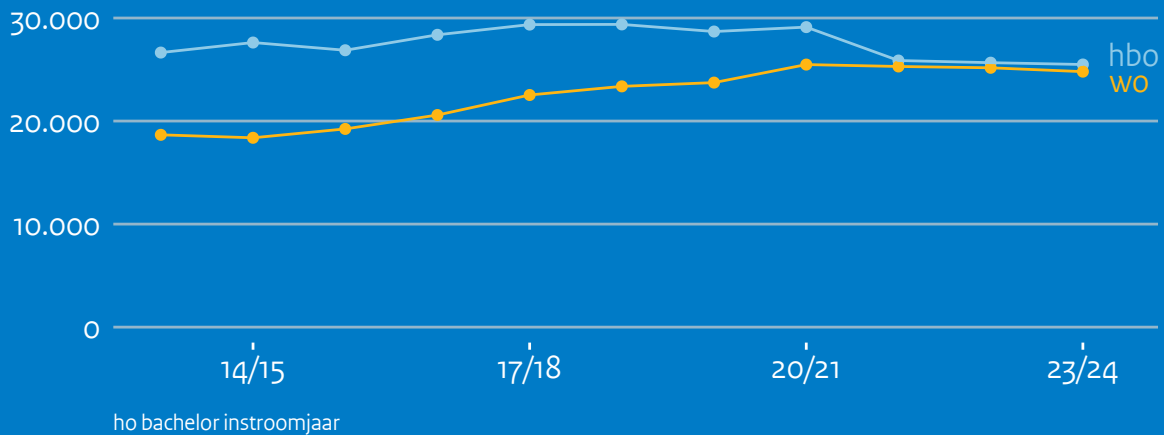
4.1 Instroom en doorstroom

Voor bètatechniek kijken we eerst naar de instroom in absolute aantallen studenten (indicator 4.1.1). Van de studenten die een bachelor bètatechniek hebben afgerond én doorstromen naar een masteropleiding, laten we zien welk aandeel naar een bètatechniek master doorstroomt (indicator 4.1.2). Ook voor de lerarenopleidingen beginnen we met de instroom, waarbij we uitsplitsen naar te behalen graad en vooropleiding (indicator 4.1.3). Voor de eerstegraads opleidingen zoomen we nog in naar soort ho (hbo of wo) en naar de duur van de opleiding (eenjarig of meerjarig, indicator 4.1.4). Daarna richten we de blik op de ontwikkeling van de educatieve masters in het hbo (die opleiden tot eerstegraads bevoegdheid) in vergelijking met alle overige hbo masters (indicator 4.1.5). We sluiten de sectie af door te kijken hoe de doorstroom van mbo-4 bol-, havo- en vwo-gediplomeerden naar de zorgopleidingen zich ontwikkelt (indicator 4.1.6).

4.1.1 Instroom in voltijd bacheloropleidingen bètatechniek naar soort ho [TR020]

In de absolute aantallen instromers in voltijd bacheloropleidingen die vallen onder de definitie bètatechniek zoals beschreven door het Platform Talent voor Technologie, was er een meerjarige stijgende trend te zien. Voor het hbo is echter wel duidelijk dat deze stijging enkele jaren geleden stagneerde, en in het jaar 2021/2022 is een behoorlijke daling geconstateerd. In het wo is de gestage groei uit eerdere jaren sinds 2020/2021 vervuild voor een hele lichte daling.

Let op: hier zijn nu alleen absolute aantallen getoond, dus uit deze grafiek/tabel wordt niet duidelijk hoe de ontwikkeling is ten opzichte van de ontwikkelingen van de totale instroom in het hbo en in het wo

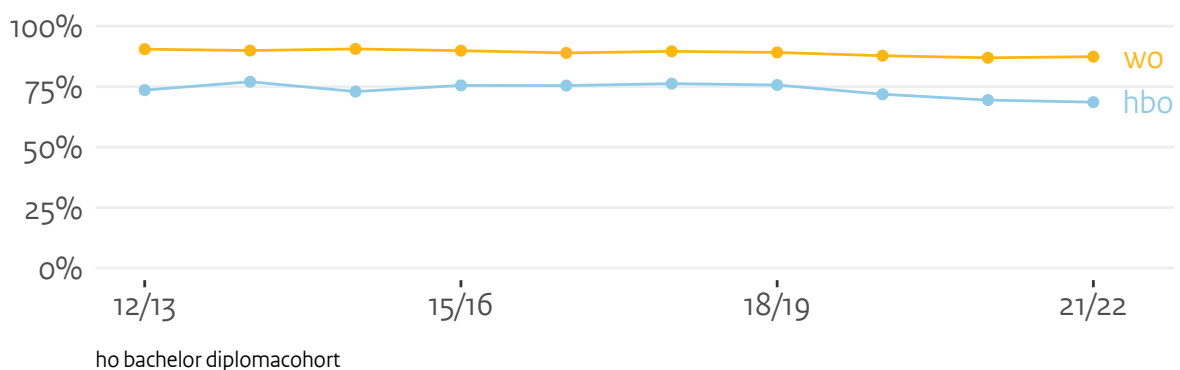

Naar definitie en tabel

4.1.2 Aandeel bètatechniek bachelor doorstromers dat een bètatechniek master volgt [TR033]

Vanwege een tekort aan bètatechniek talenten op de arbeidsmarkt, zijn bètatechniek opleidingen een aandachtsgebied binnen onderwijsbeleid. Daarom is het zinvol om in kaart te brengen hoeveel studenten na een bètatechniek bachelor besluiten een bètatechniek vervolgopleiding te doen. In deze indicator kijken we specifiek naar de bachelor-master doorstromers die zowel een bachelordiploma haalden in de 'bètatechniek' als ook doorstromen naar een master in de bètatechniek. De rest, die niet naar een bètatechniek master opleiding doorstroomt, wordt gezien als 'bètaverlies'.

We zien ook hier verschillen tussen hbo en wo gediplomeerden in de bètatechniek. In het wo kiest het grootste gedeelte bètatechniek gediplomeerden voor een bètatechniek vervolgopleiding. In het hbo is dat aandeel lager. Jarenlang waren deze aandelen rond de 90% in het wo en rond de 75% in het hbo. In de laatste drie jaren zien we een daling, die in het hbo sterker is dan in het wo. In het meest recente jaar kiest 87,4% in het wo en 68,6% in het hbo voor een bètatechniek master na een bètatechniek bachelor.

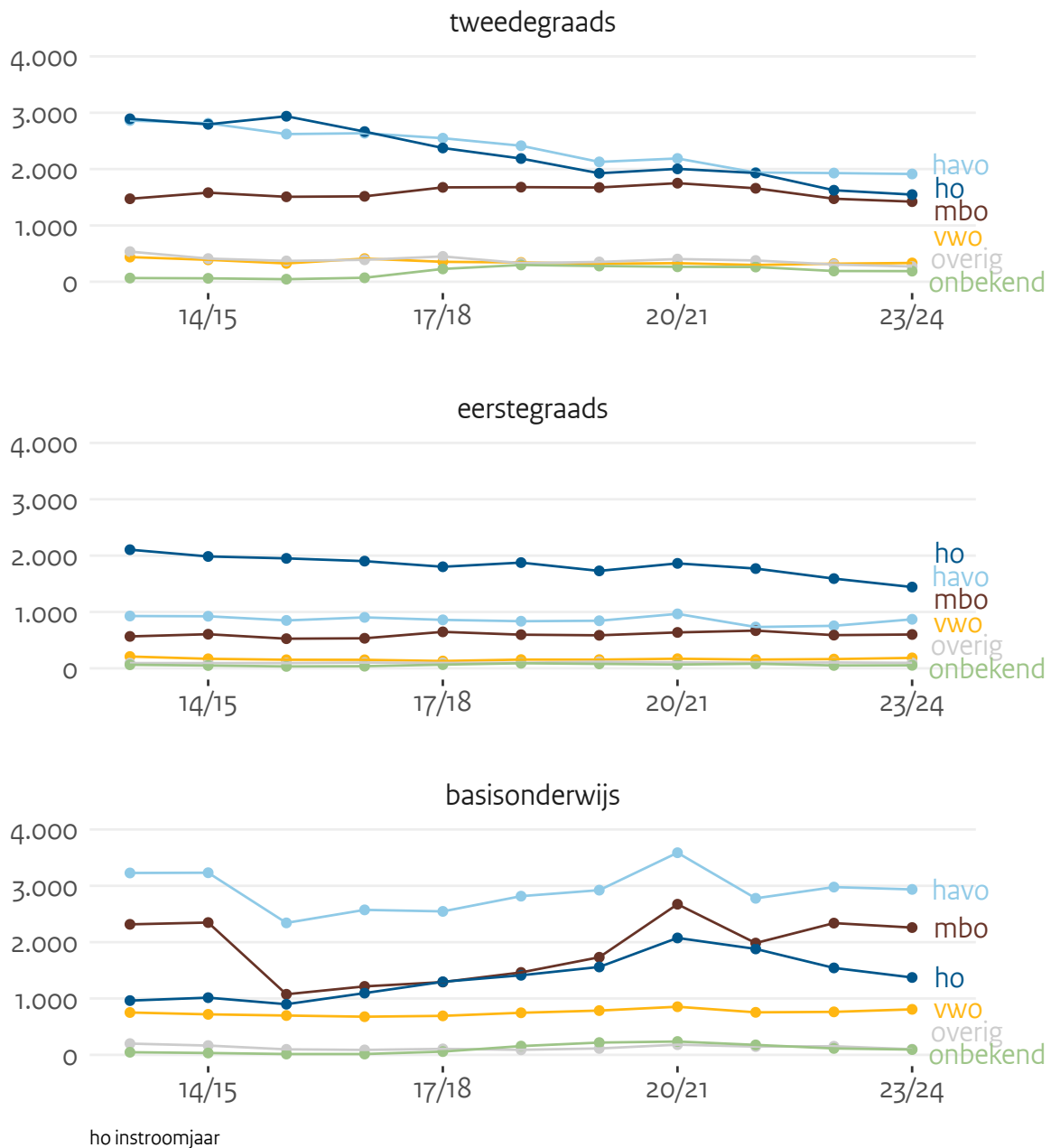
Naar definitie en tabel

4.1.3

Instroom in lerarenopleidingen naar bevoegdheid en vooropleiding [TR021]

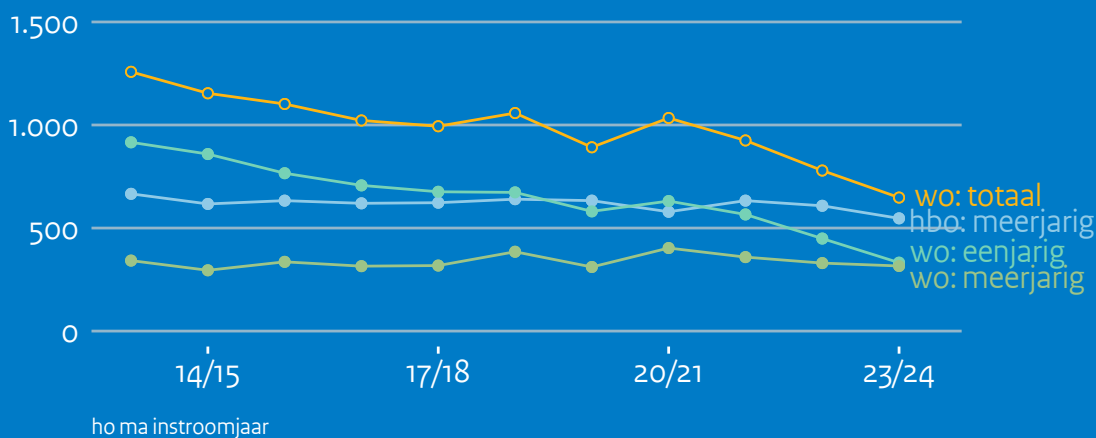
In onderstaande figuur is de instroom in de lerarenopleidingen weergegeven, uitgesplitst naar welke bevoegdheid wordt verleend (de verschillende grafieken) en naar de vooropleiding van de student (de verschillende gekleurde lijnen). In de instroom voor bevoegdheid voor het basisonderwijs is er een stijgende lijn te zien voor de meeste vooropleidingen, die in 2020 wordt onderbroken door een forse piek, maar in 2021 terugvalt naar de meerjarige trendlijn. Alleen voor de ho vooropleiding zien we in 2022 een blijvende daling. In de opleidingen tot eerste- en tweedegraadsbevoegdheid is die 2020 piek veel minder duidelijk en/of niet bij alle vooropleidingen te zien. Ook hier zien we dalende aantallen van studenten met een ho vooropleiding.

[Naar definitie en tabel](#)

4.1.4 Instroom in eerstegraads lerarenopleidingen [TR028]

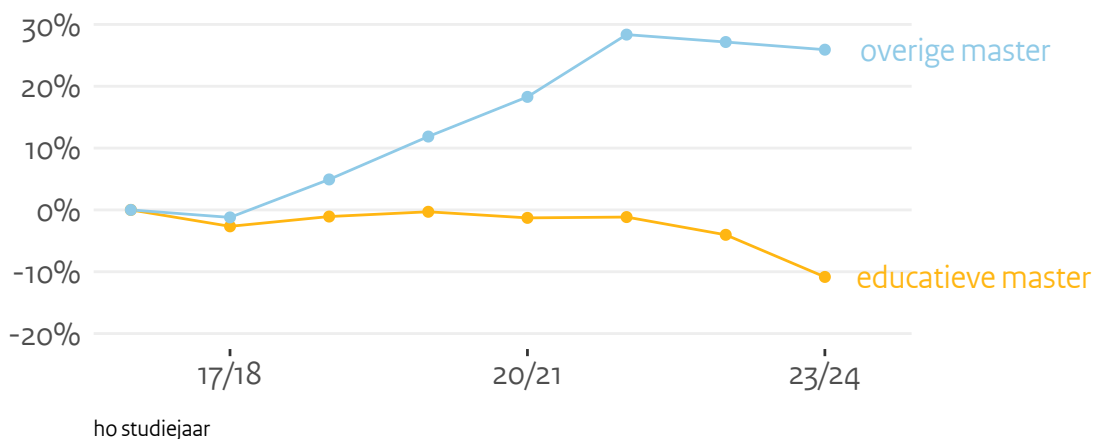
De instroom in eerstegraads lerarenopleidingen daalt over de jaren heen. Dit is in de afgelopen tien jaar met name in de eenjarige wo master instroom zichtbaar. De instroom in de hbo eerstegraads lerarenopleidingen blijft iets stabiel over de tijd heen. In 2023 zijn zowel in eenjarige, als in de meerjarige opleidingen minder instromers dan in het voorgaande jaar. Beide stromen zijn nu nagenoeg even groot.

Naar definitie en tabel

4.1.5 Ontwikkeling deelname educatieve en overige masters in het hbo [TR037a]

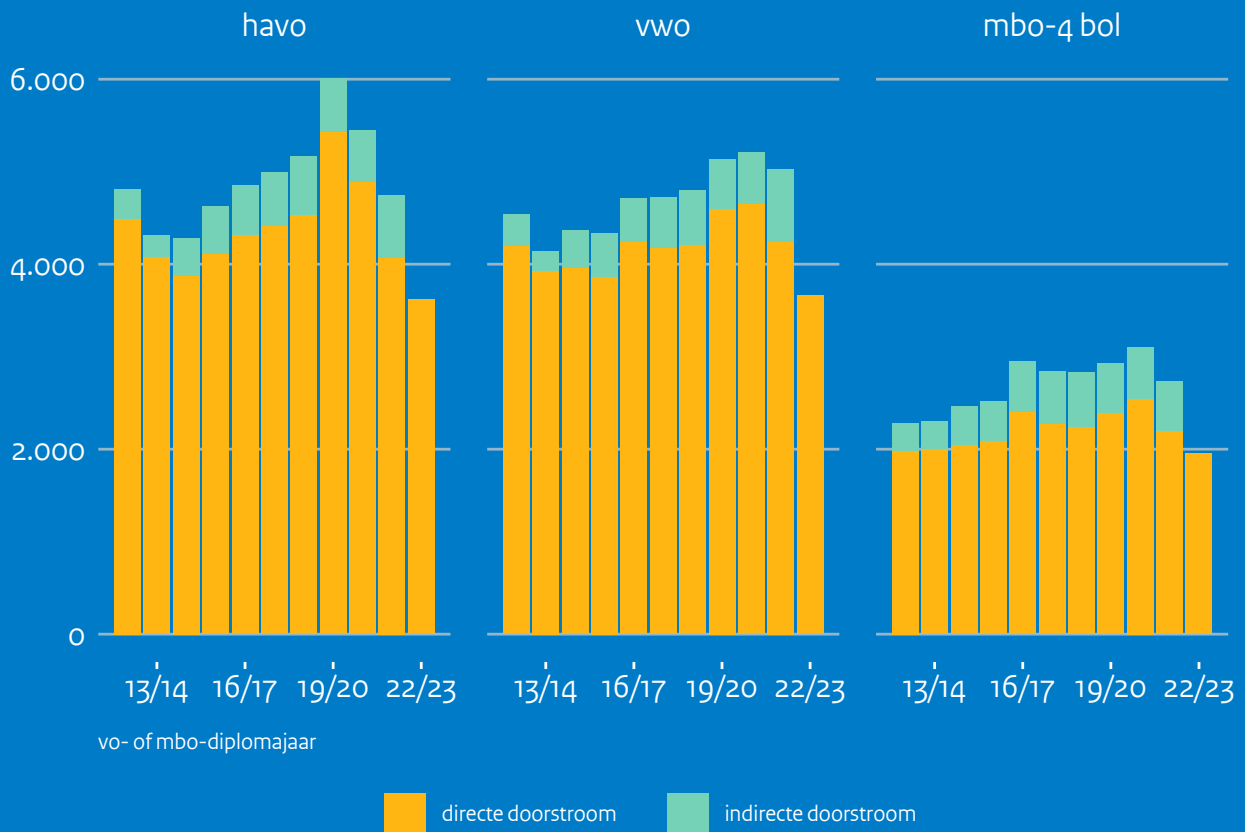
In deze grafiek wordt de krimp of groei van deelname in hbo-masteropleidingen getoond, in procenten ten opzichte van de deelname van 2016. Er is uitgesplitst naar educatieve-masteropleidingen (waarbij een eerstegraads lesbevoegdheid wordt behaald) en overige hbo-masteropleidingen. De langjarige trend is krimp voor educatieve masteropleidingen sinds 2016 en groei voor de overige masteropleidingen. Bij de overige opleidingen is die trend voor het tweede opeenvolgende jaar doorbroken. Bij het aanklikken van 'toon tabel' worden twee tabellen weergegeven: de eerste tabel toont de data van de grafiek, de tweede tabel het aantal instromers per educatieve masteropleiding.

Naar definitie en tabel

4.1.6 Directe en indirecte doorstroom vanuit de vooropleiding naar zorgopleidingen [TR131]

In deze figuur wordt gekeken naar het aantal directe en indirecte doorstromers vanuit de vooropleiding naar HO zorgopleidingen. In de figuur is te zien dat het aantal doorstromers tot en met vo-diplomajaar 2019/2020 steeg. In 20219/2020 is met name vanuit havo een opvallende piek waar te nemen. Gedurende de drie meest recente diplomajaren daalt het aantal vo-gediplomeerden dat doorstroomt naar zorgopleidingen in het HO. Dit geldt voor alle vooropleidingen die kwalificeren voor instroom in het HO. Voor het meest recente jaar (diploma in studiejaar 2022/2023) zijn indirecte doorstromers nog onbekend, aangezien die pas in studiejaar 2024/2025 het ho instromen.

Naar definitie en tabel

4.2 Studiesucces

Het aantal potentiële leerkrachten dat jaarlijks van de opleidingen uitstroom naar de arbeidsmarkt, is naast instroom en doorstroom natuurlijk ook afhankelijk van studiesucces: welk aandeel behaalt het diploma binnen de nominale studieduur plus 1 jaar (indicator 4.2.1)?

4.2.1 Studiesucces binnen de voltijd lerarenopleidingen [TR042]

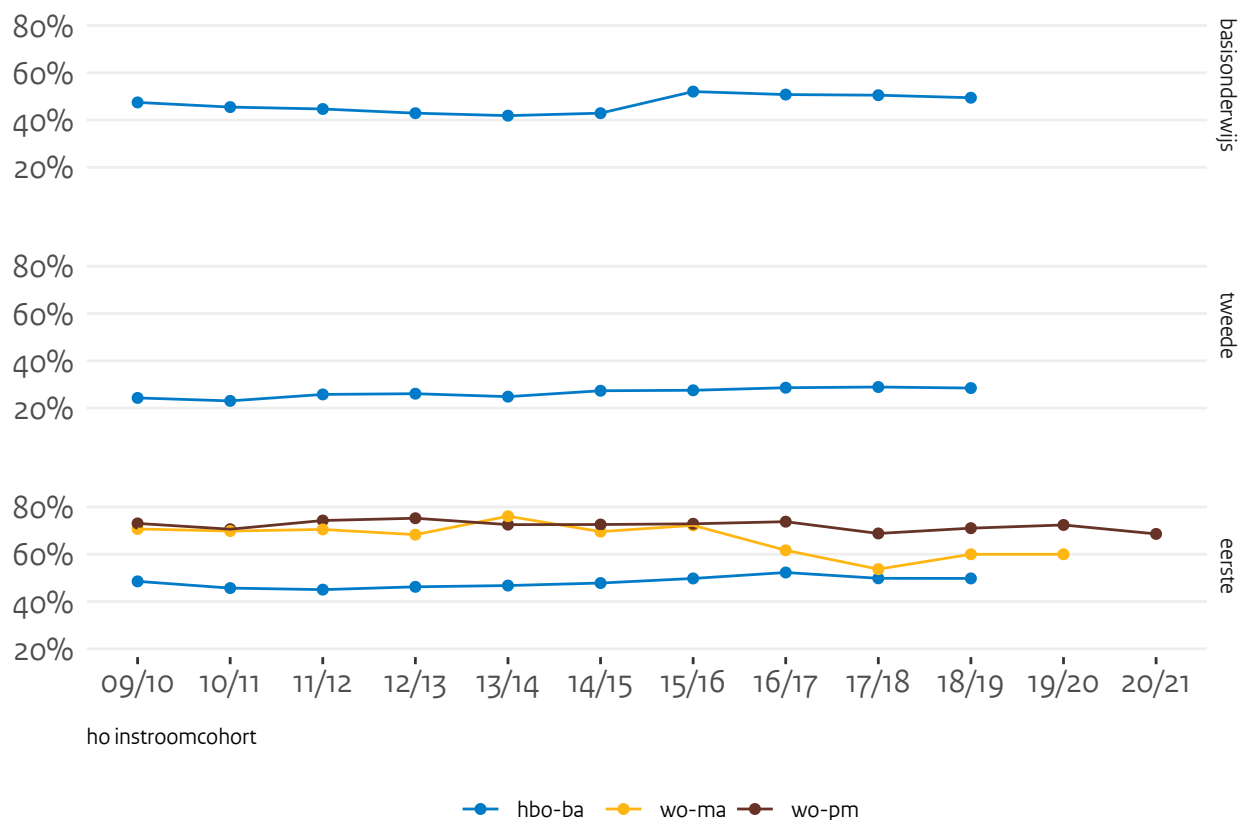
In onderstaand figuur zien we het percentage studenten dat de opleiding van instroom behaalt binnen de tijdsduur nominaal + 1 jaar, voor de voltijd pabo en voltijd eerstegraads -en tweedegraads lerarenopleidingen.

Binnen de voltijd pabo-opleidingen (hbo, eerste grafiek) ligt het percentage dat de opleiding behaalt binnen nominaal + 1 jaar voor het vierde opeenvolgende instroomcohort rond de 50%. Aanzienlijk hoger dan voor de instroomcohorten 2010/2011 tot en met 2014/2015. Een aannemelijke verklaring voor deze toename in studiesucces is de invoering van de toelatingseisen voor de pabo.”.

De gegevens over de academische lerarenopleidingen primair onderwijs zijn te beperkt om in de grafiek te laten zien maar ze zijn wel in de tabel meegenomen.

Bij de voltijd tweedegraads opleidingen ligt het rendement binnen nominaal + 1 jaar al heel lang stabiel laag rond de 30%.

Van de voltijd eerstegraads opleidingen zijn er zowel hbo bachelors als wo masters/post-masters. We zien dat het percentage dat de opleiding behaalt binnen nominaal + 1 jaar bij de wo master/post-master hoger ligt dan bij de hbo bachelors.

[Naar definitie en tabel](#)

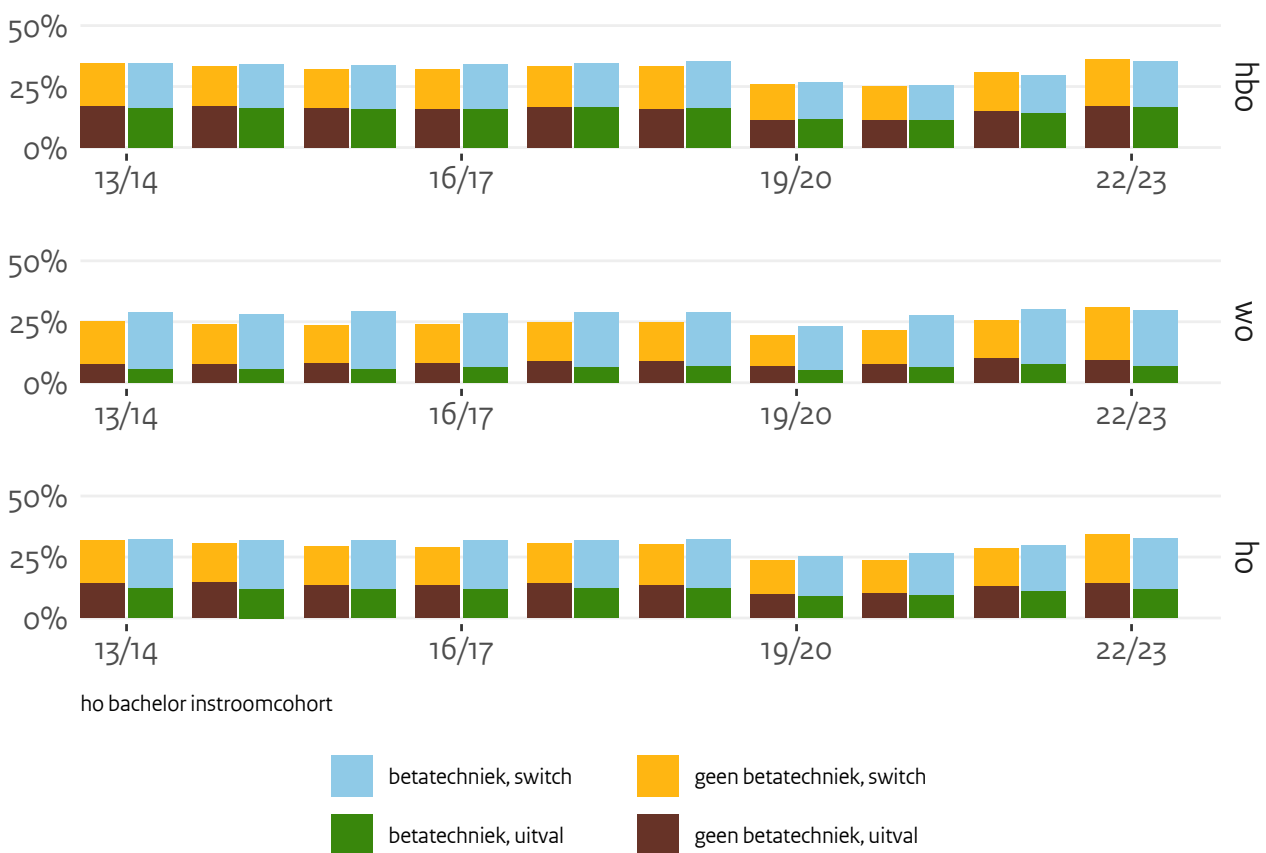
4.3 Uitval en switch

De eerste indicator in deze sectie beantwoordt de vraag of er in de bètatechniekopleidingen vaker of minder vaak wordt geswitcht of uitgevallen in vergelijking met niet bètatechniekopleidingen (indicator 4.3.1). De studenten die zich na een jaar niet meer voor dezelfde bètatechniekopleiding hebben ingeschreven worden verder verkend in indicator 4.3.2: vallen zij uit, switchen ze naar een andere bètatechniekopleiding of juist naar een opleiding buiten de bètatechniek?

4.3.1

Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en bètatechniek classificatie [TRo69a]

In deze indicator zetten we de uitval en switch van bètatechniek opleidingen af tegen niet-bètatechniek opleidingen. Een vergelijking tussen de twee groepen opleidingen laat een iets ander beeld zien in het hbo dan in het wo. In het hbo is nauwelijks verschil te zien tussen uitval of switch, ongeacht of de opleidingen bètatechniek zijn of niet. In het wo was er de afgelopen jaren wel een consistent patroon met een hoger percentage van de gecombineerde groepen uitval en switch bij bètatechniekopleidingen. In het laatst beschikbare studiejaar (2022/2023) zien we echter een verschuiving: in dit instroomjaar was het percentage van de gecombineerde groepen uitval/switch juist hoger in de bètatechniek opleidingen. Daarnaast was, binnen de gecombineerde groepen uitval en switch in het wo, bijvoorbeeld te zien dat er minder uitval was bij bètatechniekopleidingen, maar juist meer switch.

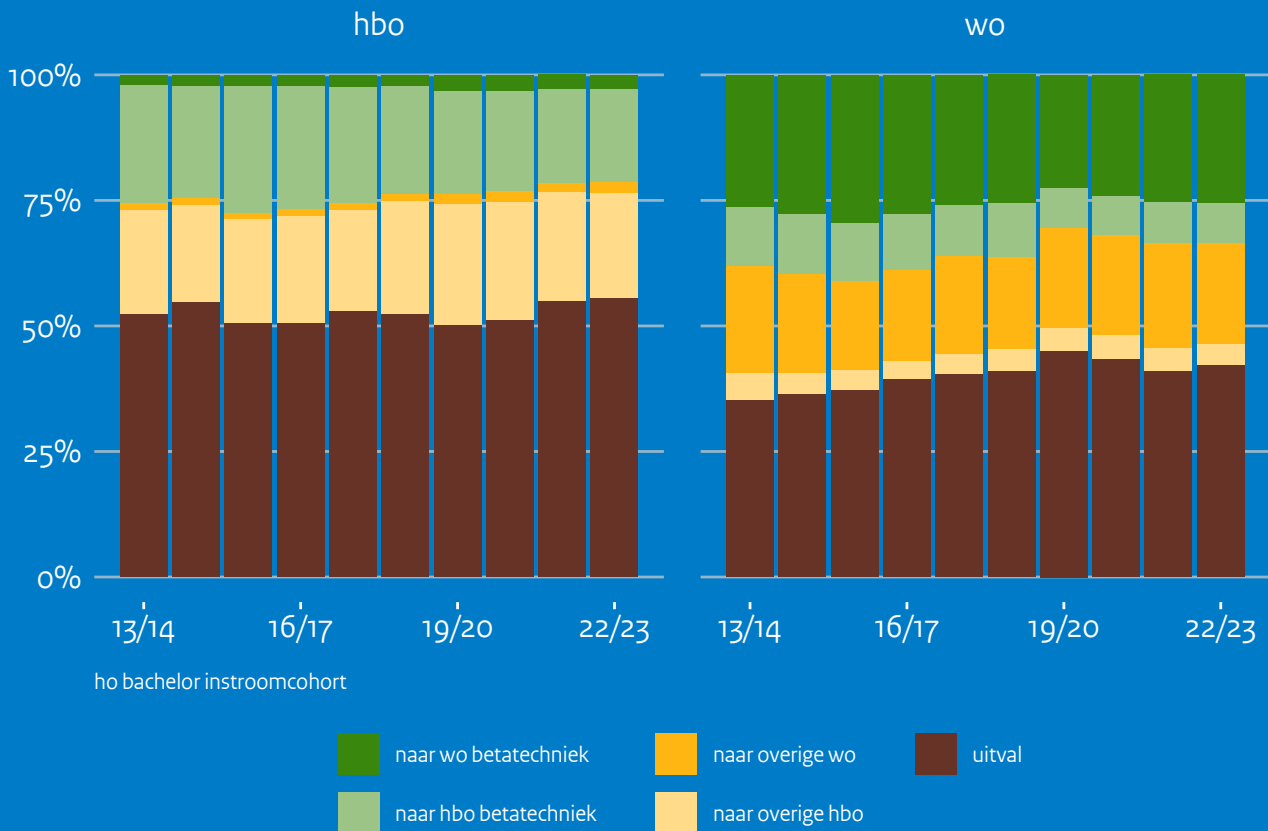

[Naar definitie en tabel](#)

4.3.2 Bestemming in het ho van uitvallers/switchers uit bètatechniek opleidingen naar soort ho [TRo6gb]

Als studenten na een jaar in een bètatechniek opleiding in het hbo of wo niet herinschrijven in dezelfde opleiding, wat gaan ze dan doen? Kiezen ze voor een andere bètatechniek opleiding, of voor een andere opleiding? In deze diagrammen is ook de uitval weer opgenomen. De switch is echter opgesplitst naar de bestemming van de switchers. Een nieuwe bètatechniek opleiding in hbo of wo zou betekenen dat er geen sprake is van 'bètaverlies'. Een nieuwe opleiding die niet geassocieerd is als bètatechniek in hbo of wo komt neer op 'bètaverlies', samen met de uitvallende groep.

Duidelijk is dat switchers voornamelijk binnen dezelfde soort ho blijven. Ook is te zien dat in het wo meer switchers binnen de bètatechniek blijven, terwijl die verhouding bij hbo switchers meer evenwichtig is in recente jaren. Verder valt op dat de uitval onder hbo bètatechniek studenten een stuk hoger is dan onder de wo bètatechniek studenten.

Naar definitie en tabel

5 Toegankelijkheid en kansengelijkheid

Kansengelijkheid binnen het onderwijs is een thema waar het ministerie van OC&W veel waarde aan hecht. Dat streven naar gelijke kansen en toegankelijkheid van het onderwijs voor iedereen, begint al bij de peuters en kleuters en blijft een aandachtspunt gedurende de onderwijs carrière door basisschool, voortgezet onderwijs en mbo. Dit hoofdstuk richt zich op kenmerken die iets vertellen over die gelijke toegankelijkheid en kansen van en binnen het hoger onderwijs. Om dat te kunnen doen vergelijken we instroom, directe en indirecte doorstroom, studiesucces, uitval en switch in het hoger onderwijs tussen groepen studenten van verschillende achtergronden. Voor die subpopulaties splitsen we wanneer er aanleiding is om aan te nemen dat het een relevant kenmerk is, uit naar achtergrondkenmerken zoals geslacht, de vooropleiding van de student, de vooropleiding en het inkomen van de ouders van de student, de migratieachtergrond, naar studenten met een vooropleiding in Caribisch Nederland of naar combinaties van deze kenmerken. In de uitsplitsingen wordt ook regelmatig soort ho (hbo of wo), type ho (associate degree, bachelor, master) en opleidingsvorm (voltijd, deeltijd, duaal) meegenomen om te kijken of daar verschillen tussen bestaan. Ook hebben we indicatoren die laten zien of er verschillen zijn in de toegankelijkheid van selectieve en niet selectieve opleidingen, onder meer op basis van de Studentenmonitor. Voor uitsplitsingen naar opleidingsniveau en huishoudinkomen van ouders en instroom uit Caribische delen van het koninkrijk, is gebruik gemaakt van de remote access omgeving van het CBS. De indicatoren die uitsplitsen naar functiebeperking maken gebruik van de Studentenmonitor en/of Startmonitor enquête data van ResearchNed. Alle uitsplitsingen bij elkaar resulteert dit in een hoofdstuk met meer dan 40 indicatoren die laten zien hoe het is gesteld met de toegankelijkheid van het hoger onderwijs, en of studenten met verschillende achtergrondkenmerken daarin gelijk of ongelijk presteren. In hoofdstuk 6 gaan we nader in op de rol die studiefinanciering speelt in toegankelijkheid van het ho.

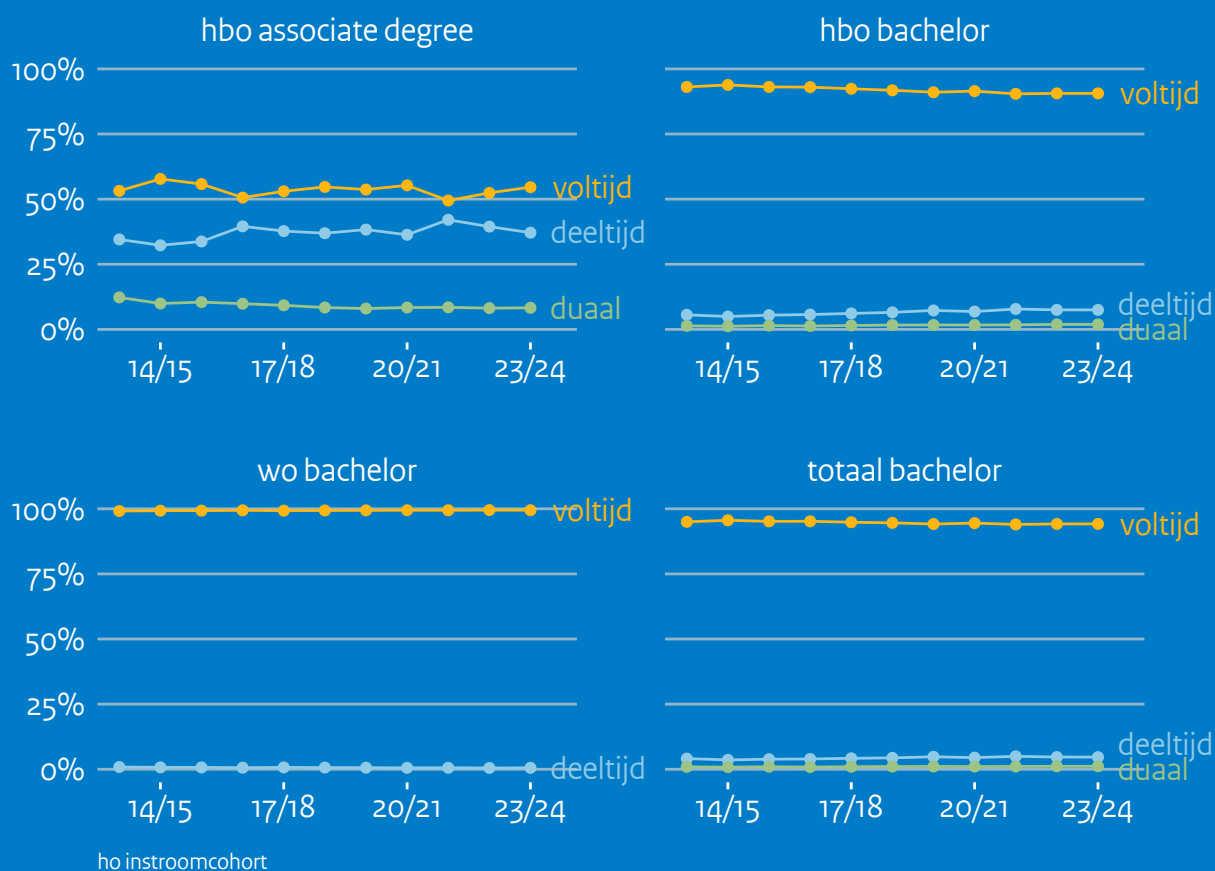
5.1 Bachelorinstroom naar achtergrondkenmerken

Waar de sectiekop spreekt van bachelorinstroom bedoelen we feitelijk de instroom in de initiële opleidingen in het hoger onderwijs. Dat zijn dus de associatie degree- en bacheloropleidingen in het hbo en de bacheloropleidingen in het wo. Van deze instroom is op een negental verschillende manieren een doorsnede gemaakt. Bij indicator 5.1.4 is ervoor gekozen om de moeilijk leesbare figuur van vorig jaar op te splitsen in drie beter leesbare deelindicatoren. Ook indicator 5.1.7 is vereenvoudigd, ten opzichte van de vorige editie.

5.1.1 Instroom in initiële opleidingen, naar type en soort hoger onderwijs en opleidingsvorm [TR010]

In indicator 1.1.1 wierpen we een eerste blik op het aantal instromers in de hbo associate degree en hbo en wo bachelor. In deze indicator zijn op basis van soort (hbo/wo) en type (ad/ba) hoger onderwijs subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar het aandeel studenten dat ingeschreven staat voor een bepaalde opleidingsvorm: voltijd, deeltijd en duaal.

We zien dan een groot verschil tussen de beide bachelors en de associate degrees. Bachelor instromers kiezen massaal voor voltijd, met consistent rond de 5-6% instromers die een deeltijd of duale opleidingsvorm kiezen. Bij associate degrees zien we een andere verdeling, waarbij slechts de helft van de studenten een voltijd inschrijving heeft. Ook hier is de verdeling wel consistent te noemen over de jaren heen.

Naar definitie en tabel

5.1.2

Instroom in voltijd initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs en vooropleiding [TR013]

In deze indicator zijn op basis van soort (hbo/wo) en type (ad/ba) hoger onderwijs subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen met betrekking tot vooropleiding. Wanneer we kijken naar instroom uitgesplitst naar vooropleiding zien we wederom grote verschillen tussen hbo associate degree instromers versus hbo bachelor en wo bachelor instromers. Let wel: het gaat hier om hoogste vooropleiding op het moment van inschrijving, niet om de hoogste vooropleiding voor eerste deelname aan het hoger onderwijs.

Bij associate degree instromers is veruit het grootste gedeelte van de voltijd inschrijvers afkomstig uit het mbo. Dit aandeel neemt wel voor het vijfde jaar op rij af en is 54,2% in 2023. Havo staat als herkomst op de tweede plaats met 33,3% in het laatste jaar, dit aandeel is gegroeid. Het kleine restant is verdeeld onder vwo, buitenlandse, onbekende of overige vooropleidingen.

Bij hbo bachelor instromers zien we een vrij consistente verdeling over de jaren heen, met voornamelijk voormalige havisten, gevolgd door mbo'ers.

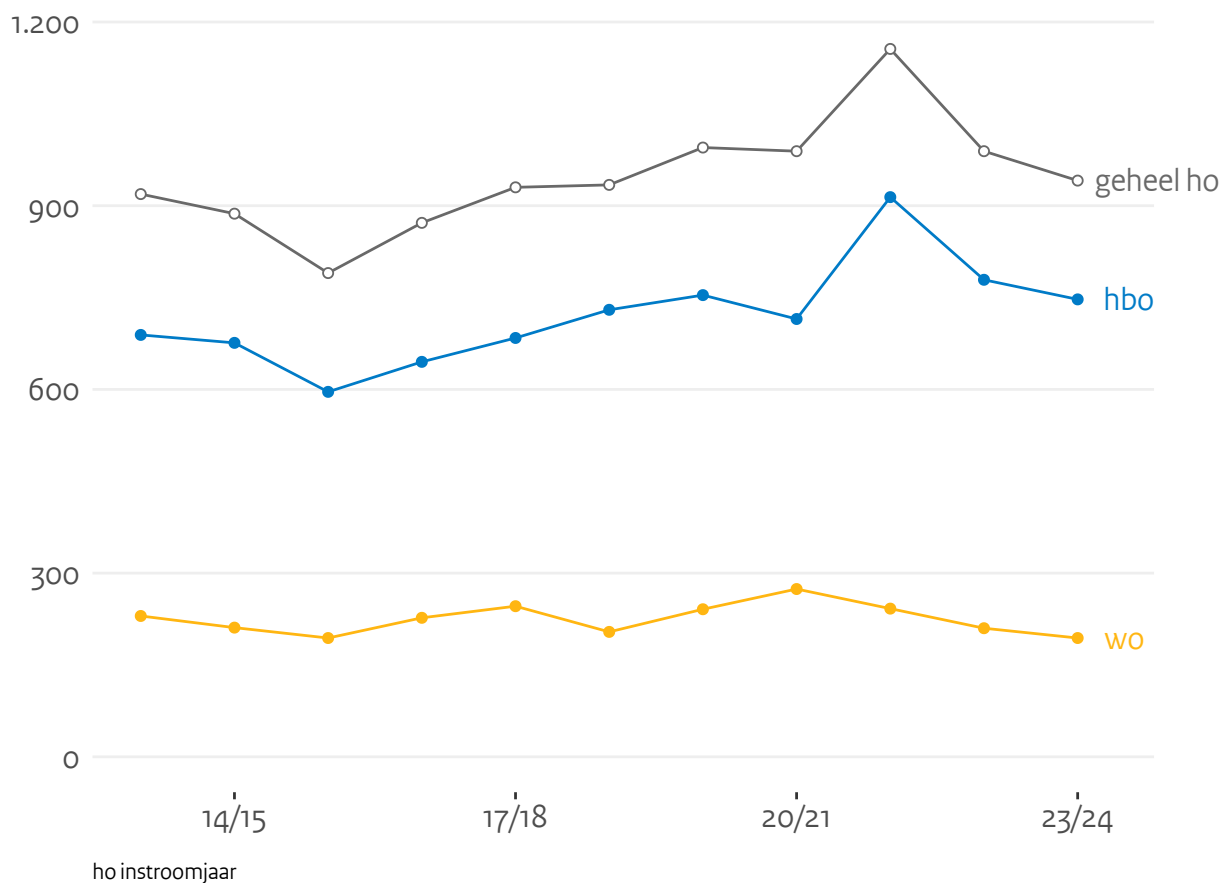
Bij wo bachelor stroomde in de laatste drie jaar de helft in met een vwo diploma op zak. Dat aandeel maakte de afgelopen tien jaar langzaam plaats voor meer instroom vanuit andere vooropleidingen, inclusief buitenlandse (meest recent op 19,2%).

[Naar definitie en tabel](#)

5.1.3 Instroom uit Caribische delen van het Koninkrijk [TR023]

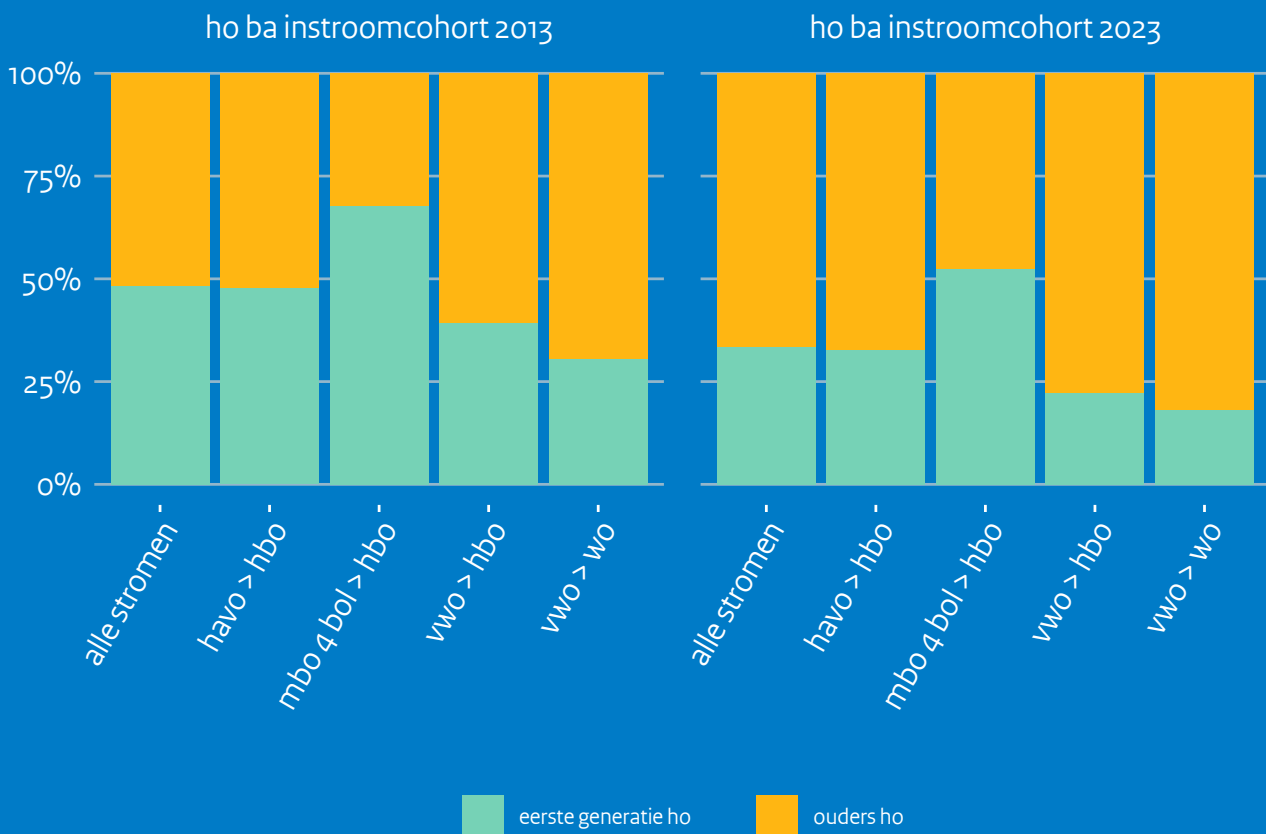
Elk studiejaar stroomt een kleine duizend studenten met een vooropleiding in het Caribische deel van het Koninkrijk het Nederlandse hoger onderwijs in. Het Caribische deel van het koninkrijk bestaat uit Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Het grootste deel van deze Caribische studenten kiest voor het hbo. De sterke toename in het hbo in 2021/2022 lijkt een uitschieter te zijn geweest, al is de instroom in 2022/2023 nog wel hoger dan in het voorgaande decennium.

[Naar definitie en tabel](#)

5.1.4 Instroom naar vooropleiding en opleidingsniveau ouders [TR015a]

Welk deel van de instromende bachelor studenten hebben tenminste één ouder met een hoger onderwijs diploma? In deze indicator zijn op basis van stromen van de vooropleiding naar soort hoger onderwijs subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar het aandeel studenten met één of meer ouders die een hoger onderwijs opleiding hebben genoten en het aandeel studenten waarvan geen van de ouders een hoger onderwijs opleiding hebben gedaan (eerste generatie ho). Er wordt een vergelijking gemaakt tussen het instroomcohort van 2013 en instroomcohort 2023. Eerste generatie ho studenten zijn in de meerderheid in de groep hbo instromers met een mbo-4 bol diploma. Daarentegen zijn studenten met ho-opgeleide ouders oververtegenwoordigd in de groep wo instromers met een vwo diploma. Over het algemeen is het aandeel studenten met hoogopgeleide ouders in de gehele populatie, en de vier toegelichte stromen, hoger in de ho instroomcohort van 2023 dan in de instroomcohort van tien jaar eerder.

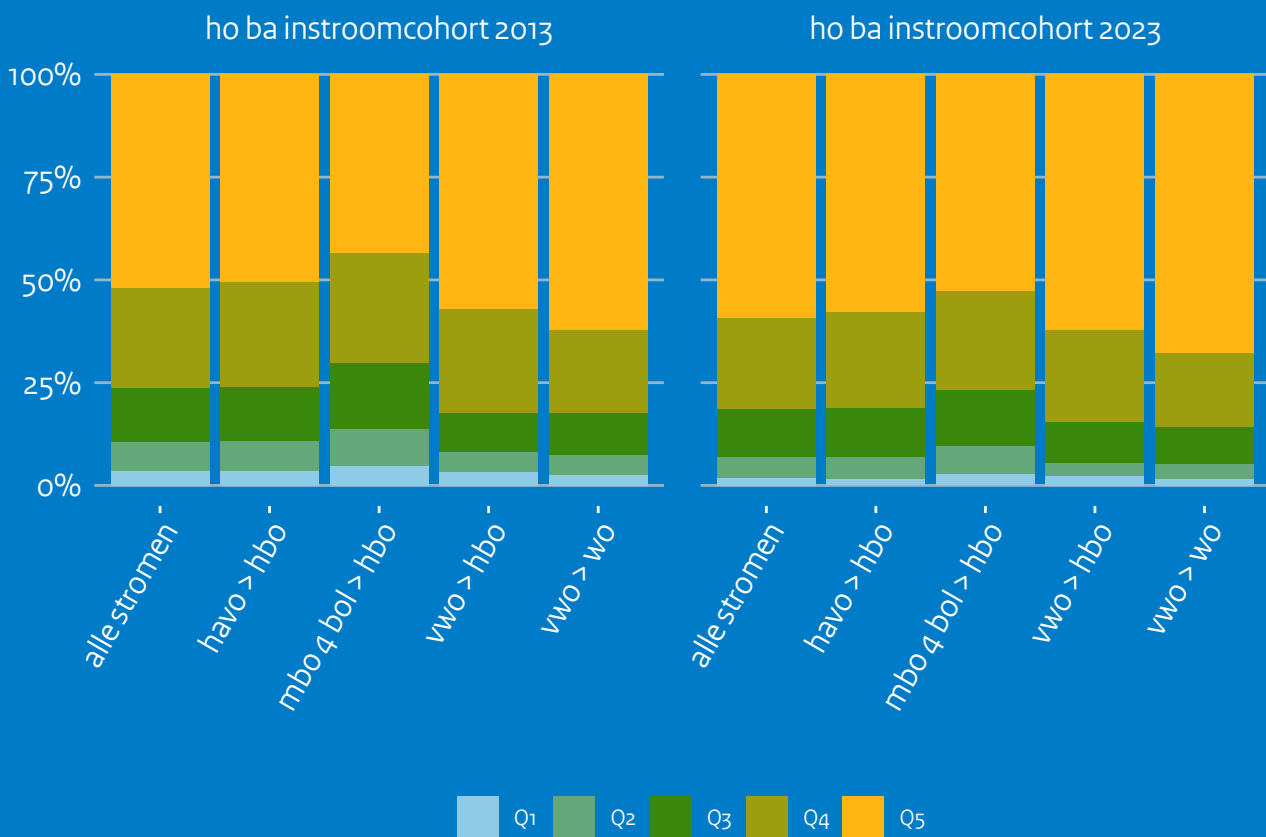

Naar definitie en tabel

5.1.5 Instroom naar vooropleiding en huishoudinkomen [TR015b]

Hoe zijn de instromende bachelor studenten verdeeld over huishoudinkomenkwintielen, en vooropleidingsgroepen? In deze indicator zijn op basis van stromen van de vooropleiding naar soort hoger onderwijs subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar aandelen van huishoudinkomenskwintielen. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen het instroomcohort van 2013 en instroomcohort 2023. We zien dat instroom in het hoger onderwijs gedomineerd wordt door studenten uit een huishoudinkomen van de bovenste twee kwintielen (Q4 en Q5). Die oververtegenwoordiging is in de afgelopen jaren gestaag toegenomen. Dit zou geïnterpreteerd kunnen worden als een afname in ho-deelname door jongeren uit de laagste huishoudinkomensgroepen. Een alternatieve verklaring is dat de algehele bevolkingsverdeling verschoven is door een toename in eenpersoonshuishoudens en gepensioneerden met een laag huishoudinkomen, waardoor de gezinnen van ho-deelnemers vanzelf in hogere kwintielen terechtkomen, zonder dat de huishoudinkomenspositie veranderd is.

Studenten uit het laagste huishoudinkomenkwintiel (Q1) zijn het vaakst te zien in de groep die met een mbo-4 bol diploma het hbo instroomt. Daarentegen zijn studenten vanuit de twee hoogste huishoudinkomenkwintielen oververtegenwoordigd in de stroom vwo naar wo.

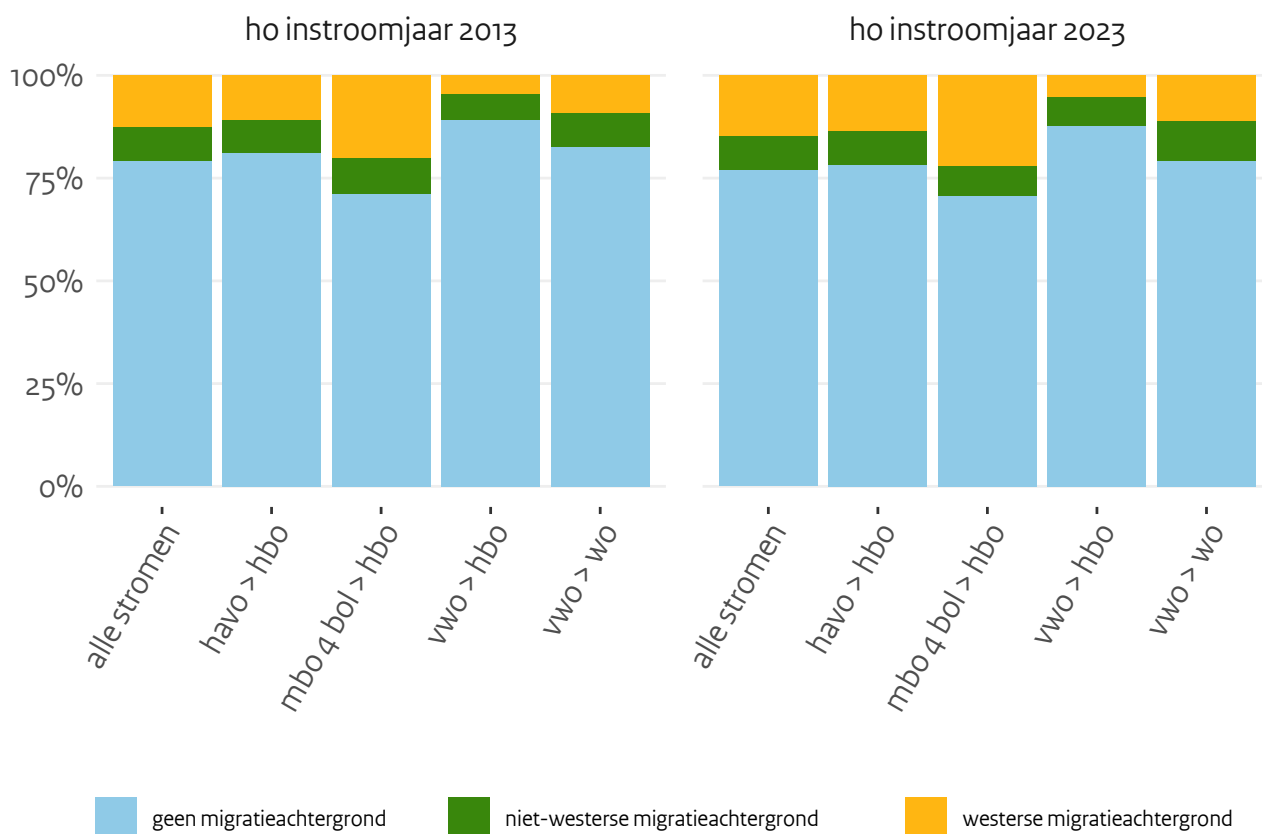

Naar definitie en tabel

5.1.6 Instroom naar vooropleiding en migratieachtergrond [TR015c]

In deze indicator zijn op basis van stromen van de vooropleiding naar soort hoger onderwijs subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar aandelen van groepen naar migratieachtergrond. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen het instroomcohort van 2013 en instroomcohort 2023. De relatieve verhoudingen van de verschillende migratieachtergrondgroepen in de gehele ho instroom en in de vier uitgelichte combinaties van vooropleiding en soorten bachelor zijn behoorlijk stabiel gebleven in de afgelopen 10 jaar.

De twee stromen die het meest afwijken van alle stromen bij elkaar, zijn mbo-4 bol naar hbo en vwo naar hbo. In eerstgenoemde stroom zijn studenten zonder migratieachtergrond ondervertegenwoordigd en in de tweede genoemde stroom zijn ze oververtegenwoordigd. Voor studenten met westerse migratieachtergrond geldt juist het tegenovergestelde wat deze twee stromen betreft.

[Naar definitie en tabel](#)

5.1.7

Instroom naar migratieachtergrond, opleidingsniveau van ouders, soort ho en huishoudinkomen [TR016]

Hier wordt de interactie tussen soort ho (hbo, wo), huishoudinkomen (kwintielen 1 t/m 5, Q1 t/m Q5), opleidingsniveau van de ouders en migratieachtergrond getoond. De staven geven *per jaar* aan welk deel van het hbo- of wo-instroomcohort in de voltijd initiële opleidingen een bepaalde combinatie van soort ho, huishoudinkomen, ouderlijk opleidingsniveau en migratieachtergrond had. Staafjes van dezelfde kleur tellen dus in de hele figuur steeds op tot 100%.

Voor de overzichtelijkheid zijn de huishoudinkomen groepen van Q1 tot en met Q4 in de grafiek samengevoegd, maar in de uitvouwtafel blijven ze apart.

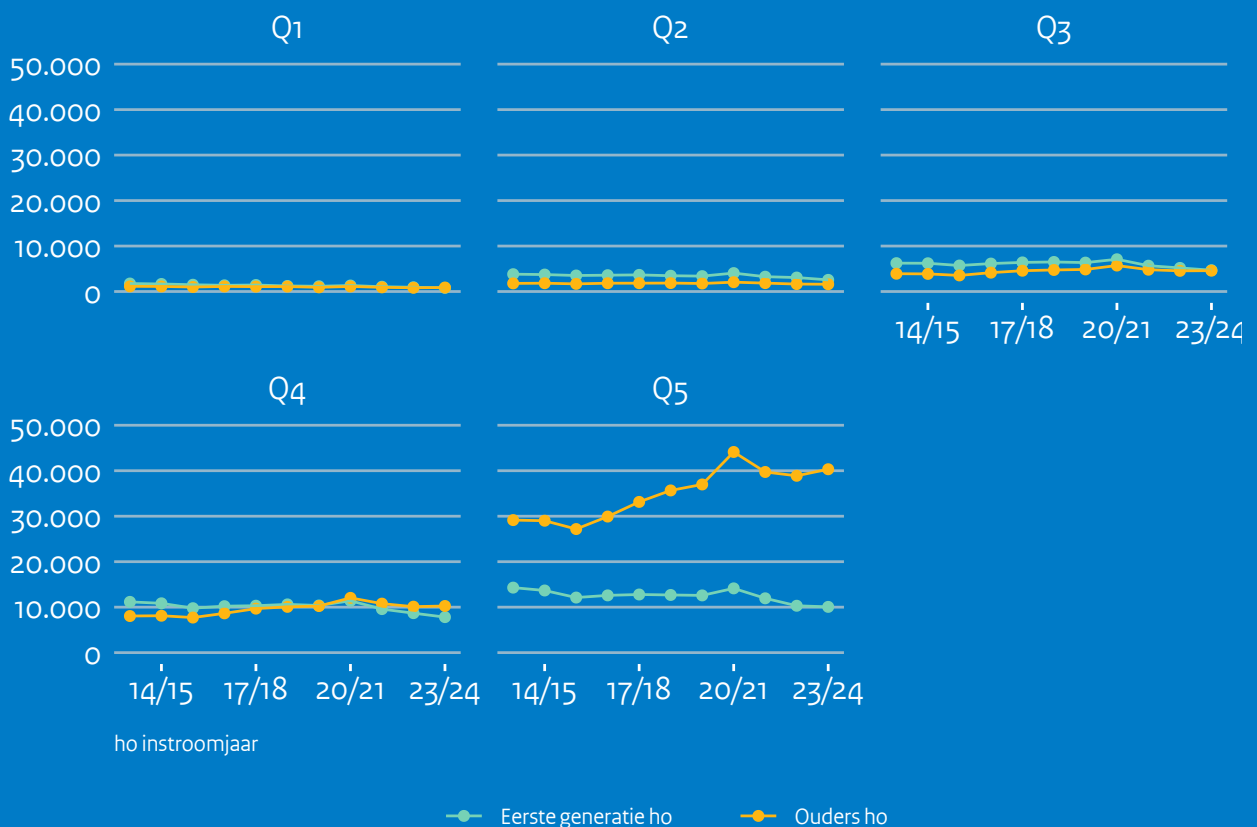
In zowel het hbo als wo vormen studenten zonder migratieachtergrond en met ho-opgeleide ouders, en dan vooral studenten uit daarnaast huishoudens met inkomens in de hoge kwintielen, verreweg de grootste groep instromers. Er is een positief verband tussen huishoudinkomen en deelname, maar dat is duidelijker voor mensen zonder migratieachtergrond en (niet zo sterk, maar wel aanwezig) voor mensen met niet-westerse migratieachtergrond en met ho-opgeleide ouders (zie tabel). In de laatste jaren, binnen de groep ‘geen migratieachtergrond’, stijgt de deelname van studenten met ho-opgeleide ouders ten koste van studenten eerste generatie ho. Dat kan het gevolg zijn van toename van het aandeel ouders met een ho-opleiding.

[Naar definitie en tabel](#)

5.1.8 Instroom naar inkomensniveau en opleidingsniveau ouders [TR014]

In deze indicator zijn voor de instroom in initiële opleidingen op basis van kwintielen van huishoudinkomen subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar het aantal studenten met één of meer ouders die een hoger onderwijs opleiding hebben genoten en het aandeel studenten waarvan geen van de ouders een hoger onderwijs opleiding hebben gedaan (eerste generatie ho). Instroom in aantallen (op de y-as) is uitgezet tegen het studiejaar (op de x-as) in vijf deelgrafieken, die elk een kwintiel van inkomensniveau van de ouders beslaan. Twee zaken vallen dan meteen op. Ten eerste, neemt het aantal studenten dat instroomt toe met het inkomen, waarbij het hoogste kwintiel onevenredig is vertegenwoordigd. Ten tweede, stromen er in dat hoogste kwintiel veel meer studenten in met ouders met een ho vooropleiding dan zonder ho vooropleiding. Wat eveneens opvalt, is dat in het tweede en derde kwintiel over alle jaren meer studenten waarvan de ouders geen ho-diploma hebben behaald instromen, dan studenten waarvan de ouders wel een ho-diploma hebben behaald.

Naar definitie en tabel

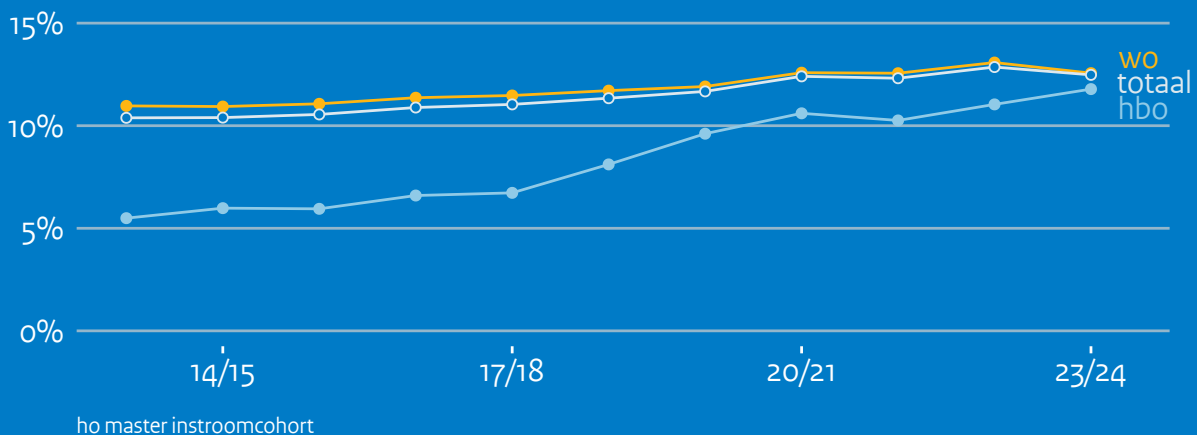
5.2 Masterinstroom naar achtergrondkenmerken

Instroom in de masteropleidingen bekijken we iets minder uitgebreid. We splitsen alleen uit naar migratieachtergrond (indicator 5.2.1) en de vooropleiding vóór het hoger onderwijs (indicator 5.2.2).

5.2.1 Aandeel master instroom met niet-westerse migratieachtergrond [TR027]

Onderstaande figuur laat voor de niet-internationale eerstejaars master studenten zien welk aandeel een niet-westerse migratieachtergrond heeft (zie definitie). Dit aandeel is apart weergegeven voor wo masters, hbo masters en voor alle master instroom (totaal) bij elkaar.

Een over het algemeen stijgende lijn is zichtbaar binnen zowel wo masters als hbo masters. Voor het wo lijkt dit groeiende aandeel gestabiliseerd, binnen de hbo masters stijgt dit aandeel nog door, tot inmiddels bijna hetzelfde niveau als in het wo.

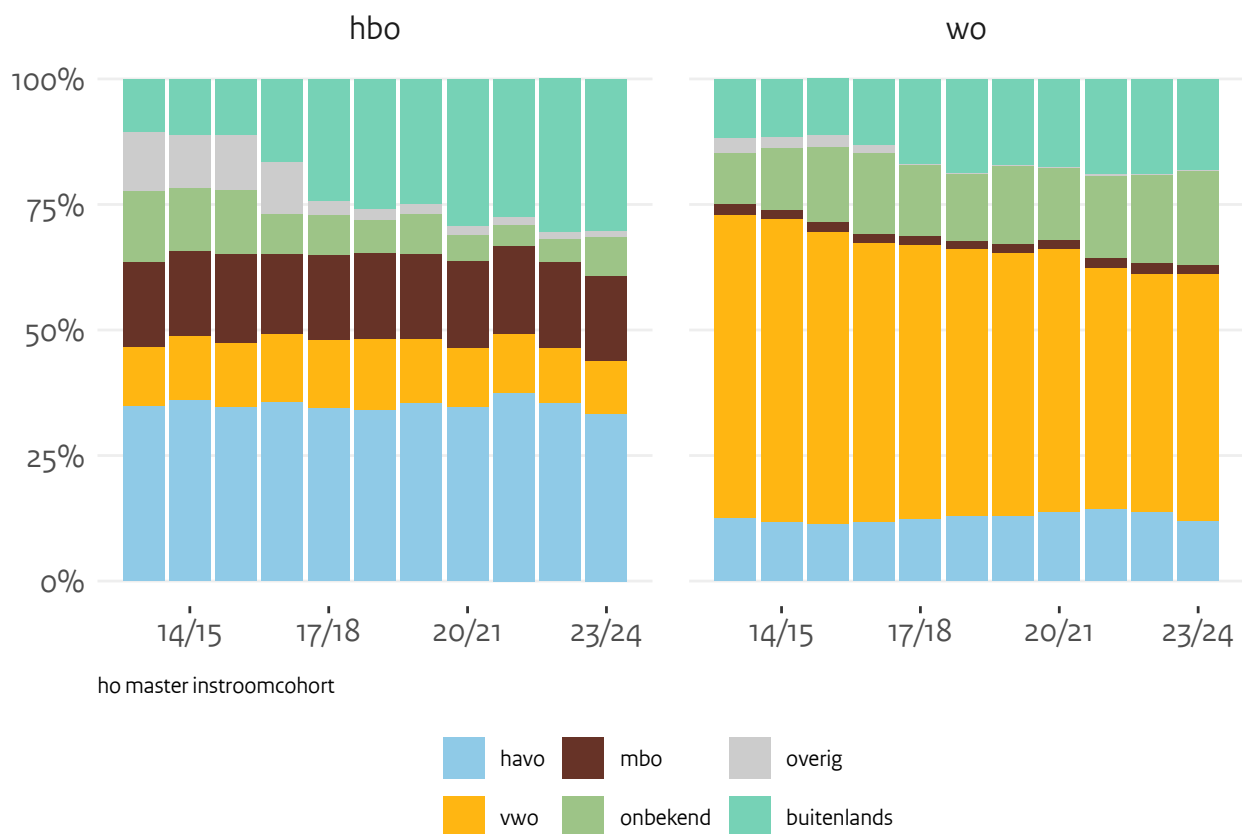

Naar definitie en tabel

5.2.2 Wo en hbo master instroom uitgesplitst naar vooropleiding vóór ho [TR025]

In deze indicator zijn voor de instroom in masteropleidingen in het hbo (links) en het wo (rechts) subpopulaties bepaald op basis van het soort hoger onderwijs (hbo/wo). Vervolgens is gekeken naar hoeveel procent daarvan vanuit de verschillende vooropleidingen vóór het hoger onderwijs komt (zie definitie). Er zijn duidelijke verschillen tussen het hbo en wo, met meer voormalig havo leerlingen onder de hbo master studenten en meer voormalig vwo leerlingen onder de wo master studenten. Daarin zien we binnen de wo master instromers geleidelijke verandering in recente jaren: relatief minder vwo'ers vinden hun weg naar wo masters. Buitenlandse vooropleidingen, en in mindere mate havisten, nemen die plaats in.

Ook in het hbo is toename in buitenlandse vooropleidingen opvallend. Daar kan worden opgemerkt dat die toename in buitenlandse vooropleiding ten koste gaat van het aandeel 'overig', wat ook kan betekenen dat de registratie van buitenlandse vooropleidingen beter is geworden. Als we in het hbo de 'overige' en 'buitenlandse' groepen samen nemen zien we tenslotte weinig structurele verandering.

[Naar definitie en tabel](#)

5.3 Selectieve opleidingen naar achtergrondkenmerken

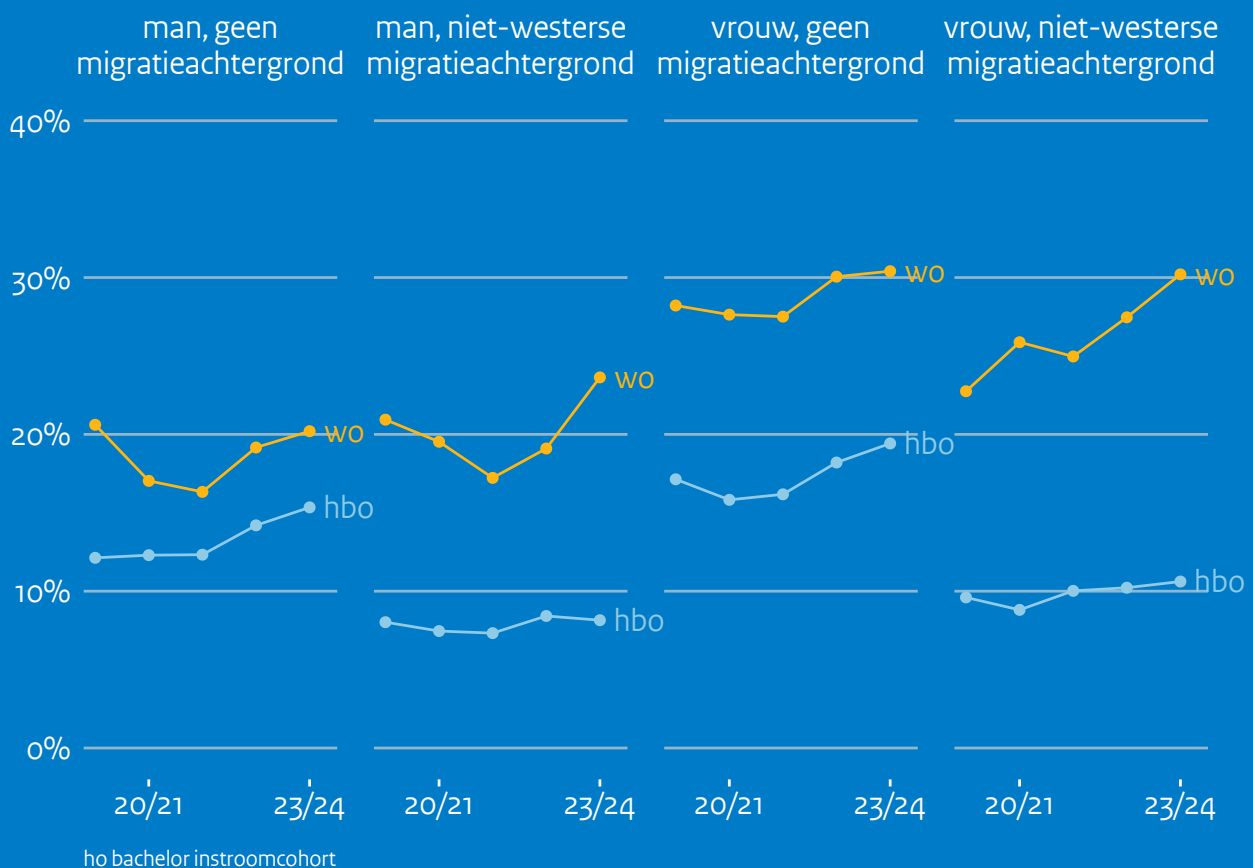
Waar toegankelijkheid van het onderwijs een relevant thema is, zijn opleidingen waar selectie plaats vindt automatisch een aandachtsgebied. Opleidingen zijn, binnen wettelijke kaders, vrij om bijvoorbeeld hun fixusselectieprocedure in te richten. Naast fixusopleidingen zijn bovendien opleidingen te vinden waar sprake is van kleinschalig intensieve selectie of van 'nadere aanvullende eisen'. Collectief noemen we dit selectieve opleidingen, die we kunnen onderscheiden op basis van 'selectievorm'. Hier beschouwen we niet alleen de werkelijke instroom, maar laten we ook achtergrondkenmerken zien van studenten die zich aanmelden voor selectieve opleidingen (indicator 5.3.3 t/m indicator 5.3.6) en daadwerkelijk worden toegelaten of afgewezen (indicator 5.3.7 t/m indicator 5.3.10).

5.3.1 Instroom in selectieve voltijd bacheloropleidingen naar geslacht, migratieachtergrond en soort ho [TR012]

Selectieve opleidingen vormen op zichzelf een interessant thema in het kader van toegankelijkheid en kansengelijkheid, maar het is waardevol om de instroom in juist die selectieve opleidingen te splitsen naar subpopulaties op basis van geregistreerd geslacht (man, vrouw) in combinatie met migratieachtergrond (niet-westers, geen migratieachtergrond). Elke combinatie is weergegeven in een aparte grafiek, waarbij steeds, voor zowel binnen het hbo als het wo, het aandeel is weergegeven van alle studenten met die kenmerken, dat instroomt in selectieve opleidingen.

De instroom in selectieve opleidingen is niet voor alle vier subpopulaties gelijk. Een kleiner aandeel mannen en vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond kiest voor een selectieve opleiding in het hbo (in vergelijking met geen migratie achtergrond). Mannen met een niet-westerse migratieachtergrond schrijven zich vaker in voor een selectieve opleiding in het wo, dan hun geslachtsgenoten zonder migratieachtergrond. Bij vrouwen is dat verschil er niet. De algemene toename in instroom in selectieve opleidingen geldt niet voor mannen met een niet-westerse migratieachtergrond in het hbo.

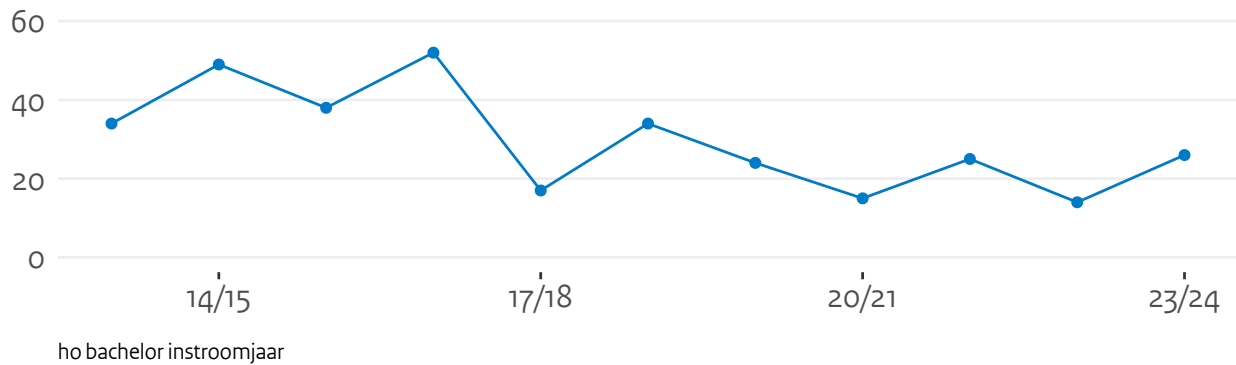
Nota Bene: in verband met de beperkte ruimte is ervoor gekozen om alleen de gegevens van de afgelopen vijf jaar in de figuur op te nemen. In de tabel zijn ook de cijfers van de vijf studie jaren daarvoor opgenomen (2013/2014 t/m 2018/2019).

Naar definitie en tabel

5.3.2 Instroom van studenten uit Caribische delen van het Koninkrijk in zorgopleidingen met numerus fixus [TR125]

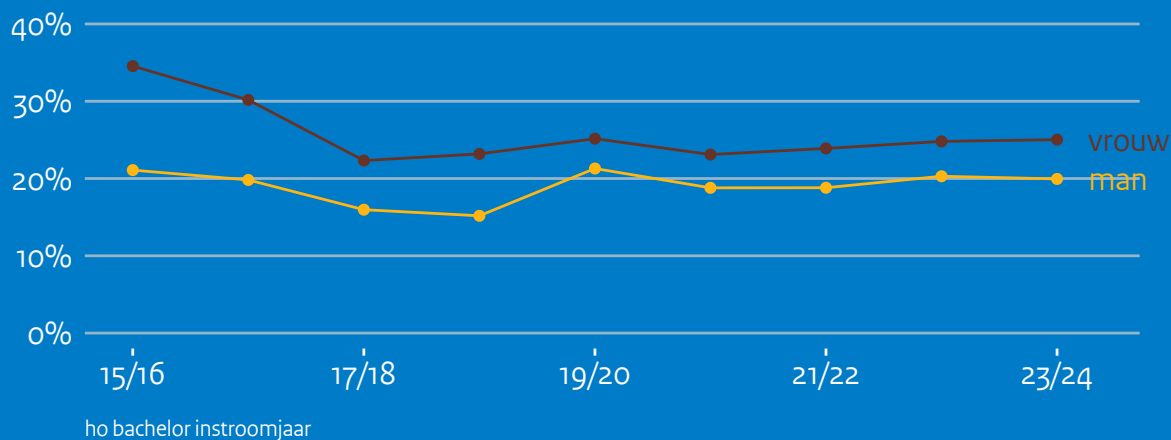
De instroom van Caribische studenten in zorgopleidingen met numerus fixus bestaat uit enkele tientallen. In 2017/2018 is een grotere daling in het aantal instromers waar te nemen dan de jaren daarvoor, waarna het aantal fluctueert tussen de 14 en 34 instromers.

[Naar definitie en tabel](#)

5.3.3 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar geslacht [TR101a]

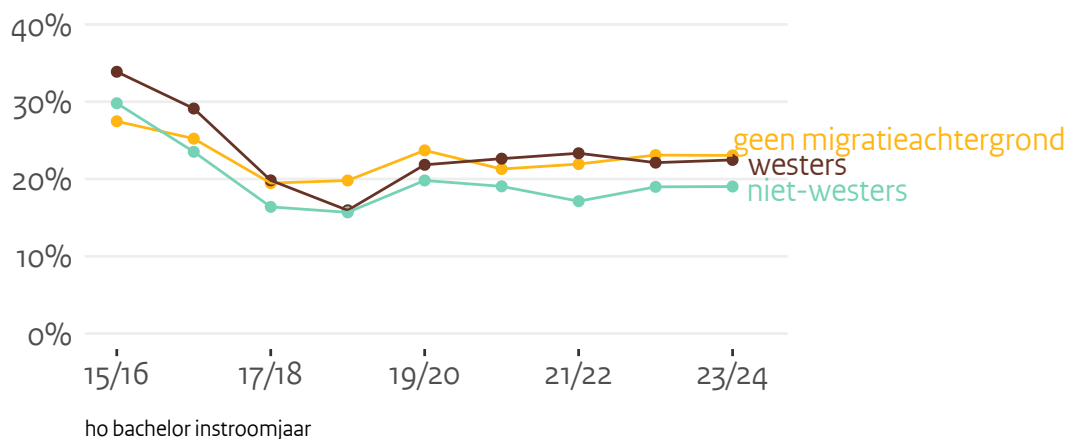
In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), uitgesplitst naar geslacht. Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* gekeken naar het aandeel dat zich heeft aangemeld voor een fixusopleiding. Het aandeel dat zich aanmeldt voor een fixusopleiding ligt bij vrouwen hoger dan bij mannen. Het verschil tussen man en vrouw is vanaf 2019 stabiel op vijf procentpunt.

Naar definitie en tabel

5.3.4 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR101b]

In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), uitgesplitst naar migratieachtergrond. Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* gekeken naar het aandeel dat zich heeft aangemeld voor een fixusopleiding. Vanaf 2017 blijft de aanmelding van studenten met een niet-westerse migratieachtergrond een paar procentpunten achter vergeleken met studenten zonder migratieachtergrond. Studenten met een westerse migratieachtergrond volgen grotendeels het aanmeldgedrag van studenten zonder migratieachtergrond, vooral in de laatste vijf jaar.

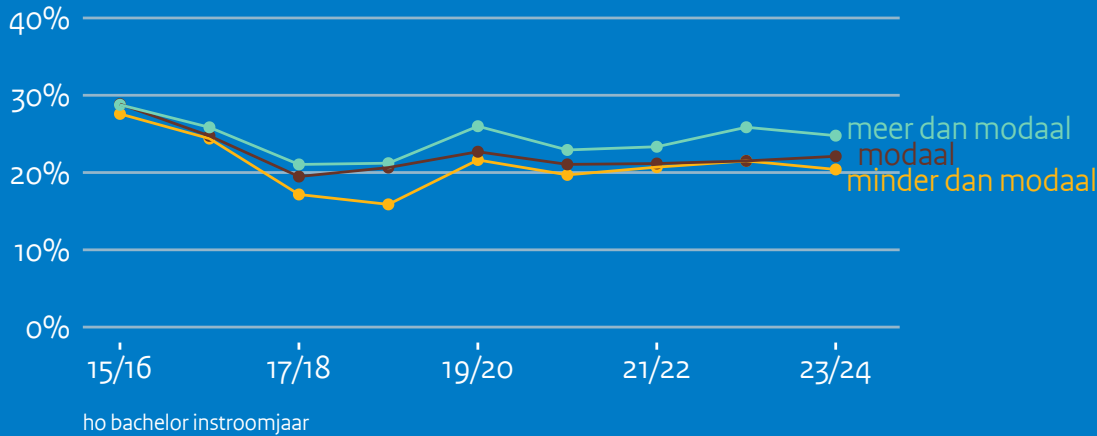

Naar definitie en tabel

5.3.5 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar inkomen ouders [TR101c]

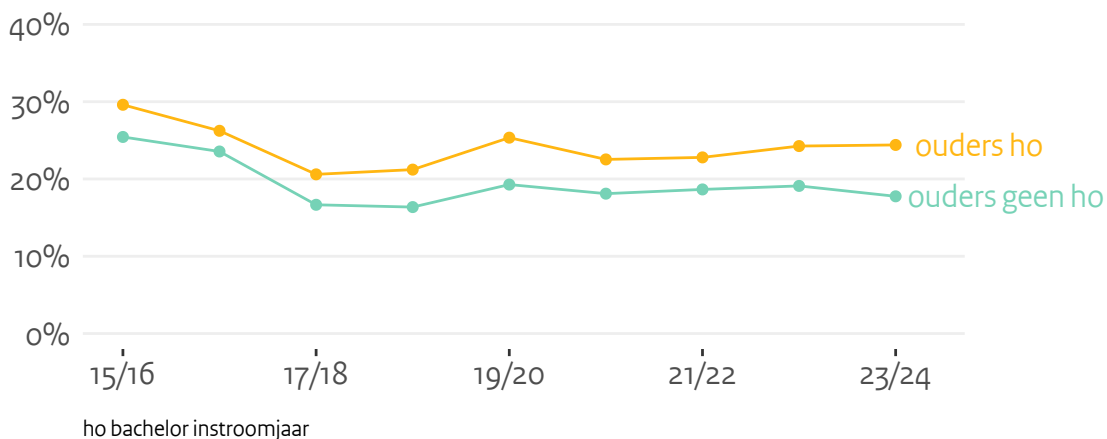
In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), uitgesplitst naar inkomensniveau van de ouders. Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* gekeken wat het aandeel is dat zich aanmeldt voor een fixusopleiding. Waar het inkomen van de ouders aanvankelijk geen rol leek te spelen bij aanmelden voor fixusopleidingen, zien we recent dat de studenten met ouders uit de hoogste inkomensgroep dat relatief iets vaker doen.

Naar definitie en tabel

5.3.6 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders [TR101d]

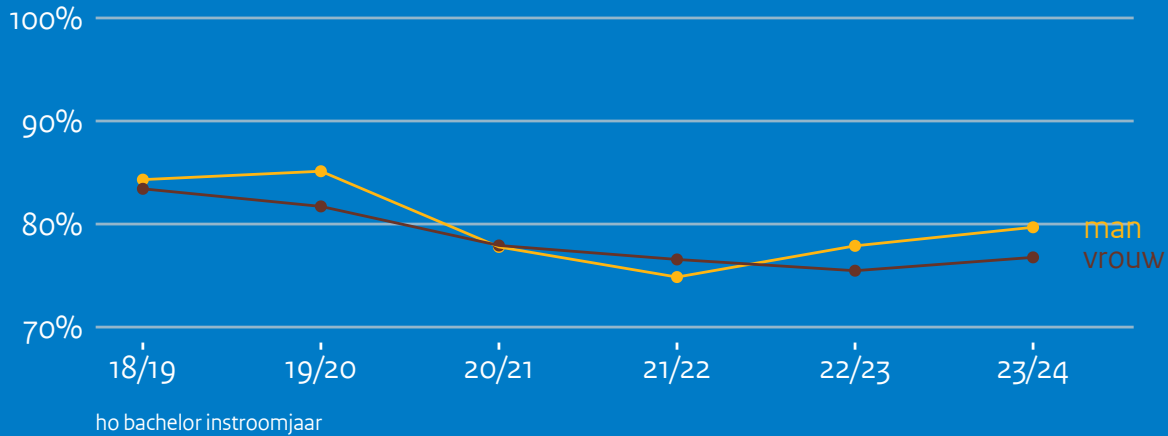
Ook deze populatie bestaat uit subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), uitgesplitst naar het opleidingsniveau van de ouders. We kijken *binnen deze subpopulaties* naar het aandeel dat zich heeft aangemeld voor een fixusopleiding. Van alle studenten met ouders die beiden geen ho opleiding hebben gevolgd, meldt een kleine 20% zich aan voor een fixusopleiding in de laatste 5 jaren. Dat ligt bij studenten van wie tenminste één ouder een ho opleiding heeft gedaan, zo'n 5 procentpunt hoger.

Naar definitie en tabel

5.3.7 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar geslacht [TR102a]

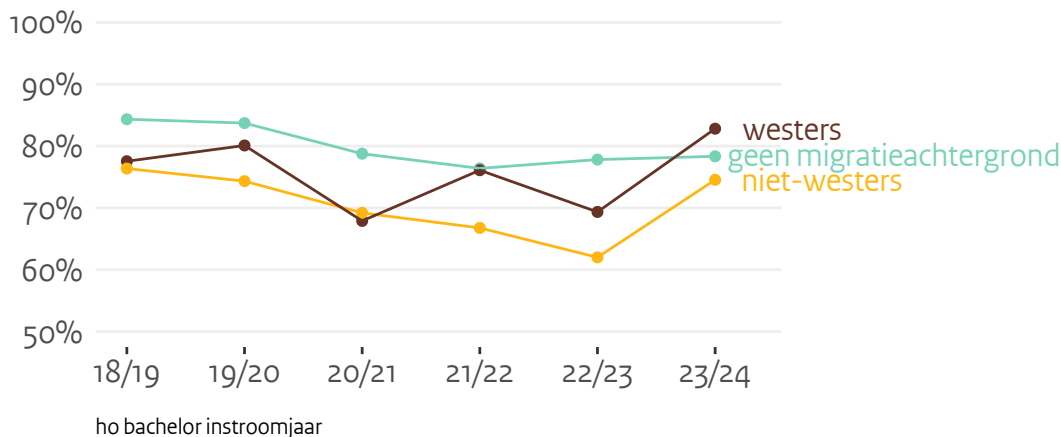
In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), met als voorwaarde dat ze zijn aangemeld voor een fixus opleiding, uitgesplitst naar geslacht. Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* gekeken naar het aandeel dat is toegelaten voor een fixusopleiding. De ontwikkeling van het aandeel studenten dat wordt toegelaten tot een fixusopleiding is vergelijkbaar tussen mannen en vrouwen. Het aandeel fluctueert iets meer bij de mannen dan bij de vrouwen.

Naar definitie en tabel

5.3.8 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar migratieachtergrond [TR102b]

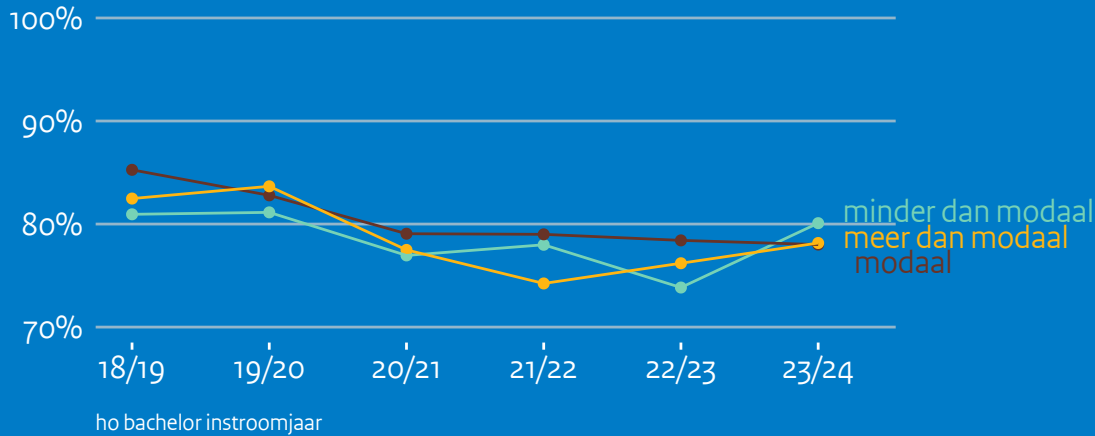
In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), met als voorwaarde dat ze zich hebben aangemeld voor een fixusopleiding, uitgesplitst naar migratieachtergrond. Daarna wordt *binnen de subpopulaties* gekeken wat het aandeel is dat voor een fixusopleiding wordt toegelaten. Door forse toenames in het aandeel voor de beide groepen met een migratieachtergrond in het laatste jaar, zijn de aandelen voor alle drie herkomstgroepen weer dicht bij elkaar zijn komen te liggen.

Naar definitie en tabel

5.3.9 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar inkomensniveau ouders [TR102c]

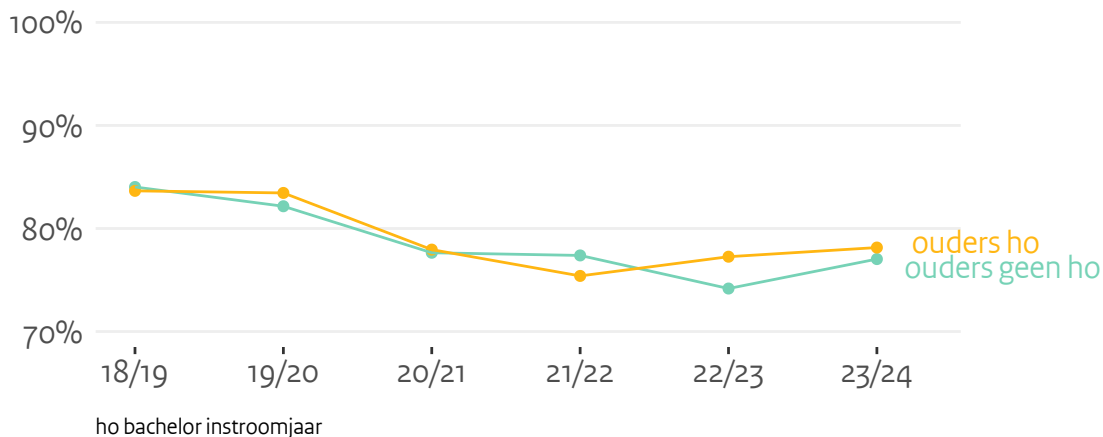
In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), met als voorwaarde dat ze zich hebben aangemeld voor een fixusopleiding, uitgesplitst naar inkomensniveau van de ouders. Vervolgens wordt *binnen de subpopulaties* gekeken hoeveel procent wordt toegelaten voor een fixusopleiding. In de figuur is te zien dat er over langere tijd geen verschil is tussen studenten met ouders uit verschillende inkomensgroepen, in hoe vaak zij toegelaten worden tot een fixusopleiding.

Naar definitie en tabel

5.3.10 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar opleidingsniveau ouders [TR102d]

In deze indicator zijn subpopulaties bepaald op basis van de startmonitor (zie definitie), met als voorwaarde dat ze zich hebben aangemeld voor een fixusopleiding, uitgesplitst naar het opleidingsniveau van de ouders. *Binnen de subpopulaties* wordt gekeken naar het aandeel dat wordt toegelaten voor een fixusopleiding. Net als bij de vorige indicator waar uitgesplitst werd naar het inkomensniveau van de ouders, zien we hieronder ook geen relatie tussen toelating tot fixusopleidingen en het opleidingsniveau van de ouders van de studenten.

Naar definitie en tabel

5.4 Doorstroom naar achtergrondkenmerken

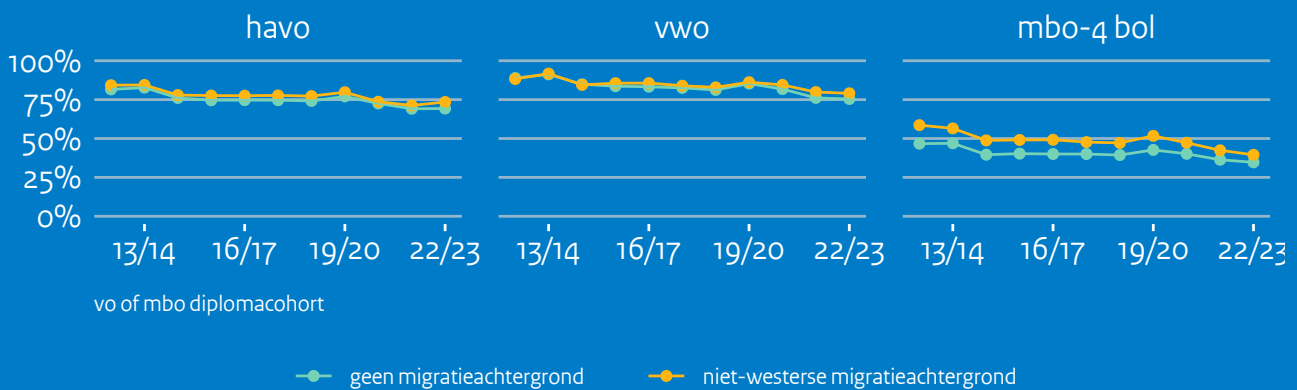
Voor de studenten die het ho binnenstromen vanuit mbo-4 bol, havo of vwo zonder eerst een tussenjaar te nemen, kijken we of, en zo ja, hoe die verschillen als we rekeninghouden met het opleidingsniveau van de ouders (indicator 5.4.1), migratieachtergrond (indicator 5.4.2) of huishoudinkomen (indicator 5.4.3). Bij de doorstroom van bachelor naar masteropleidingen kijken we eerst naar de absolute aantallen van studenten die dat direct doen, of na een tussenjaar (indicator 5.4.4). Vervolgens splitsen we de gehele doorstroom van bachelor naar master uit naar soort ho (hbo/wo) en migratieachtergrond (indicator 5.4.5).

5.4.1 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar migratieachtergrond [TR006]

In het kader van kansgelijkheid is de migratieachtergrond van doorstromers een relevant kenmerk om dieper op in te gaan, zoals hier voor havo, vwo, en mbo-4 bol apart is gedaan. We zien steeds welk percentage van gediplomeerde leerlingen direct (zonder tussenjaar) doorstroomt naar het ho. We vergelijken dat tussen gediplomeerden met een niet-westerse migratieachtergrond en gediplomeerden zonder migratieachtergrond.

Hier is een populatie bepaald binnen elke combinatie van cohortjaar, vooropleiding en migratieachtergrond. Het percentage is berekend als verhouding tussen directe doorstromers en de hele populatie.

De vergelijking toont dat het aandeel gediplomeerden met een niet-westerse achtergrond dat doorstroomt naar het ho consistent (iets) hoger ligt dan voor gediplomeerden zonder migratieachtergrond. Bij mbo-4 bol gediplomeerden is dat verschil het duidelijkst.

Naar definitie en tabel

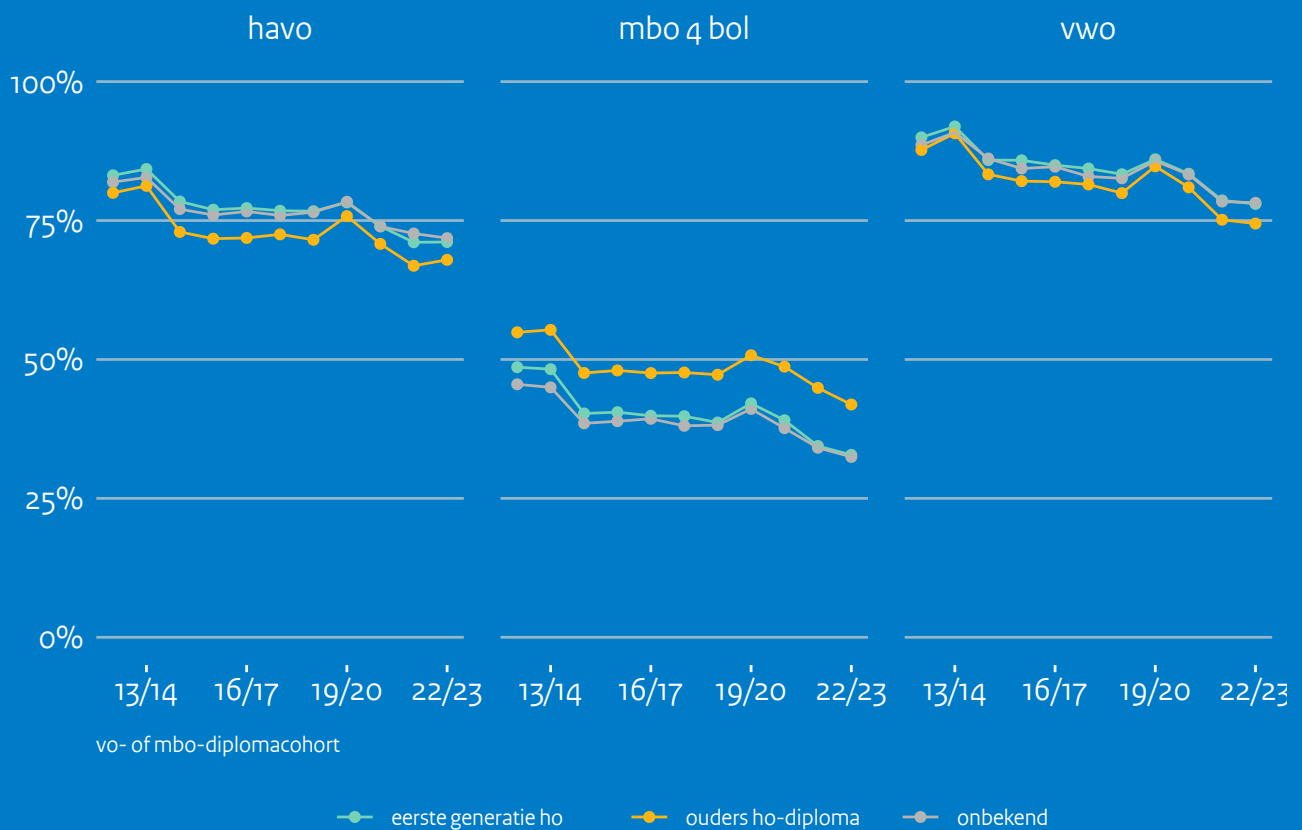
5.4.2 Directe doorstroom vanuit vooropleiding naar opleidingsniveau ouders [TR005]

Hier worden havo-, vwo- en mbo-4 bol-gediplomeerden waarvan de ouders een ho-diploma behaald hebben onderscheiden van gediplomeerden waarvan we weten dat de ouders geen ho-diploma hebben behaald (eerste generatie ho) en van gediplomeerden waarvan we het opleidingsniveau van de ouders niet hebben kunnen achterhalen (onbekend). We kijken of deze gediplomeerden direct na het behalen van hun diploma ingestroomd zijn in het hoger onderwijs.

Hier is een populatie bepaald binnen elke combinatie van cohortjaar, vooropleiding diploma en opleidingsniveau ouders. Het percentage is berekend als verhouding tussen directe doorstromers en de hele populatie.

Vwo-gediplomeerden als geheel tonen de hoogste directe doorstroom, gevolgd door havisten en gediplomeerden vanuit mbo-4 bol. Binnen elk type vooropleiding zien we verschillende patronen.

Opeenvolgende diplomacohorten vertonen een vrij consistent verschil bij havisten en vwo'ers, waar gediplomeerden met ouders zonder ho-diploma vaker direct doorstromen naar het ho dan gediplomeerden met ho-opgeleide ouders. Bij mbo-gediplomeerden is het patroon juist andersom, gediplomeerden met ho-opgeleide ouders stromen juist vaker direct door dan gediplomeerden wiens ouders geen ho-diploma hebben.

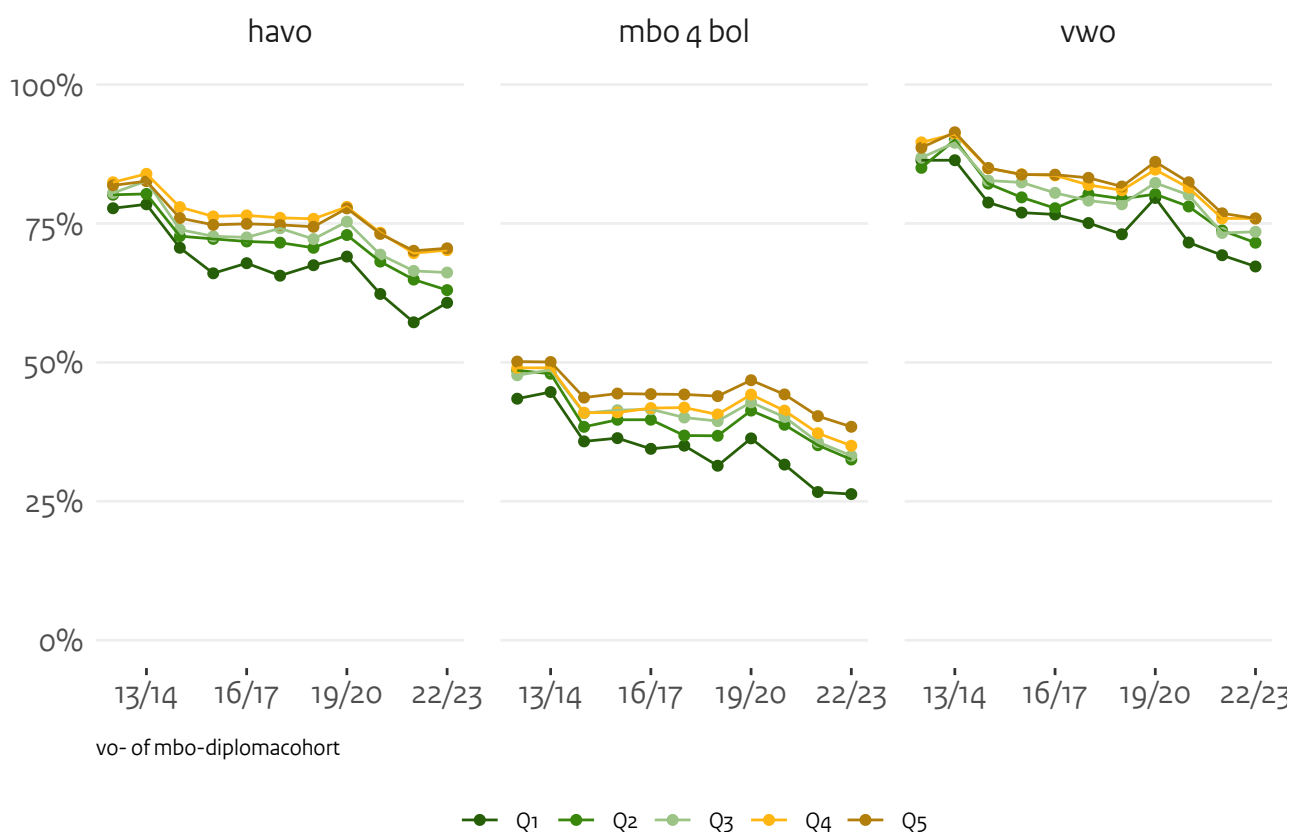

Naar definitie en tabel

5.4.3 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar huishoudinkomen [TRoo8]

Hier kijken we welk aandeel van de havo-, vwo- en mbo-4 bol-gediplomeerden direct na het behalen van hun diploma ingestroomd zijn in het hoger onderwijs. Per groep is dat uitgesplitst naar huishoudinkomen in kwintielen. Dat wil zeggen dat Q1 de 20% van huishoudens in Nederland omvat met de laagste inkomens, en Q5 die van de 20% van huishoudens met de hoogste inkomens omvat.

Vwo'ers stromen vaker direct door dan havisten, die weer veel vaker direct doorstromen dan mbo-4 bol gediplomeerden. De verschillen in directe doorstroom naar huishoudinkomen zijn klein, doch helder: des te lager het huishoudinkomen, des te lager het aandeel directe doorstroom. Hierbij valt met name de groep in het laagste inkomenskwintiel uit mbo-4 bol gediplomeerden op. Na een periode van relatieve stabiliteit en een piek tijdens de coronapandemie voor het diplomacohort 2019/2020, zet de dalende trend zich over alle vooropleidingen en alle huishoudinkomens voort. Dit figuur is vergelijkbaar met indicator 1.2.7.

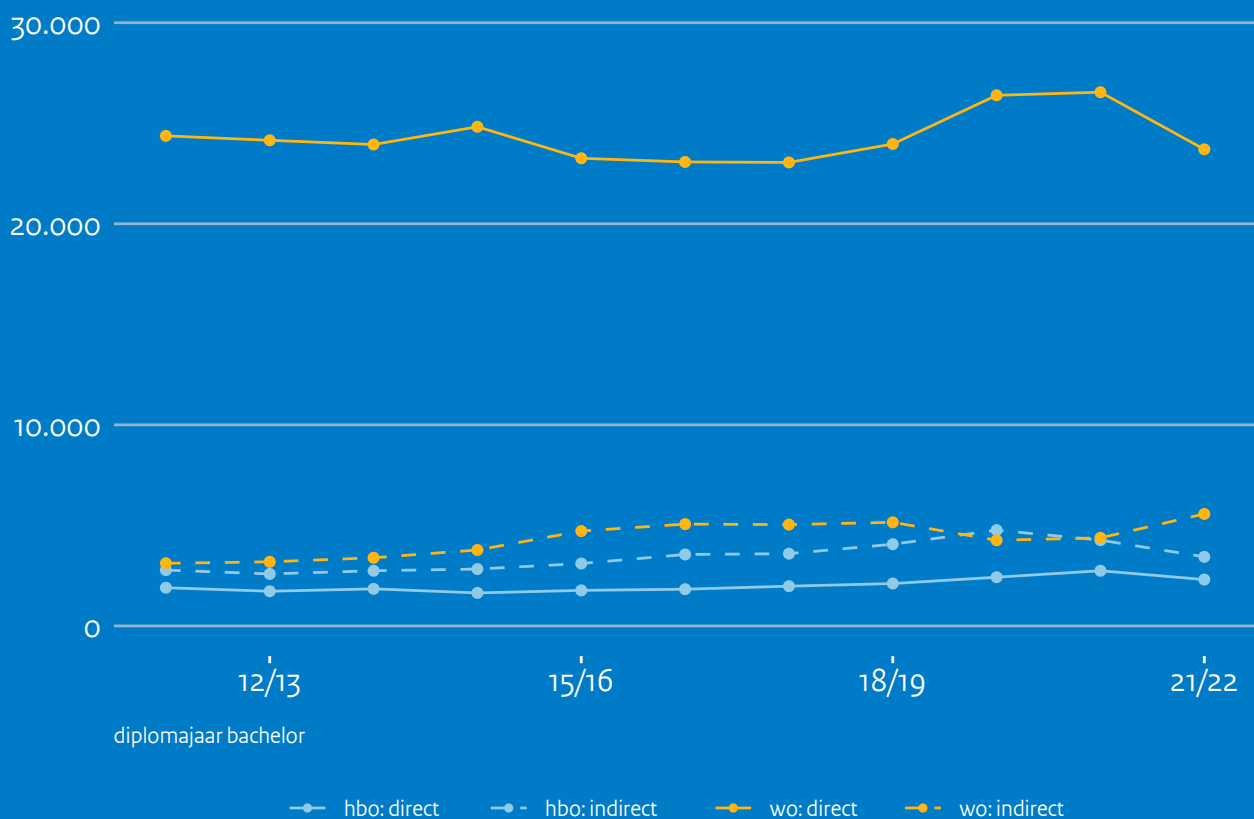

[Naar definitie en tabel](#)

5.4.4 Directe en indirecte bachelor-master doorstroom [TR029]

Hier zijn doorstromers vanuit een wo bachelor of een hbo bachelor naar een masteropleiding weergegeven, met aparte lijnen voor directe doorstroom en indirecte doorstroom. Indirecte doorstroom is alleen doorstroom met 1 tussenjaar. Als er meer tijd zit tussen het behalen van het bachelordiploma en de masterinschrijving dan worden studenten niet meer geteld als doorstromers. Dit om te voorkomen dat gegevens in de grafieken niet kunnen doorlopen tot de meer recente jaren. Het meest recente jaar is dan ook 21/22, omdat voor diplomajaar 22/23 de indirecte doorstromers pas in najaar 2023 zullen instromen.

In absolute aantallen steekt directe doorstroom vanuit wo bachelors er bovenuit. Na een gestage stijging in het aantal directe doorstromers vanuit de wo bachelor, zien we een opvallende afname in het meest recent beschikbare diplomacohort (21/22). De indirecte doorstroom vanuit de wo bachelor lijkt echter toegenomen te zijn afgelopen jaar. In het hbo zien we voor zowel de directe als de indirecte bachelor-master doorstroom een afname in het meest recent beschikbare diplomacohort. Voor de directe doorstroom vanuit de hbo bachelor naar de hbo master is dit een opvallende verandering ten opzichte van eerdere jaren, waarin de doorstroom juist groeide. De uitklap tabel toont naast de aantallen ook het aandeel dat deze aantallen vertegenwoordigen van het volledige diplomacohort. Uit die percentages blijkt dat er een relatieve afname is in alle doorstroom behalve in de directe hbo doorstroom.

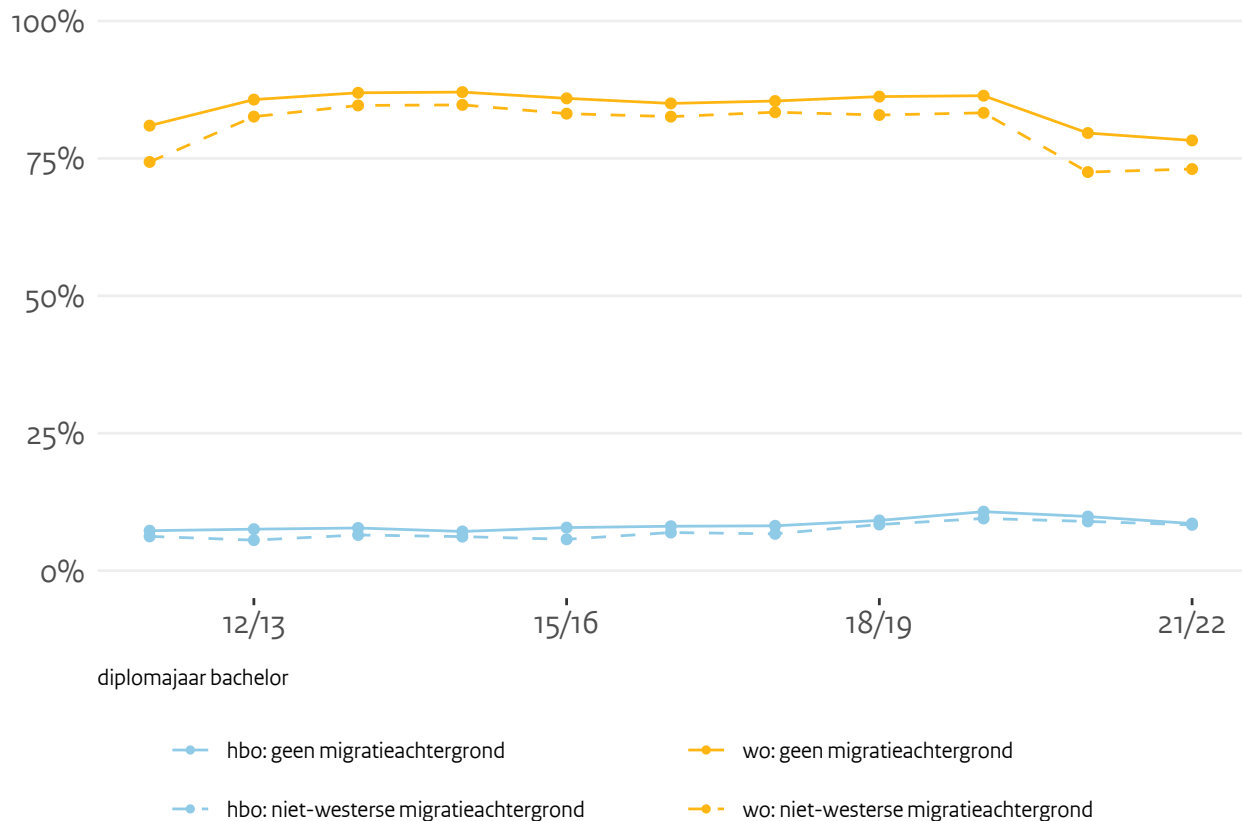

Naar definitie en tabel

5.4.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR030]

Nu het cohort bachelorgediplomeerden is gedefinieerd kan doorstroom naar masters worden vergeleken tussen verschillende subpopulaties. Bijvoorbeeld middels een splitsing tussen niet-westerse en geen migratieachtergrond zoals hieronder. Hier wordt steeds voor iedere subpopulatie het aandeel getoond dat binnen die subpopulatie (in)direct doorstroomt naar een master.

Dat aandeel is het hoogst vanuit wo bachelors zonder migratieachtergrond, hoger dan vanuit wo bachelors met niet-westerse migratieachtergrond. Vanuit hbo bachelors is veel minder doorstroom, daarnaast is er nauwelijks verschil zichtbaar op basis van migratieachtergrond. De afgelopen drie jaar is een duidelijke afname in wo doorstroom zichtbaar. Dit geldt voor zowel de directe als de indirecte doorstroom. Daarnaast lijkt deze daling in het laatst gerapporteerde diplomajaar minder uitgesproken dan in het jaar daarvoor.

[Naar definitie en tabel](#)

5.5 Studiesucces naar achtergrondkenmerken

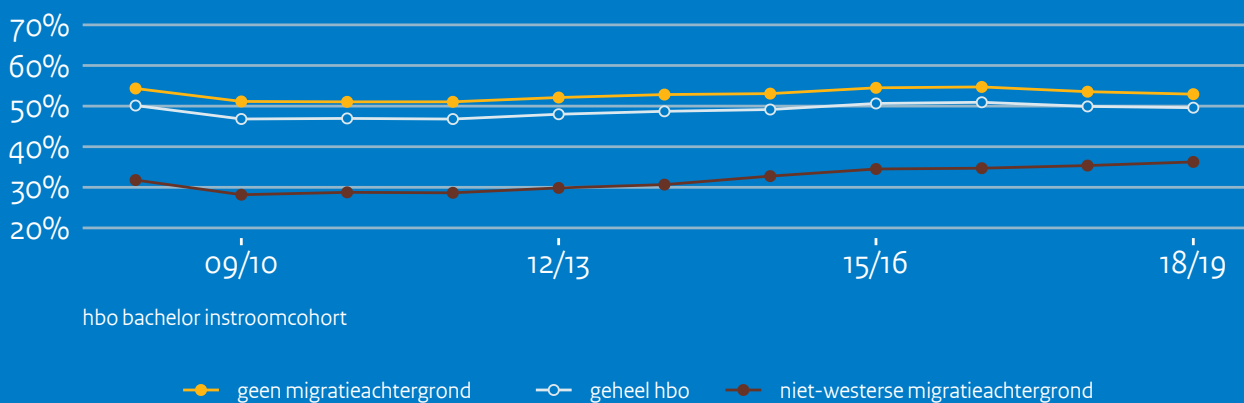
Wanneer studenten eenmaal zijn ingeschreven in het hoger onderwijs, kunnen we hun studievoortgang monitoren. We doen dat aan de hand van zogenaamde instroomcohorten: we weten wie er allemaal in het zelfde studiejaar zijn ingestroomd in een opleiding en tellen dan hoeveel studenten één jaar na instroom nog ingeschreven staan voor dezelfde opleiding of voor hetzelfde niveau als waar de student mee begon. Ook bekijken we hoeveel studenten binnen de nominale tijdsduur van de opleiding + 1 jaar het diploma voor de opleiding behalen. Deze uitkomsten worden hier uitgesplitst naar (combinaties van) migratieachtergrond, vooropleiding geslacht, opleiding ouders, huishoudinkomen en Caribische versus Nederlandse vooropleiding.

5.5.1 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond [TR043a]

In het kader van kansgelijkheid in het hoger onderwijs, kijken we naar het studiesucces tussen studenten met verschillende migratieachtergronden. In deze indicator zijn, binnen het hbo, op basis van migratieachtergrond subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

Onderstaand figuur toont het percentage hbo studenten dat een diploma op het niveau van instroom behaalt binnen de nominale tijdsduur + 1 jaar (studiesucces). Studiesucces ligt in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond een stuk lager dan bij studenten zonder migratieachtergrond. Beide groepen laten wel vergelijkbare schommelingen zien in studiesucces over de tijd. In de meest recent beschikbare instroomcohorten (2017/2018 en 2018/2019) zien we dat de verschillen kleiner worden. Er is een kleine afname te zien in studiesucces bij de groep studenten zonder migratieachtergrond, terwijl bij de groep studenten met een niet-westerse migratieachtergrond juist een kleine toename te zien is.

De lijn 'geheel hbo' toont het percentage van het gehele instroomcohort dat een diploma behaalt op het niveau van instroom, ongeacht migratieachtergrond.

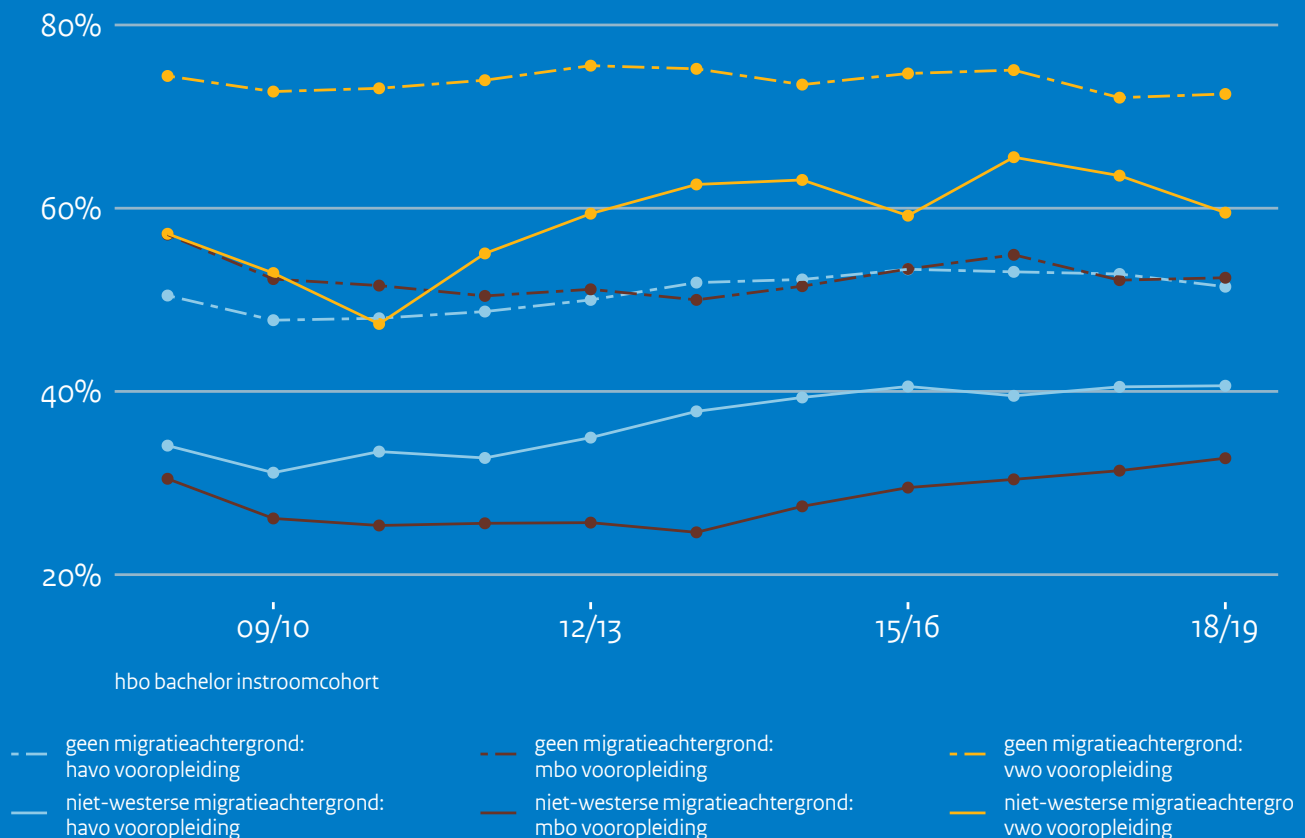

Naar definitie en tabel

5.5.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond en vooropleiding [TR043b]

In deze indicator zijn, binnen het hbo, op basis van migratieachtergrond en vooropleiding subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar. Ook hier zien we grote verschillen tussen de verschillende combinaties van migratieachtergrond en vooropleiding.

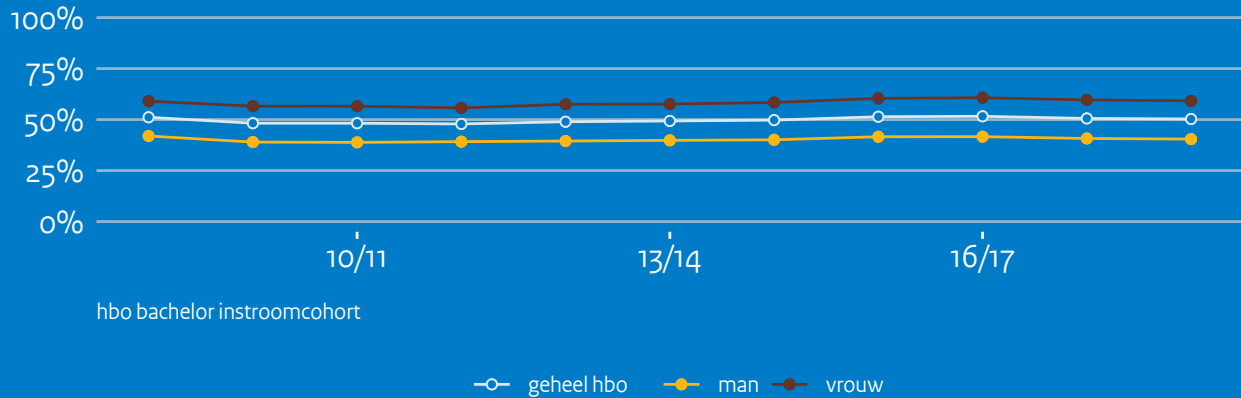
Het percentage studiesucces is het hoogst (boven de 70%) onder hbo studenten zonder migratieachtergrond die als vooropleiding vwo hebben gedaan. Dat aandeel is redelijk stabiel gebleven over de jaren heen. Voor studenten met een niet-Westerse migratieachtergrond met een vwo-diploma is dit percentage rond de 60%, maar over de jaren heen minder stabiel. Mbo'ers en havisten zonder migratieachtergrond zijn al een aantal jaren even succesvol in het hbo, waarbij daar voor studenten met een niet-Westerse achtergrond juist een verschil blijft bestaan. Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond die vanuit het mbo het hbo instromen behalen het minst vaak hun diploma binnen de nominale studieduur plus 1 jaar. Ook boeken laatst genoemden in het geheel minder studiesucces dan hun studiegenoten zonder migratieachtergrond.

Naar definitie en tabel

5.5.3 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar geslacht [TR044a]

In deze indicator zijn, binnen het hbo, op basis van geslacht subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar. In het hbo is een duidelijk verschil te zien tussen mannen en vrouwen in het studiesucces. Over de jaren heen, studeert rond de 18-20 procentpunt meer vrouwen dan mannen binnen de tijdsduur nominaal + 1 jaar af. Meest recent geldt dat voor een kleine 60% van de vrouwen en een ruime 40% van de mannen.

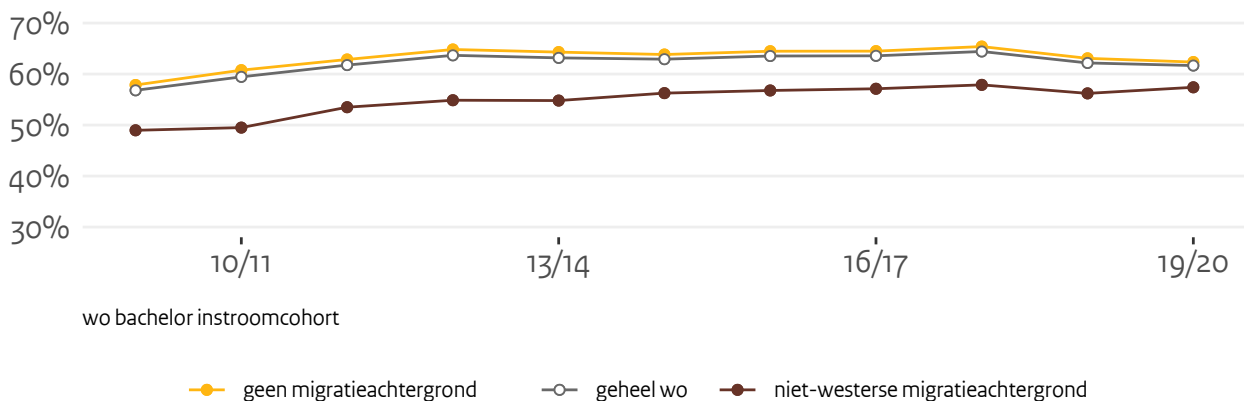

Naar definitie en tabel

5.5.4 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar migratieachtergrond [TR045]

In deze indicator zijn, binnen het wo, op basis van migratieachtergrond subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

Ook in het wo scoort de groep met migratieachtergrond lager op studiesucces. Maar de verschillen tussen de groepen met en zonder migratieachtergrond zijn veel kleiner dan in het hbo. In het hbo nam dit verschil in 10 jaar tijd af van 20 naar 17 procentpunt. In het wo is het verschil in het meest recente jaar 5 procentpunt, waar het 10 jaar geleden een kleine 11 procentpunt was. Die afname kan een aanwijzing kan zijn voor groeiende kansgelijkheid in het wetenschappelijk onderwijs.

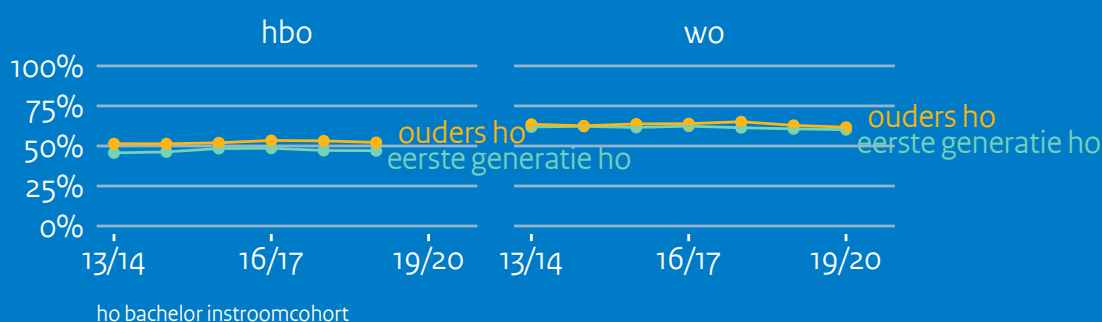
Naar definitie en tabel

5.5.5 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar opleidingsniveau ouders [TRo47]

In deze indicator zijn op basis van het opleidingsniveau van de ouders en het soort ho (hbo/wo) subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

In onderstaand figuur zien we dat het aandeel studenten dat een diploma behaalt binnen de nominale tijdsduur plus 1 jaar ligt in het wo hoger dan in het hbo. We zien over het algemeen dat studenten waarvan de ouders geen hoger onderwijs opleiding hebben behaald minder snel een diploma behalen binnen de nominale tijdsduur + 1 jaar, dan studenten waarvan de ouders wel een hoger onderwijs diploma hebben behaald. In het hbo is het verschil tussen de beiden groepen groter dan in het wo.

De reeks gegevens voor hbo is een jaar korter want hbo bachelor opleidingen duren 4 jaar en wo opleidingen 3 jaar. Voor hbo instromers in het laatste jaar weten we nog niet of de studenten nominaal + 1 afgestudeerd zijn en voor wo wel.

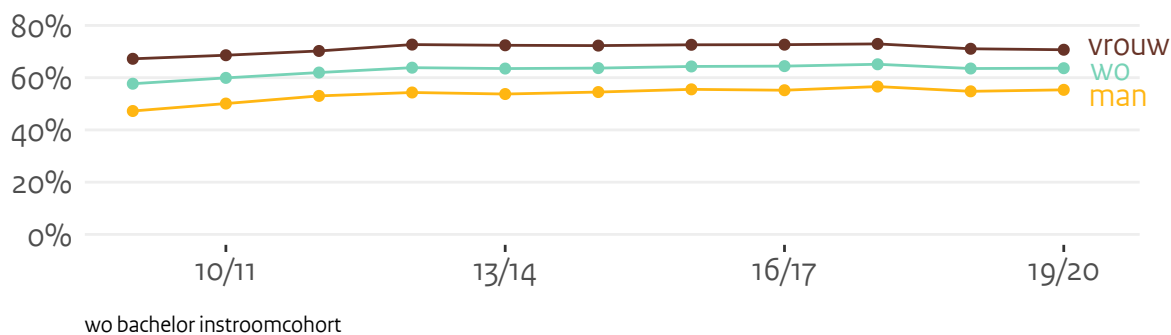

Naar definitie en tabel

5.5.6 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar geslacht [TRo46]

In deze indicator zijn, binnen het wo, op basis van geslacht subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

In onderstaand figuur wordt het percentage studiesucces binnen nominaal + 1 jaar getoond voor mannen en vrouwen. Net zoals in het hbo, zien we dat ook in het wo vrouwen een hoger percentage studiesucces binnen nominaal + 1 jaar hebben. Dit verschil fluctueert de afgelopen jaren nauwelijks en ligt gemiddeld rond de 17,5 procentpunt.

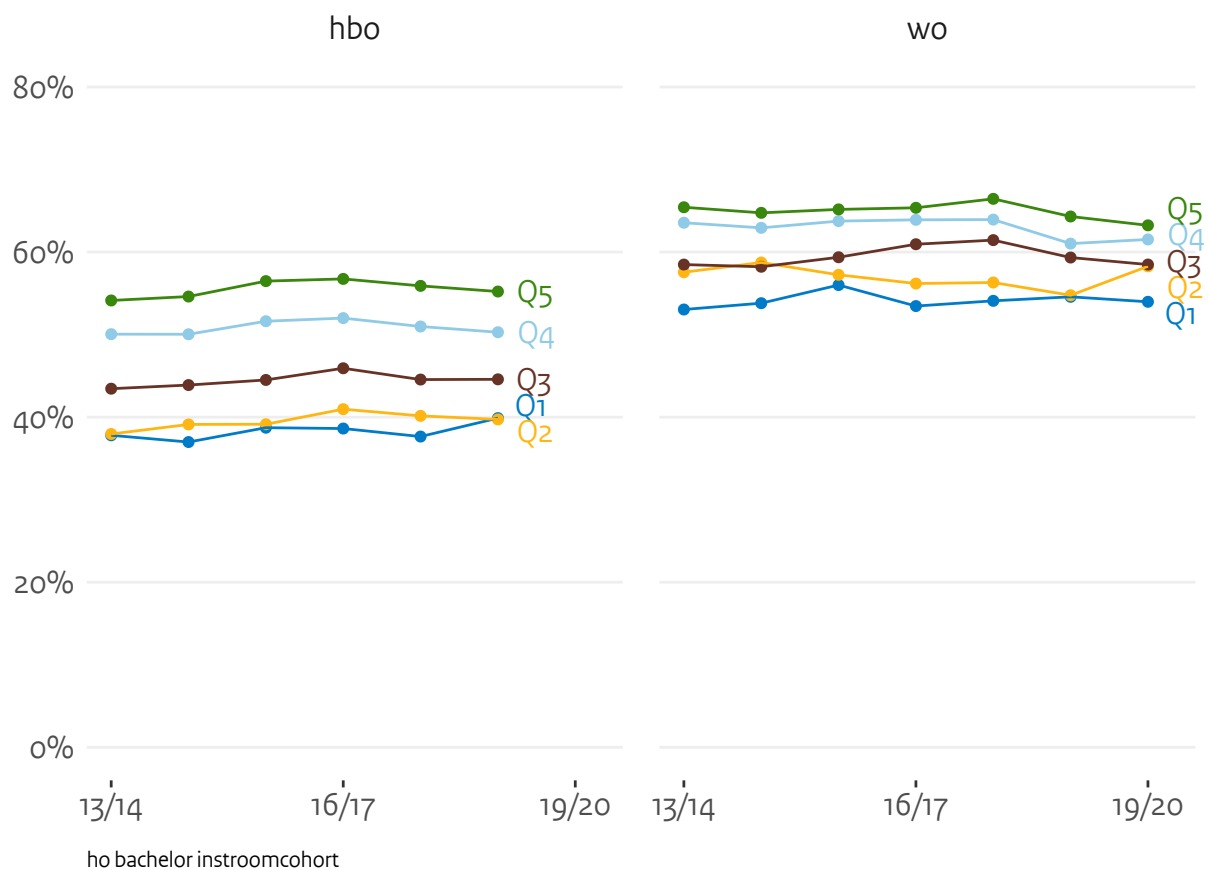
Naar definitie en tabel

5.5.7 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar huishoudinkomen [TR048]

Zijn er verschillen in studiesucces tussen studenten van verschillende huishoudinkomenkwintielen? In deze indicator zijn op basis van de soort ho (hbo/wo) en het huishoudinkomen subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

Tussen de groepen naar inkomenskwintielen zit een zichtbaar verschil in het aandeel studenten dat een diploma behaalt binnen de nominale tijdsduur + 1 jaar. Voor de meeste jaren in deze tijdsreeks geldt: hoe hoger het huishoudinkomen, hoe groter het aandeel studenten dat niet later dan één jaar na afloop van de nominale studieduur een diploma behaalt.

De reeks gegevens voor hbo is een jaar korter omdat de hbo opleidingen 4 jaar duren en de wo opleidingen 3 jaar. Voor hbo instromers in het laatste jaar weten we daarom nog niet of de studenten nominaal + 1 afgestudeerd zijn, voor wo wel.

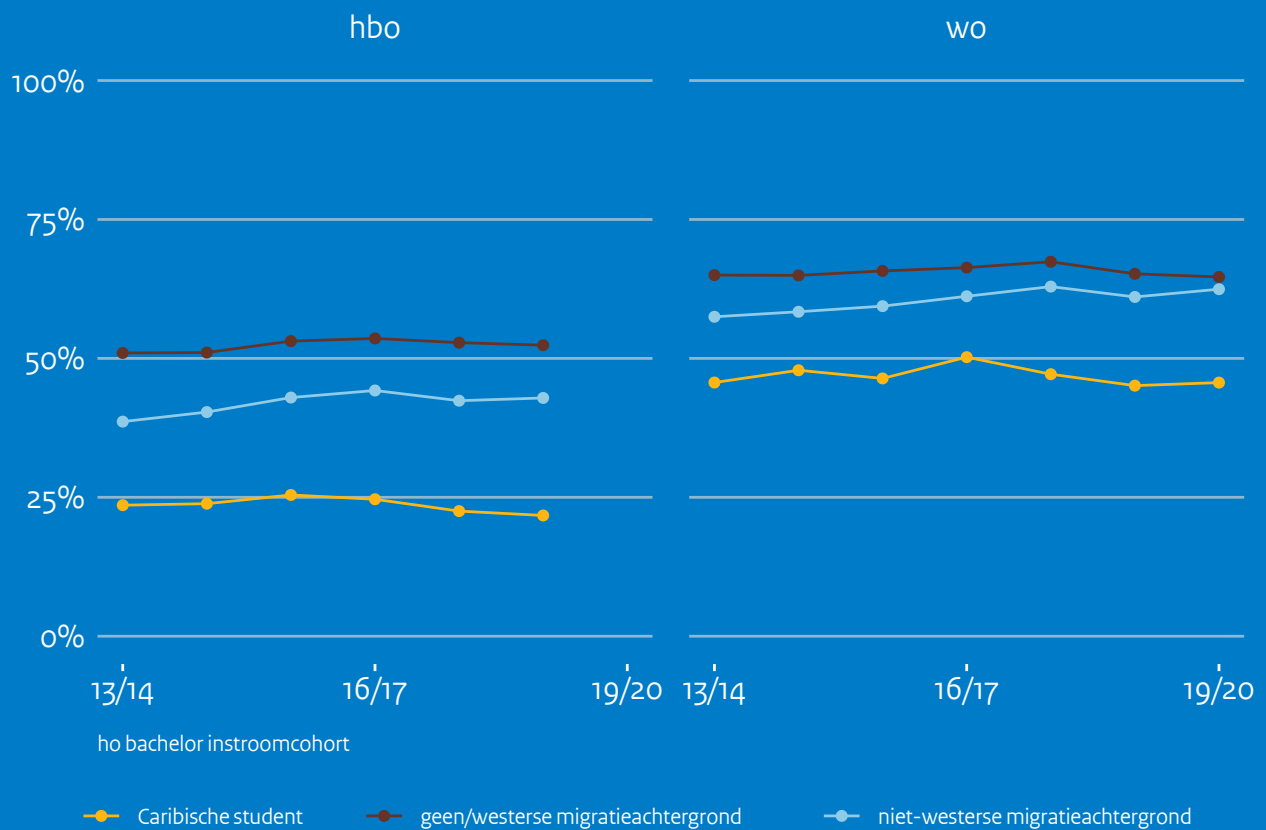
[Naar definitie en tabel](#)

5.5.8 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar bij Caribische studenten [TR049]

In deze indicator zijn op basis van herkomst en soort ho subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen studiesucces binnen nominaal + 1 jaar.

In dit figuur zien we het aandeel van de eerstejaars studenten dat binnen de nominale tijdsduur + 1 jaar een diploma behaalt voor het hbo en wo en in hoeverre dit verschilt tussen studenten afkomstig uit het Caribisch deel van het koninkrijk, studenten die geen of een westerse migratieachtergrond hebben en studenten die een niet-westerse migratieachtergrond hebben.

Over het algemeen is het studiesucces van de drie subpopulaties studenten vrij stabiel gebleven in de afgelopen jaren. Studenten uit het Caribisch deel van het koninkrijk behalen opmerkelijk minder vaak hun diploma binnen de nominale studieduur plus 1 jaar dan overige studenten, onafhankelijk van hun migratieachtergrond.

Naar definitie en tabel

5.6 Uitval en switch naar achtergrondkenmerken

De indicatoren in deze sectie zijn feitelijk een aanvulling op sectie 5.5: we zoomen in op de studenten die na 1 jaar *niet* verder studeren aan dezelfde opleiding. Als we die niet terugvinden in het ho spreken we van uitval, als ze iets anders zijn gaan studeren spreken we van switch. Ook voor uitval en switch kijken we naar de uitsplitsingen naar (combinaties van) achtergrondkenmerken.

5.6.1 Uitval en switch na 1 jaar naar vooropleiding en migratieachtergrond [TRo6o]

Voor deze indicator zijn op basis van vooropleiding, migratieachtergrond en ho bestemming subpopulaties bepaald. *Binnen deze groepen* is vervolgens gekeken of het aandeel switch en uitval verschilt op basis van migratieachtergrond.

De uitsplitsingen naar vooropleiding en bestemming zijn als aparte staafdiagrammen te zien. Van boven naar beneden zien we havisten instroom in hbo, mbo instroom in hbo, vwo instroom in hbo, en vwo instroom in wo.

Het algemene beeld is dat studenten met niet-westerse migratieachtergrond vaker uitval en switch vertonen dan studenten zonder migratieachtergrond. Dit verschil is het meest uitgesproken in de groep studenten die van het mbo naar het hbo stroomt (mbo > hbo). De uitval in de groep havisten is opvallend hoger in de groep studenten zonder migratieachtergrond. Daarnaast is de omvang van het verschil tussen studenten met en zonder migratieachtergrond groter in de categorie 'switch' dan in de categorie 'uitval'. Het algemene beeld is dat dit verschil kleiner is bij de groep studenten die het wo als bestemming heeft.

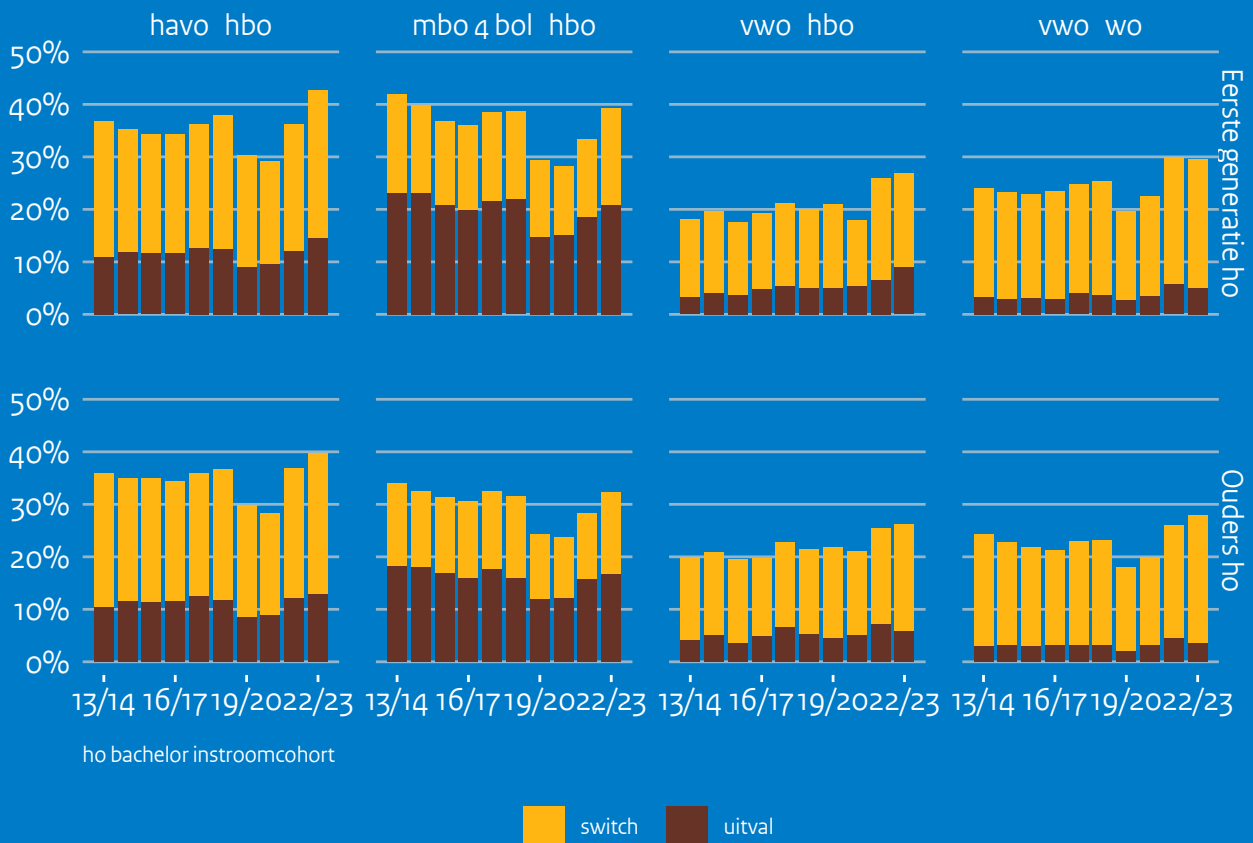
[Naar definitie en tabel](#)

5.6.2 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho, opleidingsniveau ouders en vooropleiding [TRo62]

In deze indicator zijn op basis van vooropleiding, opleiding ouders en ho bestemming subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen switch en uitval.

In het hbo zien we dat de hoogte van de uitval met name gerelateerd is aan de vooropleiding, en dat dit effect nog iets wordt versterkt door de opleiding van de ouders. Hbo studenten met vooropleiding havo switchen het vaakst, die met vooropleiding mbo-4 bol vallen het vaakst uit. Wanneer de ouders een ho opleiding hebben lijkt men iets minder vaak te switchen, behalve bij studenten met een vwo vooropleiding.

Naar definitie en tabel

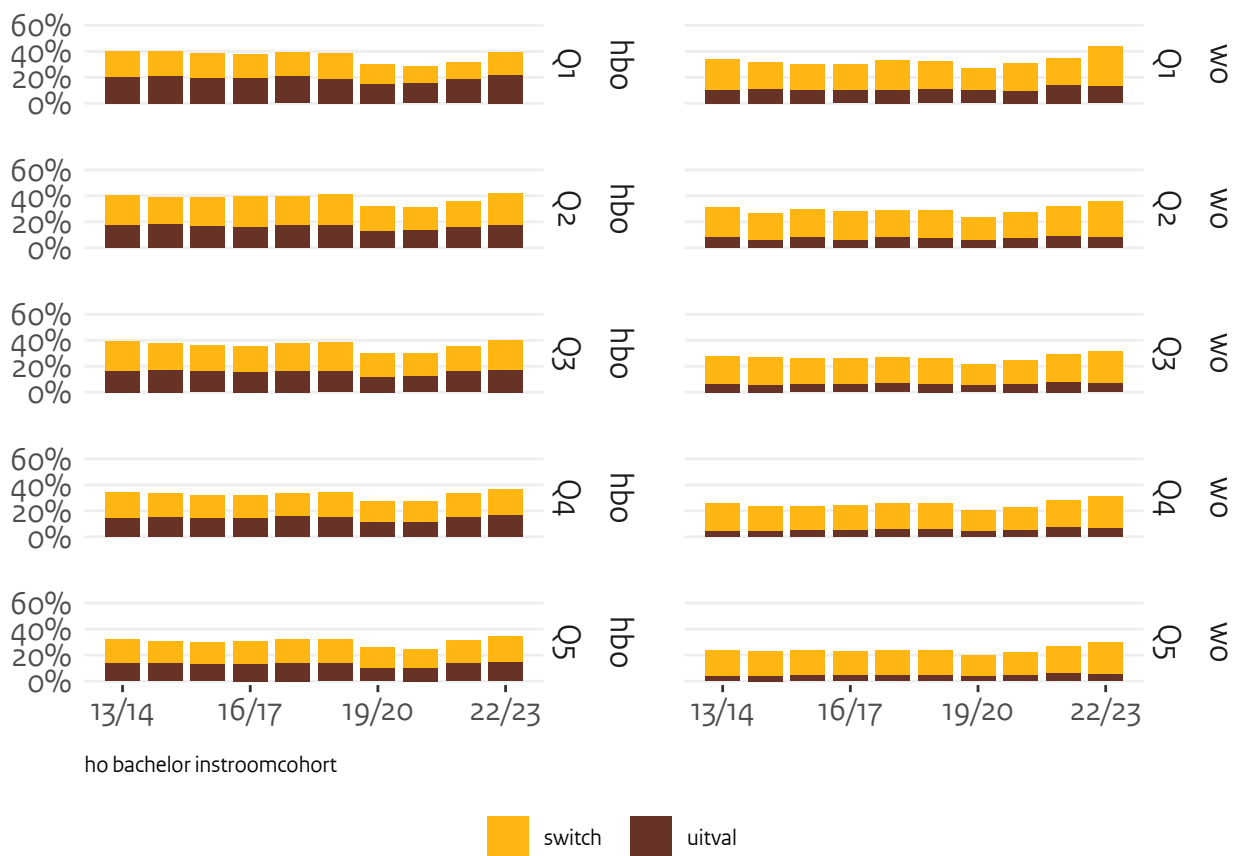
5.6.3 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en huishoudinkomen [TRo63]

In deze indicator zijn op basis van soort ho en huishoudinkomen subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen switch en uitval.

Over het algemeen switchen of vallen studenten uit huishoudens met een lager inkomen vaker uit dan studenten uit huishoudens met een hoger inkomen. In het hbo ligt dat effect vooral in hogere uitval onder studenten uit lagere huishoudinkomens.

In het wo zien we een combinatie van zowel toegenomen uitval bij de lagere huishoudinkomens als toegenomen switch.

In alle groepen zien we gedurende twee jaar een lager aandeel gecombineerde switch+uitval: in 2019/2020 en in 2020/2021. Dit werd waarschijnlijk veroorzaakt door de tijdelijke (beleids)maatregelen zoals reisbeperkingen en het niet doorgaan van stages tijdens de coronapandemie. In de laatste twee jaar zie we weer (forse) stijging van switch+uitval.

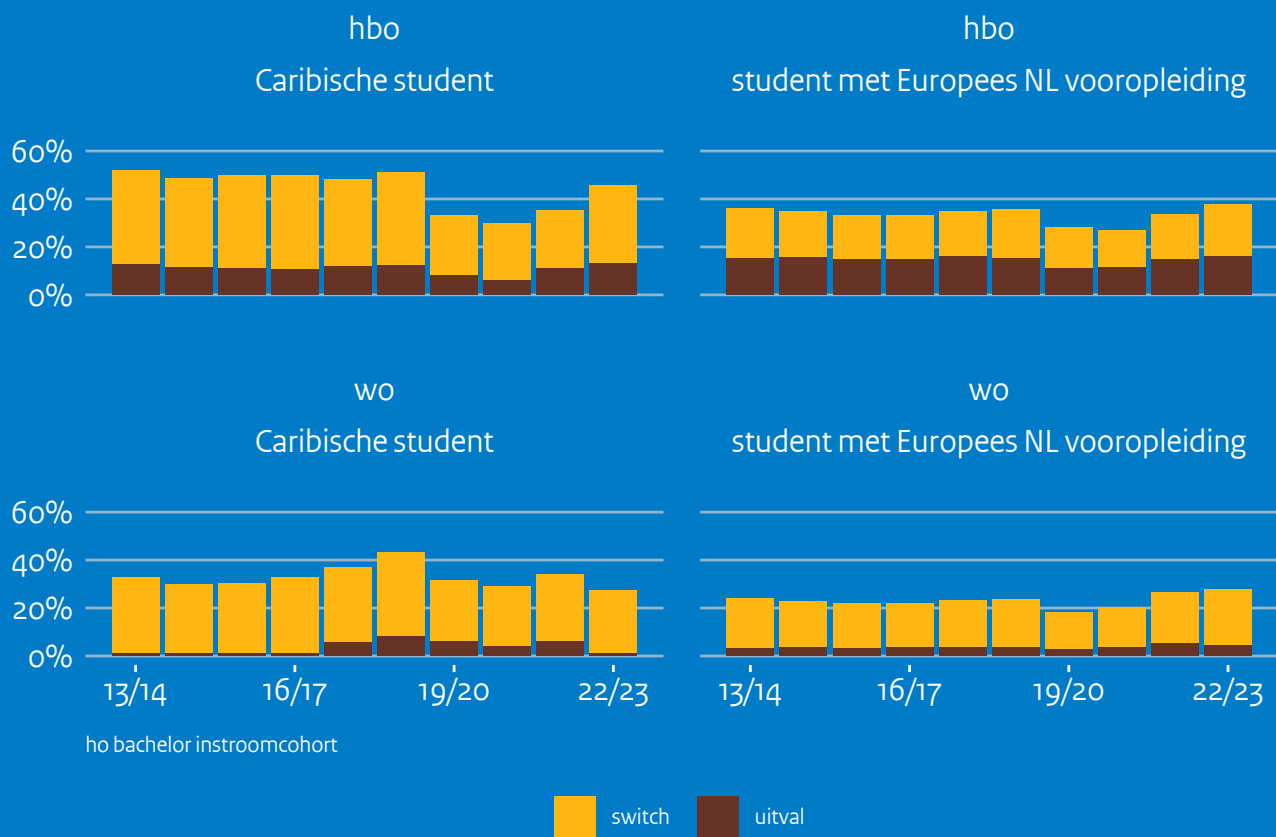

[Naar definitie en tabel](#)

5.6.4 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en Caribische of Europees Nederlandse vooropleiding [TRo66]

In deze indicator zijn op basis van herkomst en soort ho subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen switch en uitval.

Onderstaande figuur laat zien dat het totale percentage dat switcht/uitvalt na 1 jaar bij Caribische studenten hoger ligt dan bij studenten met een Europees Nederlandse vooropleiding. In het hbo zien we, dat bij Caribische studenten het aandeel dat switcht groter is, terwijl bij studenten met een Europees Nederlandse vooropleiding het aandeel dat uitvalt juist groter is. In de jaren 2019/2020 en 2020/2021 is het aandeel uitvallers/switchers bij beide groepen lager dan in andere jaren, wat waarschijnlijk te maken heeft met de corona-maatregelen die toen werden ingevoerd in het hoger onderwijs.

Naar definitie en tabel

5.6.5 Uitval en switch in instroom + 1 jaar bij Caribische studenten [TRo67]

In deze indicator zijn op basis van herkomst en soort ho subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de aandelen switch en uitval, één jaar na instroom.

Opvallend is dat, over de jaren heen, het percentage switch binnen de groep Caribische studenten in zowel het hbo als het wo relatief hoog is vergeleken met de andere groepen. In het hbo is het verschil tussen de groepen de laatste jaren kleiner geworden. Daarnaast is het percentage dat uitvalt in de groep Caribische studenten in het hbo juist weer lager vergeleken met de andere groepen.

De groep studenten uit de Caribische delen van het Koninkrijk is niet heel groot (tussen 800 en 1.200 instromers per jaar), waardoor we door de jaren heen grotere fluctuaties zien, dan het geval is bij uitsplitsingen naar subpopulaties op andere kenmerken.

[Naar definitie en tabel](#)

5.7 Studeren met een functiebeperking

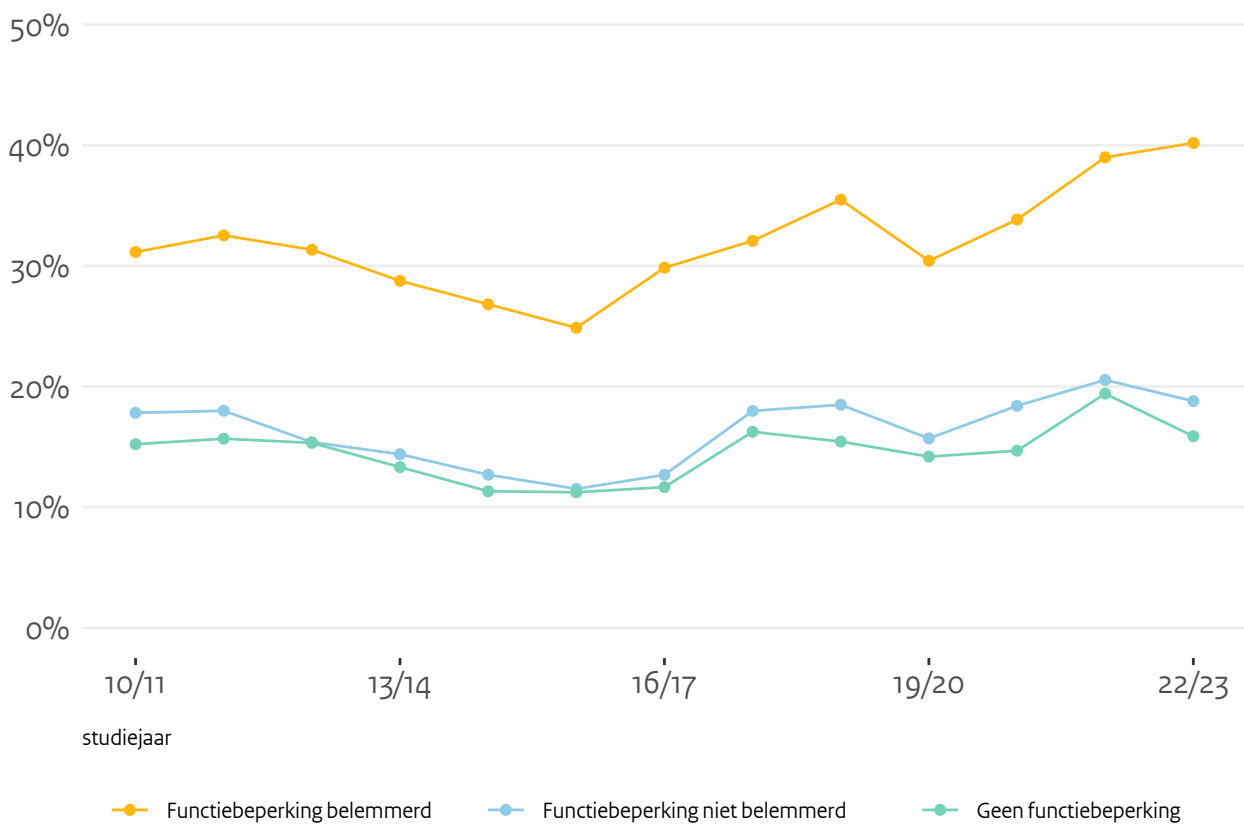
Dit onderdeel gaat over studenten met een functiebeperking. Functiebeperkingen worden niet in het register onderwijsdeelnemers vastgelegd. Om er toch iets over te kunnen zeggen, wordt hiernaar gevraagd in de Studentenmonitorenquête. Wanneer in onderstaande figuren een student wordt meegerekend tot de categorie 'functiebeperking' betekent dit dat de student heeft aangegeven minimaal één van de volgende beperkingen te hebben: concentratieproblemen, autisme, dyslexie/dyscalculie, chronische of psychische aandoening, bewegings- of sensorische beperking of anders. De studenten met een functiebeperking hebben daarover aangegeven of het ze belemmert in hun studie of niet. Dan gaat indicator 5.7.1 in op hun ervaren financiële moeilijkheden. In indicator 5.7.2 is in een nieuwe opzet gekeken of een functiebeperking belemmerend werkt, uitgesplitst naar stroom van vooropleiding naar soort en type ho. Het onderdeel sluit af met uitvalpercentages van studenten met en zonder functiebeperking in het hbo en wo (indicator 5.7.3).

5.7.1

Ervaren financiële moeilijkheden van studenten met een functiebeperking [TR110]

In deze indicator bekijken we welk aandeel studenten financiële moeilijkheden ervaart. Op basis van het al dan niet hebben van een functiebeperking én of je je daar bij je studie belemmerd door voelt, zijn subpopulaties bepaald. Vervolgens is *binnen deze subpopulaties* gekeken naar de ervaren financiële moeilijkheden.

De figuur laat duidelijk zien dat met name de groep studenten met een functiebeperking, die aangeeft zich daardoor bij de studie belemmerd te voelen, kampt met financiële moeilijkheden. Het aandeel van deze groep is in drie jaar gegroeid van 30% naar 40%. In de groep die zich niet belemmerd voelt door hun functiebeperking ervaart 'slechts' 20% financiële moeilijkheden. Dit aandeel ligt nog iets lager in de referentiegroep zonder functiebeperking.

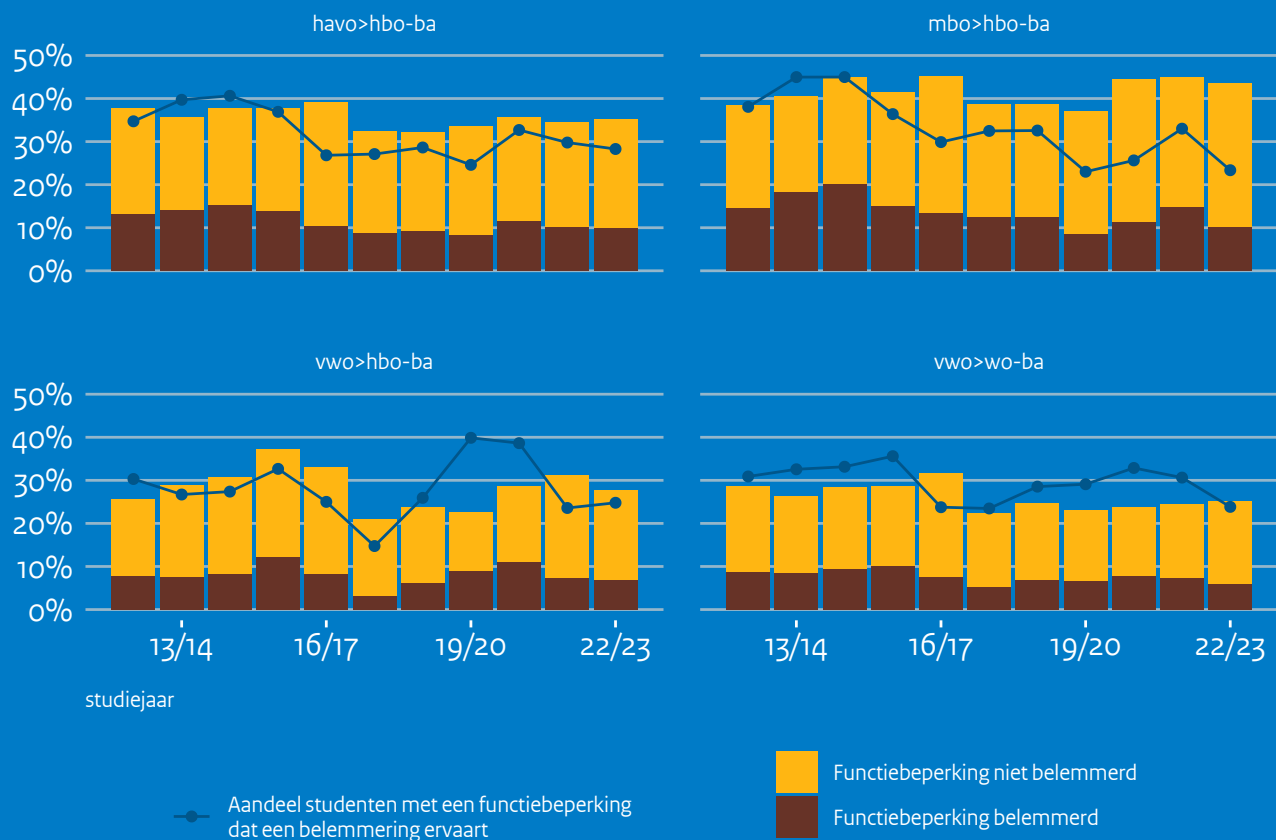
[Naar definitie en tabel](#)

5.7.2 Aandeel studenten met functiebeperking en daarvan ervaren belemmering naar vooropleiding en soort en type ho [TR121]

Van de instromers is per meest voorkomende doorstroom-route het aandeel studenten met een functiebeperking berekend. Van de groep studenten met een functiebeperking is vervolgens berekend welk aandeel hiervan zich hierdoor in de studie belemmerd voelt. De getoonde cijfers zijn gebaseerd op de Studentenmonitor, een enquête die jaarlijks door ResearchNed in opdracht van OCW wordt uitgezet. De populatie betreft dan ook een steekproef en niet de gehele studentenpopulatie.

De doorstroom routes betreffen de stromen van havo, mbo-4 bol of vwo naar hbo bachelor, en van vwo naar wo bachelor.

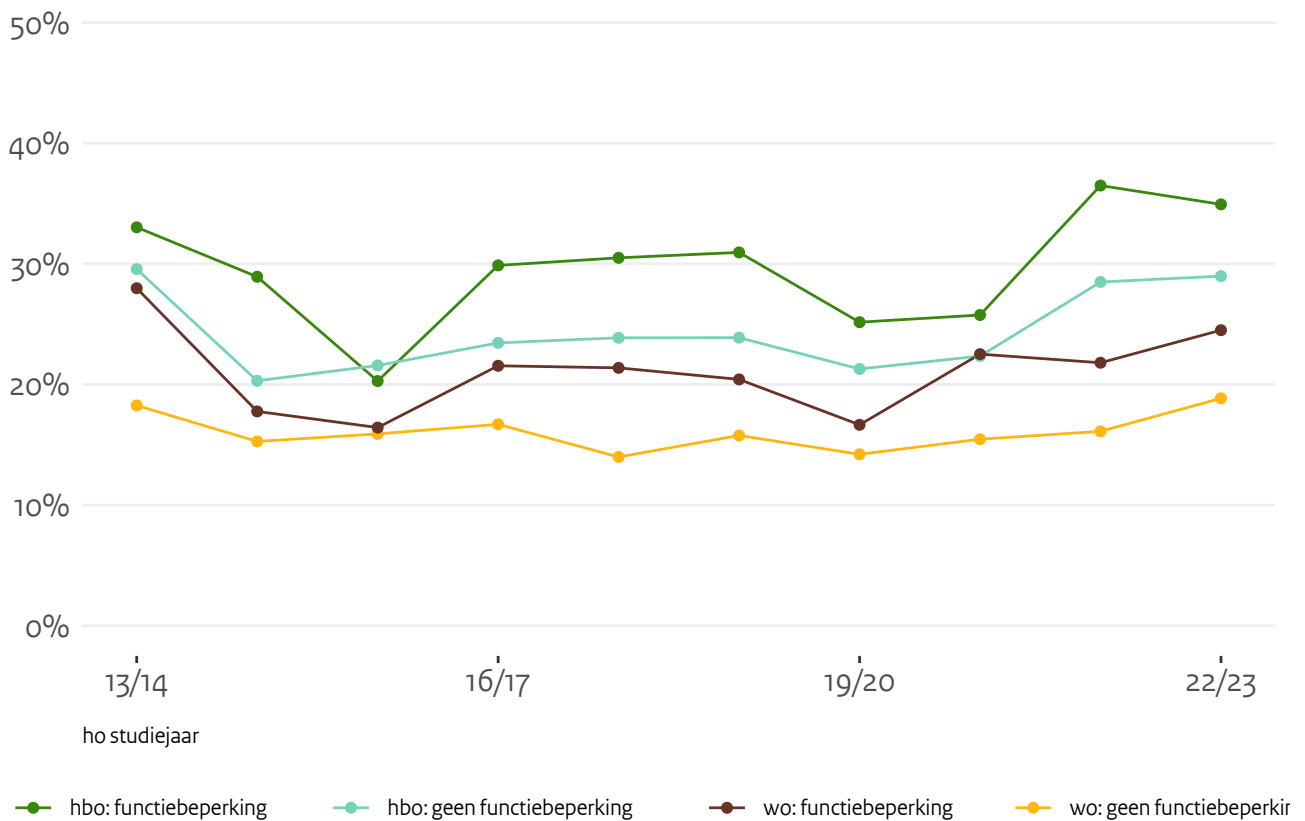
Het aandeel studenten met een functiebeperking (inclusief het deel dat daardoor wordt belemmerd), lijkt iets lager in de vwo-stromen, maar schommelt in alle stromen. De lijn in de grafieken laat zien welk aandeel van de studenten mét een functiebeperking, daar door wordt belemmerd. Dat schommelt ook voor alle stromen, naar gemiddeld ongeveer 25 procent onder de vier doorstroomgroepen van het meest recente instroomcohort.

Naar definitie en tabel

5.7.3 Percentage studenten dat uitvalt naar functiebeperking [TR122]

In onderstaande figuur zien we dat, in zowel het hbo als het wo, het percentage studenten dat uitvalt in de meeste jaren hoger is bij studenten met een functiebeperking dan bij studenten zonder functiebeperking.

[Naar definitie en tabel](#)

6 Studiefinanciering

Nederland is een kennisland en in een snel veranderende wereld is het belangrijk om deze positie te behouden. Een goed opgeleide beroepsbevolking draagt bij aan de welvaart en het concurrentievermogen van Nederland. Studiefinanciering stelt studenten in staat om zich te specialiseren en hun potentieel te benutten. Daarnaast is het hoger onderwijs een broedplaats voor kennis en innovatie. Door studenten de middelen te bieden om te studeren en onderzoek te doen, draagt studiefinanciering bij aan de ontwikkeling van nieuwe ideeën, technologieën en oplossingen. Tenslotte draagt studiefinanciering bij aan de toegankelijkheid van het Nederlandse onderwijs. Het biedt studenten de mogelijkheid vervolgonderwijs te volgen, ongeacht hun sociaaleconomische achtergrond. Hiermee is studiefinanciering een krachtig instrument voor het bevorderen van sociale mobiliteit. Dit wordt verder versterkt door de herinvoering van de basisbeurs in studiejaar 2023/2024.

In dit hoofdstuk bekijken we eerst in welke mate studenten in het ho én het mbo gebruik maken van studiefinanciering (sectie 6.1) en dan naar opgebouwde schuld (sectie 6.2). Studenten die gebruik maken van studiefinanciering voor hun studie aan een buitenlandse onderwijsinstelling blijven buiten beschouwing.

We spreken in dit hoofdstuk over rechthebbenden en over gebruikers van producten van studiefinanciering. Gebruikers zijn gemakkelijk vast te stellen: iedereen die voorkomt in de studiefinancieringsregisters innen en/of toekennen is en/of was gebruiker.

Of iemand *recht heeft* op een studiefinancieringsproduct (lees: aan de voorwaarden voldoet om ervoor in aanmerking te komen) is minder gemakkelijk vast te stellen. Alle gebruikers zijn op de voorwaarden getoetst en voldoen daaraan, dus alle gebruikers worden altijd meegeteld bij de groep rechthebbenden. De groep studenten die wel voldoet aan de voorwaarden om een product af te nemen, maar ervoor kiest om dat niet te doen, is niet sluitend te bepalen. Die voorwaarden worden namelijk pas getoetst wanneer iemand

studiefinanciering aanvraagt. Of zo'n aanvraag wordt toegekend hangt in sommige gevallen af van de bewijsmiddelen die de aanvrager aanlevert (denk aan verblijfsstatus of gegevens over het inkomen van de ouders). Wanneer iemand geen aanvraag doet, kennen we die gegevens dus niet van die student. We kunnen de groep rechthebbenden echter wel benaderen.

In het ho tellen we hbo en wo studenten als rechthebbenden als zij: 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoeed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle deze voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijferbestand ho.

In het mbo tellen we studenten als rechthebbenden als zij: 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende opleiding in de beroepsopleidende leerweg (BOL) volgen en 4) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein mbo. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijferbestand mbo.

(Voor specifieke producten gelden specifiekere eisen).

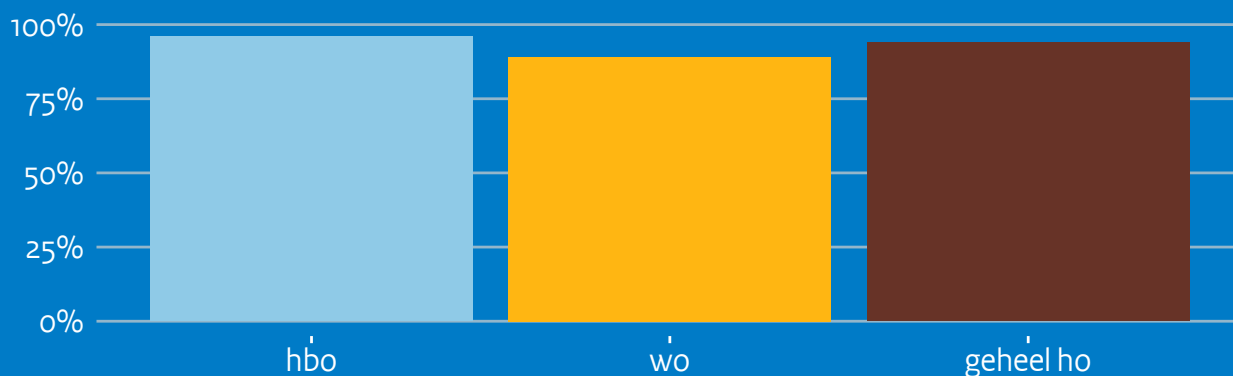
6.1 Gebruik

Er zijn aparte indicatoren voor het gebruik van de basisbeurs (indicator 6.1.1 en indicator 6.1.2) en voor de aanvullende beurs (indicator 6.1.3 en indicator 6.1.4). Verder kijken we naar het aandeel gebruikers van de rentedragende lening (indicator 6.1.5 en indicator 6.1.6), en naar verschillen in leengedrag gedurende de studieloopbaan (indicator 6.1.7 en indicator 6.1.8). Ook de gemiddelde hoogte van geleende bedragen voor zowel de rentedragende lening als het collegegeldkrediet (indicator 6.1.9, indicator 6.1.10 en indicator 6.1.11) hebben we uitgesplitst naar verblijfsjaar (indicator 6.1.12, indicator 6.1.13 en indicator 6.1.14). De gegevens voor opbouw van de maandinkomsten van studenten naar ouderbijdrage, lening, aanvullende beurs en arbeid zijn in het meest recente jaar niet uitgevraagd in de Studentenmonitor. Indicator 6.1.15 beperkt zich daarom tot inkomen uit arbeid, uitgesplitst naar studenten met en zonder lening en de vooropleiding van de ouders.

6.1.1 Gebruik basisbeurs naar soort hoger onderwijs [TR128]

Met ingang van studiejaar 2023/2024 is de basisbeurs heringevoerd voor studenten in het hoger onderwijs. In deze indicator wordt gekeken naar de populatie van instromers in initiële opleidingen (oftewel de eerstejaars bachelor en associate degree studenten) die recht heeft op studiefinanciering in studiejaar 2023/2024. Subpopulaties zijn gemaakt op basis van soort hoger onderwijs (hbo, wo en geheel ho). Vervolgens is *binnen de subpopulaties* gekeken welk aandeel gebruik heeft gemaakt van de basisbeurs. Er is geen onderscheid gemaakt in het studiefinancieringsstelsel waar studenten onder vallen, waardoor het getoonde gebruik lager uitvalt. Voor deze figuur waren alleen de gegevens van september t/m december 2023 beschikbaar.

Van de bachelorstudenten en associate degree studenten in het hbo ontvangt 96% de heringevoerde basisbeurs. Bij de wo bachelors is het aandeel studenten dat gebruik maakt van de beurs iets lager (89%).

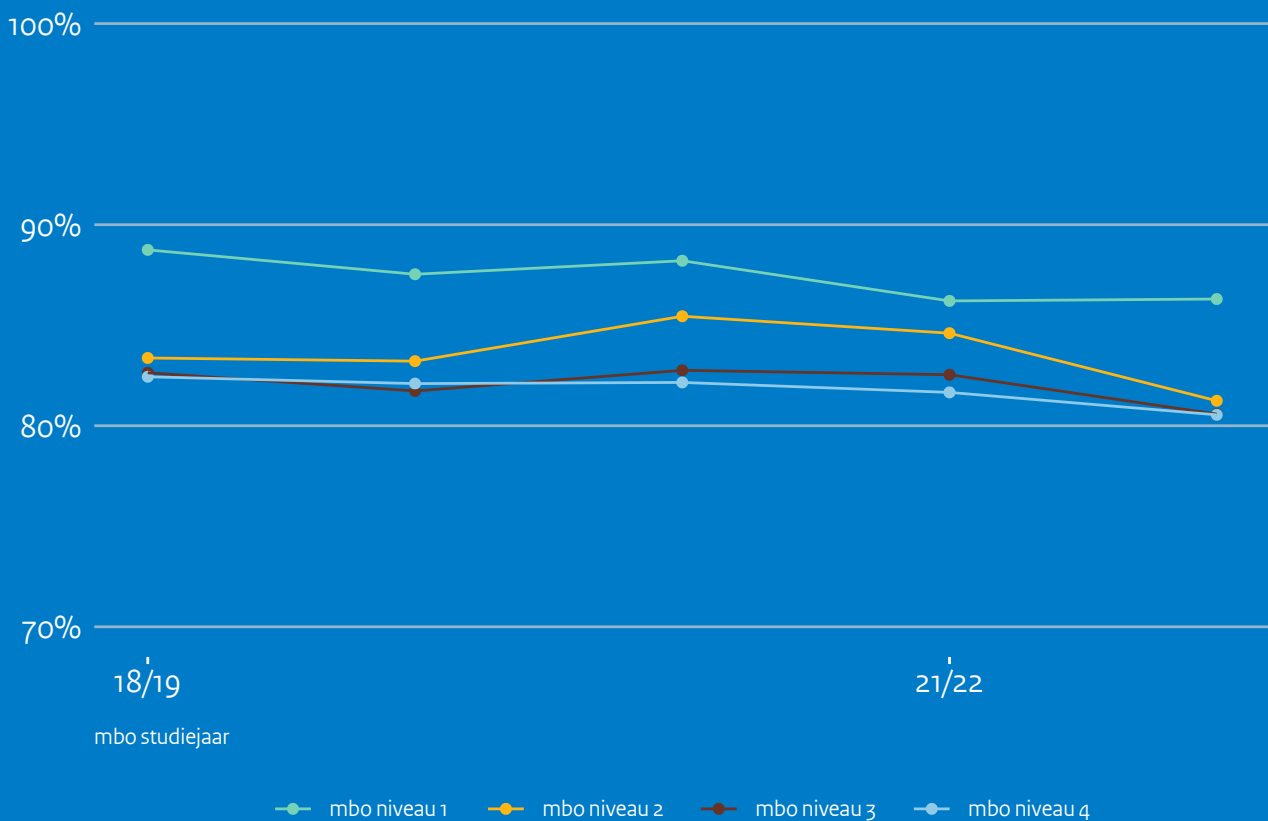

Naar definitie en tabel

6.1.2 Gebruik basisbeurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR128m]

In deze indicator bestaat de populatie uit alle mbo studenten in leerweg BOL die recht hebben op de basisbeurs. Binnen deze populatie zijn subpopulaties gemaakt op basis van het niveau waarvoor de studenten ingeschreven staan: niveau 1 t/m niveau 4. Binnen deze subpopulaties is berekend wat het aandeel is dat gebruik maakt van de basisbeurs.

Het percentage gebruikers van de basisbeurs neemt heel licht af in de laatste vijf jaar, zelfs voor niveaus 1 en 2, waar de basisbeurs een gift is. Het gebruik is duidelijk hoger voor niveau 1, maar verrassend genoeg is dat niet het geval in niveau 2. Er zit nauwelijks verschil in het gebruik tussen niveaus 3 en 4.

Naar definitie en tabel

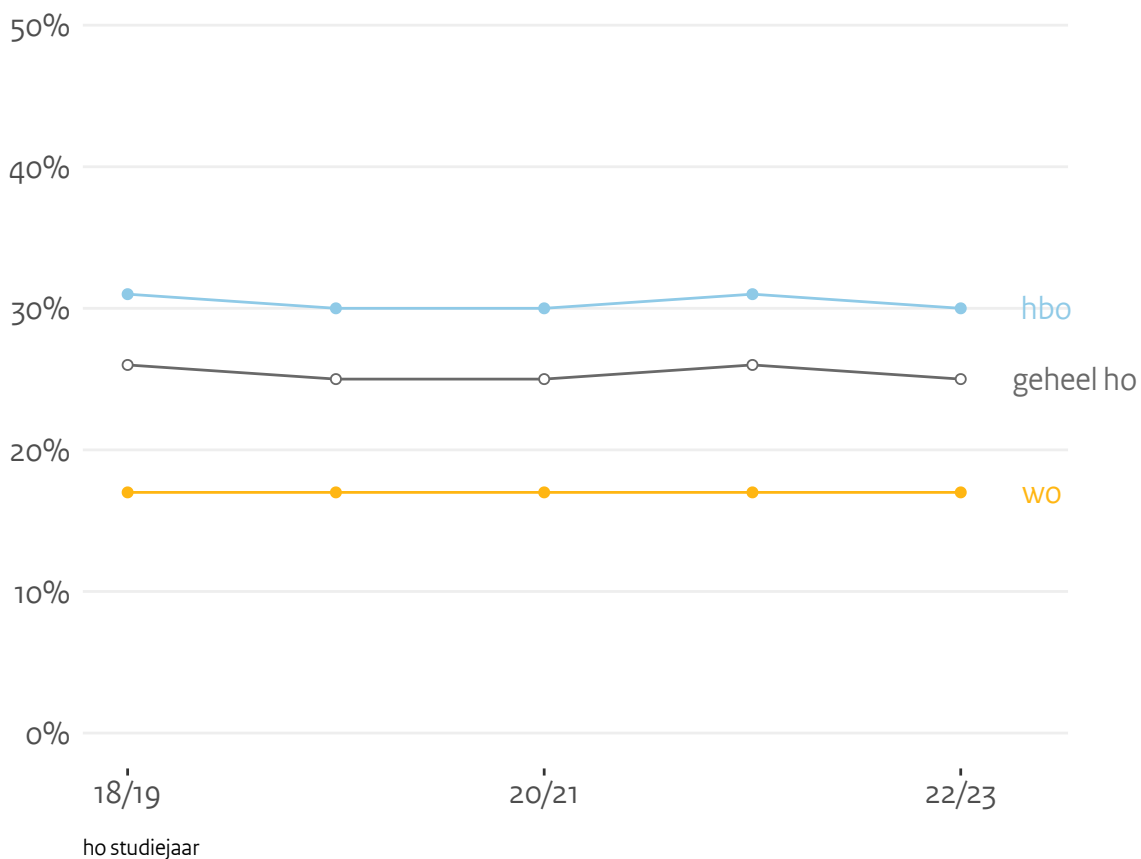
6.1.3 Gebruik aanvullende beurs naar soort hoger onderwijs [TR129]

Deze indicator gaat in op het gebruik van de aanvullende beurs. De aanvullende beurs is in het leven geroepen om het hoger onderwijs toegankelijk te houden. Studenten met minder vermogende ouders kunnen aanspraak maken op deze beurs. De hoogte van de aanvullende beurs is afhankelijk van het verzamelinkomen van de ouder(s)/verzorger(s) van een student.

De populatie waar we naar kijken bestaat uit alle ho studenten die voldoen aan de voorwaarden voor studiefinanciering. Binnen deze populatie zijn subpopulaties gemaakt op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo en geheel ho). Vervolgens is binnen deze subpopulaties gekeken naar welk aandeel gebruik maakt van de aanvullende beurs.

Nota bene: we kunnen het aantal studenten dat voldoet aan de voorwaarden voor een aanvullende beurs alleen benaderen. We beschikken namelijk niet over de inkomensgegevens van de ouders en kunnen alleen de voorwaarden voor het aanvragen van studiefinanciering in het algemeen toetsen. Daarmee kan het aandeel in de grafiek dat **geen aanvullende beurs** ontvangt **niet** geïnterpreteerd worden als het niet-gebruik van de aanvullende beurs. De groep studenten die geen aanvullende beurs ontvangt bestaat namelijk uit twee delen: 1) zij die wel aan de voorwaarden voor ouderlijk inkomen voldoen, maar toch geen gebruik maken en 2) zij die niet aan de voorwaarden voor ouderlijk inkomen voldoen.

Het gebruik van de aanvullende beurs is door de jaren heen redelijk stabiel. Wat opvalt is dat studenten in het hbo vaker gebruikmaken van de aanvullende beurs dan wo studenten.

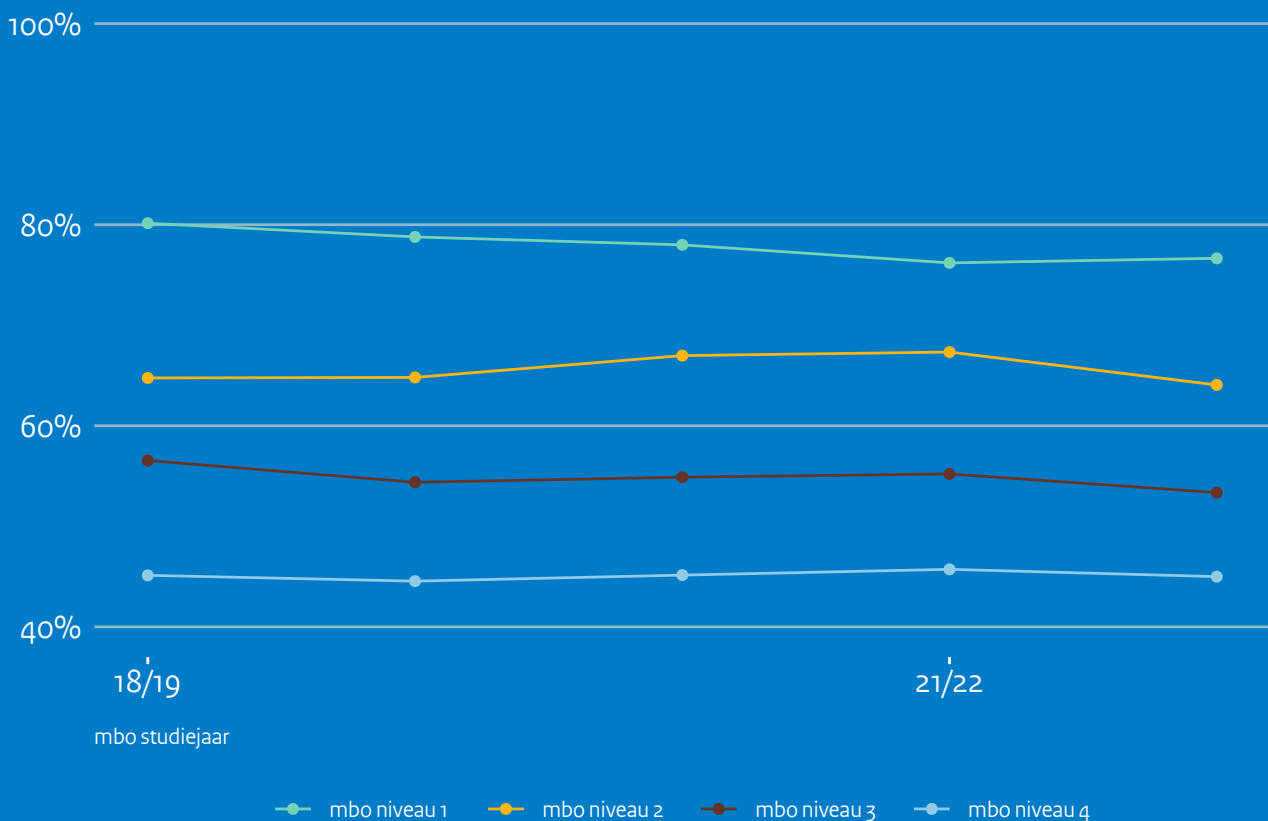

[Naar definitie en tabel](#)

6.1.4 Gebruik aanvullende beurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR129m]

In deze indicator bestaat de populatie uit alle mbo studenten in leerweg BOL die recht hebben op studiefinanciering. Van deze populatie zijn subpopulaties genomen op basis van het niveau waarvoor de studenten ingeschreven staan: niveau 1 t/m niveau 4. Binnen deze subpopulaties is berekend welk aandeel gebruik maakt van de aanvullende beurs. Net als bij TR129 kan het aandeel in de grafiek dat **geen aanvullende beurs** ontvangt **niet** geïnterpreteerd worden als het niet-gebruik van de aanvullende beurs. De groep studenten die geen aanvullende beurs ontvangt bestaat namelijk uit twee delen: 1) zij die wel aan de voorwaarden voor ouderlijk inkomen voldoen, maar toch geen gebruik maken en 2) zij die niet aan de voorwaarden voor ouderlijk inkomen voldoen.

Het percentage gebruikers van aanvullende beurs neemt licht af in niveaus 1 en 3 in de laatste vijf jaar, de andere twee niveaus zijn stabiel. Er zijn duidelijk uitgesproken verschillen in het gebruik tussen de niveaus. Het gebruik is het hoogst bij niveau 1 - tegen de 80% - en daalt ongeveer met 10 procentpunt voor elk volgend mbo niveau.

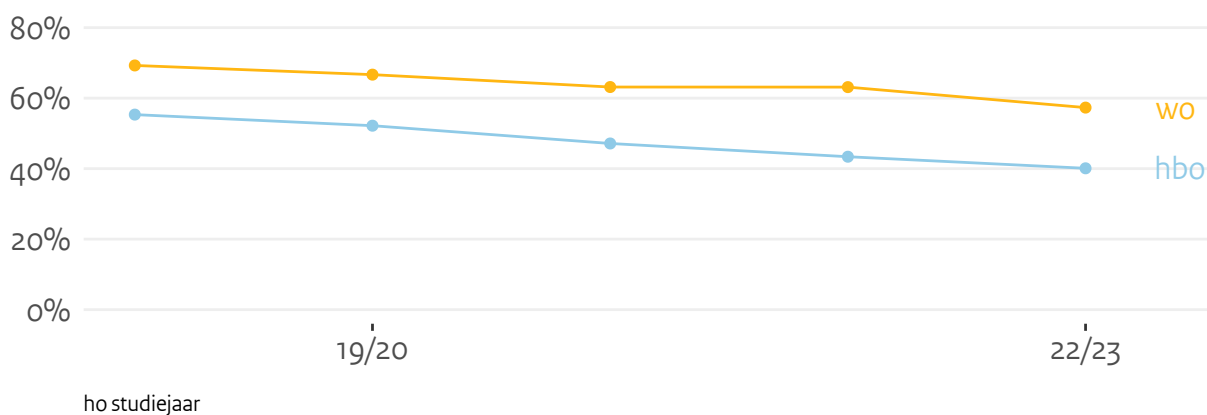

Naar definitie en tabel

6.1.5 Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort ho [TR075]

Bij deze indicator wordt wederom gekeken naar de populatie studenten in het hoger onderwijs die recht hebben op studiefinanciering. Subpopulaties zijn gemaakt op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) en *binnen de subpopulaties* is berekend wat het aandeel is dat gebruik maakt van een rentedragende lening.

Bij invoering van het leenstelsel in 2015 maakte iets minder dan de helft van de hbo-studenten en een kleine twee derde van de wo-studenten gebruik van een rentedragende lening. Dat aandeel nam voor beide groepen toe en piekte in 2017. Sinds 2018 daalt het aandeel weer. Van de wo'ers leende vorig jaar een kleine 57%, van de hbo'ers een ruime 41%. Met de herinvoering van de basisbeurs in 2023 lijkt het onwaarschijnlijk dat het aandeel gebruikers van een rentedragende lening snel opnieuw zal stijgen.

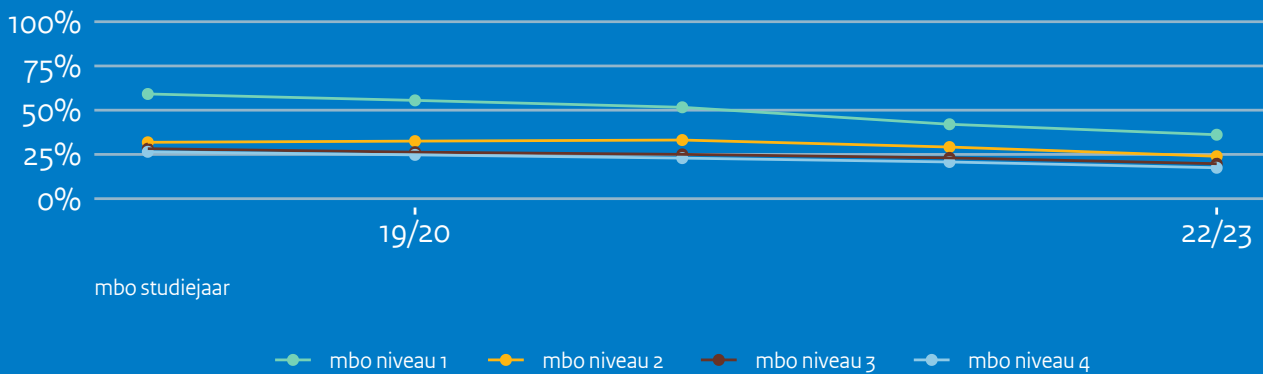

[Naar definitie en tabel](#)

6.1.6 Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau mbo [TR075m]

Bij deze indicator bestaat de populatie ook weer uit studenten die recht hebben op studiefinanciering, maar dan voor het mbo. Subpopulaties zijn gemaakt op basis van het niveau waarvoor de student staat ingeschreven. *Binnen de subpopulaties* is berekend wat het aandeel is dat gebruik maakt van de rentedragende lening.

Voor alle niveaus van het mbo neemt het percentage gebruikers van een rentedragende lening af. Het meest in het oog springt niveau 1, waar naast de basisbeurs die voor hen een gift is het meest wordt geleend. Dit neemt wel sterk af: van 59% naar 36%. Binnen de andere niveaus was het gebruik al veel lager, maar neemt dat nog steeds langzaam af.

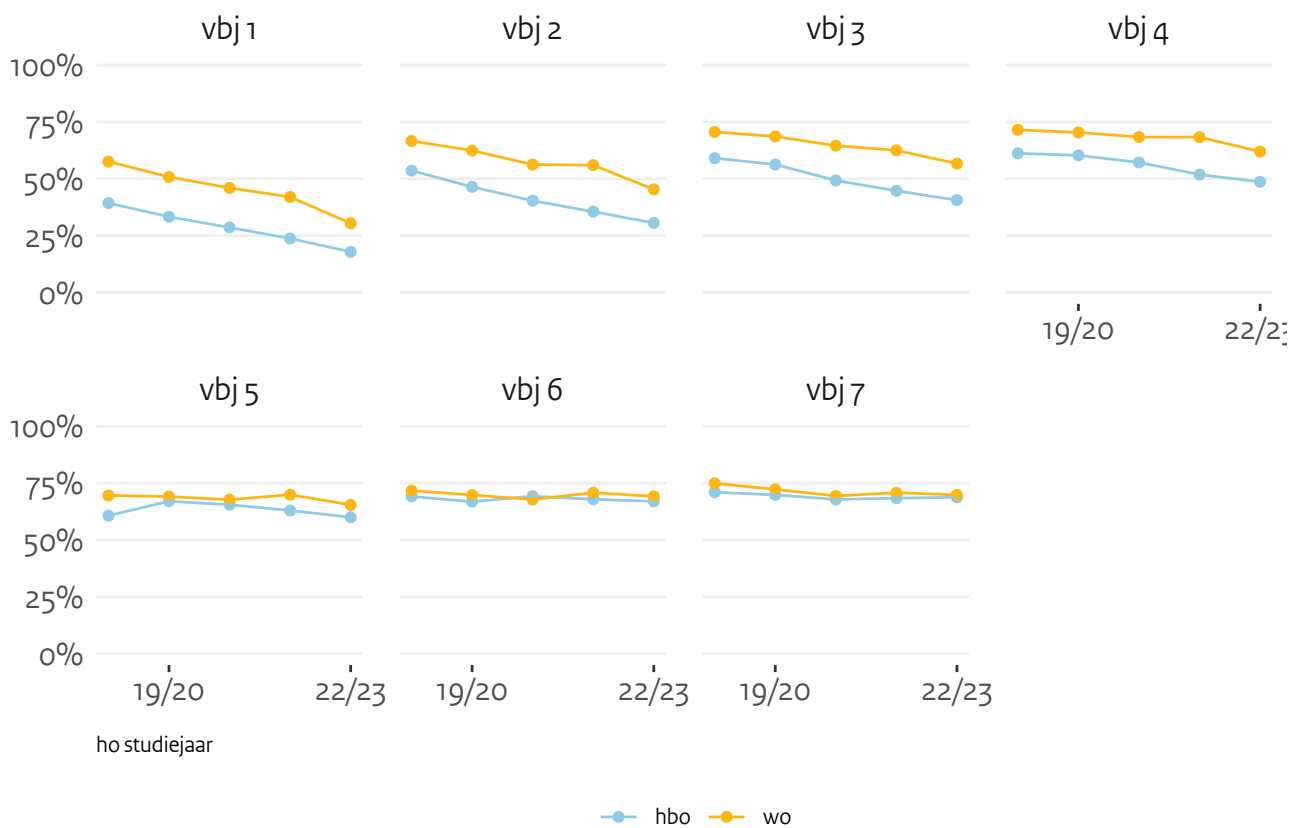

[Naar definitie en tabel](#)

6.1.7 Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort en verblijfsjaar ho [TR076]

Hier bekijken we dezelfde populatie als in indicator 6.1.5 maar de subpopulaties zijn nu op basis van soort hoger onderwijs (hbo/wo) en verblijfsjaren. Voor *elke subpopulatie* is berekend wat het aandeel is dat gebruik maakt van de rentedragende lening.

Dat aandeel verandert in de tijd en over de verblijfsjaren, zoals is te zien in de zeven deelgrafieken. We zien in de eerste vier verblijfsjaren dat het aandeel leners hoger ligt in het wo dan het hbo. We zien ook in de tijd een daling van het aandeel studenten dat rentedragend leent, waarbij die daling sterker lijkt in de eerdere verblijfsjaren. In de hoogste verblijfsjaren zal lenen vaak nog de enige optie zijn: daar wordt dus relatief vaker gebruik van gemaakt (vbj = verblijfsjaar).

[Naar definitie en tabel](#)

6.1.8 Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau en verblijfsjaar mbo [TRo76m]

Deze indicator lijkt op indicator 6.1.6 maar nu zijn de subpopulaties gemaakt op basis van het mbo niveau en verblijfsjaren en is het aandeel dat gebruik maakt van een rentedragende lening *binnen deze subpopulaties* berekend. Als we inzoomen op de verschillende verblijfsjaren, zien we dat de verschillen tussen de niveaus klein zijn in de vroegste verblijfsjaren. Niveaus 3 & 4 volgen steeds hetzelfde patroon, met het laagste gebruik in het derde verblijfsjaar.

Over de tijd is de daling van het aandeel dat een lening gebruikt in niveaus 1 & 2 ook sterker in de vroegere verblijfsjaren. Door de kleine aantallen studenten in verblijfsjaar 7 zijn de lijnen daar grilliger (vbj = verblijfsjaar).

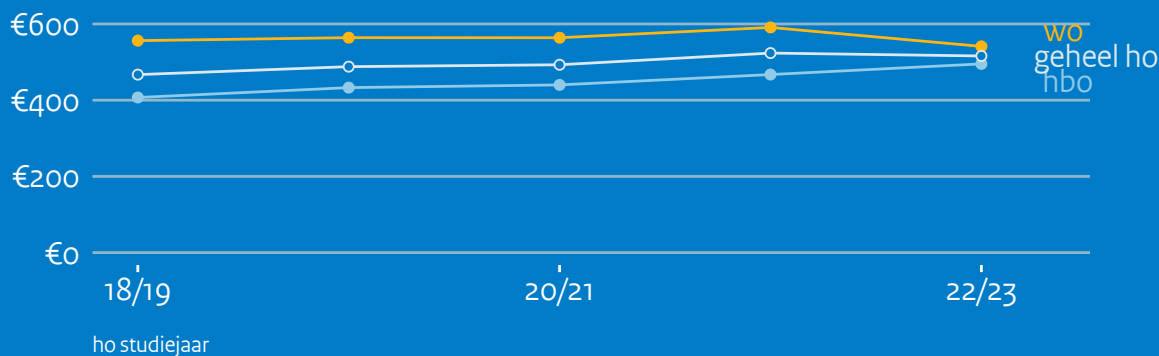
Naar definitie en tabel

6.1.9 Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs [TR079a]

In deze indicator bekijken we de gemiddelde rentedragende lening van studenten in het hoger onderwijs. Bij de berekening van de maandbedragen is niet gecorrigeerd voor het totaal aantal maanden waarin een student een rentedragende lening heeft ontvangen.

Het gemiddelde maandbedrag van de rentedragende lening in het hbo stijgt al vijf jaren achtereen. Het is nog niet zo hoog als in het wo. In het wo zien we in het laatste jaar een afname van het gemiddelde maandbedrag.

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd). We zien in de grafiek voor het wo en voor geheel ho niet terug dat studenten gebruik maken van die extra leenruimte. Een vlakke lijn in deze grafieken betekent dus dat de studenten over de tijd relatief minder lenen.

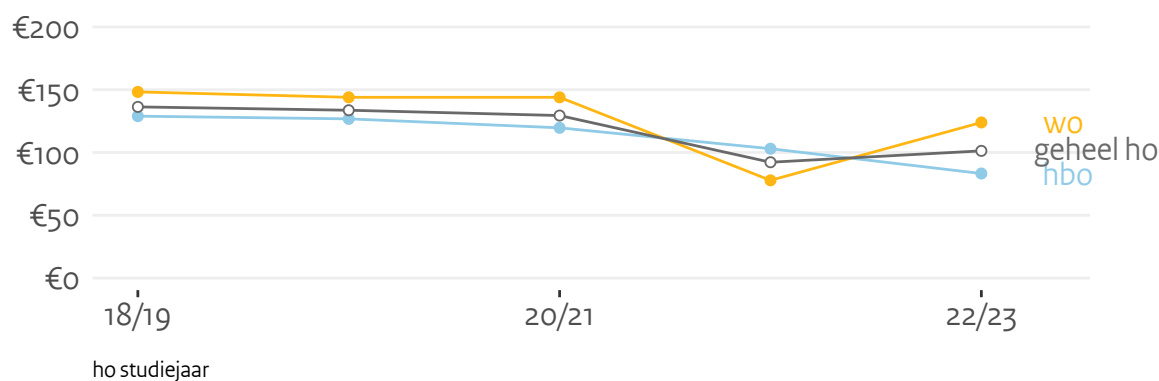
Naar definitie en tabel

6.1.10 Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs [TR079b]

In deze indicator bekijken we het gemiddelde collegegeldkrediet van studenten in het hoger onderwijs. Bij de berekening van de maandbedragen is niet gecorrigeerd voor het totaal aantal maanden waarin een student een collegegeldkrediet heeft ontvangen.

Het gebruik van het collegegeldkrediet is door de jaren heen voor zowel het hbo als het wo afgenomen. In studiejaar 2021/2022 zien we voor beide soorten hoger onderwijs een dip. In het wo is de dip groter, wat waarschijnlijk samenhangt met de korting op het collegegeld die naar aanleiding van de coronapandemie voor dit studiejaar werd doorgevoerd.

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd).

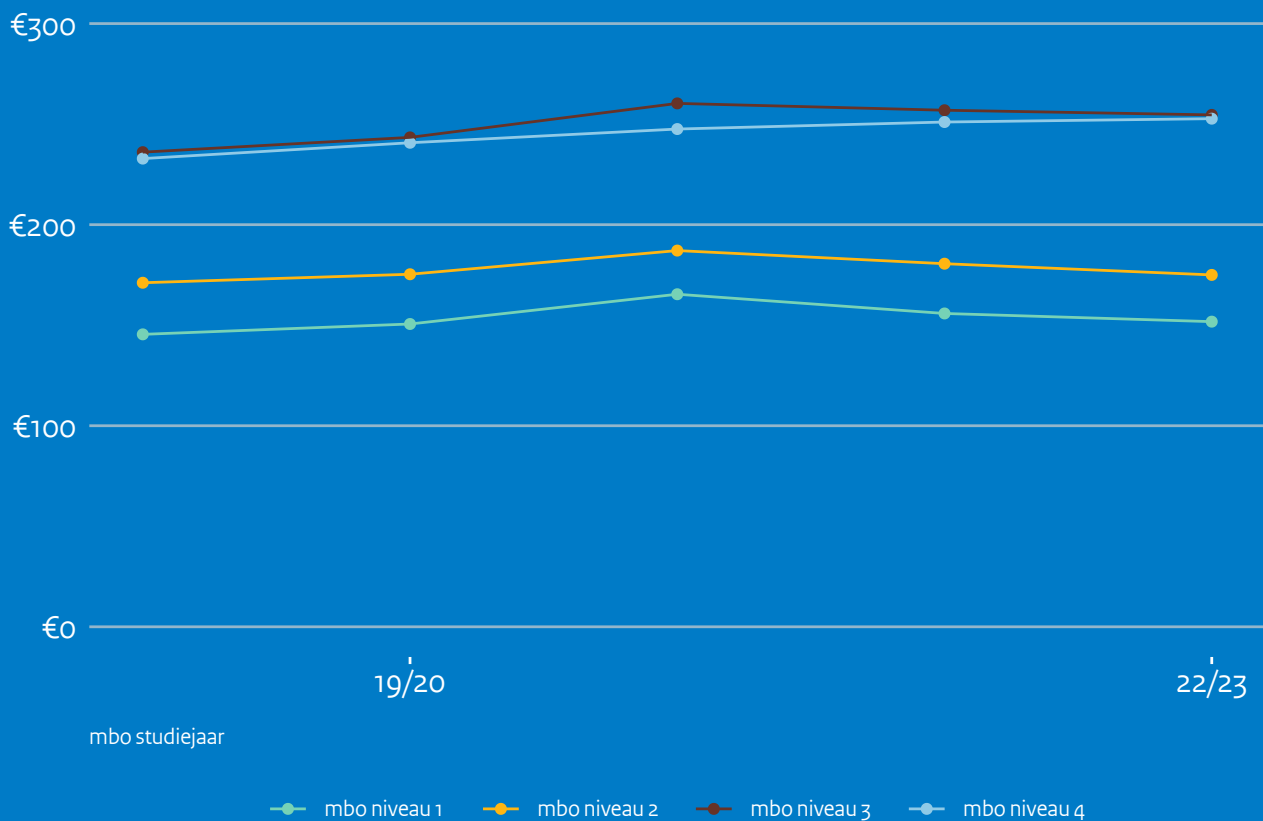

Naar definitie en tabel

6.1.11 Gemiddelde lening in het middelbaar beroepsonderwijs [TR079m]

De gemiddelde rentedragende lening per maand stijgt met het niveau in het mbo. Hoe hoger het niveau, hoe hoger het gemiddelde van de rentedragende lening. Niveaus 3 en 4 lenen in essentie hetzelfde bedrag: 250 euro per maand. In het laatste jaar is het gemiddelde leenbedrag rond de 150 euro voor niveau 1 en 175 euro voor niveau 2. De geleende bedragen nemen sinds twee jaar iets af voor niveaus 1, 2 en 4.

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd). We zien in de grafiek niet terug dat studenten gebruik maken van die extra leenruimte. Een vlakke lijn in deze grafiek, betekent dus dat de studenten over de tijd relatief minder lenen.

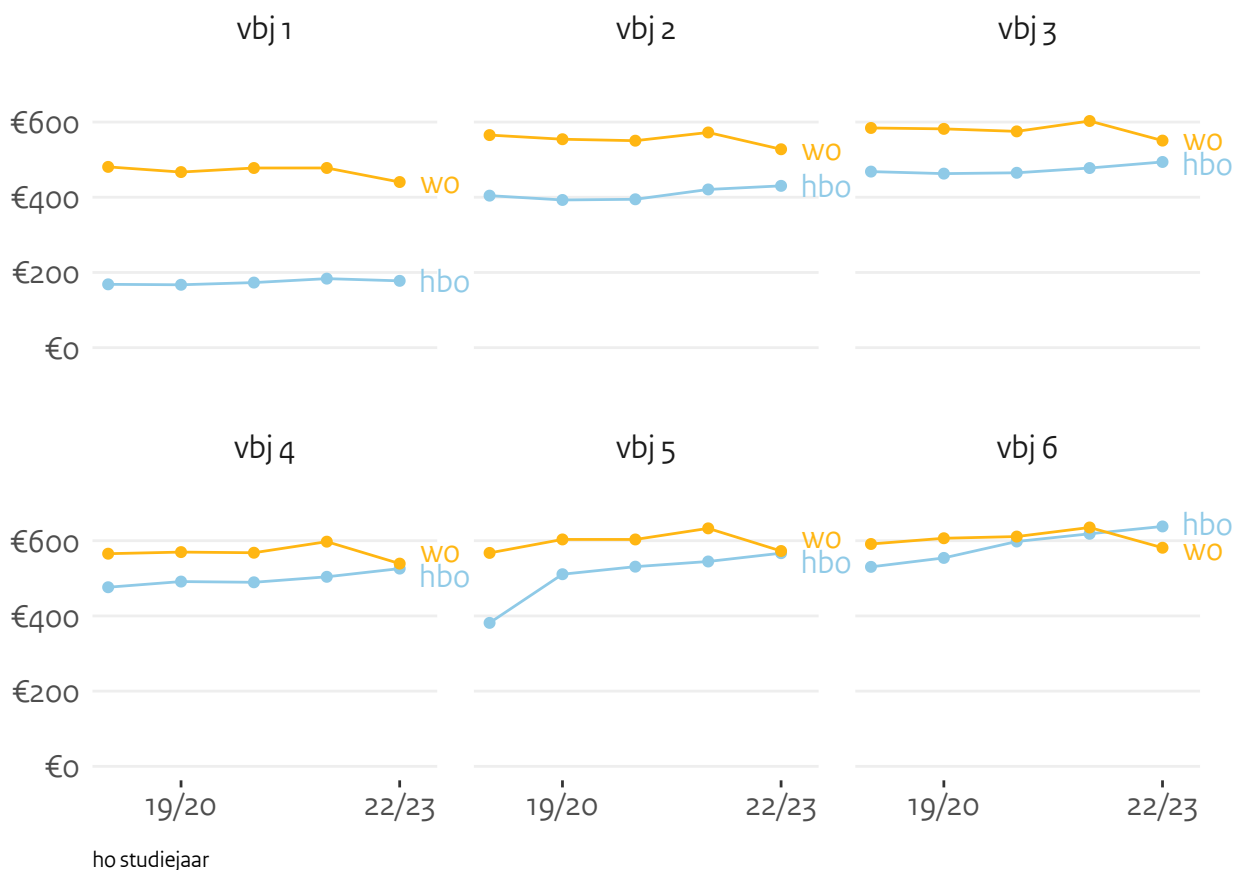
Naar definitie en tabel

6.1.12 Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TRo8oa]

In deze indicator bekijken we, net zoals in indicator 6.1.9, wederom de gemiddelde rentedragende lening van rechthebbende studenten in het hoger onderwijs. Nu voor subpopulaties op basis van soort ho en verblijfsjaren, waarbinnen de gemiddelde lening wordt berekend.

In de figuur is te zien dat de ouderejaars meer lenen dan studenten aan het begin van ho carrière. Het maandelijks geleende bedrag in het hbo wordt met elk hoger verblijfsjaar steeds hoger: het grootste verschil in gemiddeld maandbedrag is waar te nemen tussen het eerste en tweede verblijfsjaar. Het gemiddelde maandbedrag wordt ook hoger over de tijd heen. In het wo zien we in de vroegere verblijfsjaren een afname van het gemiddelde geleende bedrag over de tijd. In het meest recente jaar zien we daar ook in verblijfsjaren 4-5-6 een afname (vbj = verblijfsjaar).

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd).

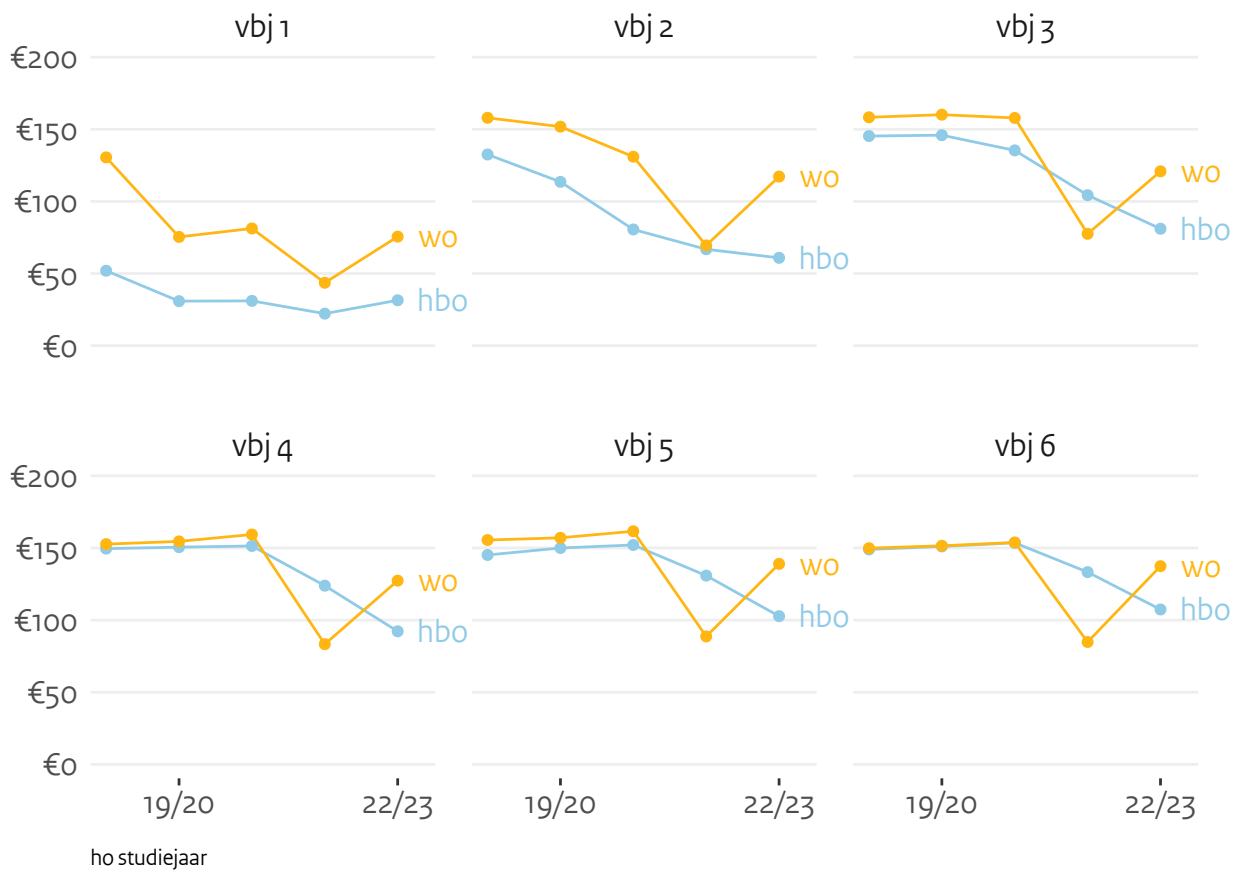
[Naar definitie en tabel](#)

6.1.13 Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TRo8ob]

In deze indicator bekijken we, net zoals in indicator 6.1.10, het gemiddelde collegegeldkrediet per maand van rechthebbende studenten in het hoger onderwijs. Nu voor subpopulaties op basis van soort ho en verblijfsjaren, waarbinnen het gemiddelde collegegeldkrediet wordt berekend.

In het hbo zien we dat de grootste afname van het gemiddelde collegegeldkrediet over de jaren heen zich voordoet bij 2 of meer verblijfsjaren. In verblijfsjaar 1 zien we in het laatste jaar een kleine toename ten opzichte van het jaar daarvoor. In het wo zien we ook een dalende trend in de eerdere verblijfsjaren, met een opvallende dip in 2021/2022 door de halvering van het collegegeld tijdens de coronapandemie. Voor verblijfsjaren 3 tot 6 is de hoogte van het geleende bedrag in het meest recente jaar lager dan op basis van de langjarige trend te verwachten was (vbj = verblijfsjaar).

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd).

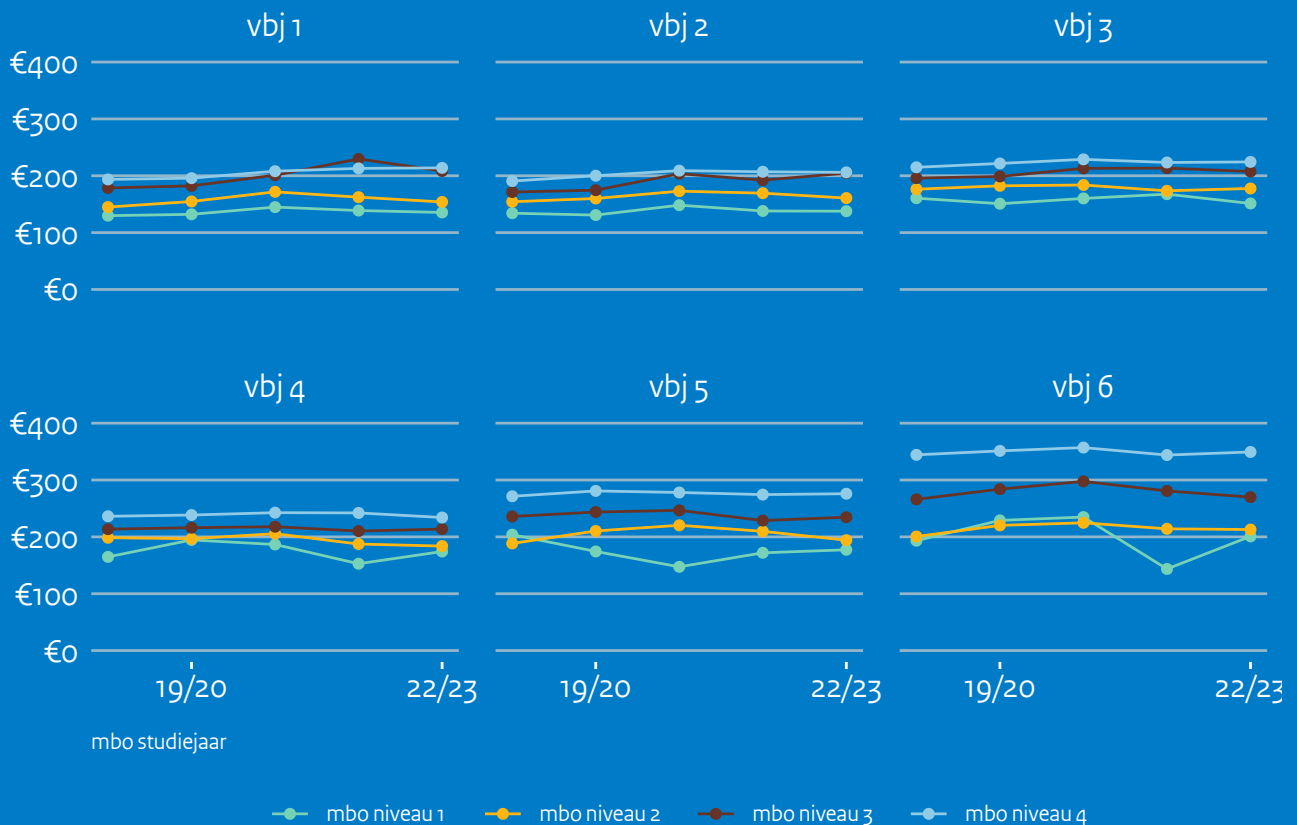

[Naar definitie en tabel](#)

6.1.14 Gemiddelde lening in het mbo naar niveau en verblijfsjaar [TRo80m]

Als we TRo79m nader uitsplitsen tot subpopulaties op basis van zowel de verschillende niveaus als de verblijfsjaren, zien we de grotere verschillen tussen de niveaus eigenlijk pas ontstaan in verblijfsjaar 6. Hierbij dient te worden aangetekend dat het in dat hoogste verblijfsjaar om beduidend kleinere aantallen studenten gaat dan in de lagere verblijfsjaren. Om die reden tonen we geen gegevens uit de verblijfsjaren 7 en hoger (vbj = verblijfsjaar).

De bedragen die studenten maximaal kunnen lenen, worden jaarlijks geïndexeerd (voor inflatie gecorrigeerd).

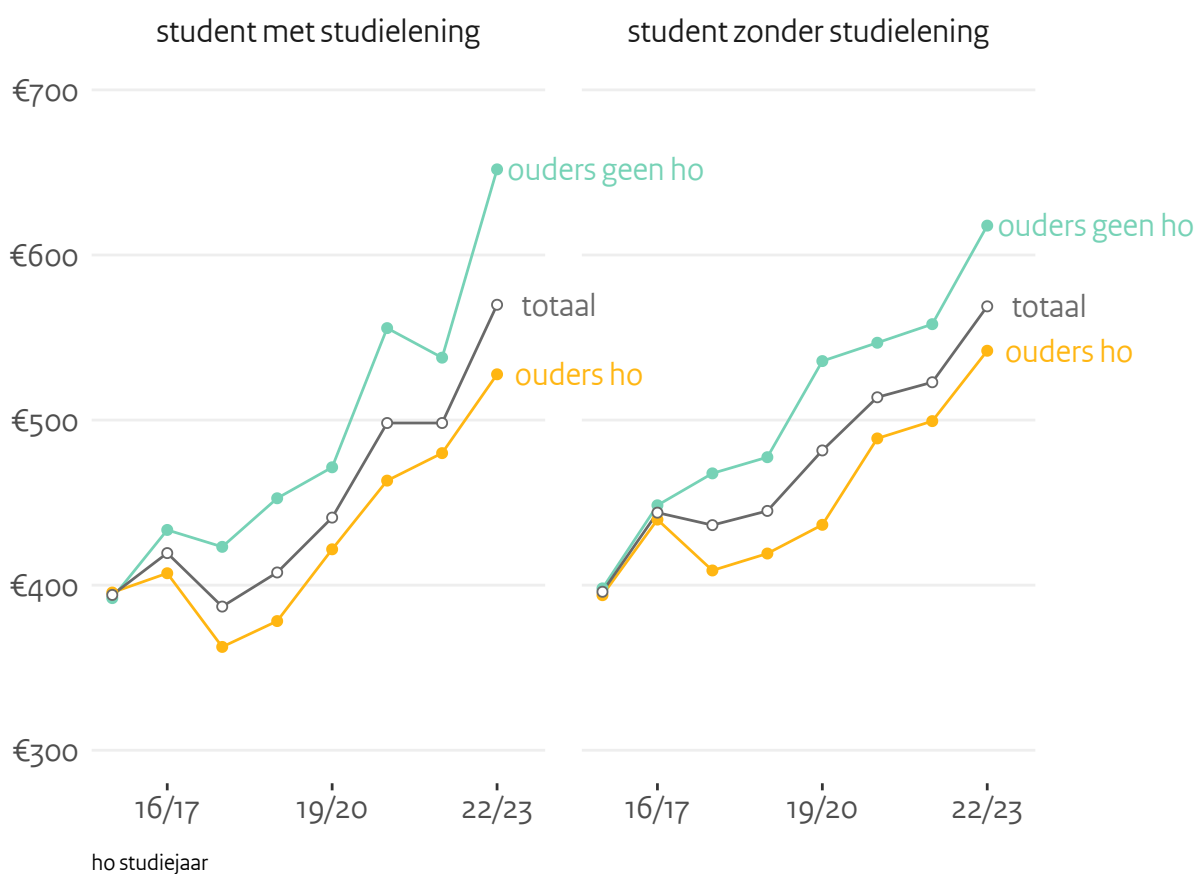

Naar definitie en tabel

6.1.15 Bijverdiensten uit werk per maand naar leenstatus en opleidingsniveau ouders [TR107a]

In deze indicator zien we de gemiddelde maandinkomsten van studenten ho uit werk, uitgesplitst naar leenstatus en het opleidingsniveau van de ouders (die is 'ho' als minimaal één ouder een opleiding in het hoger onderwijs heeft afgerond). Getoonde bedragen zijn **alleen de inkomsten uit werk**.

Eerstegeneratiestudenten halen, onafhankelijk van leenstatus, meer inkomsten uit werk dan studenten waarvan de ouders een opleiding in het hoger onderwijs hebben afgerond. De verschillen tussen studenten met en zonder lening zijn klein.

[Naar definitie en tabel](#)

6.2 Studieschuld

Met de mogelijkheid om te lenen, bouwen studenten natuurlijk ook een schuld op. Afhankelijk van de regeling waaronder de student valt moet die schuld over een periode van maximaal 15 of 35 jaar worden afbetaald. Waar recent de rente over deze lening 0% was of laag was (0.46% in 2023), is de rente over de studieschuld per 1 januari 2024 verhoogd naar 2.56%. Daarmee geldt dus ook voor studenten: geld lenen kost geld! In indicator 6.2.1 en indicator 6.2.2 zien we de globale verdeling van de hoogte van de schuld per instroomcohort voor mbo, hbo en wo.

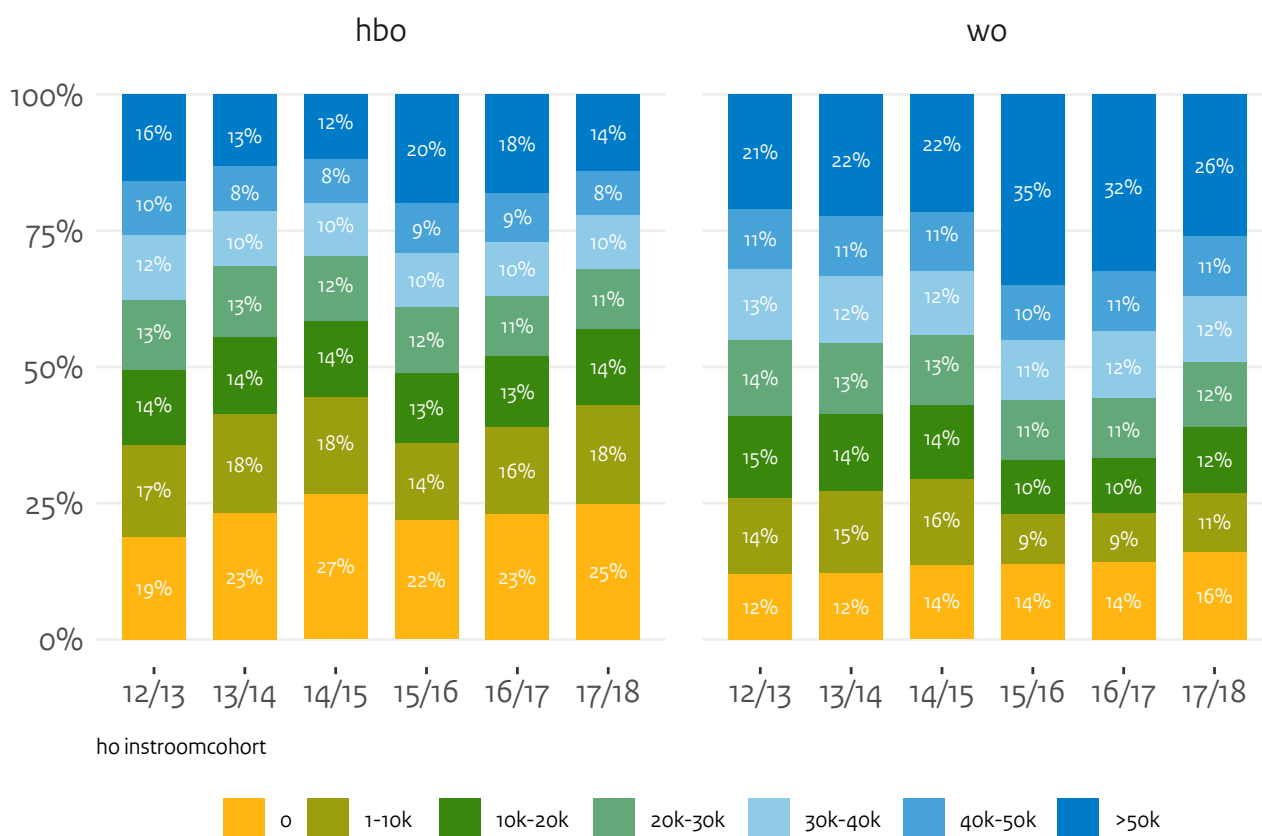

6.2.1 Verdeling studieschuld per startcohort [TR130]

We zien hier de verdeling van de **ACTUELE LEENSOM** voor de rentedragende lening en het collegegeldkrediet op 31 december 2023. In toekomstige versies van deze indicator zal worden gekeken naar initiële schuld, bij aanvang van de aanloopfase.

Er is gekeken naar studenten die bij instroom recht hadden op studiefinanciering (ook als zij hier geen gebruik van hebben gemaakt). Hierbij kijken we naar zes instroomcohorten. We zien dat in het hbo meer studenten een lage of geen studieschuld hebben. Ook in de hoogste schuldcategory zijn relatief minder hbo'ers dan wo'ers. Verder zien we vooral voor de hoogste schuldcategory een flinke toename in cohort 15/16, gelijk met de invoering van het leenstelsel. Voor dit cohort zien we ook het aandeel studenten in de laagste twee schuldcategory's dalen. Het aandeel wo'ers zonder schuld neemt al jaren licht toe.

Gezien aflossingen hier zijn meegenomen kunnen de initiële schulden, vooral van oudere cohorten, iets hoger hebben gelegen. Ook kan de schuld, vooral van recentere cohorten, nog toenemen als zij nog recht op een studielening hebben.

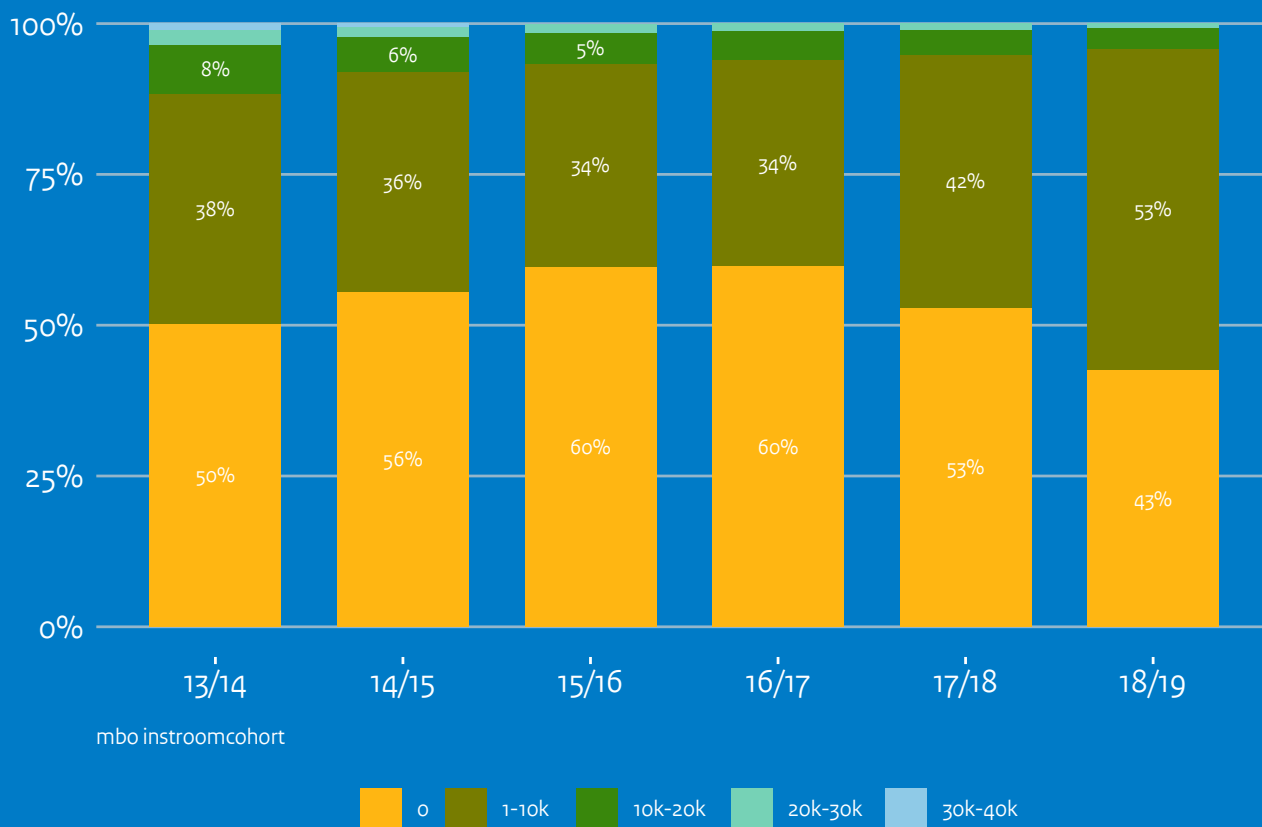
[Naar definitie en tabel](#)

6.2.2 Verdeling studieschuld per startcohort in het middelbaar beroepsonderwijs niveau 3 en 4 [TR130m]

Vergelijkbaar met indicator TR130, hier kijken we naar de verdeling van de **ACTUELE LEENSOM** voor de rentedragende lening op 31 december 2023 van de studenten in het mbo. In toekomstige versies van deze indicator zal worden gekeken naar initiële schuld, bij aanvang van de aanloopfase.

We zien dat in het mbo bijna alle studenten een lage of geen studieschuld hebben. Binnen deze groep is er in de laatste twee jaren een langzame verandering te zien van geen schuld naar lage schuld van €1.000 tot €10.000.

Voor de leesbaarheid van de grafiek zijn de labels van groepen kleiner dan 5% onderdrukt. De waarden staan wel in de uitvouwtabel.

Naar definitie en tabel

Appendix: definities en tabellen

Managementsamenvatting

Gebruikerstoelichting

1 Onderwijsdeelname bachelors

1.1 Instroom

1.1.1 Instroom in initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs [TRoog]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo-ad	3.287	3.010	2.999	3.603	4.712	6.194	7.707	9.249	9.426	10.246	12.464
hbo-ba	100.422	96.229	87.936	92.548	96.909	98.171	99.553	108.936	97.338	90.848	88.018
wo-ba	46.301	45.195	44.732	48.097	53.428	57.579	58.827	66.277	63.844	60.855	59.964

1.1.2 Instroom in voltijd bacheloropleidingen naar soort ho en selectievorm [TR011]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Totaal is de som van hbo en wo.

Het bepalen van de selectieve opleidingen gebeurt op basis van het CROHO-register. Hierin is opgenomen of opleidingen gebruikmaken van 'aanvullende eisen' en/of een 'numerus fixus'. Daarnaast worden ook de kleinschalig intensieve opleidingen tot de selectieve opleidingen gerekend, omdat deze in de praktijk vaak gebruik maken van een selectieprocedure.

	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo: numerus fixus	5,4%	4,8%	4,9%	5,8%	5,6%
hbo: kleinschalig intensief	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%	1,0%
hbo: nadere aanvullende eisen	9,2%	9,1%	9,5%	10,0%	10,7%
hbo: overige instroom	84,8%	85,5%	84,8%	83,4%	82,7%
hbo: alle selectievormen	15,2%	14,5%	15,2%	16,6%	17,3%
wo: numerus fixus	23,6%	23,0%	23,0%	25,6%	27,1%
wo: kleinschalig intensief	4,2%	3,9%	4,4%	4,5%	4,2%
wo: nadere aanvullende eisen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
wo: overige instroom	72,2%	73,0%	72,7%	69,9%	68,7%
wo: alle selectievormen	27,8%	27,0%	27,3%	30,1%	31,3%
totaal: numerus fixus	12,5%	12,0%	12,5%	14,2%	14,8%
totaal: kleinschalig intensief	2,0%	2,0%	2,3%	2,4%	2,4%
totaal: nadere aanvullende eisen	5,6%	5,5%	5,5%	5,8%	6,1%
totaal: overige instroom	79,9%	80,5%	79,7%	77,7%	76,7%
totaal: alle selectievormen	20,1%	19,5%	20,3%	22,3%	23,3%

1.2 Doorstroom

1.2.1 Directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol- gediplomeerden naar het hoger onderwijs [TR002]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding.

Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs (directe doorstroom), of in het jaar daarna (indirecte doorstroom). Voor het meest recente jaar (diploma in studiejaar T) zijn indirecte doorstromers nog onbekend, aangezien die pas in T+2 of T+3 het ho instromen. De categorie 'geen doorstroom' bevat de mensen die niet binnen 2 jaar na het behalen van de diploma het ho zijn ingestroomd.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
havo: directe doorstroom	35.734	36.997	34.604	35.912	35.239	36.190	35.926	40.986	35.383	31.298
havo: indirecte doorstroom	3.354	2.674	4.661	5.398	5.275	5.618	6.014	4.748	5.440	6.331
havo: geen doorstroom	4.712	5.085	6.390	6.933	6.717	6.727	6.548	7.485	8.161	7.756
vwo: directe doorstroom	29.095	29.093	28.181	27.370	28.764	29.155	28.574	32.822	30.079	27.121
vwo: indirecte doorstroom	2.704	1.855	3.796	4.087	4.389	4.655	5.256	3.991	4.852	6.488
vwo: geen doorstroom	1.110	1.030	1.385	1.400	1.485	1.627	1.467	1.746	1.905	2.053
mbo-4 bol: directe doorstroom	23.511	24.311	21.704	21.699	24.164	23.148	22.430	24.346	22.847	20.593
mbo-4 bol: indirecte doorstroom	2.682	2.413	3.627	3.909	4.346	4.393	5.005	3.887	3.781	4.272
mbo-4 bol: geen doorstroom	22.008	23.220	27.229	26.334	29.608	28.482	27.522	26.805	28.421	30.041

1.2.2 Aandeel directe en indirecte doorstroom van havo-, vwo- en mbo-4 bol- gediplomeerden naar het hoger onderwijs

[TRoo3]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding.

Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs (directe doorstroom), of in het jaar daarna (indirecte doorstroom). Voor het meest recente jaar (diploma in studiejaar T) zijn indirecte doorstromers nog onbekend, aangezien die pas in T+2 of T+3 het ho instromen. De derde categorie, 'geen doorstroom', is voor het overzicht weggelaten, maar wel meegeteld bij het maken van de aandelen.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo: directe doorstroom	81,6%	82,7%	75,8%	74,4%	74,6%	74,6%	74,1%	77,0%	72,2%	69,0%	69,4%
havo: indirecte doorstroom	7,7%	6,0%	10,2%	11,2%	11,2%	11,6%	12,4%	8,9%	11,1%	13,9%	
havo: geen doorstroom	10,8%	11,4%	14,0%	14,4%	14,2%	13,9%	13,5%	14,1%	16,7%	17,1%	30,6%
vwo: directe doorstroom	88,4%	91,0%	84,5%	83,3%	83,0%	82,3%	81,0%	85,1%	81,7%	76,1%	75,4%
vwo: indirecte doorstroom	8,2%	5,8%	11,4%	12,4%	12,7%	13,1%	14,9%	10,4%	13,2%	18,2%	
vwo: geen doorstroom	3,4%	3,2%	4,2%	4,3%	4,3%	4,6%	4,2%	4,5%	5,2%	5,8%	24,6%
mbo-4 bol: directe doorstroom	48,8%	48,7%	41,3%	41,8%	41,6%	41,3%	40,8%	44,2%	41,5%	37,5%	35,6%
mbo-4 bol: indirecte doorstroom	5,6%	4,8%	6,9%	7,5%	7,5%	7,8%	9,1%	7,1%	6,9%	7,8%	
mbo-4 bol: geen doorstroom	45,7%	46,5%	51,8%	50,7%	50,9%	50,8%	50,1%	48,7%	51,6%	54,7%	64,4%

1.2.3 Aandeel gediplomeerden vwo die direct zijn doorgestroomd naar het hbo of wo [TRoo4]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Het betreft hier de vwo gediplomeerden die direct doorstromen naar het hbo of het wo. Vwo-gediplomeerden die via het staatsexamen hun diploma behaalden zijn wel meegenomen. Voor de vwo-gediplomeerden is bepaald of ze in het studiejaar na het diploma-jaar een hbo- of wo-inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
vwo naar hbo	12,3%	11,2%	10,0%	8,8%	8,7%	9,0%	9,0%	10,2%	9,6%	9,6%	10,1%
vwo naar wo	76,1%	79,8%	74,5%	74,5%	74,3%	73,2%	71,9%	74,9%	72,0%	66,5%	65,3%

1.2.4 Bestemming van gediplomeerden die het ho niet direct instromen [TR007]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding.

Bij de havo- en mbo-4-bol-gediplomeerden is gekeken welke studenten *niet* direct na het behalen van de diploma het hoger onderwijs ingestroomd zijn. Vervolgens is gekeken of en in welke onderwijssector de gediplomeerden zich wel bevinden.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo: naar mbo	3,9%	3,8%	4,0%	3,9%	3,4%	3,5%	3,4%	3,6%	4,0%	4,6%	4,9%
havo: naar vo	3,8%	4,3%	6,5%	6,9%	7,2%	6,5%	6,5%	6,6%	9,1%	8,9%	8,0%
vwo: naar mbo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%
vwo: naar vo	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%
NA: naar mbo	4,0%	3,8%	4,5%	4,2%	3,9%	3,7%	3,7%	4,1%	4,5%	4,2%	4,3%
NA: naar vo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

1.2.5 Doorstroom van vmbo-geplomeerden naar het mbo [TR001m]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden vmbo te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar is gekeken of in dat jaar een diploma is behaald voor het vmbo (ongeacht leerweg en inclusief studenten die via het staatsexamen hun diploma haalden). Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een mbo inschrijving hadden (directe doorstroom).

De uitvouwtable toont zowel absolute aantallen als percentages van (in)directe doorstromers uit het diplomacohort. De categorie geen directe doorstroom omvat zowel indirecte doorstroom als studenten die niet het hoger onderwijs instromen.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
vmbo: directe doorstroom	89,4%	89,0%	88,5%	88,3%	88,5%	89,4%	90,0%	89,9%	88,1%	88,1%	89,5%
vmbo: geen directe doorstroom	10,6%	11,0%	11,5%	11,7%	11,5%	10,6%	10,0%	10,1%	11,9%	11,9%	10,5%
	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
vmbo: directe doorstroom	81.652	84.631	87.640	90.042	90.528	88.728	87.331	88.652	80.198	75.419	71.460
vmbo: geen directe doorstroom	9.701	10.411	11.419	11.947	11.814	10.471	9.737	9.943	10.879	10.179	8.428

1.2.6 Directe doorstroom vanuit vmbo naar opleidingsniveau ouders [TR005m]

Gegevens op basis van CBS microdata. Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden vmbo te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar is gekeken of in dat jaar een diploma is behaald voor het vmbo (ongeacht leerweg en inclusief studenten die via het staatsexamen hun diploma haalden). Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een mbo inschrijving hadden (directe doorstroom).

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2012-2022 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 78% van de gediplomeerden.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
vmbo: ouders ho	84,8%	83,9%	82,9%	82,6%	82,7%	84,3%	85,0%	85,7%	82,7%	83,2%	85,4%
vmbo: ouders mbo	91,4%	91,4%	90,9%	90,9%	91,1%	91,6%	92,4%	92,1%	91,2%	91,1%	92,2%
vmbo: ouders max havo/vwo	90,0%	89,9%	89,6%	89,7%	90,2%	91,1%	90,9%	90,8%	88,7%	88,8%	89,7%
vmbo: onbekend	90,0%	89,7%	89,4%	89,2%	89,3%	90,9%	91,6%	91,5%	90,1%	89,9%	91,2%

1.2.7 Directe doorstroom vanuit het vmbo uitgesplitst naar huishoudinkomen [TRoo8m]

Gegevens op basis van CBS microdata. Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden vmbo te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar is gekeken of in dat jaar een diploma is behaald voor het vmbo (ongeacht leerweg en inclusief studenten die via het staatsexamen hun diploma haalden). Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een mbo inschrijving hadden (directe doorstroom).

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

		12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
vmbo	Q1	87,9%	87,4%	88,0%	86,3%	87,2%	88,6%	87,8%	88,9%	87,2%	86,1%
vmbo	Q2	88,8%	88,8%	88,2%	88,8%	89,2%	90,6%	89,6%	89,7%	87,6%	87,5%
vmbo	Q3	90,4%	90,2%	89,7%	89,5%	89,6%	90,5%	90,5%	90,2%	88,5%	87,7%
vmbo	Q4	90,8%	90,7%	90,0%	89,9%	89,9%	90,9%	91,9%	91,6%	89,7%	90,3%
vmbo	Q5	88,1%	87,4%	86,8%	86,3%	86,4%	87,3%	88,4%	88,5%	86,8%	86,9%

1.3 Studiesucces na één jaar

1.3.1 Rendementscijfers voor het jaar na instroom in voltijd bacheloropleidingen [TR050]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo: doorstuderen	64,7%	65,9%	67,1%	67,1%	65,8%	65,6%	72,5%	73,6%	67,7%
hbo: diploma voor opleiding	0,9%	0,8%	0,9%	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%	0,4%	0,7%
hbo: diploma overige opleiding	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
hbo: switch	18,8%	17,5%	17,2%	17,3%	17,7%	18,6%	15,6%	14,6%	16,8%
hbo: uitval	15,6%	15,7%	14,8%	14,8%	15,8%	15,2%	11,3%	11,4%	14,7%
wo: doorstuderen	71,3%	71,7%	71,3%	71,7%	70,1%	69,9%	74,6%	72,3%	69,3%
wo: diploma voor opleiding	0,4%	0,5%	0,4%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
wo: diploma overige opleiding	2,2%	3,0%	3,3%	3,3%	4,0%	4,0%	4,5%	4,3%	3,8%
wo: switch	19,6%	18,2%	18,0%	17,3%	17,5%	17,6%	14,1%	15,8%	17,3%
wo: uitval	6,5%	6,7%	7,0%	7,3%	8,1%	8,2%	6,4%	7,3%	9,2%
totaal: doorstuderen	66,9%	67,8%	68,6%	68,8%	67,4%	67,3%	73,3%	73,1%	68,4%
totaal: diploma voor opleiding	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%
totaal: diploma overige opleiding	0,8%	1,0%	1,2%	1,2%	1,5%	1,6%	1,8%	1,7%	1,6%
totaal: switch	19,1%	17,7%	17,5%	17,3%	17,7%	18,2%	15,0%	15,1%	17,0%
totaal: uitval	12,6%	12,7%	12,1%	12,1%	12,9%	12,5%	9,4%	9,8%	12,4%

1.3.2 Aandeel ho uitvallers: afstroom naar vo of mbo een jaar na ho instroom [TR051]

Instroomcohorten zijn op de volgende manier bepaald: Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Cijfers gebaseerd op 1cijfer ho, 1cijfer vo, 1cijfer mbo.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo naar mbo	20,1%	17,9%	14,6%	14,0%	13,1%	13,3%	14,5%	17,4%	15,9%	17,4%
hbo naar vo	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%
wo naar mbo	1,7%	0,9%	0,8%	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%	0,6%	1,0%	1,1%

1.4 Uitval en switch na één jaar

1.4.1 Oorsprong ho uitval/switch: aandeel uitgesplitst naar vooropleiding voor ho [TR052]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo > hbo: switch	23,6%	22,0%	21,5%	21,5%	22,2%	23,4%	20,2%	18,3%	22,6%	25,2%
havo > hbo: uitval	11,5%	12,1%	12,0%	12,3%	12,7%	12,5%	9,4%	9,6%	12,7%	14,2%
mbo > hbo: switch	16,3%	14,5%	14,4%	14,0%	14,4%	14,7%	12,3%	11,4%	12,3%	15,7%
mbo > hbo: uitval	23,0%	22,2%	20,5%	19,8%	21,5%	20,9%	14,7%	14,9%	18,9%	20,4%
vwo > hbo: switch	12,7%	12,9%	12,1%	11,9%	13,2%	13,1%	11,9%	12,0%	13,7%	15,0%
vwo > hbo: uitval	5,8%	6,0%	5,7%	6,7%	6,8%	6,5%	4,7%	5,3%	7,5%	7,3%
vwo > wo: switch	20,2%	18,6%	18,8%	17,9%	18,7%	18,9%	15,2%	16,8%	21,1%	22,2%
vwo > wo: uitval	2,9%	3,1%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	2,3%	3,1%	4,6%	3,8%

1.4.2 Uitval en switch in hbo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR053]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen hbo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

De CROHO-sectorindeling is zoals geregistreerd in het 1cijfer ho. Die registratie is licht aangepast ten opzichte van de originele bron de actuele CROHO-tabel volgens afspraken binnen de 1cijfer ho werkgroep.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
economie: uitval	14,9%	15,8%	14,9%	14,8%	15,7%	14,8%	11,1%	10,8%	15,0%	15,7%
economie: switch	22,6%	20,7%	20,5%	21,2%	21,8%	22,4%	18,8%	17,2%	20,9%	23,4%
gedrag en maatschappij: uitval	17,9%	17,7%	17,2%	17,4%	18,8%	17,9%	14,6%	14,3%	18,4%	19,8%
gedrag en maatschappij: switch	15,1%	13,4%	13,8%	13,7%	15,9%	17,2%	15,5%	14,4%	16,4%	20,1%
gezondheidszorg: uitval	14,7%	13,8%	13,2%	12,9%	13,8%	13,9%	9,1%	9,8%	13,1%	14,8%
gezondheidszorg: switch	13,4%	11,7%	11,2%	10,0%	10,7%	12,3%	11,1%	10,6%	12,8%	15,2%
landbouw en natuurlijke omgeving: uitval	14,6%	15,5%	15,5%	15,3%	18,4%	17,3%	11,7%	11,5%	15,4%	18,0%
landbouw en natuurlijke omgeving: switch	13,9%	11,3%	12,6%	12,9%	13,3%	12,4%	10,7%	10,3%	12,1%	16,2%
onderwijs: uitval	17,7%	18,5%	15,0%	16,1%	16,6%	15,6%	11,0%	13,8%	14,8%	17,8%
onderwijs: switch	19,6%	17,9%	17,1%	15,4%	15,3%	16,3%	13,2%	14,5%	14,7%	16,5%
sectoroverstijgend: uitval	16,7%	6,4%	10,3%	10,8%	13,2%	11,1%	12,5%	11,2%	17,5%	8,5%
sectoroverstijgend: switch	25,0%	21,3%	10,3%	15,4%	7,4%	20,8%	11,1%	7,5%	10,0%	7,3%
taal en cultuur: uitval	14,4%	13,7%	13,3%	13,1%	13,6%	14,4%	10,8%	7,9%	10,9%	11,1%
taal en cultuur: switch	5,9%	6,3%	5,1%	4,6%	4,8%	4,4%	4,4%	4,1%	4,2%	4,3%
techniek: uitval	15,1%	14,4%	14,2%	14,4%	15,2%	15,2%	11,5%	11,3%	14,1%	15,3%
techniek: switch	19,4%	19,4%	18,8%	19,1%	19,0%	19,9%	16,0%	14,7%	16,0%	18,7%

1.4.3 Uitval en switch in wo na 1 jaar uitgesplitst naar onderdeel [TR054]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen wo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Onderdeel onderwijs is hier weggelaten vanwege het zeer beperkt aantal studenten

De CROHO-sectorindeling is zoals geregistreerd in het 1cijfer ho. Die registratie is licht aangepast ten opzichte van de originele bron de actuele CROHO-tabel volgens afspraken binnen de 1cijfer ho werkgroep.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
economie: uitval	9,2%	8,0%	9,9%	9,7%	11,0%	11,0%	9,1%	10,1%	12,3%	11,1%
economie: switch	21,1%	18,7%	16,3%	17,8%	17,3%	19,3%	14,3%	15,3%	17,8%	24,7%
gedrag en maatschappij: uitval	7,0%	8,5%	8,5%	8,6%	9,6%	9,8%	6,9%	7,5%	9,4%	8,2%
gedrag en maatschappij: switch	17,2%	16,5%	15,9%	14,2%	14,8%	13,5%	11,2%	11,9%	12,8%	18,9%
gezondheidszorg: uitval	3,1%	3,1%	2,8%	3,8%	4,4%	3,4%	2,6%	3,2%	4,4%	3,7%
gezondheidszorg: switch	15,8%	13,7%	13,1%	10,9%	13,4%	14,2%	11,6%	14,3%	18,6%	18,2%
landbouw en natuurlijke omgeving: uitval	3,2%	4,0%	3,0%	3,2%	2,3%	3,4%	3,3%	3,8%	4,3%	4,4%
landbouw en natuurlijke omgeving: switch	14,6%	13,9%	12,8%	11,1%	14,9%	14,7%	12,8%	15,0%	15,5%	16,3%
natuur: uitval	4,9%	5,0%	6,1%	6,0%	6,3%	6,8%	4,6%	6,6%	8,3%	6,5%
natuur: switch	23,7%	20,8%	24,3%	22,0%	21,7%	21,7%	17,9%	20,4%	20,8%	22,2%
recht: uitval	5,4%	5,5%	6,1%	5,8%	6,7%	6,3%	5,3%	5,8%	8,7%	7,9%
recht: switch	21,5%	18,7%	19,8%	19,4%	21,8%	19,9%	16,1%	18,8%	20,5%	23,2%
sectoroverstijgend: uitval	6,3%	7,5%	6,0%	5,9%	5,6%	6,3%	5,9%	6,0%	7,7%	6,8%
sectoroverstijgend: switch	7,9%	7,0%	7,0%	9,5%	9,5%	9,5%	7,9%	7,9%	8,3%	9,2%
taal en cultuur: uitval	9,0%	9,3%	9,7%	9,7%	11,0%	10,2%	9,0%	9,8%	12,9%	11,1%
taal en cultuur: switch	18,9%	17,4%	15,8%	16,1%	14,3%	16,7%	14,6%	14,6%	16,9%	23,5%
techniek: uitval	5,4%	5,1%	5,2%	6,5%	6,8%	7,4%	5,5%	7,3%	7,1%	6,5%
techniek: switch	26,1%	26,5%	27,0%	27,2%	25,2%	24,8%	19,2%	23,3%	24,0%	24,0%

1.4.4 Diplomasucces in het hbo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR071]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Soort hoger onderwijs is alleen hbo. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

De indeling doorstudeerders/switchers/uitvallers is bepaald door naar de status van inschrijving te kijken in jaar 2 en jaar 3 na het instroomjaar (ingeschreven ja/nee, aan dezelfde opleiding en instelling ja/nee. Studenten die in jaar 2 niet staan ingeschreven in het HO worden niet meegeteld, ook niet wanneer zij in jaar 3 weer terugkeren. Mensen die wel in jaar 3 staan ingeschreven, worden ingedeeld in de groepen doorstudeerders en switchers op basis van de status in jaar 2. Deze mensen halen vaak geen diploma. Er is rekening gehouden met joint degree-studenten, om te voorkomen dat als iemand tussen 2 instellingen switcht die samen een opleiding verzorgen, diegene als switcher wordt aangemerkt. Ook is rekening gehouden met studenten die in het eerste jaar een diploma halen en mensen die direct in het tweede jaar naar een master zijn doorgestroomd. Overleden studenten zijn uit de data verwijderd.

Omdat de peilperiode *nominaal+3 ofmeer* nog altijd doorloopt, is er een vertekening aanwezig in de categorieën *nominaal + 3 ofmeer* en *geen diploma*, waarbij het aandeel studenten zonder diploma lijkt toe te nemen ten koste van de groep *nominaal + 3 ofmeer*. Studenten die ver boven nominaal (zullen gaan) diplomeren zijn voor de eerdere jaren bij *nominaal + 3 ofmeer* geteld. Studenten die in de toekomst nog zullen gaan diplomeren vallen voornamelijk in de categorie *geen diploma*. Dit geldt voor de recentste jaren.

	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
doorstuderende: geen diploma	14,0%	13,8%	14,5%	15,2%	15,0%	14,2%	13,7%	13,6%	14,4%	15,5%	17,8%
switch: geen diploma	30,0%	31,1%	33,0%	34,4%	34,6%	34,3%	35,3%	35,5%	37,6%	41,2%	46,0%
doorstuderende: nominaal + 3 of meer	8,1%	9,3%	10,3%	11,0%	11,0%	10,6%	10,3%	9,5%	8,8%	6,3%	4,6%
switch: nominaal + 3 of meer	20,2%	22,3%	23,4%	23,1%	22,4%	22,1%	21,8%	21,0%	18,2%	14,2%	9,2%
doorstuderende: nominaal + 2	7,7%	6,4%	7,6%	9,2%	9,1%	9,4%	9,2%	9,0%	9,2%	9,2%	8,3%
switch: nominaal + 2	15,5%	13,2%	14,2%	15,6%	14,9%	15,7%	16,1%	15,9%	16,2%	17,3%	15,8%
doorstuderende: nominaal + 1	17,5%	19,1%	18,2%	19,9%	21,6%	22,2%	22,9%	23,3%	23,0%	23,1%	23,6%
switch: nominaal + 1	24,0%	24,6%	20,5%	19,5%	20,1%	20,5%	20,2%	21,1%	21,4%	20,8%	21,9%
doorstuderende: binnen nominaal	52,7%	51,4%	49,3%	44,8%	43,3%	43,5%	43,9%	44,6%	44,6%	45,8%	45,7%
switch: binnen nominaal	10,3%	8,9%	9,0%	7,4%	8,0%	7,4%	6,7%	6,4%	6,6%	6,5%	7,2%

1.4.5 Diplomasucces in het wo van switchers vergeleken met doorstudeerders [TR072]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Soort hoger onderwijs is alleen wo. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

De indeling doorstudeerders/switchers/uitvallers is bepaald door naar de status van inschrijving te kijken in jaar 2 en jaar 3 na het instroomjaar (ingeschreven ja/nee, aan dezelfde opleiding en instelling ja/nee. Studenten die in jaar 2 niet staan ingeschreven in het HO worden niet meegeteld, ook niet wanneer zij in jaar 3 weer terugkeren. Mensen die wel in jaar 3 staan ingeschreven, worden ingedeeld in de groepen doorstudeerders en switchers op basis van de status in jaar 2. Deze mensen halen vaak geen diploma. Er is rekening gehouden met joint degree-studenten, om te voorkomen dat als iemand tussen 2 instellingen switcht die samen een opleiding verzorgen, diegene als switcher wordt aangemerkt. Ook is rekening gehouden met studenten die in het eerste jaar een diploma halen en mensen die direct in het tweede jaar naar een master zijn doorgestroomd. Overleden studenten zijn uit de data verwijderd.

Omdat de peilperiode *nominaal+3 ofmeer* nog altijd doorloopt, is er een vertekening aanwezig in de categorieën *nominaal + 3 ofmeer* en *geen diploma*, waarbij het aandeel studenten zonder diploma lijkt toe te nemen ten koste van de groep *nominaal + 3 ofmeer*. Studenten die ver boven nominaal (zullen gaan) diplomeren zijn voor de eerdere jaren bij *nominaal + 3 ofmeer* geteld. Studenten die in de toekomst nog zullen gaan diplomeren vallen voornamelijk in de categorie *geen diploma*. Dit geldt voor de recentste jaren.

	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
doorstuderden: geen diploma	7,0%	6,5%	6,2%	5,6%	5,6%	4,8%	5,1%	5,4%	6,2%	6,6%	8,7%
switch: geen diploma	13,6%	14,2%	13,8%	14,6%	13,9%	15,3%	15,8%	16,7%	18,2%	21,9%	26,6%
doorstuderden: nominaal + 3 of meer	12,2%	11,3%	10,3%	9,1%	8,7%	7,9%	8,0%	7,6%	6,8%	5,7%	3,9%
switch: nominaal + 3 of meer	28,4%	29,7%	30,0%	27,3%	25,7%	26,6%	27,7%	25,9%	24,1%	18,4%	12,7%
doorstuderden: nominaal + 2	16,8%	11,8%	11,9%	12,1%	10,5%	10,4%	10,8%	11,5%	10,8%	11,4%	10,0%
switch: nominaal + 2	30,5%	27,3%	26,4%	26,3%	24,6%	24,6%	24,9%	25,2%	24,6%	25,7%	24,4%
doorstuderden: nominaal + 1	30,7%	35,4%	34,3%	32,3%	33,9%	32,5%	32,5%	32,6%	32,7%	33,1%	34,0%
switch: nominaal + 1	19,6%	22,5%	21,2%	21,2%	20,8%	20,8%	20,9%	20,0%	19,9%	20,8%	22,3%
doorstuderden: binnen nominaal	33,2%	35,1%	37,3%	40,8%	41,2%	44,4%	43,7%	43,0%	43,5%	43,2%	43,5%
switch: binnen nominaal	7,9%	6,3%	8,6%	10,6%	15,0%	12,7%	10,8%	12,2%	13,2%	13,2%	14,0%

1.4.6 Belangrijkste redenen van studieuitval en switch [TR123]

De Startmonitor wordt jaarlijks uitgevoerd onder eerstejaars studenten die voor het eerst in het Hoger Onderwijs beginnen. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Bron: Startmonitor 2013-2022, juni-meting.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Verkeerde studiekeuze	54,9%	46,9%	53,9%	52,3%	47,9%	50,2%	58,7%	53,1%	57,7%	47,8%
Verwachting niet uitgekomen	48,7%	47,1%	47,4%	43,6%	46,5%	50,9%	48,9%	47,0%	52,8%	48,8%
Manier van onderwijs	25,4%	27,9%	22,8%	28,4%	30,3%	36,7%	32,4%	48,5%	38,4%	34,6%
Onvoldoende motivatie	37,2%	34,3%	31,5%	28,1%	28,2%	29,2%	32,6%	42,7%	38,3%	35,2%
Studie te zwaar	30,3%	27,1%	27,8%	29,5%	26,3%	32,8%	24,1%	23,2%	23,0%	21,3%
Niet thuis voelen	19,4%	22,7%	22,7%	23,2%	19,4%	25,7%	25,8%	25,2%	28,5%	24,1%

1.4.7 Percentage eerstejaars dat uitvalt/switch na het eerste jaar onderverdeeld naar wel/geen tussenjaar [TR124]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs.

De indeling doorstudeerders/switchers/uitvallers is bepaald door naar de status van inschrijving te kijken in jaar 2 en jaar 3 na het instroomjaar (ingeschreven ja/nee, aan dezelfde opleiding en instelling ja/nee. Studenten die in jaar 2 niet staan ingeschreven in het HO worden niet meegeteld, ook niet wanneer zij in jaar 3 weer terugkeren. Mensen die wel in jaar 3 staan ingeschreven, worden ingedeeld in de groepen doorstudeerders en switchers op basis van de status in jaar 2. Deze mensen halen vaak geen diploma. Er is rekening gehouden met joint degree-studenten, om te voorkomen dat als iemand tussen 2 instellingen switcht die samen een opleiding verzorgen, diegene als switcher wordt aangemerkt. Ook is rekening gehouden met studenten die in het eerste jaar een diploma halen en mensen die direct in het tweede jaar naar een master zijn doorgestroomd. Overleden studenten zijn uit de data verwijderd.

Alleen studenten die de vooropleiding voor ho in het vo hebben behaald en daarna direct zijn doorgestroomd of één tussenjaar hebben gehad, zijn geselecteerd en met elkaar vergeleken. Alleen studenten met doorstroom van havo naar hbo, vwo naar hbo, mbo naar hbo en vwo naar wo zijn in de analyse meegenomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo directe doorstroom	35,2%	33,9%	32,7%	32,5%	34,2%	34,7%	27,9%	26,6%	33,2%	37,2%
hbo tussenjaar	36,1%	36,8%	36,5%	35,9%	35,8%	36,1%	29,3%	28,0%	33,9%	37,7%
wo directe doorstroom	23,2%	21,5%	21,6%	20,9%	22,0%	22,3%	17,6%	20,5%	25,9%	26,2%
wo tussenjaar	21,2%	21,5%	22,2%	20,9%	20,3%	20,8%	17,7%	16,3%	24,5%	24,7%
ho directe doorstroom	31,7%	30,3%	29,3%	29,1%	30,5%	30,9%	24,7%	24,7%	30,9%	33,7%
ho tussenjaar	31,8%	32,9%	33,5%	31,8%	31,7%	31,8%	26,0%	24,6%	31,3%	33,8%

1.5 Studiekeuze en tevredenheid

1.5.1 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het vo [TR103a]
Bron: Startmonitor september 2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Met selectieve opleidingen worden opleidingen bedoeld die een selectieprocedure kennen (numerus fixus, aanvullende eisen of kleinschalig en intensief onderwijs zoals University Colleges). In de Startmonitor is uitgevraagd of een student een dergelijke opleiding volgt Selectie versus geen selectie van de huidige studie (moment van inschrijving betreft immers ook van huidige studie). Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Geen selectie

keuzemoment	aangemeld voor 1	aangemeld	aangemeld mrt	aangemeld 2 mei -	aangemeld juli	aangemeld
	januari	jan - feb	- 1 mei	30 juni	- aug	sept
voor profielkeuze	1,1%	1,1%	1,9%	0,2%	0,1%	0,0%
voor aanvang schooljaar	2,5%	2,1%	4,0%	0,5%	0,3%	0,0%
eerste helft van schooljaar	3,8%	4,6%	7,9%	0,7%	0,5%	0,0%
jan - feb	0,7%	4,0%	6,3%	0,3%	0,2%	0,0%
mrt - april	0,8%	1,3%	22,2%	1,1%	0,4%	0,0%
mei - juni	0,5%	0,9%	10,1%	3,1%	1,0%	0,0%
juli - aug	0,3%	0,6%	3,9%	0,9%	2,3%	0,2%
sept	0,0%	0,0%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%
weet ik niet meer	0,5%	0,8%	4,2%	0,7%	0,5%	0,0%

Selectie

keuzemoment	aangemeld voor 1	aangemeld	aangemeld mrt	aangemeld 2 mei -	aangemeld juli	aangemeld
	januari	jan - feb	- 1 mei	30 juni	- aug	sept
voor profielkeuze	5,2%	1,6%	1,1%	0,1%	0,2%	0,0%
voor aanvang schooljaar	8,6%	3,3%	2,0%	0,3%	0,1%	0,1%
eerste helft van schooljaar	16,6%	7,7%	3,4%	0,5%	0,2%	0,1%
jan - feb	2,3%	7,2%	2,7%	0,2%	0,1%	0,0%
mrt - april	5,3%	4,7%	6,2%	0,5%	0,2%	0,0%
mei - juni	2,8%	2,8%	2,7%	0,8%	0,2%	0,1%
juli - aug	1,2%	1,9%	0,9%	0,4%	0,6%	0,1%
sept	0,0%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
weet ik niet meer	1,2%	1,0%	1,7%	0,3%	0,2%	0,0%

1.5.2 De interactie tussen het keuzemoment en het inschrijfmoment van de studie voor instromers uit het mbo [TR103b]
Bron: Startmonitor september 2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Met selectieve opleidingen worden opleidingen bedoeld die een selectieprocedure kennen (numerus fixus, aanvullende eisen of kleinschalig en intensief onderwijs zoals University Colleges). In de Startmonitor is uitgevraagd of een student een dergelijke opleiding volgt Selectie versus geen selectie van de huidige studie (moment van inschrijving betreft immers ook van huidige studie). Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Geen selectie

keuzemoment	aangemeld voor 1 januari	aangemeld jan - feb	aangemeld mrt - 1 mei	aangemeld 2 mei - 30 juni	aangemeld juli - aug	aangemeld sept
voor keuze mbo-opleiding	2,3%	2,3%	5,9%	1,1%	0,9%	0,1%
voor aanvang schooljaar	3,3%	2,5%	5,1%	1,1%	0,9%	0,1%
eerste helft van schooljaar	4,6%	4,1%	7,5%	1,2%	0,8%	0,1%
jan - feb	0,3%	3,9%	6,3%	0,3%	0,2%	0,0%
mrt - april	0,3%	0,7%	16,0%	1,8%	0,6%	0,1%
mei - juni	0,1%	0,3%	6,0%	4,3%	1,3%	0,0%
juli - aug	0,4%	0,3%	1,9%	0,9%	2,9%	0,1%
sept	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%
weet ik niet meer	0,6%	0,7%	3,7%	1,0%	0,3%	0,1%

Selectie

keuzemoment	aangemeld voor 1 januari	aangemeld jan - feb	aangemeld mrt - 1 mei	aangemeld 2 mei - 30 juni	aangemeld juli - aug	aangemeld sept
voor keuze mbo-opleiding	6,8%	3,2%	4,3%	1,0%	1,4%	0,0%
voor aanvang schooljaar	6,3%	2,1%	3,5%	1,7%	0,3%	0,0%
eerste helft van schooljaar	10,2%	5,3%	4,1%	1,8%	0,8%	0,5%
jan - feb	1,6%	6,2%	3,8%	1,9%	0,0%	0,0%
mrt - april	2,5%	0,4%	7,4%	2,0%	0,2%	0,0%
mei - juni	1,9%	0,7%	3,9%	1,4%	0,5%	0,0%
juli - aug	1,2%	0,0%	1,6%	1,5%	2,3%	0,0%
sept	0,3%	0,5%	0,0%	0,0%	0,4%	0,0%
weet ik niet meer	1,6%	1,1%	1,4%	0,4%	0,0%	0,0%

1.5.3 Tevredenheid over voorbereiding op beroepsloopbaan [TR117]

Bron: Studentenmonitor 2011-2023. De populatie betreft voltijd studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars.

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-ba zeer ontevreden	3,3%	3,4%	3,0%	3,1%	3,2%	3,4%	3,9%
hbo-ba ontevreden	11,9%	13,0%	12,1%	14,3%	13,0%	13,1%	13,5%
hbo-ba neutraal	28,2%	28,4%	29,1%	26,9%	28,3%	27,3%	30,7%
hbo-ba tevreden	42,5%	41,2%	41,6%	41,5%	40,6%	41,5%	36,4%
hbo-ba zeer tevreden	14,0%	14,0%	14,3%	14,1%	14,8%	14,7%	15,5%
wo-ba zeer ontevreden	6,2%	5,9%	6,8%	6,6%	5,8%	5,4%	6,0%
wo-ba ontevreden	22,8%	22,8%	22,7%	24,5%	24,9%	25,8%	22,5%
wo-ba neutraal	38,0%	34,1%	34,7%	35,3%	35,5%	34,5%	36,4%
wo-ba tevreden	25,5%	28,4%	28,1%	26,2%	26,8%	26,8%	25,7%
wo-ba zeer tevreden	7,5%	8,7%	7,7%	7,4%	7,0%	7,5%	9,4%
wo-ma zeer ontevreden	6,1%	6,5%	5,5%	5,3%	5,6%	5,2%	5,8%
wo-ma ontevreden	20,2%	18,1%	18,8%	16,8%	18,4%	18,9%	17,8%
wo-ma neutraal	29,4%	28,6%	29,4%	28,8%	29,0%	28,0%	30,4%
wo-ma tevreden	31,9%	35,2%	31,3%	36,2%	33,6%	34,5%	32,5%
wo-ma zeer tevreden	12,4%	11,6%	15,0%	12,9%	13,4%	13,5%	13,4%

2 Onderwijsdeelname masters

2.1 Instroom

2.1.1 Instroom in masteropleidingen in wo en hbo [TR024]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein type ho binnen ho zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen master en post-master. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen ho.

Post-masteropleidingen zijn meegenomen, maar niet dubbelgeteld met master inschrijvingen. Wanneer een student in een bepaald jaar voor beide voor het eerst is ingeschreven, tellen we de master inschrijving en niet post-master inschrijving. Instroom in een master opleiding wordt maar 1 keer geteld in totaal. Iemand telt dus bijvoorbeeld niet mee als instromer in een eerste jaar in een wo master, als de student al eerder instroomde in een hbo master.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	4.575	4.744	4.578	4.501	4.538	5.296	5.517	5.704	6.446	5.916	6.384
wo	42.192	42.653	45.469	45.387	47.401	48.878	50.182	57.628	58.623	51.725	53.000
totaal	46.767	47.397	50.047	49.888	51.939	54.174	55.699	63.332	65.069	57.641	59.384

2.1.2 Instroom in meerjarige masters [TR036]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Zowel hbo- als wo-masterinschrijvingen zijn meegenomen. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein type ho binnen ho zijn geteld. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen ho.

Post-masters zijn niet meegenomen in de berekening van de categorie masters. Instroom in een master opleiding wordt maar 1 keer geteld in totaal. Iemand telt dus bijvoorbeeld niet mee als instromer in een eerste jaar in een wo master, als de student al eerder instroomde in een hbo master.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	47,8%	45,9%	48,5%	54,7%	59,8%	54,3%	54,6%	52,8%	49,2%	49,4%	46,2%
wo	37,8%	38,7%	40,3%	39,1%	40,9%	41,1%	40,8%	39,1%	38,8%	39,9%	39,8%

2.1.3 Ontwikkeling studentaantallen in hbo-masters naar onderdeel [TR037b]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen master. Soort hoger onderwijs is alleen hbo.

De opleiding M Leren en Innoveren behoort bij sommige instellingen tot onderdeel onderwijs, en bij andere instellingen tot onderdeel landbouw en natuurlijke omgeving.

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
economie	69	149	419	653	861	984	1.181	1.386
gedrag en maatschappij	989	984	1.059	1.066	1.125	1.251	1.147	1.113
gezondheidszorg	1.299	1.593	2.047	2.523	2.888	2.950	2.763	2.754
landbouw en natuurlijke omgeving	76	70	92	105	114	131	111	131
onderwijs	6.885	5.940	5.412	5.169	4.668	4.993	5.001	4.627
sectoroverstijgend	21	34	53	109	266	374	430	544
taal en cultuur	2.579	2.796	2.998	3.061	3.223	3.381	3.281	3.305
techniek	71	326	474	596	726	857	900	988

2.2 Doorstroom

2.2.1 Aandeel bachelor-master doorstromers dat binnen hetzelfde onderdeel blijft [TR032]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft diploma's en inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Directe en indirecte doorstromers zijn samengenomen. De CROHO-sectorindeling is zoals geregistreerd in het 1cijfer ho. Die registratie is licht aangepast ten opzichte van de originele bron de actuele CROHO-tabel volgens afspraken binnen de 1cijfer ho werkgroep.

Het onderdeel (voorheen CROHO-sector) van de afgeronde bachelor opleiding is vergeleken met de CROHO-sector van de gekozen masteropleiding, per doorstromende student, om te bepalen of studenten een masteropleiding kozen binnen hetzelfde onderdeel of niet. In de noemer van de aandelen zien we alle bachelor-master doorstromers, in de teller alleen zij die in hetzelfde onderdeel zijn gebleven.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo	59,1%	61,0%	58,4%	58,7%	56,4%	57,3%	55,7%	54,5%	55,0%	55,9%
wo	92,4%	91,9%	91,7%	91,0%	90,3%	89,9%	89,9%	89,3%	89,4%	89,0%

2.2.2 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een meerjarige master volgt [TR034]

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdin-schrijvingen in post-master of masteropleidingen in hbo of wo in het selectiedomein HO type nieuw, waarbij de onderwijsdeelnemers voor de eerste keer staan ingeschreven het betreffende type hoger onderwijs. Gelijktijdige post-master en master inschrijvingen werden ontubeld door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer. Wo en hbo in de grafiek/tabellen betreft het soort onderwijs van het bachelor diploma, het soort ho van de masteropleiding is hier niet onderscheiden.

Zowel directe als indirecte doorstromers tellen mee in de berekening van de percentages Masters zijn geclassificeerd als een- of meerjarig op basis van geregistreerde studielast (uit de actuele CROHO-tabel met aanvullingen) per opleidingscode.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo	36,6%	36,9%	36,7%	35,4%	36,2%	35,7%	35,5%	34,4%	32,0%	31,6%	35,1%
wo	40,0%	40,5%	40,9%	42,5%	42,4%	44,3%	44,6%	44,4%	42,9%	42,3%	42,6%

2.2.3 Aandeel bachelor-master doorstromers dat een research master volgt [TR035]

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdschrijvingen in post-master of masteropleidingen in hbo of wo in het selectiedomein HO type nieuw, waarbij de onderwijsdeelnemers voor de eerste keer staan ingeschreven het betreffende type hoger onderwijs. Gelijkijdige post-master en master inschrijvingen werden ontdebeld door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer. Wo en hbo in de grafiek/tabellen betreft het soort onderwijs van het bachelor diploma, het soort ho van de masteropleiding is hier niet onderscheiden.

Tenslotte zijn Research masters als zodanig geregistreerd bij DUO.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo	24	21	25	22	17	17	22	20	16	20	25
wo	988	977	956	985	1.041	938	853	935	968	949	873
	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,3%	0,4%
wo	3,6%	3,6%	3,5%	3,4%	3,7%	3,3%	3,0%	3,2%	3,2%	3,1%	3,0%

2.2.4 Aandeel wo bachelorgediplomeerden dat doorstroomt naar dezelfde of een andere instelling [TR038]

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdschrijvingen in post-master of masteropleidingen in het wo in het selectiedomein HO type nieuw, gefilterd op verblijfsjaar in HO type nieuw gelijk aan 1 hebben. Gelijkijdige post-master en master inschrijvingen werden ontdebeld door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
direct: andere instelling	22,3%	24,6%	25,0%	24,8%	24,6%	25,5%	25,9%	26,3%	29,7%	30,6%	27,4%
direct: zelfde instelling	51,3%	50,7%	49,4%	48,2%	46,2%	44,6%	45,1%	42,9%	44,3%	43,6%	42,5%
indirect: andere instelling	10,9%	11,0%	12,0%	12,7%	13,9%	14,6%	14,1%	14,8%	13,4%	12,7%	14,9%
indirect: zelfde instelling	15,4%	13,7%	13,6%	14,3%	15,4%	15,3%	14,9%	16,0%	12,7%	13,1%	15,3%

3 Internationalisering

3.1 Instroom en doorstroom

3.1.1 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen voor hbo en wo [TR017]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'. Totaal is de som van hbo en wo.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
wo	5.330	5.746	6.841	8.645	10.471	12.892	13.769	15.375	18.484	18.997	18.761
hbo	6.909	6.518	6.802	6.869	7.448	7.532	8.357	7.664	8.772	9.565	9.643
totaal	12.239	12.264	13.643	15.514	17.919	20.424	22.126	23.039	27.256	28.562	28.404

3.1.2 Aandeel internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen van totale instroom in hbo en wo [TR018]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'. Totaal is de som van hbo en wo. Aandeel berekend als aantal instromers met indicatie internationale student ten opzichte van totaal aantal instromers met verder dezelfde selectiecriteria.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	7,4%	7,2%	8,3%	8,0%	8,3%	8,4%	9,2%	7,7%	10,0%	11,6%	12,1%
wo	11,6%	12,8%	15,4%	18,1%	19,7%	22,5%	23,5%	23,3%	29,1%	31,4%	31,5%
totaal	8,8%	9,1%	10,8%	11,6%	12,6%	13,9%	14,8%	13,9%	18,0%	20,0%	20,4%

3.1.3 Internationale instroom in voltijd bacheloropleidingen in hbo en wo uitgesplitst naar (EER-)herkomst [TR019]
 Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'.

Een internationale student wordt beschouwd als West-Europees als de eerste nationaliteit overeenkomt met één van de West-Europese landen zoals gedefinieerd door EuroVoc (Andorra, België, Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Liechtenstein, Luxemburg, Oostenrijk, Monaco, Zwitserland). Een internationale student wordt beschouwd als Overig EER als de eerste nationaliteit overeenkomt met één van de overige landen in de Europese Economische Ruimte, aangevuld met Suriname, volgens de samenstelling van de EER op moment van inschrijving. Totaal is de som van hbo en wo.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo: overig	1.483	1.384	1.550	1.507	1.823	1.772	1.789	1.612	1.942	2.334	2.709
hbo: overig EER	1.767	1.765	2.058	2.163	2.591	2.877	3.487	3.050	4.200	4.982	4.780
hbo: west-Europa	3.659	3.369	3.192	3.197	3.031	2.882	3.079	3.001	2.625	2.248	2.144
wo: overig	819	933	1.262	1.559	2.136	2.748	3.267	3.595	3.953	4.336	4.485
wo: overig EER	1.233	1.469	1.874	2.409	3.332	4.372	4.960	5.628	8.736	9.402	8.861
wo: west-Europa	3.278	3.344	3.703	4.676	5.002	5.767	5.538	6.148	5.794	5.258	5.411

3.1.4 Aandeel internationale instromers in wo en hbo masteropleidingen [TR026]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein type ho binnen ho zijn geteld. Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'.

Type hoger onderwijs is alleen master en post-master. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen ho. Post-masteropleidingen zijn meegenomen, maar niet dubbelgeteld met master inschrijvingen. Wanneer een student in een bepaald jaar voor beide voor het eerst is ingeschreven, tellen we de master inschrijving en niet post-master inschrijving. Instroom in een master opleiding wordt maar 1 keer geteld in totaal. Iemand telt dus bijvoorbeeld niet mee als instromer in een eerste jaar in een wo master, als de student al eerder instroomde in een hbo master.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	13,7%	15,1%	15,9%	18,5%	24,3%	24,8%	25,9%	28,8%	26,8%	30,0%	33,0%
wo	21,2%	22,6%	25,0%	27,6%	28,0%	29,0%	29,5%	28,5%	32,2%	33,4%	33,7%
totaal	20,5%	21,8%	24,2%	26,8%	27,7%	28,6%	29,2%	28,5%	31,7%	33,1%	33,6%

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	625	715	728	833	1.104	1.315	1.428	1.640	1.727	1.776	2.107
wo	8.942	9.629	11.362	12.522	13.284	14.182	14.825	16.425	18.882	17.295	17.840
totaal	9.567	10.344	12.090	13.355	14.388	15.497	16.253	18.065	20.609	19.071	19.947

3.1.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar indicatie internationale student [TR031]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft diploma's en inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Directe en indirecte doorstromers zijn samengenomen.

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdin-schrijvingen in post-master of masteropleidingen in hbo of wo in het selectiedomein HO type nieuw, waarbij de onderwijsdeelnemers voor de eerste keer staan ingeschreven het betreffende type hoger onderwijs. Gelijktijdige post-master en master inschrijvingen werden ontdebeld door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer. Wo en hbo in de grafiek/tabellen betreft het soort onderwijs van het bachelor diploma, het soort ho van de masteropleiding is hier niet onderscheiden.

Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo: internationaal	7,5%	6,9%	6,9%	7,0%	6,5%	7,3%	8,0%	9,5%	11,8%	11,7%	10,1%
hbo: niet internationaal	7,1%	7,3%	7,6%	7,0%	7,6%	7,9%	8,0%	9,1%	10,6%	9,8%	8,6%
wo: internationaal	54,8%	55,2%	55,3%	53,2%	52,7%	53,3%	53,5%	54,0%	54,2%	49,5%	48,5%
wo: niet internationaal	79,7%	84,9%	86,2%	86,3%	85,1%	84,3%	84,6%	85,3%	85,6%	78,2%	77,0%

3.2 Studiesucces, uitval en switch

3.2.1 Studiesucces na 1 jaar: internationale versus niet-internationale studenten in hbo en wo [TR041a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Let op dat het hier gaat om instroomcohorten, en dat er gekeken wordt naar hun inschrijvingsgedrag (herinschrijving of switch) een jaar *na* instroom. Jaar 2020/2021 gaat dus om waar instromers die in 2020/2021 begonnen aan de opleiding staan in het jaar 2021/2022.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo: internationaal	70,2%	70,9%	72,5%	72,4%	72,0%	72,6%	77,8%	81,2%	77,9%	74,4%
hbo: niet internationaal	65,2%	66,4%	67,5%	67,4%	65,9%	65,6%	72,5%	73,4%	67,4%	63,4%
wo: internationaal	70,3%	72,0%	72,6%	72,9%	71,7%	71,0%	79,2%	75,8%	75,4%	77,2%
wo: niet internationaal	71,7%	72,1%	71,6%	71,9%	70,1%	70,0%	73,6%	71,6%	67,2%	67,9%

3.2.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar: internationale studenten versus niet-internationaal in hbo en wo [TR041b]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar. Let op dat het hier gaat om instroomcohorten, en dat er gekeken wordt naar hun inschrijvingsgedrag (herinschrijving of switch) een jaar *na* instroom. Jaar 2020/2021 gaat dus om waar instromers die in 2020/2021 begonnen aan de opleiding staan in het jaar 2021/2022.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
hbo: internationaal	61,4%	62,8%	61,3%	58,8%	59,3%	56,7%	57,0%	59,8%	59,2%	57,6%	57,8%
hbo: niet internationaal	50,1%	46,8%	47,0%	46,8%	48,0%	48,7%	49,2%	50,6%	50,9%	49,9%	49,6%
wo: internationaal	68,1%	67,0%	66,6%	66,4%	67,8%	67,0%	69,7%	69,5%	68,4%	68,4%	67,6%
wo: niet internationaal	55,7%	56,6%	59,1%	61,3%	63,2%	63,0%	62,6%	63,2%	63,4%	64,2%	62,0%

3.2.3 Uitval en switch na 1 jaar wo bachelor, internationale studenten versus Nederlandse voormalig vwo'ers [TR070]
 Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen wo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Een student wordt beschouwd als internationale student indien de hoogste vooropleiding vóór het ho beschreven staat als overig of onbekend en de eerste nationaliteit van de student niet gelijk is aan 'Nederlandse' of 'Behandeld als Nederlander' of 'Afgeleide bijzonder Nederlanderschap'.

Voor de vergelijkingsgroep is gefilterd op Nederlandse nationaliteit en een vwo vooropleiding.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Nederlandse studenten met vwo-achtergrond: uitval	2,9%	3,1%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	2,3%	3,1%	4,6%	3,8%
Nederlandse studenten met vwo-achtergrond: switch	20,2%	18,6%	18,8%	17,9%	18,7%	18,9%	15,2%	16,8%	21,1%	22,2%
Internationale studenten: uitval	18,7%	17,0%	16,0%	16,1%	16,8%	16,5%	12,1%	14,0%	14,0%	12,3%
Internationale studenten: switch	8,3%	8,0%	7,9%	8,1%	8,3%	9,4%	6,0%	7,3%	8,1%	10,4%

3.3 Studiekeuze

3.3.1 Percentage van alle voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118a]

Studentenmonitor 2011-2023. De populatie betreft voltijd studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars. Studiegerelateerde ervaring: minimaal 1 ja: officiële inschrijving HO-instelling buitenland, stage/coschappen, talencursus, onderzoek/studiereis, summerschool, andere studiegerelateerde activiteit.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-ba	14,1%	19,4%	22,9%	21,8%	23,4%	24,2%	26,8%	26,9%	28,9%	25,1%	16,8%	14,3%	19,2%
wo-ba	11,7%	13,7%	18,2%	18,1%	17,4%	19,3%	19,3%	21,0%	20,5%	20,6%	13,4%	13,8%	18,0%
wo-ma	33,0%	37,4%	45,5%	43,7%	48,7%	49,0%	47,5%	51,0%	49,4%	46,4%	40,0%	34,8%	33,9%

3.3.2 Duur van studiegerelateerde buitenlandervaring naar type en soort ho [TR118b]

Studentenmonitor 2011-2023. De populatie betreft voltijd studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars. Studiegerelateerde ervaring: minimaal 1 ja: officiële inschrijving HO-instelling buitenland, stage/coschappen, talencursus, onderzoek/studiereis, summerschool, andere studiegerelateerde activiteit.

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-ba: 1-3 maanden	29,1%	53,1%	58,2%	56,6%	60,2%	57,4%	59,2%	56,0%	57,6%	58,0%	54,9%	60,8%	56,3%
hbo-ba: 4-6 maanden	46,4%	33,9%	27,2%	27,8%	26,4%	29,5%	27,3%	26,6%	29,3%	29,5%	26,9%	27,3%	29,5%
hbo-ba: 7-12 maanden	17,3%	10,6%	9,9%	11,3%	9,7%	9,7%	9,7%	10,9%	8,7%	8,6%	11,4%	7,7%	9,5%
hbo-ba: langer dan een jaar	7,2%	2,5%	4,8%	4,4%	3,8%	3,4%	3,8%	6,5%	4,3%	3,9%	6,8%	4,2%	4,7%
wo-ba: 1-3 maanden	31,4%	48,6%	57,6%	57,8%	58,7%	51,2%	61,5%	58,7%	54,4%	44,5%	49,1%	51,7%	45,7%
wo-ba: 4-6 maanden	46,0%	37,8%	27,4%	30,2%	29,3%	36,4%	28,1%	29,7%	33,8%	37,8%	30,4%	34,5%	41,1%
wo-ba: 7-12 maanden	16,3%	9,0%	9,4%	9,4%	9,5%	9,8%	7,6%	7,2%	8,2%	11,0%	11,2%	8,7%	8,6%
wo-ba: langer dan een jaar	6,3%	4,6%	5,5%	2,6%	2,5%	2,6%	2,9%	4,4%	3,6%	6,7%	9,3%	5,1%	4,6%
wo-ma: 1-3 maanden	28,8%	39,6%	44,6%	44,1%	42,7%	43,3%	45,3%	39,6%	36,4%	33,2%	31,4%	34,9%	36,1%
wo-ma: 4-6 maanden	48,2%	40,9%	32,7%	36,9%	35,8%	34,4%	34,8%	35,8%	39,0%	35,4%	43,5%	40,9%	41,4%
wo-ma: 7-12 maanden	16,8%	16,0%	13,1%	14,0%	17,1%	15,9%	13,7%	14,4%	13,4%	12,1%	12,9%	10,7%	11,5%
wo-ma: langer dan een jaar	6,1%	3,5%	9,6%	5,0%	4,5%	6,4%	6,2%	10,2%	11,2%	19,3%	12,2%	13,5%	11,0%

3.3.3 Percentage van de Nederlandse voltijd studenten met studiegerelateerde buitenlandervaring [TR118c]

Studentenmonitor 2011-2023. De populatie betreft voltijd Nederlandse studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars. Studiegerelateerde ervaring: minimaal 1 ja: stage/coschappen, talencursus, onderzoek/studiereis, summerschool, andere studiegerelateerde activiteit.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-ba	24,1%	16,2%	14,1%	18,5%
wo-ba	20,3%	13,0%	13,3%	18,1%
wo-ma	45,0%	38,9%	32,8%	32,7%

3.3.4 Duur van de buitenlandervaring van de Nederlandse voltijd studenten [TR118d]

Studentenmonitor 2011-2023. De populatie betreft voltijd Nederlandse studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars. Studiegerelateerde ervaring: minimaal 1 ja: stage/coschappen, talencursus, onderzoek/studiereis, summerschool, andere studiegerelateerde activiteit.

	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-ba: 1-3 maanden	59,4%	58,4%	61,4%	59,3%
hbo-ba: 4-6 maanden	30,1%	27,2%	27,8%	29,0%
hbo-ba: 7-12 maanden	8,6%	10,3%	7,6%	9,5%
hbo-ba: langer dan een jaar	2,0%	4,1%	3,2%	2,2%
wo-ba: 1-3 maanden	46,9%	52,4%	53,2%	48,0%
wo-ba: 4-6 maanden	40,0%	31,3%	34,9%	41,9%
wo-ba: 7-12 maanden	10,0%	10,4%	8,0%	7,6%
wo-ba: langer dan een jaar	3,0%	5,9%	3,8%	2,5%
wo-ma: 1-3 maanden	40,0%	35,1%	40,2%	40,4%
wo-ma: 4-6 maanden	43,2%	47,1%	44,2%	42,7%
wo-ma: 7-12 maanden	12,1%	12,8%	10,8%	11,4%
wo-ma: langer dan een jaar	4,7%	5,0%	4,8%	5,6%

3.3.5 Het hebben gevolgd van hoger onderwijs in het buitenland naar studiefase naar jaar (gewogen) [TR120]

Studentenmonitor 2013-2023. De populatie betreft voltijd master studenten met een buitenlandervaring in het hoger onderwijs. Voor de Studentenmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken soort ho, type ho, sector van de opleiding, geslacht en eerstejaars/ouderejaars. Hoger onderwijs in het buitenland kan in meer dan één studiefase zijn gevolgd.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
bachelor	73,0%	69,3%	69,6%	68,6%	74,7%	78,8%	81,1%	87,9%	91,0%	83,9%	79,8%
master	29,7%	35,7%	36,4%	39,3%	30,4%	26,8%	28,0%	19,4%	12,6%	18,5%	29,3%
associate degree	0,1%	0,1%	0,9%	0,0%	0,7%	0,3%	0,0%	0,4%	0,8%	1,5%	0,3%
universitaire lerarenopleiding	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,2%	0,2%	0,6%	0,1%	0,2%	0,2%
premaster/schakelstudie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,3%	0,1%	1,1%	0,2%	0,9%	0,7%

3.3.6 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Nederlandstalige (selectie)opleidingen [TR104a]

Startmonitor 2019-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Vanaf 2020-2021 is de vraag naar rol van de taal anders geformuleerd. Gehercodeerd naar driedeling: geen rol = geen rol; enigszins negatief + enigszins positief = kleine rol; sterk negatief + sterk positief = grote rol. Er is geselecteerd op studenten die een studie in het Nederlands volgen. Selectieve opleidingen betreffen de university colleges en opleidingen met een numerus fixus en/of aanvullende eisen

	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Geen selectie: Geen rol	53,9%	47,4%	45,9%	47,3%	44,8%
Geen selectie: Een kleine rol	28,2%	28,8%	28,1%	28,5%	28,1%
Geen selectie: Een grote rol	17,9%	23,7%	25,9%	24,2%	27,1%
Selectie: Geen rol	57,2%	50,0%	46,8%	47,8%	45,0%
Selectie: Een kleine rol	30,0%	29,7%	32,4%	29,4%	32,2%
Selectie: Een grote rol	12,9%	20,3%	20,8%	22,8%	22,8%

3.3.7 De invloed van de taal van de opleiding op studiekeuze bij Engelstalige (selectie)opleidingen [TR104b]
 Startmonitor 2019-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Vanaf 2020-2021 is de vraag naar rol van de taal anders geformuleerd. Gehercodeerd naar driedeling: geen rol = geen rol; enigszins negatief + enigszins positief = kleine rol; sterk negatief + sterk positief = grote rol. Geselecteerd op studenten die een studie in het Engels volgen. Selectieve opleidingen betreffen de university colleges en opleidingen met een numerus fixus en/of aanvullende eisen

	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Geen selectie: Geen rol	30,0%	32,8%	32,5%	33,3%	31,8%
Geen selectie: Een kleine rol	32,8%	39,3%	38,0%	35,1%	42,5%
Geen selectie: Een grote rol	37,3%	27,9%	29,5%	31,6%	25,7%
Selectie: Geen rol	29,9%	28,0%	31,1%	32,3%	36,9%
Selectie: Een kleine rol	35,9%	39,7%	40,4%	39,1%	38,7%
Selectie: Een grote rol	34,2%	32,2%	28,5%	28,6%	24,4%

4 Tekortsectoren: Lerarenopleidingen, bètatechniek en zorgopleidingen

4.1 Instroom en doorstroom

4.1.1 Instroom in voltijd bacheloropleidingen bètatechniek naar soort ho [TR020]
 Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding. De definitie voor bètatechniek is afkomstig van het Platform Talent voor Technologie, waarbij Natuur (alleen wo), Techniek en een aantal opleidingen in andere sectoren met een bètagehalte van meer dan vijftig procent samen genomen zijn. Opleidingen vallen onder bètatechniek als ze zijn ingedeeld in cluster 1 of cluster 2. De clusterindeling is als volgt: 0 = Overig hoger onderwijs; 1 = Bèta Natuur & Techniek; 2 = Meer dan 50% bèta; 3 = Lerarenopleiding bèta; 4 = Minder dan 50% bèta.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	26.646	27.620	26.872	28.371	29.361	29.379	28.687	29.117	25.874	25.666	25.490
wo	18.664	18.376	19.236	20.585	22.529	23.368	23.733	25.480	25.298	25.168	24.796

4.1.2 Aandeel bèatechniek bachelor doorstromers dat een bèatechniek master volgt [TR033]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft diploma's en inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Directe en indirecte doorstromers zijn samengenomen. De labels hbo en wo betreffen de herkomst van de doorstromers. De soort ho (hbo/wo) waarin de master wordt gedaan, hoeft niet dezelfde te zijn. De definitie voor bèatechniek is afkomstig van het Platform Talent voor Technologie, waarbij Natuur (alleen wo), Techniek en een aantal opleidingen in andere sectoren met een bèagehalte van meer dan vijftig procent samen genomen zijn. Opleidingen vallen onder bèatechniek als ze zijn ingedeeld in cluster 1 of cluster 2. De clusterindeling is als volgt: 0 = Overig hoger onderwijs; 1 = Bèta Natuur & Techniek; 2 = Meer dan 50% bèta; 3 = Lerarenopleiding bèta; 4 = Minder dan 50% bèta.

Ook zijn alleen bèatechniek bachelor gediplomeerden meegenomen. In de noemer van de aandelen zien we alle bachelor-master doorstromers, die een bachelor bèatechniek hebben afgerond, in de teller alleen zij die ook in de bèatechniek een master zijn gaan doen.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo	73,6%	77,0%	73,0%	75,5%	75,4%	76,2%	75,7%	71,8%	69,5%	68,6%
wo	90,5%	89,9%	90,6%	89,9%	88,9%	89,6%	89,1%	87,8%	86,9%	87,4%

4.1.3 Instroom in lerarenopleidingen naar bevoegdheid en vooropleiding [TR021]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding. Vooropleiding is de hoogste vooropleiding vóór en binnen het ho op moment van inschrijving. Een opleiding wordt beschreven als lerarenopleiding wanneer deze is geclassificeerd als het verlenen van een onderwijsbevoegdheid volgens de indeling van de Inspectie van het Onderwijs.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
tweedegraads: havo	2.861	2.813	2.621	2.636	2.548	2.414	2.127	2.188	1.939	1.929	1.913
tweedegraads: mbo	1.473	1.581	1.508	1.516	1.675	1.679	1.673	1.750	1.659	1.474	1.422
tweedegraads: vwo	438	390	326	411	354	343	320	330	298	321	334
tweedegraads: ho	2.892	2.794	2.937	2.665	2.374	2.187	1.926	2.004	1.930	1.624	1.547
tweedegraads: overig	535	412	370	390	450	331	352	403	378	306	272
tweedegraads: onbekend	66	61	46	71	228	298	280	266	262	191	189
eerstegraads: havo	928	924	850	904	860	836	844	966	733	754	870
eerstegraads: mbo	566	605	526	533	647	597	586	637	669	589	600
eerstegraads: vwo	209	169	152	151	130	155	154	170	155	164	185
eerstegraads: ho	2.105	1.985	1.951	1.902	1.802	1.876	1.729	1.862	1.770	1.592	1.442
eerstegraads: overig	93	93	93	102	96	98	117	106	98	104	97
eerstegraads: onbekend	63	50	34	38	65	90	79	67	81	51	53
basisonderwijs: havo	3.228	3.232	2.342	2.573	2.546	2.816	2.923	3.587	2.778	2.977	2.936
basisonderwijs: mbo	2.316	2.348	1.075	1.215	1.292	1.463	1.732	2.673	1.984	2.338	2.259
basisonderwijs: vwo	752	719	698	677	692	747	786	854	755	763	808
basisonderwijs: ho	963	1.015	899	1.096	1.297	1.412	1.560	2.075	1.880	1.543	1.373
basisonderwijs: overig	200	165	98	88	106	90	114	181	147	153	100
basisonderwijs: onbekend	47	33	15	15	58	156	218	237	177	114	94

4.1.4 Instroom in eerstegraads lerarenopleidingen [TR028]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding.

Voor deze indicator is een nieuwe instroomdefinitie gebruikt. Omdat het hier specifiek gaat over educatieve masters is gekozen voor het domein opleiding-inschrijving, gefilterd op indicatie eerstejaars, type onderwijs master of post-master (veel educatieve masters zijn post-masteropleidingen). Vervolgens zijn inschrijvingen gefilterd op opleidingscode, op basis van een door DUO samengestelde lijst van educatieve opleidingen, en met specificatie 'eerstegraads' zodat alleen masters die resulteren in een eerstegraads docentbevoegdheid zijn meegenomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo: meerjarig	666	617	633	620	623	640	633	579	633	608	547
wo: eenjarig	916	859	766	707	676	673	581	631	566	449	332
wo: meerjarig	342	295	336	315	318	385	311	403	359	330	316
wo: totaal	1.258	1.154	1.102	1.022	994	1.058	892	1.034	925	779	648

4.1.5 Ontwikkeling deelname educatieve en overige masters in het hbo [TR037a]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen master. Soort hoger onderwijs is alleen hbo.

Onder educatieve hbo masters, verstaan we de hbo-masteropleidingen die tot eerstegraads onderwijsbevoegdheid opleiden. *Overige master* betekent in deze context alle hbo-masteropleidingen die niet tot eerstegraads onderwijsbevoegdheid opleiden, ook opleidingen ingedeeld in CROHO-onderdeel onderwijs, bijvoorbeeld specialistenopleidingen voor (reeds bevoegde) onderwijsprofessionals. Opleidingen die minder dan 30 inschrijvingen hadden in 2022 zijn niet meegenomen in de analyse.

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
educatieve master	0,0%	-2,7%	-1,1%	-0,3%	-1,3%	-1,2%	-4,0%	-10,8%
overige master	0,0%	-1,2%	4,9%	11,9%	18,3%	28,4%	27,2%	25,9%
	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
M Leraar Aardrijkskunde	162	156	143	118	122	122	131	139
M Leraar Algemene Economie	223	220	238	250	256	245	208	194
M Leraar Bedrijfseconomie	47	40	50	54	54	55	56	56
M Leraar Biologie	151	131	140	134	142	147	155	142
M Leraar Duits	160	165	143	147	131	113	113	105
M Leraar Engels	328	309	297	312	317	339	330	309
M Leraar Frans	80	81	82	87	87	94	90	84
M Leraar Geschiedenis	125	118	117	120	128	131	113	105
M Leraar Godsdienst	60	67	59	57	50	39	33	24
M Leraar Maatschappijleer	43	39	37	34	44	39	41	42
M Leraar Natuurkunde	168	157	153	165	156	159	150	133
M Leraar Nederlands	297	301	310	294	275	263	244	229
M Leraar Scheikunde	119	125	129	117	117	124	122	115
M Leraar Wiskunde	371	363	411	438	425	437	454	404

4.1.6 Directe en indirecte doorstroom vanuit de vooropleiding naar zorgopleidingen [TR131]

Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs (directe doorstroom), of in het jaar daarna (indirecte doorstroom). Zorgopleidingen zijn geselecteerd op basis van het CROHO onderdeel 'gezondheidszorg'.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo: directe doorstroom	4.490	4.074	3.871	4.102	4.314	4.408	4.525	5.426	4.882	4.067	3618
havo: indirecte doorstroom	321	242	407	519	541	591	638	582	564	671	
vwo: directe doorstroom	4.190	3.927	3.954	3.861	4.235	4.168	4.202	4.599	4.644	4.241	3663
vwo: indirecte doorstroom	351	216	414	471	476	553	605	539	568	779	
mbo-4 bol: directe doorstroom	1.979	1.993	2.039	2.083	2.398	2.270	2.236	2.383	2.543	2.190	1956
mbo-4 bol: indirecte doorstroom	298	313	423	433	554	575	593	548	557	548	

4.2 Studiesucces

4.2.1 Studiesucces binnen de voltijd lerarenopleidingen [TR042]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding.

Het gaat hier om alle voltijd inschrijvingen binnen de opleiding. Als een student meerdere voltijd lerarenopleidingen volgt, wordt deze voor elke opleiding meegeteld. De studenten zijn wel ontdubbeld, wanneer zij voor dezelfde opleiding twee keer staan ingeschreven.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar betekent dat de opleiding van instroom is behaald binnen het daarvoor bepaald aantal benodigde jaren plus één jaar. Het aantal benodigde jaren is berekend op basis van studiepunten (ECT's) en het aantal uur dat nodig is per ECT.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

% studiesucces

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
hbo-ba: basisonderwijs	47,5%	45,5%	44,7%	42,9%	41,9%	42,9%	52,1%	50,8%	50,5%	49,4%		
wo-ba: basisonderwijs										60,9%		
hbo-ba: tweede	24,3%	23,0%	25,8%	26,1%	24,8%	27,3%	27,5%	28,6%	28,9%	28,5%		
hbo-ba: eerste	48,5%	45,7%	45,0%	46,2%	46,8%	47,8%	49,8%	52,3%	49,8%	49,8%		
wo-ma: eerste	70,7%	69,8%	70,5%	68,3%	76,1%	69,6%	72,2%	61,7%	53,7%	60,0%	60,0%	
wo-pm: eerste	73,0%	70,6%	74,3%	75,2%	72,5%	72,6%	72,9%	73,8%	68,8%	71,0%	72,4%	68,6%

gemiddelde cohortgrote

	Gemiddeld cohort
hbo-ba: basisonderwijs	5.822
wo-ba: basisonderwijs	46
hbo-ba: tweede	5.163
hbo-ba: eerste	1.918
wo-ma: eerste	50
wo-pm: eerste	880

4.3 Uitval en switch

4.3.1 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en bètatechniek classificatie [TRo69a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

De definitie voor bètatechniek is afkomstig van het Platform Talent voor Technologie, waarbij Natuur (alleen wo), Techniek en een aantal opleidingen in andere sectoren met een bètagehalte van meer dan vijftig procent samen genomen zijn. Opleidingen vallen onder bètatechniek als ze zijn ingedeeld in cluster 1 of cluster 2. De clusterindeling is als volgt: 0 = Overig hoger onderwijs; 1 = Bèta Natuur & Techniek; 2 = Meer dan 50% bèta; 3 = Lerarenopleiding bèta; 4 = Minder dan 50% bèta.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo betatechniek: switch	18,3%	18,2%	18,1%	18,3%	18,2%	18,9%	15,1%	14,0%	15,4%	18,8%
hbo betatechniek: uitval	16,4%	16,1%	15,8%	15,8%	16,5%	16,4%	11,7%	11,4%	14,3%	16,5%
hbo geen betatechniek: switch	17,6%	16,0%	16,0%	16,1%	16,7%	17,4%	14,7%	13,8%	16,0%	19,4%
hbo geen betatechniek: uitval	16,9%	17,2%	16,0%	15,8%	16,6%	15,8%	11,2%	11,2%	14,8%	17,0%
wo betatechniek: switch	23,3%	22,4%	23,7%	22,3%	22,4%	22,4%	18,1%	21,0%	22,6%	23,3%
wo betatechniek: uitval	5,7%	5,6%	5,7%	6,2%	6,4%	6,7%	5,0%	6,5%	7,5%	6,7%
wo geen betatechniek: switch	18,0%	16,5%	15,9%	15,6%	15,9%	16,0%	12,6%	13,9%	15,7%	21,8%
wo geen betatechniek: uitval	7,4%	7,6%	7,9%	8,1%	8,9%	8,8%	6,8%	7,6%	9,9%	9,1%
ho betatechniek: switch	20,3%	19,9%	20,4%	20,0%	20,0%	20,4%	16,5%	17,2%	18,9%	21,0%
ho betatechniek: uitval	12,0%	11,9%	11,6%	11,7%	12,1%	12,1%	8,7%	9,1%	11,0%	11,7%
ho geen betatechniek: switch	17,7%	16,2%	15,9%	16,0%	16,5%	16,9%	13,9%	13,9%	15,9%	20,3%
ho geen betatechniek: uitval	14,2%	14,4%	13,5%	13,3%	14,1%	13,4%	9,7%	9,9%	12,9%	14,0%

4.3.2 Bestemming in het ho van uitvallers/switchers uit bètatechniek opleidingen naar soort ho [TRo69b]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein actuele opleiding zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein actuele opleiding.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma. De definitie voor bètatechniek is afkomstig van het Platform Talent voor Technologie, waarbij Natuur (alleen wo), Techniek en een aantal opleidingen in andere sectoren met een bètagehalte van meer dan vijftig procent samen genomen zijn. Opleidingen vallen onder bètatechniek als ze zijn ingedeeld in cluster 1 of cluster 2. De clusterindeling is als volgt: 0 = Overig hoger onderwijs; 1 = Bèta Natuur & Techniek; 2 = Meer dan 50% bèta; 3 = Lerarenopleiding bèta; 4 = Minder dan 50% bèta.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo: naar wo betatechniek	1,8%	2,1%	2,1%	2,1%	2,4%	2,1%	3,1%	3,1%	2,8%	2,8%
hbo: naar hbo betatechniek	23,7%	22,5%	25,4%	24,6%	23,2%	21,7%	20,6%	20,0%	18,8%	18,6%
hbo: naar overige wo	1,4%	1,2%	1,2%	1,3%	1,4%	1,3%	1,9%	2,0%	1,7%	2,0%
hbo: naar overige hbo	20,8%	19,5%	20,8%	21,5%	20,2%	22,5%	24,2%	23,8%	21,8%	21,2%
hbo: uitval	52,3%	54,7%	50,5%	50,5%	52,8%	52,4%	50,2%	51,1%	54,9%	55,4%
wo: naar wo betatechniek	26,2%	27,6%	29,5%	27,6%	25,8%	25,5%	22,5%	24,0%	25,3%	25,5%
wo: naar hbo betatechniek	11,9%	12,0%	11,7%	11,4%	10,5%	10,9%	8,0%	7,9%	8,2%	8,1%
wo: naar overige wo	21,3%	19,6%	17,5%	18,0%	19,3%	18,2%	19,8%	19,8%	20,8%	19,9%
wo: naar overige hbo	5,6%	4,3%	4,1%	3,7%	4,1%	4,4%	4,7%	4,9%	4,8%	4,3%
wo: uitval	35,1%	36,4%	37,2%	39,4%	40,3%	41,0%	45,0%	43,3%	40,9%	42,2%

5 Toegankelijkheid en kansengelijkheid

5.1 Bachelorinstroom naar achtergrondkenmerken

5.1.1 Instroom in initiële opleidingen, naar type en soort hoger onderwijs en opleidingsvorm [TR010]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo associate degree deeltijd	34,5%	32,3%	33,7%	39,6%	37,8%	36,9%	38,3%	36,3%	42,1%	39,4%	37,1%
hbo associate degree duaal	12,3%	9,9%	10,5%	9,9%	9,2%	8,4%	8,0%	8,4%	8,5%	8,1%	8,3%
hbo associate degree voltijd	53,2%	57,8%	55,8%	50,6%	53,0%	54,7%	53,7%	55,3%	49,5%	52,4%	54,6%
hbo bachelor deeltijd	5,6%	4,9%	5,5%	5,7%	6,1%	6,5%	7,3%	6,8%	7,8%	7,5%	7,5%
hbo bachelor duaal	1,3%	1,2%	1,5%	1,3%	1,5%	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%	1,9%	1,9%
hbo bachelor voltijd	93,1%	93,9%	93,1%	93,0%	92,4%	91,8%	91,0%	91,5%	90,4%	90,6%	90,6%
wo bachelor deeltijd	0,9%	0,7%	0,7%	0,6%	0,7%	0,6%	0,6%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%
wo bachelor voltijd	99,1%	99,3%	99,3%	99,4%	99,3%	99,4%	99,4%	99,5%	99,4%	99,5%	99,5%
totaal bachelor deeltijd	4,1%	3,6%	3,9%	4,0%	4,2%	4,4%	4,8%	4,5%	5,0%	4,7%	4,7%
totaal bachelor duaal	0,9%	0,8%	1,0%	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%
totaal bachelor voltijd	95,0%	95,6%	95,2%	95,2%	94,8%	94,6%	94,1%	94,5%	94,0%	94,2%	94,2%

5.1.2 Instroom in voltijd initiële opleidingen naar type en soort hoger onderwijs en vooropleiding [TR013]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Vooropleiding is de hoogste vooropleiding vóór en binnen het ho op moment van inschrijving. Aandeel is berekend als instroom per jaar, soort ho, type ho en type vooropleiding ten opzichte van instroom per jaar, soort ho en type ho.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo associate degree buitenland	2,5%	2,5%	2,2%	2,5%	2,4%	3,0%	2,3%	2,5%	1,9%	2,8%	2,1%
hbo associate degree havo	21,9%	21,6%	18,1%	17,5%	18,0%	20,3%	25,5%	24,7%	25,7%	29,9%	33,3%
hbo associate degree mbo	63,6%	64,6%	68,0%	69,0%	70,2%	68,2%	65,0%	62,8%	61,9%	55,5%	54,2%
hbo associate degree onbekend	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,3%	0,7%	1,2%	1,3%	1,1%	0,9%
hbo associate degree overig	10,2%	10,1%	10,2%	9,8%	8,0%	7,3%	5,6%	7,4%	7,6%	8,7%	7,6%
hbo associate degree vwo	1,8%	1,1%	1,5%	1,2%	1,3%	0,9%	1,0%	1,3%	1,6%	2,0%	2,0%
hbo bachelor buitenland	6,5%	6,8%	8,4%	8,4%	10,0%	10,0%	10,5%	9,1%	11,6%	13,2%	13,1%
hbo bachelor havo	49,6%	50,2%	50,8%	52,3%	50,3%	51,1%	51,1%	52,3%	48,7%	48,6%	49,2%
hbo bachelor mbo	28,8%	30,0%	28,7%	28,4%	29,8%	28,8%	27,6%	27,7%	28,0%	26,0%	24,8%
hbo bachelor onbekend	2,6%	2,1%	1,7%	1,3%	0,7%	1,3%	1,5%	1,1%	1,2%	1,1%	1,6%
hbo bachelor overig	2,7%	2,5%	2,2%	1,9%	1,8%	1,0%	1,1%	2,0%	2,3%	1,9%	1,1%
hbo bachelor vwo	9,8%	8,5%	8,3%	7,6%	7,5%	7,8%	8,1%	7,8%	8,2%	9,3%	10,3%
wo bachelor buitenland	10,8%	11,7%	14,5%	15,8%	14,9%	15,6%	15,5%	15,3%	18,5%	19,6%	19,2%
wo bachelor onbekend	2,7%	3,4%	3,2%	4,8%	8,2%	10,3%	11,3%	10,9%	13,4%	14,5%	14,8%
wo bachelor overig	9,3%	10,2%	10,7%	10,1%	11,1%	10,5%	11,1%	11,5%	11,0%	8,9%	8,5%
wo bachelor vwo	70,2%	67,6%	64,9%	63,1%	59,8%	57,0%	54,9%	55,8%	49,7%	49,5%	49,8%
wo bachelor ho	7,0%	7,1%	6,7%	6,2%	6,1%	6,7%	7,1%	6,5%	7,5%	7,4%	7,6%
totaal bachelor buitenland	7,9%	8,4%	10,5%	11,1%	11,8%	12,2%	12,5%	11,6%	14,5%	15,9%	15,7%
totaal bachelor havo	33,3%	33,5%	32,9%	33,6%	31,6%	31,3%	31,1%	31,5%	28,3%	28,0%	28,1%
totaal bachelor mbo	19,3%	20,1%	18,6%	18,3%	18,7%	17,6%	16,8%	16,7%	16,3%	15,0%	14,2%
totaal bachelor onbekend	2,6%	2,5%	2,2%	2,5%	3,5%	4,8%	5,4%	5,0%	6,3%	6,8%	7,3%
totaal bachelor overig	4,9%	5,0%	5,2%	4,9%	5,3%	4,7%	5,0%	5,8%	5,9%	4,9%	4,3%
totaal bachelor vwo	29,7%	28,1%	28,2%	27,4%	26,9%	26,9%	26,5%	26,9%	25,6%	26,3%	27,2%
totaal bachelor ho	2,3%	2,4%	2,3%	2,2%	2,3%	2,6%	2,8%	2,6%	3,1%	3,2%	3,3%

5.1.3 Instroom uit Caribische delen van het Koninkrijk [TR023]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studenten die vanuit de Caribische delen van het Koninkrijk zijn ingestroomd in het hoger onderwijs worden gedefinieerd op basis van migratiegeschiedenis en onderwijshistorie: - ze zijn ingestroomd in een voltijd initiële hoger onderwijs opleiding - ze hebben geen Nederlandse vo opleiding gevolgd - ze zijn van één van de Caribische eilanden naar Nederland gemigreerd in het kalenderjaar van eerste inschrijving of één kalenderjaar daarvoor - ze zijn 25 jaar of jonger.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	689	676	596	645	684	730	754	715	914	779	747
wo	230	211	194	227	246	204	241	274	242	210	194
geheel ho	919	887	790	872	930	934	995	989	1.156	989	941

5.1.4 Instroom naar vooropleiding en opleidingsniveau ouders [TR015a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2013-2023 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 68% van de instromers.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
alle stromen: eerste generatie ho	48,3%	47,8%	47,3%	45,5%	43,8%	42,3%	41,1%	39,5%	37,7%	35,9%	33,4%
havo > hbo: eerste generatie ho	47,9%	47,3%	47,1%	45,2%	42,8%	41,4%	40,6%	38,8%	36,4%	35,5%	32,7%
mbo 4 bol > hbo: eerste generatie ho	67,7%	66,7%	65,5%	63,9%	62,5%	60,9%	59,5%	58,6%	56,8%	54,8%	52,5%
vwo > hbo: eerste generatie ho	39,3%	35,7%	39,5%	36,1%	31,7%	30,8%	29,3%	27,8%	26,8%	24,5%	22,2%
vwo > wo: eerste generatie ho	30,5%	28,8%	28,5%	27,0%	25,1%	24,6%	22,9%	22,1%	20,1%	19,5%	18,1%
alle stromen: ouders ho	51,7%	52,2%	52,7%	54,5%	56,2%	57,7%	58,9%	60,5%	62,3%	64,1%	66,6%
havo > hbo: ouders ho	52,1%	52,7%	52,9%	54,8%	57,2%	58,6%	59,4%	61,2%	63,6%	64,5%	67,3%
mbo 4 bol > hbo: ouders ho	32,3%	33,3%	34,5%	36,1%	37,5%	39,1%	40,5%	41,4%	43,2%	45,2%	47,5%
vwo > hbo: ouders ho	60,7%	64,3%	60,5%	63,9%	68,3%	69,2%	70,7%	72,2%	73,2%	75,5%	77,8%
vwo > wo: ouders ho	69,5%	71,2%	71,5%	73,0%	74,9%	75,4%	77,1%	77,9%	79,9%	80,5%	81,9%

5.1.5 Instroom naar vooropleiding en huishoudinkomen [TR015b]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijfsjaar (inschrijfsjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
alle stromen: Q1	3,6%	3,5%	3,3%	3,2%	3,0%	2,7%	2,3%	2,3%	2,2%	2,1%	2,0%
havo > hbo: Q1	3,5%	3,3%	3,1%	2,8%	2,6%	2,3%	2,0%	2,0%	1,8%	1,8%	1,7%
mbo 4 bol > hbo: Q1	4,8%	4,7%	4,5%	4,2%	3,9%	3,6%	3,1%	3,3%	3,2%	2,7%	2,9%
vwo > hbo: Q1	3,3%	3,3%	3,6%	3,5%	3,3%	3,1%	2,0%	2,2%	2,4%	2,5%	2,3%
vwo > wo: Q1	2,5%	2,3%	2,3%	2,6%	2,4%	2,1%	1,8%	1,8%	1,5%	1,8%	1,6%
alle stromen: Q2	7,1%	7,2%	7,3%	7,2%	6,9%	6,4%	6,1%	6,1%	5,9%	5,8%	5,1%
havo > hbo: Q2	7,4%	7,4%	7,4%	7,5%	7,1%	6,5%	6,2%	6,4%	6,0%	6,0%	5,4%
mbo 4 bol > hbo: Q2	9,0%	9,3%	9,4%	9,1%	9,0%	8,0%	7,7%	7,8%	7,8%	7,6%	6,6%
vwo > hbo: Q2	4,8%	4,7%	5,3%	4,5%	4,2%	4,5%	4,0%	3,3%	3,5%	4,4%	3,3%
vwo > wo: Q2	5,0%	4,8%	5,0%	4,9%	4,3%	4,5%	4,3%	4,3%	3,9%	4,1%	3,6%
alle stromen: Q3	13,0%	13,1%	13,2%	13,6%	13,6%	13,5%	13,2%	12,8%	12,1%	11,9%	11,5%
havo > hbo: Q3	13,2%	13,3%	13,1%	13,9%	13,8%	13,8%	13,5%	13,3%	12,4%	12,3%	11,8%
mbo 4 bol > hbo: Q3	16,1%	16,3%	16,7%	16,8%	16,6%	16,3%	16,1%	15,5%	14,6%	14,6%	13,8%
vwo > hbo: Q3	9,7%	9,7%	10,2%	10,6%	12,3%	11,1%	10,3%	10,0%	9,4%	9,0%	10,1%
vwo > wo: Q3	10,2%	9,9%	10,0%	10,0%	9,8%	9,9%	9,8%	9,4%	9,2%	9,0%	9,0%
alle stromen: Q4	24,4%	24,4%	24,5%	24,4%	24,2%	24,4%	23,9%	23,5%	23,5%	23,1%	22,2%
havo > hbo: Q4	25,3%	25,8%	25,9%	26,0%	25,6%	25,4%	25,1%	25,2%	24,7%	24,9%	23,5%
mbo 4 bol > hbo: Q4	26,6%	26,0%	25,8%	25,4%	25,6%	26,4%	25,6%	24,9%	25,1%	24,7%	23,9%
vwo > hbo: Q4	25,1%	25,2%	23,7%	24,3%	24,4%	25,5%	24,7%	23,7%	24,3%	23,9%	22,2%
vwo > wo: Q4	20,1%	19,6%	20,3%	20,2%	19,7%	20,0%	19,6%	18,8%	19,2%	18,0%	18,2%
alle stromen: Q5	51,9%	51,9%	51,7%	51,7%	52,4%	53,1%	54,5%	55,3%	56,4%	57,1%	59,2%
havo > hbo: Q5	50,6%	50,2%	50,3%	49,9%	50,9%	52,0%	53,0%	53,1%	55,1%	55,0%	57,7%
mbo 4 bol > hbo: Q5	43,5%	43,6%	43,5%	44,4%	44,8%	45,6%	47,4%	48,5%	49,4%	50,4%	52,8%
vwo > hbo: Q5	57,1%	57,0%	57,2%	57,0%	55,7%	55,8%	59,0%	60,8%	60,4%	60,2%	62,2%
vwo > wo: Q5	62,2%	63,4%	62,5%	62,3%	63,8%	63,5%	64,5%	65,8%	66,2%	67,1%	67,6%

5.1.6 Instroom naar vooropleiding en migratieachtergrond [TR015c]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Bij deze indicator zijn de internationale studenten niet geëxcludeerd

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
alle stromen: geen migratieachtergrond	79,3%	79,0%	79,0%	78,7%	78,6%	78,4%	78,1%	77,2%	78,1%	76,7%	77,1%
havo > hbo: geen migratieachtergrond	81,0%	81,0%	81,1%	80,6%	80,5%	80,4%	79,4%	78,2%	79,7%	78,1%	78,1%
mbo 4 bol > hbo: geen migratieachtergrond	71,1%	70,6%	70,2%	70,4%	70,7%	70,6%	70,7%	71,1%	71,0%	69,8%	70,8%
vwo > hbo: geen migratieachtergrond	89,3%	91,2%	92,4%	89,9%	90,2%	90,6%	90,7%	89,1%	89,6%	88,0%	87,8%
vwo > wo: geen migratieachtergrond	82,6%	83,0%	82,6%	82,4%	82,8%	81,8%	82,1%	79,9%	81,0%	79,4%	79,2%
alle stromen: niet-westerse migratieachtergrond	8,2%	7,5%	7,5%	7,6%	7,5%	7,7%	7,7%	8,1%	7,4%	8,0%	8,3%
havo > hbo: niet-westerse migratieachtergrond	8,0%	7,6%	7,5%	7,5%	7,8%	7,4%	7,8%	8,1%	7,3%	8,1%	8,2%
mbo 4 bol > hbo: niet-westerse migratieachtergrond	8,7%	7,0%	7,3%	7,5%	7,0%	7,3%	7,1%	7,1%	7,1%	6,8%	7,1%
vwo > hbo: niet-westerse migratieachtergrond	6,1%	5,6%	4,2%	5,8%	5,3%	6,1%	5,7%	6,8%	5,8%	7,1%	7,0%
vwo > wo: niet-westerse migratieachtergrond	8,3%	8,1%	8,3%	8,1%	8,1%	8,8%	8,5%	9,1%	8,2%	9,2%	9,7%
alle stromen: westerse migratieachtergrond	12,6%	13,5%	13,5%	13,7%	13,8%	13,9%	14,2%	14,8%	14,5%	15,3%	14,6%
havo > hbo: westerse migratieachtergrond	10,9%	11,4%	11,4%	11,9%	11,7%	12,2%	12,8%	13,7%	13,0%	13,9%	13,6%
mbo 4 bol > hbo: westerse migratieachtergrond	20,1%	22,5%	22,5%	22,1%	22,3%	22,2%	22,2%	21,8%	21,8%	23,4%	22,1%
vwo > hbo: westerse migratieachtergrond	4,6%	3,2%	3,4%	4,3%	4,5%	3,3%	3,6%	4,1%	4,6%	4,8%	5,3%
vwo > wo: westerse migratieachtergrond	9,1%	8,9%	9,0%	9,5%	9,1%	9,4%	9,4%	11,0%	10,8%	11,4%	11,1%

5.1.7 Instroom naar migratieachtergrond, opleidingsniveau van ouders, soort ho en huishoudinkomen [TR016]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we voorsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Bij deze indicator zijn de internationale studenten niet geëxcludeerd

Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijfsjaar (inschrijfsjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2013-2023 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 68% van de instromers.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q1	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,4%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q2	1,6%	1,6%	1,6%	1,5%	1,4%	1,1%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q3	3,9%	3,6%	3,3%	3,1%	2,8%	2,5%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q4	8,4%	8,0%	7,4%	7,1%	6,8%	5,9%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q5	11,0%	10,9%	10,4%	10,1%	9,1%	8,9%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q1	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q2	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q3	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q4	1,8%	1,6%	1,5%	1,3%	1,2%	1,1%
geen migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q5	2,8%	2,5%	2,3%	2,2%	1,9%	1,8%
geen migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q1	0,7%	0,5%	0,6%	0,6%	0,5%	0,6%
geen migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q2	1,1%	1,0%	1,0%	1,1%	1,0%	1,0%
geen migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q3	3,1%	3,1%	3,2%	3,1%	3,0%	3,1%
geen migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q4	7,1%	7,3%	7,5%	7,6%	7,6%	7,8%
geen migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q5	24,1%	24,9%	25,7%	26,8%	27,7%	29,3%
geen migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q1	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%
geen migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q2	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%
geen migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q3	1,5%	1,5%	1,5%	1,4%	1,5%	1,5%
geen migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q4	3,7%	3,7%	3,5%	3,7%	3,7%	3,8%
geen migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q5	17,5%	17,8%	18,0%	18,7%	19,6%	19,7%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q1	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q2	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q3	0,8%	0,9%	1,0%	0,8%	0,8%	0,7%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q4	0,9%	0,9%	1,0%	0,9%	1,0%	0,9%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, hbo, Q5	0,8%	0,7%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q1	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q2	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q3	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q4	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie ho, wo, Q5	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q1	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q2	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,2%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q3	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q4	0,7%	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, hbo, Q5	1,3%	1,4%	1,6%	1,5%	1,7%	1,9%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q1	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q2	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q3	0,3%	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q4	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%
niet-westerse migratieachtergrond, ouders ho, wo, Q5	1,4%	1,4%	1,5%	1,6%	1,7%	1,9%

5.1.8 Instroom naar inkomensniveau en opleidingsniveau ouders [TR014]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor en associate degree. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijfsjaar (inschrijfsjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2013-2023 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 68% van de instromers.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
Eerste generatie ho: Q1	1.760	1.663	1.490	1.369	1.437	1.225	1.164	1.321	1.054	939	803
Ouders ho: Q1	1.139	1.118	989	1.116	1.077	1.091	923	1.116	917	820	876
Eerste generatie ho: Q2	3.813	3.730	3.525	3.594	3.660	3.472	3.389	4.055	3.264	3.074	2.564
Ouders ho: Q2	1.785	1.827	1.684	1.828	1.835	1.863	1.767	2.055	1.848	1.637	1.602
Eerste generatie ho: Q3	6.240	6.213	5.719	6.149	6.403	6.501	6.359	7.091	5.680	5.191	4.690
Ouders ho: Q3	3.917	3.874	3.541	4.150	4.578	4.742	4.854	5.714	4.797	4.550	4.589
Eerste generatie ho: Q4	11.161	10.849	9.773	10.214	10.320	10.607	10.371	11.398	9.572	8.678	7.810
Ouders ho: Q4	8.046	8.119	7.712	8.638	9.674	10.070	10.239	12.042	10.775	10.106	10.255
Eerste generatie ho: Q5	14.295	13.664	12.112	12.592	12.781	12.681	12.586	14.130	11.946	10.309	10.063
Ouders ho: Q5	29.147	29.010	27.176	29.926	33.142	35.667	36.980	44.122	39.726	38.888	40.327

5.2 Masterinstroom naar achtergrondkenmerken

5.2.1 Aandeel master instroom met niet-westerse migratieachtergrond [TR027]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein type ho binnen ho zijn geteld. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Type hoger onderwijs is alleen master en post-master. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen ho. Post-masteropleidingen zijn meegenomen, maar niet dubbelgeteld met master inschrijvingen. Wanneer een student in een bepaald jaar voor beide voor het eerst is ingeschreven, tellen we de master inschrijving en niet post-master inschrijving. Instroom in een master opleiding wordt maar 1 keer geteld in totaal. Iemand telt dus bijvoorbeeld niet mee als instromer in een eerste jaar in een wo master, als de student al eerder instroomde in een hbo master.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo	5,5%	6,0%	5,9%	6,6%	6,7%	8,1%	9,6%	10,6%	10,3%	11,0%	11,8%
wo	11,0%	10,9%	11,1%	11,4%	11,5%	11,7%	11,9%	12,6%	12,6%	13,1%	12,6%
totaal	10,4%	10,4%	10,5%	10,9%	11,0%	11,3%	11,7%	12,4%	12,3%	12,9%	12,5%

5.2.2 Wo en hbo master instroom uitgesplitst naar vooropleiding vóór ho [TR025]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein type ho binnen ho zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen master en post-master. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen ho.

De vooropleidingen zijn de hoogst behaalde vooropleiding vóór het HO. Studenten die wel een bachelor of associate degree in Nederland hebben behaald, maar hun vooropleiding daarvoor elders hebben genoten, vallen in de categorie 'overig'. Internationale studenten waarvan de buitenlandse vooropleiding bekend is, vallen onder 'buitenlands', de rest onder 'onbekend'. Daarnaast vallen onder 'overig' meer uitzonderlijke zaken zoals het colloquium doctum.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
hbo: havo	34,7%	35,9%	34,6%	35,5%	34,5%	34,1%	35,4%	34,6%	37,5%	35,4%	33,3%
hbo: vwo	11,8%	12,9%	12,9%	13,7%	13,5%	14,1%	12,7%	11,8%	11,7%	11,1%	10,6%
hbo: mbo	16,9%	17,0%	17,7%	16,0%	16,7%	17,1%	17,1%	17,2%	17,4%	17,0%	16,9%
hbo: onbekend	14,2%	12,4%	12,8%	7,8%	8,2%	6,6%	8,1%	5,5%	4,3%	4,7%	7,8%
hbo: overig	11,7%	10,9%	10,8%	10,4%	2,9%	2,4%	1,9%	1,8%	1,7%	1,3%	1,2%
hbo: buitenlands	10,6%	11,0%	11,1%	16,6%	24,2%	25,8%	24,9%	29,1%	27,4%	30,5%	30,2%
wo: havo	12,6%	11,8%	11,5%	11,9%	12,2%	13,0%	13,1%	13,8%	14,5%	13,8%	11,9%
wo: vwo	60,5%	60,3%	58,1%	55,5%	54,9%	53,2%	52,3%	52,2%	47,9%	47,3%	49,3%
wo: mbo	2,1%	1,9%	1,9%	1,8%	1,6%	1,6%	1,8%	1,9%	2,0%	2,0%	1,8%
wo: onbekend	10,1%	12,2%	15,0%	16,3%	14,0%	13,2%	15,4%	14,3%	16,4%	17,7%	18,7%
wo: overig	2,9%	2,2%	2,3%	1,5%	0,5%	0,3%	0,4%	0,4%	0,2%	0,2%	0,1%
wo: buitenlands	11,9%	11,7%	11,2%	13,1%	16,8%	18,7%	17,1%	17,4%	19,0%	18,9%	18,1%
ho: havo	14,7%	14,2%	13,6%	14,0%	14,2%	15,1%	15,3%	15,6%	16,8%	16,1%	14,2%
ho: vwo	55,7%	55,5%	54,0%	51,7%	51,3%	49,4%	48,3%	48,6%	44,3%	43,6%	45,2%
ho: mbo	3,6%	3,4%	3,3%	3,1%	2,9%	3,1%	3,3%	3,2%	3,5%	3,6%	3,4%
ho: onbekend	10,5%	12,2%	14,8%	15,5%	13,5%	12,5%	14,7%	13,5%	15,2%	16,4%	17,6%
ho: overig	3,8%	3,1%	3,1%	2,3%	0,7%	0,5%	0,6%	0,5%	0,4%	0,3%	0,2%
ho: buitenlands	11,7%	11,6%	11,2%	13,4%	17,4%	19,4%	17,8%	18,4%	19,9%	20,1%	19,4%

5.3 Selectieve opleidingen naar achtergrondkenmerken

5.3.1 Instroom in selectieve voltijd bacheloropleidingen naar geslacht, migratieachtergrond en soort ho [TR012]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Het bepalen van de selectieve opleidingen gebeurt op basis van het CROHO-register. Hierin is opgenomen of opleidingen gebruikmaken van 'aanvullende eisen' en/of een 'numerus fixus'. Daarnaast worden ook de kleinschalig intensieve opleidingen tot de selectieve opleidingen gerekend, omdat deze in de praktijk vaak gebruik maken van een selectieprocedure.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
man geen migratieachtergrond hbo	17,8%	18,1%	23,2%	20,4%	12,7%	12,6%	12,1%	12,3%	12,3%	14,2%	15,3%
man geen migratieachtergrond wo	27,9%	24,1%	21,5%	17,5%	12,8%	15,2%	20,6%	17,0%	16,3%	19,2%	20,2%
man niet-westerse migratieachtergrond hbo	11,3%	13,3%	22,6%	16,3%	7,9%	7,7%	8,0%	7,5%	7,3%	8,4%	8,2%
man niet-westerse migratieachtergrond wo	35,5%	30,0%	24,0%	20,1%	14,6%	15,9%	20,9%	19,5%	17,2%	19,1%	23,6%
vrouw geen migratieachtergrond hbo	23,1%	30,6%	37,6%	33,6%	21,8%	22,7%	17,1%	15,8%	16,2%	18,2%	19,4%
vrouw geen migratieachtergrond wo	41,0%	34,7%	35,4%	27,5%	22,4%	23,0%	28,2%	27,6%	27,5%	30,1%	30,4%
vrouw niet-westerse migratieachtergrond hbo	13,9%	19,3%	30,2%	25,5%	12,4%	14,4%	9,6%	8,8%	10,0%	10,2%	10,6%
vrouw niet-westerse migratieachtergrond wo	49,4%	39,2%	35,2%	25,5%	19,7%	20,3%	22,7%	25,9%	25,0%	27,5%	30,2%

5.3.2 Instroom van studenten uit Caribische delen van het Koninkrijk in zorgopleidingen met numerus fixus [TR125]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Zorgopleidingen zijn geselecteerd op basis van het CROHO onderdeel 'gezondheidszorg'. Het bepalen van numerus fixus opleidingen gebeurt op basis van het CROHO-register en Studiekeuze123.

Studenten die vanuit de Caribische delen van het Koninkrijk zijn ingestroomd in het hoger onderwijs worden gedefinieerd op basis van migratiegeschiedenis en onderwijshistorie: - ze zijn ingestroomd in een voltijd initiële hoger onderwijs opleiding - ze hebben geen Nederlandse vo opleiding gevolgd - ze zijn van één van de Caribische eilanden naar Nederland gemigreerd in het kalenderjaar van eerste inschrijving of één kalenderjaar daarvoor - ze zijn 25 jaar of jonger.

13/14 14/15 15/16 16/17 17/18 18/19 19/20 20/21 21/22 22/23 23/24

34 49 38 52 17 34 24 15 25 14 26

5.3.3 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar geslacht [TR101a]

Startmonitor 2015-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

15/16 16/17 17/18 18/19 19/20 20/21 21/22 22/23 23/24

man 21,1% 19,8% 16,0% 15,2% 21,3% 18,8% 18,8% 20,3% 19,9%

vrouw 34,6% 30,2% 22,3% 23,2% 25,2% 23,1% 23,9% 24,8% 25,0%

5.3.4 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR101b]

Startmonitor 2015-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. De definitie van migratieachtergrond die in de monitor is gebruikt is de (oude) definitie van het CBS. Als ten minste één ouder in het buitenland is geboren, is er sprake van een migratieachtergrond. Het gaat dan om een westerse achtergrond als het geboorteland in Europa (excl. Turkije), Noord Amerika of Oceanië ligt (ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend); in andere gevallen spreken we van een niet-westerse migratieachtergrond. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
geen migratieachtergrond	27,5%	25,2%	19,5%	19,8%	23,7%	21,3%	21,9%	23,1%	23,1%
westers	33,9%	29,1%	19,8%	16,0%	21,8%	22,6%	23,3%	22,1%	22,5%
niet-westers	29,8%	23,5%	16,4%	15,7%	19,8%	19,0%	17,1%	19,0%	19,0%

5.3.5 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar inkomen ouders [TR101c]

Startmonitor 2015-2023. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs.

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
minder dan modaal	27,6%	24,4%	17,2%	15,9%	21,6%	19,7%	20,7%	21,5%	20,4%
modaal	28,9%	24,7%	19,5%	20,6%	22,7%	21,1%	21,2%	21,5%	22,1%
meer dan modaal	28,8%	25,9%	21,0%	21,2%	26,0%	22,9%	23,3%	25,9%	24,8%

5.3.6 Aandeel studenten dat zich aanmeldt voor fixusopleiding uitgesplitst naar opleidingsniveau ouders [TR101d]

Startmonitor 2015-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Eerstegeneratiestudenten: studenten van wie beide ouders geen opleiding op ho-niveau hebben afgerond. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
ouders geen ho	25,4%	23,6%	16,7%	16,4%	19,3%	18,1%	18,6%	19,1%	17,8%
ouders ho	29,6%	26,2%	20,6%	21,2%	25,3%	22,5%	22,8%	24,3%	24,4%

5.3.7 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar geslacht [TR102a]

Startmonitor 2019-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Aandeel toegelaten studenten: Aandeel studenten in de populatie dat (minstens een keer) is toegelaten tot een numerus fixus opleiding (aantal toegelaten studenten/(aantal toegelaten+aantal afgewezen). De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
man	84,3%	85,1%	77,8%	74,9%	77,9%	79,7%
vrouw	83,4%	81,7%	77,9%	76,6%	75,5%	76,8%

5.3.8 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar migratieachtergrond [TR102b]

Startmonitor 2018-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Aandeel toegelaten studenten: Aandeel studenten in de populatie dat (minstens een keer) is toegelaten tot een numerus fixus opleiding (aantal toegelaten studenten/(aantal toegelaten+aantal afgewezen). De definitie van migratieachtergrond die in de monitor is gebruikt is de (oude) definitie van het CBS. Als ten minste één ouder in het buitenland is geboren, is er sprake van een migratieachtergrond. Het gaat dan om een westerse achtergrond als het geboorteland in Europa (excl. Turkije), Noord Amerika of Oceanië ligt (ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend); in andere gevallen spreken we van een niet-westerse migratieachtergrond. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
geen migratieachtergrond	84,3%	83,7%	78,8%	76,4%	77,8%	78,3%
westers	77,5%	80,1%	67,9%	76,1%	69,3%	82,8%
niet-westers	76,4%	74,3%	69,2%	66,8%	62,0%	74,5%

5.3.9 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar inkomensniveau ouders [TR102c]

Startmonitor 2018-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Aandeel toegelaten studenten: Aandeel studenten in de populatie dat (minstens een keer) is toegelaten tot een numerus fixus opleiding (aantal toegelaten studenten/(aantal toegelaten+aantal afgewezen). De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
minder dan modaal	80,9%	81,1%	77,0%	78,0%	73,8%	80,1%
modaal	85,3%	82,8%	79,1%	79,0%	78,4%	78,0%
meer dan modaal	82,5%	83,7%	77,5%	74,2%	76,2%	78,2%

5.3.10 Aandeel studenten dat wordt toegelaten voor fixusopleiding naar opleidingsniveau ouders [TR102d]

Startmonitor 2018-2023. De populatie betreft voltijd eerstejaars bachelor-studenten die voor het eerst zijn ingestroomd in het hoger onderwijs. Aandeel toegelaten studenten: Aandeel studenten in de populatie dat (minstens een keer) is toegelaten tot een numerus fixus opleiding (aantal toegelaten studenten/(aantal toegelaten+aantal afgewezen).

Eerstegeneratiestudenten: studenten van wie beide ouders geen opleiding op ho-niveau hebben afgerond. De Startmonitor bevat geen informatie over internationale studenten. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24
ouders geen ho	84,0%	82,2%	77,6%	77,4%	74,2%	77,0%
ouders ho	83,7%	83,5%	78,0%	75,4%	77,3%	78,2%

5.4 Doorstroom naar achtergrondkenmerken

5.4.1 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar migratieachtergrond [TR006]

Het aandeel per cohort dat direct (zonder tussenjaar) instroomt in het hoger onderwijs.

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs (directe doorstroom), of in het jaar daarna (indirecte doorstroom).

Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast.

		12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo	geen migratieachtergrond	81,6%	82,7%	76,1%	74,6%	74,7%	74,6%	74,2%	77,0%	72,6%	69,1%	69,3%
havo	niet-westerse migratieachtergrond	84,3%	84,4%	77,9%	77,6%	77,5%	77,7%	77,3%	79,8%	73,7%	71,2%	73,5%
vwo	geen migratieachtergrond	88,9%	91,3%	84,9%	83,6%	83,3%	82,6%	81,2%	85,3%	81,8%	76,1%	75,4%
vwo	niet-westerse migratieachtergrond	88,3%	91,7%	84,5%	85,6%	85,6%	83,9%	82,9%	86,2%	84,5%	79,9%	79,1%
mbo-4 bol	geen migratieachtergrond	46,7%	46,9%	39,6%	40,3%	40,0%	40,0%	39,4%	42,7%	40,2%	36,3%	34,7%
mbo-4 bol	niet-westerse migratieachtergrond	58,6%	56,5%	48,8%	49,1%	49,2%	47,7%	47,2%	51,7%	47,3%	42,4%	39,5%

5.4.2 Directe doorstroom vanuit vooropleiding naar opleidingsniveau ouders [TR005]

Gegevens op basis van CBS microdata. Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens.

Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding. Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2012-2022 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 78% van de gediplomeerden.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo: eerste generatie ho	83,1%	84,3%	78,4%	76,9%	77,2%	76,8%	76,7%	78,3%	74,0%	71,1%	71,1%
havo: ouders ho-diploma	80,0%	81,2%	72,9%	71,7%	71,9%	72,5%	71,5%	75,8%	70,8%	66,9%	67,9%
havo: onbekend	81,9%	82,8%	77,1%	76,0%	76,6%	75,9%	76,5%	78,4%	73,9%	72,7%	71,8%
mbo 4 bol: eerste generatie ho	48,6%	48,3%	40,3%	40,5%	39,9%	39,8%	38,7%	42,1%	39,1%	34,4%	32,8%
mbo 4 bol: ouders ho-diploma	54,9%	55,3%	47,6%	48,0%	47,6%	47,6%	47,3%	50,8%	48,7%	44,9%	41,9%
mbo 4 bol: onbekend	45,5%	45,0%	38,5%	38,9%	39,3%	38,1%	38,2%	41,1%	37,6%	34,1%	32,5%
vwo: eerste generatie ho	90,0%	91,9%	85,9%	85,8%	85,0%	84,4%	83,3%	86,0%	83,4%	78,6%	78,0%
vwo: ouders ho-diploma	87,7%	90,7%	83,3%	82,1%	82,0%	81,5%	79,9%	84,8%	81,0%	75,1%	74,5%
vwo: onbekend	88,6%	90,9%	86,2%	84,4%	84,7%	82,9%	82,6%	85,7%	83,3%	78,4%	78,2%

5.4.3 Directe doorstroom vanuit vooropleiding, naar huishoudinkomen [TRoo8]

Gegevens op basis van CBS microdata. Cohorten gediplomeerden zijn gemaakt op basis van DUO stromengegevens. Om cohorten gediplomeerden havo, vwo of mbo-4 bol opleiding te bepalen, is per onderwijsdeelnemer per jaar gekeken of ze in dat jaar een diploma behaald hebben voor de desbetreffende vooropleiding. Bbl-opgeleide mbo'ers zijn geëxcludeerd, omdat zij zelden direct doorstromen naar het hbo. Om dezelfde reden zijn mbo'ers uitgesloten die aan het examen deelnemen zonder (bekostigd) onderwijs te hebben gevolgd. Havo- en vwo-gediplomeerden die via het vavo of staatsexamen hun diploma halen zijn wel meegenomen. Deze definitie sluit automatisch internationale studenten uit, omdat zij mede geïdentificeerd worden aan de hand van hun niet-nederlandse vooropleiding.

Vervolgens is gekeken of ze in het daaropvolgende jaar een inschrijving hadden in het bekostigd hoger onderwijs. Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijffjaar (inschrijffjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers.

		12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo	Q1	77,7%	78,5%	70,6%	66,0%	67,9%	65,6%	67,5%	69,0%	62,3%	57,2%	60,7%
havo	Q2	80,2%	80,3%	72,7%	72,2%	71,8%	71,6%	70,6%	72,9%	68,1%	64,9%	63,0%
havo	Q3	80,5%	82,7%	73,9%	72,7%	72,5%	74,1%	72,2%	75,3%	69,4%	66,5%	66,2%
havo	Q4	82,4%	83,9%	78,0%	76,3%	76,5%	76,0%	75,8%	78,0%	73,3%	69,7%	70,2%
havo	Q5	81,9%	82,6%	76,0%	74,8%	74,9%	74,8%	74,4%	77,7%	73,1%	70,1%	70,5%
mbo 4 bol	Q1	43,5%	44,7%	35,8%	36,4%	34,4%	35,0%	31,4%	36,3%	31,6%	26,7%	26,3%
mbo 4 bol	Q2	48,6%	48,0%	38,4%	39,7%	39,7%	36,8%	36,8%	41,3%	38,8%	35,1%	32,5%
mbo 4 bol	Q3	47,7%	48,7%	40,9%	41,4%	41,6%	40,1%	39,4%	42,8%	40,2%	35,7%	33,2%
mbo 4 bol	Q4	49,0%	49,0%	40,9%	41,0%	41,8%	41,9%	40,6%	44,2%	41,3%	37,3%	35,0%
mbo 4 bol	Q5	50,2%	50,1%	43,7%	44,4%	44,3%	44,2%	43,9%	46,8%	44,2%	40,3%	38,4%
vwo	Q1	86,4%	86,4%	78,8%	77,0%	76,6%	75,1%	73,1%	79,6%	71,6%	69,3%	67,3%
vwo	Q2	85,0%	90,0%	82,2%	79,7%	77,8%	80,3%	79,4%	80,3%	78,1%	73,7%	71,5%
vwo	Q3	86,9%	89,5%	82,7%	82,4%	80,5%	79,1%	78,5%	82,3%	80,1%	73,3%	73,5%
vwo	Q4	89,6%	91,1%	84,9%	83,8%	83,7%	81,9%	81,0%	84,7%	81,4%	75,9%	75,9%
vwo	Q5	88,6%	91,4%	85,0%	83,8%	83,8%	83,2%	81,7%	86,1%	82,4%	76,8%	75,9%

5.4.4 Directe en indirecte bachelor-master doorstroom [TRo29]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft diploma's en inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs.

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdschrijvingen in post-master of masteropleidingen in hbo of wo in het selectiedomein HO type nieuw, waarbij de onderwijsdeelnemers voor de eerste keer staan ingeschreven het betreffende type hoger onderwijs. Gelijktijdige post-master en master inschrijvingen werden ontdebeld door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer. Wo en hbo in de grafiek/tabellen betreft het soort onderwijs van het bachelor diploma, het soort ho van de masteropleiding is hier niet onderscheiden.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo: direct	1.900	1.724	1.843	1.642	1.768	1.825	1.976	2.107	2.422	2.743	2.306
hbo: indirect	2.775	2.586	2.743	2.828	3.103	3.553	3.593	4.062	4.764	4.266	3.436
wo: direct	24.372	24.152	23.942	24.824	23.257	23.075	23.051	23.966	26.389	26.543	23.702
wo: indirect	3.114	3.187	3.390	3.775	4.717	5.063	5.038	5.152	4.260	4.379	5.570
	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo: direct	2,9%	2,9%	3,0%	2,6%	2,7%	2,7%	2,8%	3,1%	3,6%	3,9%	3,5%
hbo: indirect	4,3%	4,4%	4,5%	4,4%	4,8%	5,2%	5,1%	6,0%	7,1%	6,0%	5,2%
wo: direct	69,0%	72,7%	73,0%	72,0%	67,9%	66,3%	66,1%	66,3%	68,9%	62,4%	57,2%
wo: indirect	8,8%	9,6%	10,3%	10,9%	13,8%	14,5%	14,5%	14,2%	11,1%	10,3%	13,4%

5.4.5 Bachelor-master doorstroom uitgesplitst naar migratieachtergrond [TR030]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Directe en indirecte doorstromers zijn samengenomen.

Het diplomacohort is gebaseerd op hoofddiploma's in bacheloropleidingen per diplomajaar, in het domein soort ho. Vervolgens is gekeken of die gediplomeerden een hoofdin schrijvingen in post-master of masteropleidingen in hbo of wo in het selectiedomein HO type nieuw, waarbij de onderwijsdeelnemers voor de eerste keer staan ingeschreven het betreffende type hoger onderwijs. Gelijktijdige post-master en master inschrijvingen werden ont dubbel door de master inschrijving voorrang te geven. Dat wil zeggen: studenten kunnen per jaar maar 1 keer worden geteld als ingeschreven aan een (post-)masteropleiding. Ook worden ze tijdens hun studieloopbaan maximaal 1 keer in het hoger onderwijs als instromer in master onderwijs geteld (de eerste keer). Een student die instroomt in een tweede master wo, of een master wo na al eens eerder en master hbo te volgen, wordt niet meer geteld als master instromer/doorstromer. Wo en hbo in de grafiek/tabellen betreft het soort onderwijs van het bachelor diploma, het soort ho van de masteropleiding is hier niet onderscheiden.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Hbo en wo in deze grafiek staan voor het soort onderwijs waar het bachelordiploma in is behaald, niet het soort onderwijs van de master instroom.

	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
hbo: geen migratieachtergrond	7,3%	7,5%	7,8%	7,1%	7,8%	8,1%	8,2%	9,1%	10,7%	9,8%	8,6%
hbo: niet-westerse migratieachtergrond	6,2%	5,5%	6,5%	6,2%	5,7%	6,9%	6,7%	8,4%	9,5%	9,0%	8,3%
wo: geen migratieachtergrond	81,0%	85,7%	86,9%	87,1%	85,9%	85,0%	85,4%	86,2%	86,4%	79,6%	78,3%
wo: niet-westerse migratieachtergrond	74,3%	82,6%	84,6%	84,7%	83,1%	82,6%	83,4%	82,9%	83,3%	72,5%	73,1%

5.5 Studiesucces naar achtergrondkenmerken

5.5.1 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond [TRo43a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen hbo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen. Daarnaast tonen we niet alle categorieën, waardoor de percentages niet optellen tot 100 procent.

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
geen migratieachtergrond	54,3%	51,1%	51,0%	51,1%	52,1%	52,8%	53,1%	54,5%	54,7%	53,5%	52,9%
geheel hbo	50,1%	46,8%	47,0%	46,8%	48,0%	48,7%	49,2%	50,6%	50,9%	49,9%	49,6%
niet-westerse migratieachtergrond	31,8%	28,2%	28,8%	28,6%	29,9%	30,7%	32,8%	34,5%	34,7%	35,4%	36,3%

5.5.2 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar migratieachtergrond en vooropleiding [TR043b]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen hbo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: ‘Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond’ De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep ‘niet-westerse migratieachtergrond’ gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep ‘geen migratieachtergrond’. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen. Studenten met een Westerse migratieachtergrond zijn niet meegeteld in de berekening van de percentages

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
geen migratieachtergrond: havo	50,5%	47,8%	48,0%	48,7%	50,0%	51,9%	52,2%	53,3%	53,1%	52,8%	51,4%
geen migratieachtergrond: mbo	57,1%	52,3%	51,6%	50,4%	51,1%	50,0%	51,5%	53,4%	54,9%	52,1%	52,4%
geen migratieachtergrond: vwo	74,4%	72,7%	73,1%	74,0%	75,6%	75,2%	73,5%	74,7%	75,1%	72,1%	72,5%
niet-westerse migratieachtergrond: havo	34,1%	31,1%	33,4%	32,7%	35,0%	37,8%	39,3%	40,5%	39,5%	40,5%	40,6%
niet-westerse migratieachtergrond: mbo	30,5%	26,1%	25,4%	25,6%	25,7%	24,6%	27,5%	29,5%	30,4%	31,4%	32,7%
niet-westerse migratieachtergrond: vwo	57,2%	52,9%	47,4%	55,1%	59,4%	62,6%	63,1%	59,2%	65,6%	63,6%	59,5%

5.5.3 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het hbo naar geslacht [TRo44a]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Soort hoger onderwijs is alleen hbo. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
man	41,9%	39,0%	38,8%	39,2%	39,5%	39,8%	40,1%	41,6%	41,6%	40,7%	40,4%
vrouw	59,0%	56,6%	56,6%	55,7%	57,5%	57,6%	58,4%	60,4%	60,7%	59,6%	59,2%
geheel hbo	51,1%	48,2%	48,2%	47,9%	49,0%	49,3%	49,7%	51,4%	51,6%	50,6%	50,3%

5.5.4 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar migratieachtergrond [TR045]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar. De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
geen migratieachtergrond	57,9%	60,8%	62,9%	64,8%	64,3%	63,8%	64,5%	64,5%	65,4%	63,1%	62,4%
geheel wo	56,8%	59,5%	61,8%	63,7%	63,2%	62,9%	63,5%	63,6%	64,4%	62,2%	61,7%
niet-westerse migratieachtergrond	49,0%	49,5%	53,5%	54,9%	54,8%	56,3%	56,8%	57,1%	57,9%	56,2%	57,4%

5.5.5 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar opleidingsniveau ouders [TR047]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho. Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'. Voor de jaren 2013-2023 is het opleidingsniveau van ouders bekend voor gemiddeld 68% van de instromers. Internationale studenten zijn hier niet expliciet uitgesloten van analyse, maar in de praktijk heeft het CBS zelden informatie over de opleidingsniveau van hun ouders, waardoor ze alsnog niet in de analyse terechtkomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
hbo, eerste generatie ho: % studiesucces	45,7%	46,3%	48,4%	48,6%	47,2%	47,0%	
hbo, ouders ho: % studiesucces	51,4%	51,4%	52,0%	53,4%	53,2%	52,2%	
wo, eerste generatie ho: % studiesucces	61,9%	62,2%	61,6%	62,4%	61,4%	60,7%	60,2%
wo, ouders ho: % studiesucces	63,5%	62,6%	63,8%	63,9%	65,1%	62,9%	61,7%

5.5.6 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar in het wo naar geslacht [TR046]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
man	47,2%	50,1%	53,0%	54,3%	53,7%	54,5%	55,5%	55,2%	56,6%	54,8%	55,3%
vrouw	67,2%	68,6%	70,2%	72,7%	72,4%	72,3%	72,6%	72,6%	72,9%	71,1%	70,7%
wo	57,7%	59,9%	62,0%	63,8%	63,5%	63,7%	64,3%	64,4%	65,1%	63,5%	63,6%

5.5.7 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar naar huishoudinkomen [TR048]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijfsjaar (inschrijfsjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers. Internationale studenten zijn hier niet expliciet uitgesloten van analyse, maar in de praktijk heeft het CBS zelden informatie over hun huishoudinkomen, waardoor ze alsnog niet in de analyse terechtkomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
hbo, Q1: % studiesucces	37,8%	37,0%	38,7%	38,6%	37,7%	39,9%	
hbo, Q2: % studiesucces	38,0%	39,1%	39,1%	41,0%	40,2%	39,7%	
hbo, Q3: % studiesucces	43,4%	43,9%	44,5%	45,9%	44,6%	44,6%	
hbo, Q4: % studiesucces	50,1%	50,0%	51,6%	52,0%	51,0%	50,3%	
hbo, Q5: % studiesucces	54,1%	54,6%	56,5%	56,7%	55,9%	55,2%	
wo, Q1: % studiesucces	53,0%	53,8%	56,0%	53,5%	54,1%	54,6%	54,0%
wo, Q2: % studiesucces	57,6%	58,7%	57,2%	56,2%	56,3%	54,8%	58,3%
wo, Q3: % studiesucces	58,5%	58,2%	59,4%	60,9%	61,4%	59,3%	58,5%
wo, Q4: % studiesucces	63,6%	62,9%	63,8%	63,9%	63,9%	61,0%	61,5%
wo, Q5: % studiesucces	65,4%	64,8%	65,2%	65,4%	66,4%	64,3%	63,2%

5.5.8 Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar bij Caribische studenten [TRo49]

Gegevens op basis van cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Studiesucces binnen nominaal + 1 jaar houdt in dat de student het diploma voor de opleiding, of voor een opleiding van hetzelfde niveau als de opleiding van instroom heeft behaald binnen de hiervoor bekende nominale tijdsduur + 1 jaar.

Studenten die vanuit de Caribische delen van het Koninkrijk zijn ingestroomd in het hoger onderwijs worden gedefinieerd op basis van migratiegeschiedenis en onderwijshistorie: - ze zijn ingestroomd in een voltijd initiële hoger onderwijs opleiding - ze hebben geen Nederlandse vo opleiding gevolgd - ze zijn van één van de Caribische eilanden naar Nederland gemigreerd in het kalenderjaar van eerste inschrijving of één kalenderjaar daarvoor - ze zijn 25 jaar of jonger. In de vergelijkingsgroepen zijn internationale studenten meegerekend. De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond' De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Caribische student, hbo : % studiesucces	23,6%	23,9%	25,4%	24,6%	22,5%	21,7%	
geen/westerse migratieachtergrond, hbo : % studiesucces	51,0%	51,1%	53,1%	53,6%	52,8%	52,4%	
niet-westerse migratieachtergrond, hbo : % studiesucces	38,6%	40,3%	43,0%	44,2%	42,4%	42,9%	
Caribische student, wo : % studiesucces	45,7%	47,9%	46,4%	50,2%	47,2%	45,1%	45,6%
geen/westerse migratieachtergrond, wo : % studiesucces	65,0%	64,9%	65,7%	66,3%	67,4%	65,2%	64,6%
niet-westerse migratieachtergrond, wo : % studiesucces	57,5%	58,4%	59,4%	61,2%	62,9%	61,1%	62,5%

5.6 Uitval en switch naar achtergrondkenmerken

5.6.1 Uitval en switch na 1 jaar naar vooropleiding en migratieachtergrond [TR060]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Vooropleiding is bepaald op basis van de diplomagegevens van een student. Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

De definitie van migratieachtergrond is ontleend aan het CBS: 'Een persoon heeft een westerse achtergrond als hij/zij of één van de ouders in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika of Oceanië is geboren. Ook Indonesië en Japan worden tot de westerse landen gerekend. Als een persoon of één van de ouders in een ander land is geboren, heeft deze persoon volgens de definitie van CBS een niet-westerse migratieachtergrond'. De migratieachtergrond van een student wordt dus bepaald door te kijken naar het geboorteland van de student, en waar bekend het geboorteland van de ouders. Studenten met minstens één ouder geboren in een niet-westers land, of die zelf in een niet-westers land zijn geboren, worden tot de groep 'niet-westerse migratieachtergrond' gerekend. Studenten van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, en studenten die zelf in Nederland geboren zijn maar waarvan niet bekend is waar de ouders geboren zijn, zijn gerekend tot de groep 'geen migratieachtergrond'. In deze editie van het Trendrapport HO, maken we vooralsnog gebruik van het onderscheid tussen westerse en niet-westerse migratieachtergronden, volgens CBS definitie. Dit onderscheid wordt inmiddels door het CBS uitgefaseerd. DUO, OCW en hun ketenpartners bereiden een vervangende herkomstindeling voor. Als deze klaar is wordt deze in het Trendrapport HO toegepast. Er is hier een selectie gemaakt op basis van indicatie internationale student, zodat alleen niet-internationale studenten zijn meegenomen.

Het aantal getoonde datapunten verschilt per soort en type ho. Dit komt doordat de peilperiode van het diploma afhankelijk is van de opleidingsduur. Voorbeeld: bij instroomcohort 2020 en een nominale studieduur van 2 jaar is het peilmoment van de inschrijvings-uitkomsten 1 oktober 2022 en loopt de peilperiode van diploma-uitkomsten van 1 oktober 2020 tot 1 oktober 2023. Daarom kan pas vanaf oktober 2023 worden gerapporteerd over het instroomcohort van 2020.

Aparte grafieken tonen resultaten voor verschillende subpopulaties, gebaseerd op de stroom van de vooropleiding naar hbo en wo.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo > hbo geen migratieachtergrond: uitval	11,6%	12,2%	12,2%	12,4%	12,9%	12,8%	9,5%	9,8%	13,1%	14,7%
havo > hbo geen migratieachtergrond: switch	22,4%	20,8%	19,9%	20,3%	20,8%	22,0%	19,2%	17,2%	21,7%	23,7%
havo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: uitval	9,8%	10,5%	9,5%	9,9%	10,1%	9,8%	7,8%	8,3%	10,3%	10,9%
havo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: switch	31,3%	29,2%	30,4%	27,8%	30,3%	31,8%	25,2%	23,3%	27,3%	32,6%
mbo > hbo geen migratieachtergrond: uitval	22,1%	21,3%	19,4%	18,9%	20,9%	20,5%	14,3%	14,4%	18,7%	20,0%
mbo > hbo geen migratieachtergrond: switch	12,7%	11,3%	11,2%	11,0%	11,6%	11,9%	10,5%	9,8%	10,8%	12,7%
mbo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: uitval	25,4%	24,8%	23,2%	22,5%	23,3%	22,2%	14,9%	16,4%	19,1%	21,1%
mbo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: switch	26,9%	24,8%	24,5%	24,1%	23,5%	23,6%	17,9%	16,6%	16,9%	23,4%
vwo > hbo geen migratieachtergrond: uitval	5,3%	5,7%	5,5%	6,3%	6,6%	6,3%	4,4%	5,1%	6,9%	7,1%
vwo > hbo geen migratieachtergrond: switch	12,6%	12,4%	11,9%	11,5%	13,1%	12,8%	11,9%	12,0%	13,6%	14,7%
vwo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: uitval	9,8%	7,3%	6,9%	10,9%	9,0%	6,7%	6,5%	8,0%	11,9%	8,1%
vwo > hbo niet-westerse migratieachtergrond: switch	14,6%	17,5%	14,8%	15,7%	16,8%	18,1%	11,1%	13,7%	14,6%	20,1%
vwo > wo geen migratieachtergrond: uitval	2,8%	2,9%	2,8%	3,0%	3,2%	3,1%	2,4%	3,0%	4,5%	3,8%
vwo > wo geen migratieachtergrond: switch	19,8%	18,1%	18,3%	17,5%	18,3%	18,7%	14,9%	16,2%	20,6%	22,0%
vwo > wo niet-westerse migratieachtergrond: uitval	3,1%	3,5%	3,1%	3,2%	3,4%	3,5%	2,2%	3,5%	4,1%	3,7%
vwo > wo niet-westerse migratieachtergrond: switch	23,7%	21,3%	21,6%	21,0%	22,3%	21,0%	16,1%	20,3%	24,5%	23,7%

5.6.2 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho, opleidingsniveau ouders en vooropleiding [TR062]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Per instromer is het opleidingsniveau van beide ouders gekoppeld. Deze opleidingsniveaus zijn bepaald op basis van DUO registergegevens, maar ook geïmputeerd uit andere bronnen en enquêtes. We hebben de onderwijsdeelnemers vervolgens ingedeeld in één van drie categorieën, op basis van die opleidingsniveaus. Wanneer het opleidingsniveau van één van de ouders bekend is en de andere onbekend, is alleen het bekende opleidingsniveau gebruikt om de onderwijsdeelnemer in een categorie in te delen. In het geval dat bekend is dat tenminste één ouder een hoger onderwijs diploma heeft behaald, is de categorie 'ouders ho-diploma'. In het geval dat er geen registratie is van de ouders van de onderwijsdeelnemer, of dat er geen bekende hoogst behaalde opleiding bekend is voor de ouders, is de categorie 'onbekend'. In de andere gevallen is de categorie 'eerste generatie ho'.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo-havo-1e gen ho-switch	25,9%	23,5%	22,7%	22,7%	23,5%	25,5%	21,2%	19,5%	24,2%	28,1%
hbo-havo-1e gen ho-uitval	10,9%	11,8%	11,6%	11,6%	12,6%	12,4%	9,1%	9,6%	12,0%	14,6%
hbo-havo-ho-switch	25,5%	23,6%	23,5%	22,7%	23,5%	25,0%	21,3%	19,5%	24,8%	26,9%
hbo-havo-ho-uitval	10,4%	11,4%	11,4%	11,6%	12,4%	11,7%	8,6%	8,9%	12,0%	12,8%
hbo-mbo-1e gen ho-switch	18,7%	16,7%	16,0%	16,1%	16,9%	16,9%	14,5%	13,1%	14,7%	18,5%
hbo-mbo-1e gen ho-uitval	23,1%	23,1%	20,8%	19,9%	21,7%	21,9%	14,8%	15,1%	18,6%	20,8%
hbo-mbo-ho-switch	15,9%	14,3%	14,4%	14,6%	14,8%	15,5%	12,3%	11,5%	12,7%	15,7%
hbo-mbo-ho-uitval	18,2%	18,1%	16,9%	15,9%	17,7%	16,0%	11,9%	12,2%	15,7%	16,7%
hbo-vwo-1e gen ho-switch	15,0%	15,7%	14,0%	14,4%	15,8%	15,1%	15,9%	12,6%	19,3%	18,0%
hbo-vwo-1e gen ho-uitval	3,2%	4,0%	3,6%	4,9%	5,4%	5,0%	5,0%	5,4%	6,5%	8,9%
hbo-vwo-ho-switch	15,9%	15,9%	16,1%	14,8%	16,2%	16,1%	17,3%	16,1%	18,3%	20,3%
hbo-vwo-ho-uitval	4,0%	5,0%	3,5%	4,9%	6,6%	5,3%	4,6%	5,1%	7,2%	5,8%
wo-vwo-1e gen ho-switch	20,7%	20,2%	19,9%	20,7%	20,8%	21,7%	16,9%	19,0%	24,2%	24,5%
wo-vwo-1e gen ho-uitval	3,3%	3,0%	3,1%	2,9%	4,0%	3,6%	2,7%	3,4%	5,7%	5,1%
wo-vwo-ho-switch	21,4%	19,5%	18,8%	18,1%	20,0%	20,0%	16,0%	16,8%	21,5%	24,2%
wo-vwo-ho-uitval	2,9%	3,2%	3,0%	3,1%	3,1%	3,1%	2,0%	3,1%	4,4%	3,6%

5.6.3 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en huishoudinkomen [TR063]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Per instromer is het huishoudinkomen gekoppeld. Aangezien er een vertraging zit in de registratie van huishoudinkomens, zijn de inkomensgegevens gekoppeld aan het jaar voor het inschrijfsjaar (inschrijfsjaar - 1). Dat betekent dat in de meeste gevallen wordt gekeken naar het inkomen van het ouderlijke huishouden van instromende studenten. Het huishoudinkomen is ingedeeld in kwintielen. Huishoudinkomens van studentenhuishoudens of institutionele huishoudens worden niet meegenomen bij het bepalen van de kwintielen. Voor de jaren 2013-2023 is het huishoudinkomen bekend voor gemiddeld 84% van de instromers. Internationale studenten zijn hier niet expliciet uitgesloten van analyse, maar in de praktijk heeft het CBS zelden informatie over hun huishoudinkomen, waardoor ze alsnog niet in de analyse terechtkomen.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo in Q1: switch	19,8%	18,8%	19,3%	18,7%	18,5%	19,3%	15,5%	13,4%	13,8%	18,2%
hbo in Q2: switch	23,6%	21,1%	22,4%	23,4%	22,4%	23,9%	19,2%	18,3%	19,5%	24,7%
hbo in Q3: switch	22,3%	20,6%	20,7%	19,6%	21,4%	22,1%	18,3%	17,8%	19,3%	23,0%
hbo in Q4: switch	19,7%	18,2%	17,8%	18,0%	18,3%	19,1%	16,3%	15,7%	18,2%	20,7%
hbo in Q5: switch	18,7%	17,5%	16,9%	17,2%	17,8%	18,8%	16,6%	14,8%	18,2%	20,6%
hbo in Q1: uitval	20,4%	21,0%	19,4%	19,4%	20,6%	18,9%	14,8%	15,4%	18,3%	21,6%
hbo in Q2: uitval	17,1%	17,9%	16,4%	16,2%	17,0%	17,4%	12,6%	13,4%	16,1%	17,5%
hbo in Q3: uitval	16,5%	17,0%	16,0%	15,5%	16,5%	16,1%	11,6%	12,2%	16,1%	17,1%
hbo in Q4: uitval	14,6%	15,2%	14,2%	14,2%	15,5%	15,3%	11,2%	11,5%	14,9%	16,3%
hbo in Q5: uitval	13,5%	13,5%	13,0%	13,2%	14,0%	13,4%	9,6%	10,0%	13,3%	14,3%
wo in Q1: switch	23,8%	20,5%	19,3%	20,4%	22,3%	21,7%	17,7%	21,5%	20,3%	30,6%
wo in Q2: switch	23,4%	21,0%	21,3%	22,0%	20,7%	20,9%	17,3%	20,4%	22,4%	27,6%
wo in Q3: switch	21,3%	20,9%	20,0%	20,3%	20,3%	19,4%	16,3%	18,0%	21,0%	24,7%
wo in Q4: switch	21,4%	19,1%	19,1%	18,6%	19,6%	19,9%	16,1%	17,8%	21,0%	25,2%
wo in Q5: switch	20,3%	19,0%	19,4%	18,6%	19,0%	19,4%	16,1%	17,8%	20,9%	25,4%
wo in Q1: uitval	10,0%	10,9%	10,4%	9,9%	10,5%	10,7%	9,9%	9,5%	14,3%	13,1%
wo in Q2: uitval	7,8%	5,7%	8,3%	6,1%	8,2%	7,5%	6,0%	7,3%	9,1%	8,3%
wo in Q3: uitval	6,2%	5,6%	6,1%	5,8%	6,8%	6,5%	5,4%	6,5%	7,8%	6,6%
wo in Q4: uitval	4,3%	4,6%	4,6%	5,3%	5,9%	5,8%	4,5%	5,0%	7,3%	6,4%
wo in Q5: uitval	3,6%	3,9%	4,2%	4,1%	4,5%	4,4%	3,7%	4,3%	6,0%	5,0%

5.6.4 Uitval en switch na 1 jaar uitgesplitst naar soort ho en Caribische of Europees Nederlandse vooropleiding [TRo66]
 Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Studenten die vanuit de Caribische delen van het Koninkrijk zijn ingestroomd in het hoger onderwijs worden gedefinieerd op basis van migratiegeschiedenis en onderwijshistorie: - ze zijn ingestroomd in een voltijd initiële hoger onderwijs opleiding - ze hebben geen Nederlandse vo opleiding gevolgd - ze zijn van één van de Caribische eilanden naar Nederland gemigreerd in het kalenderjaar van eerste inschrijving of één kalenderjaar daarvoor - ze zijn 25 jaar of jonger. Studenten met een Europees Nederlandse vooropleiding zijn gedefinieerd als studenten die niet tot de groep Caribische studenten behoren en waarvan de vooropleiding bekend is (lager, havo, mbo-4 bol of vwo). Studenten met een onbekende vooropleiding of vooropleiding 'overig' worden buiten beschouwing gelaten.

			13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo	Caribische student	switch	39,6%	37,2%	38,9%	39,5%	36,3%	38,8%	25,4%	24,2%	24,6%	32,4%
hbo	Caribische student	uitval	12,5%	11,6%	11,1%	10,5%	12,0%	12,4%	8,1%	5,9%	10,9%	13,2%
hbo	student met Europees NL vooropleiding	switch	20,5%	18,9%	18,5%	18,5%	19,1%	20,1%	17,3%	15,8%	18,8%	21,8%
hbo	student met Europees NL vooropleiding	uitval	15,3%	15,8%	14,8%	14,8%	16,0%	15,4%	11,1%	11,3%	14,8%	16,0%
wo	Caribische student	switch	31,7%	28,8%	29,3%	31,8%	31,3%	34,8%	25,3%	25,2%	27,7%	26,5%
wo	Caribische student	uitval	0,9%	1,0%	1,1%	0,9%	5,7%	8,3%	6,2%	4,0%	6,2%	1,0%
wo	student met Europees NL vooropleiding	switch	20,8%	19,3%	18,8%	18,5%	19,5%	19,8%	15,8%	16,7%	21,5%	23,5%
wo	student met Europees NL vooropleiding	uitval	3,3%	3,5%	3,3%	3,4%	3,6%	3,7%	2,6%	3,5%	5,2%	4,3%

5.6.5 Uitval en switch in instroom + 1 jaar bij Caribische studenten [TR067]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Gegevens op basis van CBS microdata. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld. Type hoger onderwijs is alleen bachelor. Opleidingsvorm is alleen voltijd. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho.

Alle classificaties betreffen het studiejaar na het instroomjaar (instroomjaar + 1). Doorstuderen betekent: een herinschrijving in dezelfde opleiding in het jaar na instroom. Diploma voor opleiding betekent: een diploma voor de instroom-opleiding behaald in/na het instroomjaar + 1. Diploma overige opleiding betekent: een diploma behaald voor een andere opleiding in/na het instroomjaar + 1. Switch betekent: geen herinschrijving in de instroom-opleiding, wel ingeschreven in ho. Switch kan plaatsvinden naar andere soort ho (van hbo naar wo of andersom). Uitval betekent: de student staat niet meer ingeschreven in het hoger onderwijs en haalde niet binnen 2 jaar een ho diploma.

Studenten die vanuit de Caribische delen van het Koninkrijk zijn ingestroomd in het hoger onderwijs worden gedefinieerd op basis van migratiegeschiedenis en onderwijshistorie: - ze zijn ingestroomd in een voltijd initiële hoger onderwijs opleiding - ze hebben geen Nederlandse vo opleiding gevolgd - ze zijn van één van de Caribische eilanden naar Nederland gemigreerd in het kalenderjaar van eerste inschrijving of één kalenderjaar daarvoor - ze zijn 25 jaar of jonger.

hbo

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Caribische student: switch	39,5%	37,1%	38,8%	39,5%	36,3%	38,8%	25,4%	24,3%	24,4%	32,4%
geen/westerse migratieachtergrond: switch	18,9%	17,7%	17,2%	17,4%	17,7%	18,5%	15,8%	14,7%	17,1%	19,5%
niet-westerse migratieachtergrond: switch	21,9%	20,7%	20,3%	19,0%	20,3%	20,2%	15,9%	15,0%	16,3%	20,4%
Caribische student: uitval	12,4%	11,7%	11,1%	10,5%	12,0%	12,3%	8,1%	5,9%	10,8%	13,2%
geen/westerse migratieachtergrond: uitval	14,6%	14,9%	13,9%	14,0%	14,8%	14,7%	10,8%	10,9%	14,2%	15,3%
niet-westerse migratieachtergrond: uitval	19,5%	18,3%	17,4%	17,1%	18,2%	17,0%	13,5%	13,2%	17,6%	19,0%

WO

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Caribische student: switch	30,6%	28,4%	27,7%	31,2%	31,0%	35,0%	25,3%	24,9%	27,4%	27,0%
geen/westerse migratieachtergrond: switch	20,1%	18,7%	18,5%	17,9%	18,0%	17,8%	14,2%	16,2%	17,8%	22,0%
niet-westerse migratieachtergrond: switch	21,1%	19,5%	20,0%	18,9%	18,2%	18,7%	14,8%	16,1%	16,7%	21,8%
Caribische student: uitval	2,2%	2,4%	5,0%	4,3%	5,6%	8,4%	6,8%	4,3%	7,3%	2,4%
geen/westerse migratieachtergrond: uitval	5,0%	5,2%	5,3%	5,2%	5,8%	6,5%	5,5%	5,8%	8,0%	6,8%
niet-westerse migratieachtergrond: uitval	9,1%	8,8%	9,1%	8,1%	9,3%	9,7%	7,8%	8,5%	11,1%	9,4%

5.7 Studeren met een functiebeperking

5.7.1 Ervaren financiële moeilijkheden van studenten met een functiebeperking [TR110]

Wanneer een student wordt meegerekend tot de categorie 'functiebeperking' betekent dit dat de student heeft aangegeven minimaal één van de volgende beperkingen te hebben; concentratieproblemen, autisme, dyslexie/dyscalculie, chronische of psychische aandoening, bewegings of sensorische beperking of anders. De populatie betreft voltijd studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master.

Het getoonde aandeel per groep zijn de studenten die een score 4 of 5 hadden op de vijfpunts schaal van ervaren financiële moeilijkheden.

Belemmering is ook gemeten met een vijfpunts schaal en alleen studenten die hun functiebeperking als 4 of 5 als belemmering beoordeelden zijn meegeteld in de categorie Functiebeperking belemmerd.,

Bron: Studentenmonitor 2011-2023.

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Functiebeperking belemmerd	31,2%	32,5%	31,3%	28,8%	26,8%	24,9%	29,8%	32,1%	35,5%	30,4%	33,8%	39,0%	40,2%
Functiebeperking niet belemmerd	17,8%	18,0%	15,4%	14,4%	12,7%	11,5%	12,7%	18,0%	18,5%	15,7%	18,4%	20,5%	18,8%
Geen functiebeperking	15,2%	15,7%	15,3%	13,3%	11,3%	11,2%	11,7%	16,2%	15,4%	14,2%	14,7%	19,4%	15,9%

5.7.2 Aandeel studenten met functiebeperking en daarvan ervaren belemmering naar vooropleiding en soort en type ho [TR121]

Wanneer een student wordt meegerekend tot de categorie 'functiebeperking' betekent dit dat de student heeft aangegeven minimaal één van de volgende beperkingen te hebben; concentratieproblemen, autisme, dyslexie/dyscalculie, chronische of psychische aandoening, bewegings of sensorische beperking of anders. De populatie betreft voltijd bachelor (vanaf 2019/2022 incl. associate degree) studenten die dit jaar voor het eerst HO instromen.

Belemmering is ook gemeten met een vijfpunts schaal en alleen studenten die hun functiebeperking als 4 of 5 als belemmering beoordeelden zijn meegeteld in de categorie Functiebeperking belemmerd.

Bron: Studentenmonitor 2011-2023.

	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
havo>hbo-ba / functiebeperking belemmerd	11,9%	13,2%	13,1%	14,1%	15,3%	14,0%	10,5%	8,8%	9,2%	8,2%	11,7%	10,2%	9,9%
havo>hbo-ba / functiebeperking niet belemmerd	24,8%	26,6%	24,6%	21,5%	22,3%	23,9%	28,7%	23,6%	22,9%	25,3%	24,0%	24,2%	25,2%
havo>hbo-ba / geen functiebeperking	63,2%	60,3%	62,3%	64,4%	62,4%	62,2%	60,8%	67,6%	67,9%	66,5%	64,3%	65,6%	64,9%
mbo>hbo-ba / functiebeperking belemmerd	12,6%	12,8%	14,6%	18,2%	20,3%	15,1%	13,5%	12,5%	12,6%	8,5%	11,4%	14,8%	10,1%
mbo>hbo-ba / functiebeperking niet belemmerd	26,8%	28,4%	23,8%	22,3%	24,8%	26,4%	31,6%	26,0%	26,1%	28,5%	33,1%	30,1%	33,3%
mbo>hbo-ba / geen functiebeperking	60,6%	58,7%	61,5%	59,5%	55,0%	58,5%	54,9%	61,4%	61,2%	63,0%	55,4%	55,1%	56,6%
vwo>hbo-ba / functiebeperking belemmerd	8,8%	9,6%	7,8%	7,7%	8,4%	12,1%	8,3%	3,1%	6,1%	9,0%	11,1%	7,3%	6,8%
vwo>hbo-ba / functiebeperking niet belemmerd	24,2%	25,1%	17,8%	21,2%	22,4%	25,0%	24,8%	17,8%	17,5%	13,6%	17,6%	23,8%	20,8%
vwo>hbo-ba / geen functiebeperking	66,9%	65,3%	74,4%	71,1%	69,2%	62,8%	67,0%	79,1%	76,4%	77,4%	71,3%	68,9%	72,4%
vwo>wo-ba / functiebeperking belemmerd	10,6%	9,6%	8,9%	8,5%	9,4%	10,2%	7,5%	5,2%	7,0%	6,7%	7,8%	7,5%	6,0%
vwo>wo-ba / functiebeperking niet belemmerd	21,8%	22,3%	19,9%	17,7%	18,9%	18,4%	24,1%	17,0%	17,6%	16,3%	16,0%	17,0%	19,1%
vwo>wo-ba / geen functiebeperking	67,7%	68,1%	71,3%	73,8%	71,7%	71,4%	68,4%	77,8%	75,3%	77,0%	76,2%	75,5%	75,0%

5.7.3 Percentage studenten dat uitvalt naar functiebeperking [TR122]

De Startmonitor wordt jaarlijks uitgevoerd onder eerstejaars studenten die voor het eerst in het Hoger Onderwijs beginnen. Studenten met een functiebeperking betreffen studenten die hebben aangevinkt een functiebeperking of aandoening te hebben. Studenten die 'wil-niet-zeggen' hebben aangevinkt zijn buiten beschouwing gelaten. Wanneer een student wordt meegerekend tot de categorie 'functiebeperking' betekent dit dat de student heeft aangegeven minimaal één van de volgende beperkingen te hebben; concentratieproblemen, autisme, dyslexie/dyscalculie, chronische of psychische aandoening, bewegings of sensorische beperking of anders. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding.

Bron: Startmonitor 2013-2022, juni-meting.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo: functiebeperking	33,0%	28,9%	20,3%	29,9%	30,5%	30,9%	25,2%	25,8%	36,5%	34,9%
hbo: geen functiebeperking	29,6%	20,3%	21,6%	23,4%	23,9%	23,9%	21,3%	22,4%	28,5%	29,0%
wo: functiebeperking	28,0%	17,8%	16,4%	21,5%	21,4%	20,4%	16,7%	22,5%	21,8%	24,5%
wo: geen functiebeperking	18,3%	15,3%	15,9%	16,7%	14,0%	15,8%	14,2%	15,5%	16,1%	18,9%

6 Studiefinanciering

6.1 Gebruik

6.1.1 Gebruik basisbeurs naar soort hoger onderwijs [TR128]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Instromers worden gedefinieerd als inschrijvingen in het eerste verblijfsjaar in het domein type ho binnen soort ho. Alleen hoofdschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar in het domein ho; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog resterende maanden studiefinanciering tegoed hebben en minder dan 4 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand.

Gebruik van de basisbeurs is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar een basisbeurs ontvangen te hebben.

De populatie bestaat uitsluitend uit studenten die op de peildatum ingeschreven staan aan een Nederlandse instelling. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden.

hbo	basisbeurs	96,0%
hbo	geen basisbeurs	4,0%
wo	basisbeurs	89,0%
wo	geen basisbeurs	11,0%
geheel ho	basisbeurs	94,0%
geheel ho	geen basisbeurs	6,0%

6.1.2 Gebruik basisbeurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR128m]

Gebruikers van basisbeurs in een bepaald jaar zijn studenten die binnen dat studiejaar ten minste een maand gebruik hebben gemaakt van dit product. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle mbo studenten in leerweg BOL die 1) ouder dan 17 en jonger dan 30 zijn in het peiljaar (de uitzondering voor het reisproduct komt in deze uitgave niet aan bod); 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) studeren in het mbo aan een door OCW erkende opleiding; 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein mbo. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het cijfer mbo bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
mbo niveau 1	88,7%	87,5%	88,2%	86,2%	86,3%
mbo niveau 2	83,4%	83,2%	85,4%	84,6%	81,2%
mbo niveau 3	82,6%	81,7%	82,8%	82,5%	80,6%
mbo niveau 4	82,4%	82,1%	82,2%	81,7%	80,5%

6.1.3 Gebruik aanvullende beurs naar soort hoger onderwijs [TR129]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar in het domein ho; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog resterende maanden studiefinanciering tegoed hebben en minder dan 4 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand.

Gebruik van de aanvullende beurs is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar een aanvullende beurs ontvangen te hebben.

De populatie bestaat uitsluitend uit studenten die op de peildatum ingeschreven staan aan een Nederlandse instelling. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden. Studenten die studeren aan een niet bekostigde instellingen (NBI) zijn niet meegenomen.

		18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo	aanvullende beurs	31,0%	30,0%	30,0%	31,0%	30,0%
wo	aanvullende beurs	17,0%	17,0%	17,0%	17,0%	17,0%
geheel ho	aanvullende beurs	26,0%	25,0%	25,0%	26,0%	25,0%

6.1.4 Gebruik aanvullende beurs naar niveau middelbaar beroepsonderwijs [TR129m]

Gebruik van de aanvullende beurs is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar een aanvullende beurs ontvangen te hebben. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle mbo studenten in leerweg BOL die 1) ouder dan 17 en jonger dan 30 zijn in het peiljaar (de uitzondering voor het reisproduct komt in deze uitgave niet aan bod); 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) studeren in het mbo aan een door OCW erkende opleiding; 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoeed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein mbo. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer mbo bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
mbo niveau 1	80,1%	78,8%	78,0%	76,2%	76,7%
mbo niveau 2	64,8%	64,8%	67,0%	67,3%	64,1%
mbo niveau 3	56,5%	54,4%	54,9%	55,2%	53,4%
mbo niveau 4	45,1%	44,5%	45,1%	45,7%	45,0%

6.1.5 Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort ho [TR075]

Gebruikers van rentedragende lening in een bepaald jaar zijn studenten die binnen dat studiejaar ten minste een maand gebruik hebben gemaakt van dit product. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden. Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoe zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo	55,3%	52,2%	47,1%	43,4%	40,1%
wo	69,3%	66,7%	63,2%	63,1%	57,3%

6.1.6 Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau mbo [TR075m]

Gebruikers van rentedragende lening in een bepaald jaar zijn studenten die binnen dat studiejaar ten minste een maand gebruik hebben gemaakt van dit product. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden. Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle mbo studenten in leerweg BOL die 1) ouder dan 17 en jonger dan 30 zijn in het peiljaar (de uitzondering voor het reisproduct komt in deze uitgave niet aan bod); 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) studeren in het mbo aan een door OCW erkende opleiding; 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoe zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein mbo. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het cijfer mbo bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
mbo niveau 1	59,2%	55,5%	51,6%	42,0%	36,1%
mbo niveau 2	31,8%	32,5%	33,1%	29,2%	24,0%
mbo niveau 3	28,2%	26,3%	25,0%	23,1%	19,7%
mbo niveau 4	26,5%	24,7%	22,9%	20,7%	17,5%

6.1.7 Percentage gebruikers rentedragende lening naar soort en verblijfsjaar ho [TR076]

Gebruikers van rentedragende lening in een bepaald jaar zijn studenten die binnen dat studiejaar ten minste een maand gebruik hebben gemaakt van dit product. Het percentage gebruikers wordt berekend ten opzichte van het totale aantal rechthebbenden. Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo: vbj 1	39,3%	33,3%	28,6%	23,8%	17,9%
hbo: vbj 2	53,6%	46,4%	40,4%	35,6%	30,6%
hbo: vbj 3	59,1%	56,3%	49,3%	44,7%	40,6%
hbo: vbj 4	61,2%	60,3%	57,2%	51,8%	48,7%
hbo: vbj 5	60,7%	67,0%	65,5%	63,0%	60,0%
hbo: vbj 6	69,1%	66,8%	69,2%	67,9%	67,0%
hbo: vbj 7	71,0%	69,8%	67,8%	68,4%	68,7%
wo: vbj 1	57,6%	50,8%	46,0%	42,0%	30,4%
wo: vbj 2	66,6%	62,4%	56,2%	56,0%	45,3%
wo: vbj 3	70,6%	68,6%	64,6%	62,5%	56,7%
wo: vbj 4	71,5%	70,4%	68,4%	68,3%	62,0%
wo: vbj 5	69,6%	69,1%	67,7%	69,9%	65,4%
wo: vbj 6	71,7%	69,7%	67,8%	70,8%	69,2%
wo: vbj 7	74,9%	72,2%	69,3%	70,8%	69,8%

6.1.8 Percentage gebruikers rentedragende lening naar niveau en verblijfsjaar mbo [TR076m]

def_lening, def_perc_gebruikers, def_rechthebbenden_sf_mbo

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
mbo niveau 1: vbj 1	65,9%	61,6%	55,0%	44,0%	37,5%
mbo niveau 1: vbj 2	60,7%	64,9%	59,2%	49,2%	39,3%
mbo niveau 1: vbj 3	62,0%	64,2%	60,8%	57,2%	51,5%
mbo niveau 1: vbj 4	70,1%	68,8%	73,5%	64,4%	64,7%
mbo niveau 1: vbj 5	70,8%	72,0%	85,3%	72,2%	71,8%
mbo niveau 1: vbj 6	75,0%	66,7%	75,0%	40,0%	90,0%
mbo niveau 1: vbj 7	100,0%	100,0%	50,0%	40,0%	50,0%
mbo niveau 2: vbj 1	46,4%	43,0%	37,6%	30,7%	26,4%
mbo niveau 2: vbj 2	28,8%	31,6%	29,2%	23,6%	18,4%
mbo niveau 2: vbj 3	36,2%	36,7%	37,8%	32,3%	25,8%
mbo niveau 2: vbj 4	50,8%	48,5%	50,0%	45,8%	40,3%
mbo niveau 2: vbj 5	59,9%	63,6%	60,0%	57,1%	52,6%
mbo niveau 2: vbj 6	68,3%	68,2%	72,5%	64,6%	62,4%
mbo niveau 2: vbj 7	67,8%	72,2%	76,4%	77,5%	66,7%
mbo niveau 3: vbj 1	47,3%	43,4%	38,6%	35,6%	31,2%
mbo niveau 3: vbj 2	24,2%	24,2%	19,8%	16,8%	13,5%
mbo niveau 3: vbj 3	19,3%	17,6%	16,9%	13,3%	10,4%
mbo niveau 3: vbj 4	31,0%	28,3%	26,5%	24,8%	20,1%
mbo niveau 3: vbj 5	41,8%	38,2%	37,0%	33,8%	30,6%
mbo niveau 3: vbj 6	53,9%	53,4%	48,7%	46,5%	41,7%
mbo niveau 3: vbj 7	65,4%	65,8%	63,0%	60,9%	56,6%
mbo niveau 4: vbj 1	42,3%	38,5%	35,5%	30,1%	23,7%
mbo niveau 4: vbj 2	28,5%	26,8%	23,0%	20,3%	16,1%
mbo niveau 4: vbj 3	21,1%	19,4%	17,5%	14,9%	11,7%
mbo niveau 4: vbj 4	29,4%	26,9%	24,7%	23,1%	18,4%
mbo niveau 4: vbj 5	42,0%	40,4%	36,4%	34,3%	31,0%
mbo niveau 4: vbj 6	53,0%	51,8%	47,9%	45,1%	41,2%
mbo niveau 4: vbj 7	66,2%	64,0%	62,6%	56,6%	53,1%

6.1.9 Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs [TR079a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

18/19 19/20 20/21 21/22 22/23

hbo	rentedragende lening	€407	€433	€440	€467	€495
wo	rentedragende lening	€556	€564	€564	€591	€541
geheel ho	rentedragende lening	€467	€488	€493	€524	€516

6.1.10 Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs [TR079b]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

18/19 19/20 20/21 21/22 22/23

hbo	collegegeldkrediet	€129	€127	€120	€103	€83
wo	collegegeldkrediet	€148	€144	€144	€78	€124
geheel ho	collegegeldkrediet	€136	€134	€129	€92	€101

6.1.11 Gemiddelde lening in het middelbaar beroepsonderwijs [TR079m]

Alle studenten die gebruik hebben gemaakt van een lening zijn meegenomen, ook studenten met inschrijvingen in een deel van het studiejaar en studenten die aan niet-bekostigde instellingen studeren.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
mbo niveau 1	€145	€151	€165	€156	€152
mbo niveau 2	€171	€175	€187	€181	€175
mbo niveau 3	€236	€243	€260	€257	€255
mbo niveau 4	€233	€241	€248	€251	€253

6.1.12 Gemiddelde rentedragende lening in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TR080a]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

		18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
hbo: vbjvbj 1	rentedragende lening	€168	€167	€173	€184	€178
hbo: vbjvbj 2	rentedragende lening	€404	€393	€395	€421	€430
hbo: vbjvbj 3	rentedragende lening	€468	€463	€465	€478	€494
hbo: vbjvbj 4	rentedragende lening	€476	€491	€489	€504	€526
hbo: vbjvbj 5	rentedragende lening	€382	€511	€531	€545	€567
hbo: vbjvbj 6	rentedragende lening	€530	€554	€598	€618	€638
hbo: vbjvbj 7	rentedragende lening	€642	€639	€665	€664	€676
wo: vbjvbj 1	rentedragende lening	€481	€467	€478	€478	€440
wo: vbjvbj 2	rentedragende lening	€565	€554	€550	€572	€528
wo: vbjvbj 3	rentedragende lening	€584	€582	€575	€603	€551
wo: vbjvbj 4	rentedragende lening	€565	€570	€568	€598	€539
wo: vbjvbj 5	rentedragende lening	€568	€603	€603	€633	€573
wo: vbjvbj 6	rentedragende lening	€591	€607	€611	€635	€581
wo: vbjvbj 7	rentedragende lening	€596	€609	€603	€633	€566

6.1.13 Gemiddelde collegegeldkrediet in het hoger onderwijs naar soort ho en verblijfsjaar [TRo8ob]

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Alleen hoofdinschrijvingen in het domein hoger onderwijs zijn geteld.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegood zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

18/19 19/20 20/21 21/22 22/23

hbo: vbjvbj 1	collegegeldkrediet	€52	€31	€31	€22	€31
hbo: vbjvbj 2	collegegeldkrediet	€133	€114	€81	€67	€61
hbo: vbjvbj 3	collegegeldkrediet	€145	€146	€135	€104	€81
hbo: vbjvbj 4	collegegeldkrediet	€150	€151	€151	€124	€92
hbo: vbjvbj 5	collegegeldkrediet	€145	€150	€152	€131	€103
hbo: vbjvbj 6	collegegeldkrediet	€149	€151	€154	€133	€107
hbo: vbjvbj 7	collegegeldkrediet	€152	€154	€158	€135	€109
wo: vbjvbj 1	collegegeldkrediet	€131	€75	€81	€44	€76
wo: vbjvbj 2	collegegeldkrediet	€158	€152	€131	€70	€117
wo: vbjvbj 3	collegegeldkrediet	€158	€160	€158	€78	€121
wo: vbjvbj 4	collegegeldkrediet	€153	€155	€159	€83	€127
wo: vbjvbj 5	collegegeldkrediet	€156	€157	€162	€89	€139
wo: vbjvbj 6	collegegeldkrediet	€150	€151	€154	€85	€137
wo: vbjvbj 7	collegegeldkrediet	€145	€146	€148	€80	€129

6.1.14 Gemiddelde lening in het mbo naar niveau en verblijfsjaar [TRo8om]

Verblijfsjaren zijn bepaald op basis van het cijfer mbo. Alle studenten die gebruik hebben gemaakt van een lening zijn meegenomen, ook studenten met inschrijvingen in een deel van het studiejaar en studenten die aan niet-bekostigde instellingen studeren.

Gebruik van een studiefinancieringsproduct is gedefinieerd als minimaal één maand per studiejaar het betreffende product ontvangen te hebben. De maandbedragen zijn berekend als een gemiddelde van het jaarlijkse gebruik. We corrigeren dus niet voor het aantal maanden per jaar dat een student (niet) leent. Per student wordt per studiejaar berekend welk bedrag in totaal is geleend. Het gemiddelde maandelijks bedrag wordt berekend door per studiejaar de som te berekenen van alle geleende bedragen en deze te delen door de som van het aantal gebruikers. Het resultaat is het gemiddelde geleende bedrag per jaar, dit bedrag delen we vervolgens door 12 (maanden) om tot het maandbedrag te komen.

18/1919/2020/2121/2222/23

mbo niveau 1: vbj 1	130	132	145	139	135
mbo niveau 1: vbj 2	134	131	148	138	138
mbo niveau 1: vbj 3	161	151	160	168	151
mbo niveau 1: vbj 4	165	195	187	153	174
mbo niveau 1: vbj 5	204	174	147	172	177
mbo niveau 1: vbj 6	193	229	235	144	201
mbo niveau 2: vbj 1	145	155	172	162	154
mbo niveau 2: vbj 2	154	160	173	169	161
mbo niveau 2: vbj 3	176	182	184	174	178
mbo niveau 2: vbj 4	199	197	206	187	184
mbo niveau 2: vbj 5	188	210	220	210	194
mbo niveau 2: vbj 6	201	220	225	214	213
mbo niveau 3: vbj 1	179	182	201	230	208
mbo niveau 3: vbj 2	171	175	204	192	204
mbo niveau 3: vbj 3	196	199	213	213	207
mbo niveau 3: vbj 4	214	216	218	210	214
mbo niveau 3: vbj 5	236	244	247	229	235
mbo niveau 3: vbj 6	266	284	298	281	270
mbo niveau 4: vbj 1	194	196	208	213	214
mbo niveau 4: vbj 2	191	200	209	207	206
mbo niveau 4: vbj 3	215	222	229	223	224
mbo niveau 4: vbj 4	236	238	243	242	234
mbo niveau 4: vbj 5	271	281	278	274	276
mbo niveau 4: vbj 6	344	351	357	344	349

6.1.15 Bijverdiensten uit werk per maand naar leenstatus en opleidingsniveau ouders [TR107a]

Bron: Studentenmonitor 2016-2023. De populatie betreft voltijd studenten in hbo-bachelor, wo-bachelor of en wo-master. Voor de Startmonitor is er een weging toegepast die gebaseerd is op de kenmerken instelling, sector van de opleiding, geslacht en vooropleiding. Extreme waarden op inkomen (2 procent aan onder- & bovenkant) zijn verwijderd. Bedragen zijn gemiddelde maandinkomsten in Euro's.

Let op: de y-as van deze grafiek begint niet op nul. Dit is een bewuste keuze om in beperkte ruimte toch verschillen te kunnen tonen.

		15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
ouders geen ho	student met studielening	€392	€433	€423	€453	€471	€556	€538	€652
ouders geen ho	student zonder studielening	€398	€448	€468	€478	€536	€547	€558	€618
ouders ho	student met studielening	€396	€407	€363	€378	€422	€463	€480	€528
ouders ho	student zonder studielening	€394	€440	€409	€419	€437	€489	€499	€542
totaal	student met studielening	€394	€419	€387	€408	€441	€498	€498	€570
totaal	student zonder studielening	€396	€444	€436	€445	€482	€514	€523	€569

6.2 Studieschuld

6.2.1 Verdeling studieschuld per startcohort [TR130]

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle hbo en wo studenten die 1) jonger zijn dan 30 in het peiljaar; 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) een erkende voltijd of duale associate degree, bachelor of master volgen en 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegood zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt, gegeven eventuele verlenging door de duur van hun opleiding of het nemen van tussenjaren en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein ho. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer ho bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. In deze benadering ontbreken voornamelijk internationale studenten die wel recht hebben maar geen product afnemen, gezien de bewijslast voor de voorwaarden voor internationale studenten bij de student ligt. Het peiljaar voor het bepalen van rechthebbenden is voor deze figuur vastgesteld op basis van het instroomjaar van de student. Als zij bij instroom recht hadden, worden zij dus meegeteld, ook als ze op het peilmoment van de schuldbepaling geen recht meer hadden. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die een toekenning van een studiefinancieringsproduct hebben ontvangen. De beschikbaarheid van deze data is vanaf 2017. Hierdoor wordt de groep rechthebbenden, buiten de definitie van het 1cijfer ho bestand, voor de oudere cohorten iets onderschat als zij in latere verblijfsjaren geen studiefinanciering hebben gebruikt.

Gegevens op basis van 1cijfer ho. Het betreft inschrijvingen in het bekostigd hoger onderwijs. Studenten zonder inschrijving aan een Nederlandse opleidingsinstelling worden hier dus niet meegerekend.

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
hbo 0	19,0%	23,0%	27,0%	22,0%	23,0%	25,0%
hbo 1-10k	17,0%	18,0%	18,0%	14,0%	16,0%	18,0%
hbo 10k-20k	14,0%	14,0%	14,0%	13,0%	13,0%	14,0%
hbo 20k-30k	13,0%	13,0%	12,0%	12,0%	11,0%	11,0%
hbo 30k-40k	12,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%
hbo 40k-50k	10,0%	8,0%	8,0%	9,0%	9,0%	8,0%
hbo >50k	16,0%	13,0%	12,0%	20,0%	18,0%	14,0%
wo 0	12,0%	12,0%	14,0%	14,0%	14,0%	16,0%
wo 1-10k	14,0%	15,0%	16,0%	9,0%	9,0%	11,0%
wo 10k-20k	15,0%	14,0%	14,0%	10,0%	10,0%	12,0%
wo 20k-30k	14,0%	13,0%	13,0%	11,0%	11,0%	12,0%
wo 30k-40k	13,0%	12,0%	12,0%	11,0%	12,0%	12,0%
wo 40k-50k	11,0%	11,0%	11,0%	10,0%	11,0%	11,0%
wo >50k	21,0%	22,0%	22,0%	35,0%	32,0%	26,0%

6.2.2 Verdeling studieschuld per startcohort in het middelbaar beroepsonderwijs niveau 3 en 4 [TR130m]

Studenten met niveau 1 en 2 worden eruit gefilterd omdat ze studiefinanciering krijgen waarbij veel voorwaarden niet gelden. In veel gevallen stromen deze studenten niet door waardoor ze de 0-groep zullen vergroten.

Rechthebbenden zijn niet direct te herleiden, maar zijn benaderd als alle mbo studenten in leerweg BOL die 1) ouder dan 17 en jonger dan 30 zijn in het peiljaar (de uitzondering voor het reisproduct komt in deze uitgave niet aan bod); 2) in het peiljaar Nederlanders zijn, of een Nederlandse vooropleiding hebben gevolgd; 3) studeren in het mbo aan een door OCW erkende opleiding; 4) nog recht op het betreffende studiefinancieringsproduct tegoeed zouden hebben als zij er vanaf instroom maximaal gebruik van hadden gemaakt en 5) minder dan 10 jaar geleden voor het eerst studiefinanciering ontvingen in het domein mbo. Alle voorwaarden zijn getoetst op basis van het 1cijfer mbo bestand. De groep rechthebbenden is verder uitgebreid met alle studenten die daadwerkelijk een toekenning voor het studiefinancieringsproduct hebben ontvangen.

Alleen de hoofdsom is meegeteld, rente niet.

	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
0	50,3%	55,6%	59,7%	59,8%	52,9%	42,6%
1-10k	38,2%	36,4%	33,6%	34,3%	41,9%	53,3%
10k-20k	8,0%	5,8%	5,2%	4,8%	4,2%	3,3%
20k-30k	2,6%	1,6%	1,5%	1,2%	1,0%	0,7%
30k-40k	1,0%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

